

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

HAMZA-NÂME
-36.CİLT-
(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şenay MAMATİ
135160125

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Muhammet YELTEN

İstanbul, 2019

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

HAMZA-NÂME
-36.CİLT-
(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şenay MAMATİ
135160125

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

29/11/2019

Enstitümüz *Türk Dili ve Edebiyatı* Anabilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden 135160125 numaralı *Şenay MAMATİ* "İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği tezini Yönetim Kurulumuzun 08.08.2019 tarih ve 2019/15 sayılı toplantısında seçilen 29.08.2019 tarihinde Sefaköy Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda savunmuş ve kendisine düzeltme verilmiştir. Aday, "HAMZANÂME (36.CİLT) İNCELEME-METİN-SÖZLÜK" konulu düzeltilmiş tezini, tezini ilgili yönetmeliğin 39. maddesi gereğince (E.Ö) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~ayrıklığı~~/oybirliği ile **Kabul/Red** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 3 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Prof.Dr. Muhammet YELTEN

ÜYE
Doç.Dr. Murat ELMALI

ÜYE
Dr.Öğr.Üyesi Nevnihal BAYAR

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “HAMZA-NÂME/36.CİLT(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Şenay MAMATİ

ONAY METNİ

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Teziminyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Şenay MAMATİ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Ad-Soyad : Şenay MAMATİ
Doğum Yeri-Tarihi : İstanbul - 16.11.1978
E-mail Adresi : senaymaa@gmail.com
İkamet Yeri (Ev) : Bakırköy/İstanbul

Eğitim Durumu

Yüksek Lisans : İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü/Türk Dili ve Edebiyatı Programı
Lisans : Beykent Üniversitesi/Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü

İş Tecrübesi

Yenibosna/Fatih Ortaokulu : Türkçe Öğretmenliği

ÖZ

Dil kültürün en temel unsurlarındandır. Dil ve edebiyat, içinde yer aldığı milletin dil özelliklerini gelecek nesillere taşırken aynı zamanda kültür öğelerini de içinde barındırır.

Hamza-nâme “Eski Anadolu Türkçesi Dönemi”ne ait 14. yüzyılın en önemli eserlerden biri olarak edebiyat tarihinde kendine yer edinmiştir. Bu önemli eser aynı zamanda halk kültürünün sözlü kolunun da bir uzantısını temsil etmektedir. Anılan özellikleri çerçevesinde edebiyatımızın önemli eserlerinden biri olmasına karşın ne yazık ki hakkında olması gereken seviyede araştırma yapılmamıştır.

Bu çalışmada Hamzavî tarafından yazılan 72 ciltlik kıymetli eser Hamza-nâme'nin 36. cildi ele alınmıştır. Önce Hamzavî ve Hamza-nâme hakkında bilgi verilmiş, ardından orijinal metnin transkripsiyonlu çevirisi yapılmış, son olarak da metinde yer alan bütün kelimelerin sözlüğü hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hamzavî, Hamza-nâme, 14. yüzyıl, Eski Anadolu Türkçesi.

ABSTRACT

A language is one of the basic elements of the culture. As the language and literature transfer the language features of a nation to next generation, at the same time they contain cultural elements.

Hamza-nâme is the most important creation of the 14th century representing the old Anatolian Turkish period. This important creation is also an extension of the verbal branch of folk culture. Although it is one of the most significant creations consist of literature within the framework of the mentioned features, unfortunately it hasn't been researched.

The actual thesis handles the 36th volume of Hamzaname written by Hamzavi which totally consists 72 volumes. Firstly this thesis gives information about Hamzavî and Hamza-nâme and then the original text was translated with its transcription. Finally a glossary of all the words in original text was composed.

Keywords: Hamzavî, Hamza-nâme, 14th century, Old Anatolian Turkish.

ÖNSÖZ

14. yüzyılda kaleme alınan Hamza-nâme, İslamiyet sonrası dönemde sözlü kültürden gelerek yazılı bir eser halini almış hacimli bir başyapıttır. Döneminin bütün dil özelliklerini içinde barındırırken aynı zamanda Türk-İslam kültürünün kıymetli unsurlarını da içerir. 14. yüzyılın ikinci yarısında şair Ahmedî'nin kardeşi Hamzavî tarafından kaleme alınan eser, İslamiyeti, Hz. Hamza'yı ve onun mücadelelerini anlatması bakımından aynı zamanda didaktik özellikleri ile de öne çıkar.

Bu çalışmada Hamza-nâme'nin 36. cildine yer verilmiştir. Hamza-nâme'nin 36. cildi olarak incelediğimiz bu nüsha, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, No: 2496'da kayıtlıdır ve tek nüshadır.

Çalışmamız üç bölüm olarak hazırlanmıştır.

Birinci bölümde Hamzavî ve Hamza-nâmeler hakkında bilgi verildi. Bu kısımda ayrıca eserin dil özelliklerine, metnin hikaye edilmesine ve sözlükte yer alan bütün kelimelerin harflere göre sayısal durumu hakkında bilgi sunuldu.

İkinci bölümde tek nüshadan ibaret olan metnin yeni harflere transkripsiyonlu olarak aktarımı yapıldı.

Üçüncü bölümde metinde yer alan bütün kelimeler sözlü sistem çerçevesinde anlamlandırıldı. Kelimelere mana verilirken metin bağlamı içinde düşünüldü.

Tezimizde kaynakça ve sonuçtan sonra metnin tıpkıbasımı yer almaktadır.

İstanbul Arel Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde yüksek lisans tezi olarak yaptığım bu çalışma ile tarihi dönemlere ait dil ve edebiyat eserlerimizden bir tanesini daha gelecek nesillerle aktarmanın mutluluğunu taşımaktayım. Bana her konuda yardımcı olan arkadaşım Abdulkadir Korkmaz'a ve Mamati ailesine teşekkür ederim. Bu görevimi yerine getirirken

benden hiçbir zaman yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Muhammet Yelten'e teşekkürlerimi arz ederim.

İstanbul, 2019
Şenay MAMATİ

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK.....	i
KABUL VE ONAY.....	ii
YEMİN METNİ.....	ii
ONAY METNİ.....	iv
ÖZGEÇMİŞ.....	v
ÖZ.....	vi
ABSTRACT.....	vii
ÖNSÖZ.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

HAMZAVÎ VE HAMZANÂME

1. HAMZAVÎ.....	2
2. HAMZA-NÂMELER.....	2
2.1. HAMZA-NÂME (36. CİLT)'NİN NÜSHA TANITIMI.....	4
2.2. HAMZA-NÂME'NİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ (36.CİLT)	7
2.3. HAMZA-NÂME (36.CİLT) METNİNİN ÖZETİ.....	21
2.4. HAMZA-NÂME' DE YER ALAN SÖZCÜKLERİN DİLLERE GÖRE SAYISAL DEĞERİ VE ORANLARI (36.CİLT).....	28

İKİNCİ BÖLÜM

METİN.....	29
------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK.....	60
SONUÇ.....	244
KAYNAKÇA.....	245
TIPKIBASIM.....	247

KISALTMALAR LİSTESİ

a.	Arapça
a.g.e.	Adı geçen eser
bkz.	Bakınız
b.	Bin
c.	Cilt
Doç.	Doçent
Dr.	Doktor
f.	Farsça
Hz.	Hazreti
Prof.	Profesör
m.	moğolca
s.	Sayfa
sav.	Sallallahu aleyhi ve's-selam
SBE.	Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDK.	Türk Dil Kurumu
TDV.	Türk Diyanet Vakfı
vb.	ve benzeri
yay.	Yayınlariyun.
yun	Yunanca

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, e, â	ش	ş
ب	b	ص	ş
پ	p	ض	z, ɖ
ت	t	ط	ɬ
ث	s	ظ	ʒ
ج	c	ع	ʕ
چ	ç	غ	g
ح	ħ	ف	f
خ	ħ	ق	k
د	d	ك	k, ŋ, g
ذ	z	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	j	و	v, u, ü, û, o, ö
س	s	ه	h, a, e
		ی	y, ɿ, i, î

BİRİNCİ BÖLÜM

HAMZAVÎ VE HAMZA-NÂMELER

1. HAMZAVÎ

Hamzavî'nin hayatı ve edebi şahsiyeti hakkında detaylı bilgi yoktur. Var olan bilgiler, kendi yazdığı eserlerinden yola çıkılarak elde edilen bilgilerdir. Gerçek adının ne olduğu, ne zaman yaşadığı, nerede doğduğu nerede öldüğü kesin olarak bilinmemektedir. Adını yazmış olduğu Hamza-nâme adlı eserinden alır. 14. yüzyılın ikinci yarısında yaşadığı ve Yıldırım Beyazıt'ın oğlu olan Emir Süleyman'ın musahiplerinden Şair Ahmedî'nin kardeşi olduğu rivayet edilir.¹

Hamzavî'nin Hamza-nâme dışında İskendernâme (Kıssa-i İskender) adlı eseri de bulunmaktadır. Eserde Büyük İskender'in kahramanlıkları anlatılır. Hamzavî'nin bu eserleri dışında bilinen başka bir eseri yoktur.

Hamzavî'nin en önemli özelliği, eserlerini sade bir dille yazmış olmasıdır. İlerleyen dönemlerde bu yönüyle eleştirilen Hamzavî'yi Âşık Çelebi, kaleme almış olduğu tezkirede halk arasında okunmaya mahsus sade bir eser yazdığından dolayı şairler zümresinden saymamıştır.²

2. HAMZA-NÂMELER

Eski Anadolu Türkçesi'nin önemli kaynaklarından olan Hamza-nâme, 14. yüzyılın ikinci yarısında Hamzavî tarafından kaleme alınmıştır. Hazreti Hamza hikayeleri 9. yüzyıldan itibaren halk arasında sözlü olarak anlatılmaya başlamış ve 14. Yüzyılda yazıya geçirilmiştir.³

Hamza-nâme döneminin kültür öğelerini barındıran önemli bir eserdir. Türk kültürünü derinden etkilemiş olaylar ve şahıslar etrafında cereyan eder. Hz. Hamza'nın hayatını ve mücadelelerini anlatır. Klasik Türk nesrinin ilk örneklerindedir.

¹ Abdullah Uçman, "Hamza-nâme", Büyük Türk Klasikleri:Tarih, Antoloji, Ansiklopedi,c. 1, Ötüken yay., İstanbul: 1985, s. 375.

² Mehmet Fuat Köprülü, "Edebiyat Araştırmaları 1", Akçağ yay., Ankara: 2004, s. 190.

³ Vasfî Mahir Kocatürk, "Büyük Türk Edebiyatı Tarihi", Edebiyat Kitabevi, Ankara: 1970, s. 191-192.

Hamza-nâme eserlerinde Hz. Hamza'nın özellikle kişisel özelliklerinde görülen görünüş yapısı; savaşlarda göstermiş olduğu cesaret, kahramanlık, avcılık; haksızlığa karşı direnme, dürüstlük, zulme karşı boyunların eğilmemesi gibi özellikler halkın ilgisini ve takdirini kazanmış ve dönemin eserlerine konu edinmiştir.⁴

Battal Gazi hikâyeleri gibi yıllarca halk arasında okunan Hamza-nâme, İslâmî kahramanlık hikâyelerinin ilklerindedir. Hz. Hamza'nın şahsiyeti etrafında teşekkül etmiş hikâyeler, İslâmiyet'in yayılma dönemlerinden kalan tarihî olaylarla bazı menkıbelerin efsane kisvesine büründürülerek anlatılmasından meydana gelmiştir.⁵

14. yüzyıl kaynaklarından biri olan Hamza-nâmeler, Eski Anadolu Türkçesi sahasına mensup eserlerdendir. Halk kültürüne dair özellikleri içinde barındıran eser, İslamiyet sonrası süreçte destanlardan menkıbelere geçiş sürecinin en önemli örneklerindedir.

14. yüzyılda halk arasında ve saraylarda 'kıssahan' olarak bilinen kimselerin halk meclislerinde okudukları veya naklettikleri hikâyeler; Hamza-nâme, Anter-nâme, İskerder-nâme, Süleyman-nâme, Rüstem-nâme kabilinden ekseriyetle hamâsî ve menkabevî mâhiyetteki hikâyelerdir.

Geniş bir coğrafyada ses getiren ve tarihe ışık tutan Hamza-nâmeler, kültür öğeleri çerçevesinde önemli bir yere sahip olduğundan değişik mahfillerde kitaplardan okunmuş veya meddahlar tarafından halka anlatılmıştır. Bu mekânlara kahvehaneler, evler, hastaneler vb. örnek verilebilir.⁶

Hamza-nâme, ilk yazıldığında kaç cilt halinde tertip edildiği bilinmemektedir. Prof. Dr. Muhammet Yelten eserin tamamının 72 cilt olduğunu tespit etmiştir.⁷ 72 ciltten oluşan Hamzanâme'nin yalnızca 40 ve 42. ciltleri bulunmamaktadır.

Eserin Türkiye dışındaki kütüphanelerde de yazma nüshalarının olduğu söylenmektedir.

⁴ Lütfi Sezen, "Halk Edebiyatında Hamza-nâmeler", TDK yay, Ankara: 1991.

⁵ Erman Artun, "Dini-Tasavvufi Halk Edebiyatı", Akçağ yay., Ankara: 2002, s.64.

⁶ Muhammet Yelten, *Hamza-nâme'nin Okuma Mekânları*, Turkish Studies, 2013, s. 151-165.

⁷ Muhammet Yelten, *Hamzanâme'nin Yeni Ciltleri ve Okunma Mekânları*. Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/9 Summer 2013, p. 151-165, Ankara Turkey

Türkiye’de Hamza-nâme nüshaları İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesinde, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanesinde, İstanbul Fatih Millet Kütüphanesinde, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesinde, Erzurum Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesinde, Türk Dil Kurumu Kütüphanesinde yer almaktadır.

2.1. HAMZA-NÂME (36. CİLT)’NİN NÜSHA TANITIMI

Çalışmamıza konu olan nüsha, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Nadir Eserler Kütüphanesi 2496. Numarada kayıtlıdır. Tek nüsha olarak incelediğimiz bu cildin 52 varaklık kısmını ele aldık. Her varaktaki satır sayısı 11-17 arasında değişmektedir.

Nesta’lik hatla, 190x160 mm. ölçüsünde, ince Avrupa kâğıda yazılmıştır. Yazı ve dil özelliklerine göre eserin 19. yüzyılda istinsah edildiği anlaşılmaktadır. Cilt kapağı karton üzerine deri giydirilmiş sarı siyah karışımı bir renktir. Kitap kapağında yazarın ismi ve cilt numarası özel bir alan olarak belirlenmiş, siyah zemin üzerine ayrılmış, beyaz bölüme işlenmiştir.

Hamza-nâme’nin otuz altıncı cildi 1b’den başlar 52a’ya kadar devam eder. Yazmanın tümü nesirdir. Sade dille ve anlaşılır bir üslupla yazılan eserin ilk sayfası 12 satırdan; 2a, 2b, 17; 3a, 3b, 16; 4a, 4b 15; 13b’ye kadar sayfa sayıları farklılık göstermektedir. 13b’den sonra bütün sayfalar düzenli bir şekilde 15 satır olarak devam ediyor.

36. cildin varaklarında yer alan satırlar aşağıda görüldüğü gibidir.

1. Varak	1/b sayfasında 12 satır;	2/a sayfasında 17 satır
2. Varak	2/b sayfasında 17 satır;	3/a sayfasında 16 satır
3. Varak	3/b sayfasında 16 satır;	4/a sayfasında 15 satır
4. Varak	4/b sayfasında 15 satır;	5/a sayfasında 14 satır
5. Varak	5/b sayfasında 15 satır;	6/a sayfasında 15 satır
6. Varak	6/b sayfasında 16 satır;	7/a sayfasında 13 satır
7. Varak	7/b sayfasında 13 satır;	8/a sayfasında 15 satır
8. Varak	8/b sayfasında 15 satır;	9/a sayfasında 15 satır
9. Varak	9/b sayfasında 15 satır;	10/a sayfasında 15 satır

10. Varak	10/b sayfasında 15 satır;	11/a sayfasında 14 satır
11. Varak	11/b sayfasında 14 satır;	12/a sayfasında 15 satır
12. Varak	12/b sayfasında 15 satır;	13/a sayfasında 14 satır
13. Varak	13/b sayfasında 15 satır;	14/a sayfasında 15 satır
14. Varak	14/b sayfasında 15 satır;	15/a sayfasında 15 satır
15. Varak	15/b sayfasında 15 satır;	16/a sayfasında 15 satır
16. Varak	16/b sayfasında 15 satır;	17/a sayfasında 15 satır
17. Varak	17/b sayfasında 15 satır;	18/a sayfasında 15 satır
18. Varak	18/b sayfasında 15 satır;	19/a sayfasında 15 satır
19. Varak	19/b sayfasında 15 satır;	20/a sayfasında 15 satır
20. Varak	20/b sayfasında 15 satır;	21/a sayfasında 15 satır
21. Varak	21/b sayfasında 15 satır;	22/a sayfasında 15 satır
22. Varak	22/b sayfasında 15 satır;	23/a sayfasında 15 satır
23. Varak	23/b sayfasında 15 satır;	24/a sayfasında 15 satır
24. Varak	24/b sayfasında 15 satır;	25/a sayfasında 15 satır
25. Varak	25/b sayfasında 15 satır;	26/a sayfasında 15 satır
26. Varak	26/b sayfasında 15 satır;	27/a sayfasında 15 satır
27. Varak	27/b sayfasında 15 satır;	28/a sayfasında 15 satır
28. Varak	28/b sayfasında 15 satır;	29/a sayfasında 15 satır
29. Varak	29/b sayfasında 15 satır;	30/a sayfasında 15 satır
30. Varak	30/b sayfasında 15 satır;	31/a sayfasında 15 satır
31. Varak	31/b sayfasında 15 satır;	32/a sayfasında 15 satır
32. Varak	32/b sayfasında 15 satır;	33/a sayfasında 15 satır
33. Varak	33/b sayfasında 15 satır;	34/a sayfasında 15 satır
34. Varak	34/b sayfasında 15 satır;	35/a sayfasında 15 satır
35. Varak	35/b sayfasında 15 satır;	36/a sayfasında 15 satır
36. Varak	36/b sayfasında 15 satır;	37/a sayfasında 15 satır
37. Varak	37/b sayfasında 15 satır;	38/a sayfasında 15 satır
38. Varak	38/b sayfasında 15 satır;	39/a sayfasında 15 satır
39. Varak	39/b sayfasında 15 satır;	40/a sayfasında 15 satır
40. Varak	40/b sayfasında 15 satır;	41/a sayfasında 15 satır
41. Varak	41/b sayfasında 15 satır;	42/a sayfasında 15 satır
42. Varak	42/b sayfasında 15 satır;	43/a sayfasında 15 satır
43. Varak	43/b sayfasında 15 satır;	44/a sayfasında 15 satır

44. Varak	44/b sayfasında 15 satır;	45/a sayfasında 15 satır
45. Varak	45/b sayfasında 15 satır;	46/a sayfasında 15 satır
46. Varak	46/b sayfasında 15 satır;	47/a sayfasında 15 satır
47. Varak	47/b sayfasında 15 satır;	48/a sayfasında 15 satır
48. Varak	48/b sayfasında 15 satır;	49/a sayfasında 15 satır
49. Varak	49/b sayfasında 15 satır;	50/a sayfasında 15 satır
50. Varak	50/b sayfasında 15 satır;	51/a sayfasında 15 satır
51. Varak	51/b sayfasında 15 satır;	52/a sayfasında 15 satır

olmak üzere toplamda 1647 satır bulunmaktadır.

Otuz altıncı cilt şu şekilde başlar:

[1b/1] Hamza-i bā-şafānuñ otuz altıncı cildidir. (2) Rāviyān-ı aḥbār ve nākīlān-ı āşār ve muḥaddişān-ı rūzgār şöyle (3) rivāyet iderler ki ol zamanki bizüm kışşamız ol araya dek (4) naql olunmışdı ki Şāhibkırān'ı 'ālemūñ evlādlarınūñ (5) güzīdesi olan Bedī'ü'z-zamān veliyyü'l-akrān ya'nī sānī-i (6) Şāhibkırān Sercā'il cāzū eliyle Kūh-ı Şu'ā'ya (7) düşüp kule-i evvel-i şāhī İskender Şah'ūñ oğlu Hüsrev-i (8) Gülgūñkabā'ya buluşup anuñla arada geçen mācerāları (9) yukarıdaki cildde beyān olunmuş idi ki çün kule-i evvel-i (10) sultānī olan İskender Şāh'ūñ dīvānına gelüp tā aşağı (11) şaff-ı ni'ālda yire gösterdiklerinde oturmayup sağ kolda (12) pehlevān pāy-ı taht olan Zilzāl-i Āhen-kemān'ūñ üzerine....

Otuz altıncı cildin tezimiz içine dahil olan son sayfası şu şekildedir:

[52a/1] dīvler kimi yaqasına ve kimi kemerine şarılıp zūr (2) ide gördiler olmadı. Serveri yiründen hareket (3) itdiremediler. Andan Bedī'i şīr-dil müşt, depme (4) yumruq ile bunları döge döge birbiri üzerine (5) yıqıp tekrār bunları yirlerine bend eyledi: -Baqa nā-beqārlar! (6) Cihānda hemān Kāhir'den ğayri sizi bend ider (7) bulunmaz mı kıyās eyledinüz didükde bunlar yalvarup: (8) -Amān Server luḫ eyle suçımız 'afv eyle murādımız (9) 'görelim hizmet ideceğimiz kimse bize ğālib (10) olur mı didük ammā siz ğālib geldiñüz ki bize (11) böyle ğalebeyi Kāhir bile itmedi. Eger bir daḫı (12)

muḥālefet idersek “Amān virme bizi ḳatlı eyle.” (13) didiler. Süleymān ‘Aleyhi’s-selām- rūḫına yemīn eylediler. (14) Server bunları ḳoyuvirdi. Server’uñ ayağına (15) düşüp ‘özürler eylediler. Şahmān-ı Merdüm-ser eyitdi:

2.2. HAMZA-NÂME’NİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ (36.CİLT)

Destansı halk hikayesi olarak bilinen Hamza-nâme’nin bütün ciltlerinde genellikle ilk satırda cilt numarası verilir, sonrasında aynı kalıplaşmış ifadelerle devam eder:

[1b/1] Hamza-i bā-şafānuñ otuzaltıncı cildir. [1b/1-2]

[1b/2] Rāviyān-ı aḫbār ve nāḳilān-ı āşār ve muḥaddiṣān-ı rūzgār şöyle (3) rivāyet iderler ki ol zamanki bizüm ḳışşamuz ol araya dek (4)... [1b/2-4]

Metinde halk anlatılarında ön plana çıkan olayı rivayete dayandırma geleneği görülmektedir. Yazar bir olayı anlatmak istediğinde:

(2)“Rāviyān-ı aḫbār ve nāḳilān-ı āşār ve muḥaddiṣān-ı rūzgār şöyle rivāyet iderler.” (1b/2-3) biçimindeki kalıp söz ile başlar. (14) “Süleymān ‘Aleyh’is-selām rūḫına yemīn eylediler. Server bunları ḳoyu virdi. Server’uñ ayağına düşüp ‘özürler eylediler. Şahmān-ı Merdüm-ser eyitdi:” (52a/14-15) biçiminde sona erer.

Metinde olaylara dayalı biçimde sürüp giden ifadeler, sürekli rivayetlerle genişletilmiştir. *“Rāvī eydür, ḫikāyet eyledi:”* vb. ifadeler kullanılmıştır:

[3b/1] Çekdi kim bunlar ḫisābdan ḳaldılar. Ammā rāvī eydür ol (2)...[3b/1-2]

[9b/1] Ammā rāvī eydür. Meger İskender Şāh’uñ bir güneş (3)... [9b/1-3]

[21a/1] ve bir çatırdı oldu. **Rāvī eydür:** Meger bu İskender-i (3)...[21a/1-3]

[23a/1] oldum diyüp bunlara bir bir **hikāyet eyledi:** Bunlar şād (2)...[23a/1-2]

[24a/4] atamdan istemedi” dirdi. **Rāvī eydür:** Birgün İskender (5)...[24a/4-5]

[25b/10] **Rāvī eydür:** Ammā meger kim ol tılsımda helāk (11)... [25b/10-11]

[30b/9] **Rāvī eydür:** Meger bu la’ine dīv-i sefid dirdi. (10)... [30b/9-10]

[45a/7] ve Melik Kāsım ve oğlu Rüstem **hikāyetlerin eyledi:** (8) ...[45a/7-8]

Metindeki cümleler genellikle “-up/üp” gerindium (zarf-fiil) ekleriyle ve cümle başı edatlarıyla “**Ammā, lakin, fakat, çün, kadar**” sözcükler uzatılanlar vardır. Cümlelerin uzun olması metnin anlaşılabilirliğine mani değildir. Örneklerimizin içinde hem cümle başı edatlarıyla uzatılanlar hemde zarf fillerin çokluğu örneklerde gösterilmiştir:

[7a/1] **görüp** ol dilāvere böyle galebe itdügine (2) ziyāde şād olup yüreginde yağ bağlardı. (3) **Ammā** ol zamān ki Bedī’ü’z-zamān-ı veliyyü’l ākrān-ı (4) şānī-i Şāhibkırān Zilzāl-i Āhen-kemān’ı **kapup** (5) kolına alduğda Bedī’ü’z-zamān’a eyitdi: “Server (6) ‘pesdür.’ Bildüm ki dīnūñ hağdur. Şimdengirü (7) artık muhālefetüm yoğdur. Kullığūñ **kañbul** itdüm” (8) didi. Bedī’ü’z-zamān dañi Zilzāl’i kolına (9) alduğda diledi kim zemīne ura. Ammā Zilzāl’üñ(10) inşāfā geldügin **görüp** şād olup (11) ve merhamet eyledi: Yire urmayup başı (12) üzerine **alup** āheste āheste gine(13) ayağ üzerine **koyp:**...[7a/1-13]

[13a/1] ile geldüm ki buña bir eşer **komayınca fāriğ** olmazum” didi. (2) Ol dem Bedī’ü’z-zamān ile nigār süvār **olup** (3) İskender Şāh **dañı** cümle dilāverler ile süvār (4) **olup** ol yire **varup** şaf bağlayup **çün** (5) meydān açılıp ol dem Bānū rağşın meydāna (6) **sürüp** biraz cevelān **idüp** Bedī’i da’vet (7) eyledi: “Ol dem Bedī’ü’z-zamān ol ‘acāyib (8) rağşın meydāna **sürüp** rikāba mahmüz **idüp** (9) Bānū’ya muğābil **olup** cengi āğāz **idüp** birbirlerine (10) eyü

kötekler urdılar. **Lâkin** Server hamlelerin men'ine (11) muqayyed oldı. İşte bunlar biraz ceng idüp (12) nevbet Bânū'ya geldi. El nîzeye urup Bedī'a (13) bir nîze havâle eyledi: Lâkin Bedī'ü'z-zamân ašla men'ine (14) muqayyed olmayup nigāruñ nîzesine sîne gerüp. ...[13a/1-14]

[13b/2] bu hâli görüp hayrân oldılar. Yazık şol (3) dilâveri Bânū şimdi urup nîze birle helâk (4) ider” didiler ve kimi “nigāra ‘aşık olmuştur. Kendüsin (5) şaşurdu. Ve kimi de “hayır korkdı” diyüp:(6) bu güne sözler söyleyüp turlardı. Bu kez (7) Bânū rahşın sürüp mîzân yirine gelüp (8) Bedī'a bir nîze şundu. Bedī'ü'z-zamân kol (9) şunup çeküp nîzeyi elinden alup yabana (10) atdı. Nigār kaçıyup gürz ile hamle eyledi: (11) Server-i ‘âlem gürz gürleyüp inzâl şunup (12) çeküp elinden alup gürzi yabana atdı. (13) Ammā nigār bu hâli görüp ziyâde âteş olup (14) hemân el tîge urup rahşın sürüp (15) Servere havâle eyledi: Bedī'ü'z-zamân kol şunup...[13b/2-15]

[28b/1] hürd-hâm oldı. Server şād olup bir tarafâ revâne (2) olup gitdi. **Lâkin** ol maħal henüz kuşlık vaḳti idi. (3) Gitdükçe güneş çıķup Server anı gördi. Ol (4) arada ol **ķadar** yılanlar çıķdılar kim olmaz. Bu kerre (5) Server'ün üzerine hücum idüp Server el (6) tîga urup bunları kırup **lâkin** birini (7) öldürür biñi daħı gelürdi. Ol ķadar yılanlar (8) çıķdı ki hisāba gelmez idi. Server'ün elinde (9) tîg bunları öyle kırdı ki ol vādiler yılan (10) leşinden görünmez oldı. Hevā ğāyet ıssı (11) olduğundan ve şusuzlıķdan Server zebün (12) oldı. Hele aħşam olunca bu derdi çekdi. (13) **Çün** aħşam oldı. Ortaluķ şogudı (14) ol dem yılanlar inlerine girüp gitdiler. Server (15) düşüp biraz yatdı. Andan turlup bir canibe...[28b/1-15]

Eski Anadolu Türkçesinde “-dur/-dür” fiilinden fiil yapma ekinin (ettirgenlik eki) ünlüsü daima yuvarlak ünlüyken metnin bazı yerlerinde bu ekin düz ünlü “-dır/-dir” şekli kullanılmıştır:

[2a/1] yüridi kim cebren **ķaldırup** ba'dehū kendi geķüp ķarār ide. (2)...[2a/1-2]

[4a/5] ķapusın **ķaldırup** özge eşerler ķoyasın ve bī-nihāye (6)...[4a/5-6]

[5a/4] keşreti ve cem'iyetüñ ortasında zerre ķadar **aldırmayup** (5) ...[5a/4-5]

[12b/1] yirinden **kaldirup** kolunuñ üzerine aldı. Bütün (2)... [12b/1-2]

[14b/6] oldu. E_{snā}-yı kelāmda Bedī'ü'z-zamān baş **kaldirup** (7)...[14b/6-7]

[15a/8] köyler ve **kaşabalardan** adamları **kaldirup** (9)... [15a/8-9]

[18a/1] āhır zamāna dek tura ammā şeyātīn bu kavmi (2) **azdirup** dīninden **çıkarup** kāfir itse gerekdür. (3)... [18a/1-3]

[20a/4] bir zamān el **kaldirup** du'ā idüp andan bir nice (5)...[20a/4-5]

Hamza-nāme'de anlatılan olaylar sade, açık, sanat endişesinden uzak bir üslupla yazılmıştır. Zengin ve mükerrer olayları içerir. Metinde benzer unsurlar birbirini tekrar etmektedir:

[2a/1] yürüdi kim cebren **kaldirup** ba'dehū kendi geçüp **karār** ide. (2) Bu kez şol **kol**da pehlevān pāy-ı taht olan Şalsāl-i gāv-süvār (3) ol hāli görüp yirinden **turup** Bedī'a bir müşt (4) havāle eyledükde Bedī'i nāmdār bir sille ile zīr ü zeber itdi. (5) Anuñ ardınca Sāmūn-ı Ejder-Süvār yürüdükde ānında (6) **hamlesin** men' idüp anı da bir müşt ile sernigūn eyledükde (7) bu kez (1) Māhān-ı Kūh-Senc ve **karındaşı** Hāmān-ı Kūhten ikisi (8) yirlerinden **turup** iki cānibden Server de **hamle** idince (9) anların da kemerlerinden **utup** ikisini de birbiri üzerine (10) **yıkdı**. Bu kez sāir pehlevānlara **gayret** düşüp -Hāy nedür (11) bu nābekār bu dīvān-ı şāhda neylemek ister yā bu kadar (12) **olduğdan** soñra biz bunu **qormuyuz** ki sağ esen dīvāndan (13) **çıkup** gide diyüp hemān yirlerinden **şııraşup** kimi (14) **hançer** ve kimi **tīg-i** hūn-feşān dest urup Bedī'ü'z-zamān'ı (15) üzerine **hücüm** idince beriden İskender-i şāh-ı şu'ā'īnūñ (16) pāy-ı taht pehlevānı olan Zilzāl-i Āhen-kemān bir **'āqil** dilāver (17) idi. **Bakup** bu kadar dilāverler Bedī'-i şīr-dil üzerine **hücüm** idüp...[2a/1-17]

Metinde Arapça ve Farsça tamlama örneklerine rastlanır. Bu yapılar eserin temeline oturtulmuş eserin anlatımı, adeta süslenmiştir:

[26b/01] **tuymaz** ben bunu **vādī-i miñnete** bırağayum. Hezār dürlü dürlü (2)...[26b/01-2]

[33a/2] Senüñ vücūdına bir **ālāt-i harb** kār etmez. Lākin şaķın (3)...[33a/2-3]

[36a/5] gürleyüp birgün **şehr-i Yeşim'e** gelüp başup (6) añsuzdan maħall cinni ve oğlı Ra'd Şātır'ı ve Ken'ān (7) cinni ve Şehnüvāz Perri ve sāir vüzerā ve begleriyle ve kırk (8) dāne müte'ayyin ednām şāhibi Server'leriyle **bend-i zencire** (9) ... [36a/5-9]

[41a/4] varup ellerin **āb-ı hayātā** baturdı. Elleri (5)... [41a/4-5]

Metnimizde başka dillerden alınmış çok sayıda kelime bulunmaktadır. Ağırlıklı olarak Arapça ve Farsçadan kelimeler alınırken Rumca'dan iki, Yunanca'dan iki sözcük ve Moğolca'dan bir sözcük geçmiştir:

[6a/8] Ve **halk**dan utanup taşra tükürmeyüp yutdı.(9) Ve har har şolumağa başladı. Ammā **nevbet** Bedī'ü'z-zamān'a (10) geldi. Şağ eliñ Zilzāl'üñ kemerine ve şol eline (11) kendi böğrüne tayayup Zilzāl'e eyitdi: (12) "Server imdi **gāfil mebaş.**" Sen baña uç (13) zür eyledüñ beni yirümden götürmedüñ. İmdi (14) 'ināyet-i Haķ ile saña bir zürum vardır. İkisi (15) cabā diyüp **nice** bir zür eylediyse bu kadar **ālāt-ı**...[6a/8-15]

[21a/7] gördi bir na'ra urup vay **bre** nābekār (8)... [21a/7-8]

[25b/10] Rāvī eydür: Ammā meger kim ol **tılsım**da helāk (11)... [25b/10-11]

[26b/01] tuymaz ben bunu **vādī-i miħnete** birağayum. **Hezār** dürlü (2) 'azāb ile **helāk** olsun diyüp hemān (3) Bedī'i **pençesine** alup **hevāya** çıķup (4) 'acabā niçe eylesem diyüp **fıkr** iderken ol dem (5) 'aklına bu geldi kim "Götürüp **Cezire-i Mārān**'a (6) atayım gözüm önünde **mārlar** yisün" diyüp (7) alup **Cezire-i Mārān**'a gitdi. Ve bu Cezire-i (8) Mārāñ **Küh-ı Kāf**'uñ orta yirinde idi. (9) Ol yoldan kuş bile uçmaz idi. **Zirā** mārlar (10) ve **ejderhālaruñ** zehrinden kuş bile uçamazdı. (11) Ve ot bitmez idi. Ve ot bitmez idi. Ve cümle şuları zehürlü idi. (12) Andan bu **mel'un Bedī'ü'z-zamān**'ı götürüp anda (13) birağup kendüsi **havāya** çıķup **seyre** turdı. (14) **Bedī'u'ñ** 'aklı başına gelüp gözün açup (15) kendüyi ol yirde bulup **eṭrāfına** bakup ...[26b/01-15]

[40a/7] bir **fiske** ile helāk ider" didi. Bunlar (8)... [40a/7-8]

[46a/5] tīg ve bir cevāhir **cebe** virüp eyitdi: “-Server (6)... [46a/5-6]

[50a/8] Gördi anda daḥı beyāz **mermer**ler döşenmiş biraz (9) ilerü gidüp bir timur kapu zür idüp açup (10) gördi anda daḥı beyāz **mermer**ler döşenmiş (11)... [50a/8-11]

Metinde şahıs adları toplumun kültür unsurlarını yansıtır. Çeşitli özel isimlere yer verilmektedir, konumları, memleketleri, davranışları ve toplumun inancı ve yaşantısı doğrultusunda şekillendirilmiştir:

[1b/12] pehlevān pāy-ı taht olan **Zilzāl-i Āhen-kemān`uñ** üzerine ...[1b/12-2a/1]

[3b/2] gice **Şīr-i Ḥorasān Ḥüsrev`uñ** bağında kalup nişfu`l-leylde (3)... [3b/2-3]

[29b/5] Ol dem **Hızır Nebī** zāhir olup Server`i kapup (6) bir şu kenārına getürdi. Eline bir nān pāresi (7) şundi. Server yidi içdi hayāt buldı. (8) Şükürler idüp andan **Hazret-i Hızır`uñ** elin (9) öpdi. Eyitdi: “-**Yā Nebiyya`l-lāh** gör başuma neler (10) ne ‘akabeler geldi. Şimdengirü beni yārānuma (11) ulaşdur” didi. “**Hızır-i Nebī**” eyitdi: “-Benüm elimden (12) ne gelür.” “**Fermān-ı Ḥudā** olmaduḡça bir iş olmaz.” (13) “İşte **Emr-i Ḥaḡ** ile bunda geldüm. Seni getürdüm.” (14) “Bu vilāyet-i **Ḳāf`uñ** üçünci küllesine yaḡındur.”(15) “Senüñ bunda geldügiñde ḥikmet vardur.” Niçe... [29b/5-15]

[39a/8] bu da **Ḥamza`ya** beñzer. Böyle bir zamān **Rüstem-i (9) ‘Ālem-Şāh-ı Rūmī** daḥı bunda gelüp ne erlikler (10) eylemişdür. **Ḥüdāya şükr** olsun vāḡı`ā (11) gelüp zuhūr eyledi: Şimdi bizi bu ḡalāş (12) ider diyüp şād oldılar. Çünkü **Semendān-ı (13) la`īn** görđi. Server kendü yanında bir **ḡarınca (14) ḡadar yoḡdur**. Ammā āvāzı büyük ve hem kendü (15) ḡavmine beñzemez. Ol dem döndi yanında olanlara...[39a/8-15]

Metinde günümüzde de kullanılmakta olan bağlaç ve edatların metnin olay akışında aktif bir role sahip olduğu görülmektedir:

[11b/1] **Ammā** çünkü **Bānū** da **Bedī`u`ñ** peñçesin tıutup (2) var kuvvetin bāzūya getürüp şöyle zür eylediki: (3) olmaz. Olmadı, zerre **ḡadar** **Bedī`uñ** peñçesin burmaḡa (4) **ḡadır** olmadı. **Nāḡār** koyu virdi. **Nebet** Server`e (5)

geldi. Eyitdi: “Gāfil olma İy Bānū saña bir kerre (6) zūr iderüm” diyüp bir kez şöyle Bānū’nuñ (7) pençesine şarılıp bir kez zūr idüp Bānū’nuñ (8) pençesine kafāsına götürdi. Ba‘dehū koyu viridi.(9) Çün Bānū ol hāli görüp ol dīvānda (10) olan dilāverlerden hicāb idüp dönüp (11) Bedī‘ü’z-zamān’a eyitdi: “ İy dilāver beñzer ki pençe (12) ‘ilminde māhirsin. Ben buña kâ’il degülüm. Gel imdi (13) senüñle kemer tatalum anda dağı göreyim hünerüñ (14) var mıdur?” Dedi: Ol dem Bedī‘ü’z-zamān n’ola...[11b/1-14]

Metin de soru cümlelerinin farklı formlarda olduğu görülmektedir:

[9b/1] fikri ‘aceb kulleleri ne güne fetḥ iderüm? dirdi: (2) Ammā rāvī eydür. “Meger İskender Şāh’uñ bir güneş (3) yüzlü duḡteri var idi. Nāmına Mihrānūr dirlir” (4) idi. Ziyāde kuvvete mālīk idi. Ve hüsn-i cemālede (5) bī-naẓīr idi. Ol dağı Bedī‘ü’z-zamān’uñ nāmın (6) işüdüp ve pāy-ı tahta oturduğıñ haber alup (7) pederin ta’yīb idüp bu naşıl işdür ki bir adam (8) söziyle dīniñ terk ide? diyüp: pederine haber (9) gönderüp niçün böyle idersin ve böyle (10) nā-ma’kūl iş eyledüñ elbette ben anuñla imtiḥān (11) oluram ve “galebe itmedükçe İslām’a gelmezüm” didi. (12) İskender Şāh bu aḡvāli Bedī‘ü’z-zamān’a i’lām (13) eyledi: “Server bir serkeş kızım vardur. Elbette ben (14) anuñla imtiḥān oluram,” diyüp: müslimān olmadı.(15) Ne buyurursun?” didi. Bedī‘ü’z-zamān: “-N’ola ben de öyle ...[9b/1-15]

[11a/5] tatalum” didi. Bedī‘ü’z-zamān: “N’ola İy Bānū-yı (6) cihan?” diyüp: bir yol ol sīm-hām kolların (7) şıgayup ol dem Bānū dağı ol nāzik sâ’id-i (8) sīmīn kolin şıgayup ol laḡif pençesin (9) Bedī‘ü’z-zamān’uñ pençesine girift idüp (10) bend eyledi: Ammā çünkü nigāruñ penbe-mişāl (11) parmaqları Bedī‘uñ parmaqlarına doḡındı. Server (12) olduğı için neylesün? Vücüdına ra’şe (13)...[11a/5-13]

[14a/3] nigār-ı nāzenīn ne dırsın?” şimdi “seni bu erenler (4) arasında yire urayım mı?” Didükde Bānū eyitdi: (5)... [14a/3-5]

Metinde çeşitli mücadelelere yer verilmektedir ve bu çerçevede canlı savaş sahneleri betimlenmiştir:

[21a/4] Ol zamāndan berü anda oturur idi. Kimesneler (5) gelüp ol mālā tama' itmeyeler diyü bekler idi. (6) Meger ol zamānda uyur idi. Uyanup Server'i (7) gördi bir na'ra urup vay bre nābekār (8) sen bunda niçün geldüñ ben bu kadar zamāndur ki (9) beklerüm. Benüm havfumdand bunda kuş uçmaz. Sen (10) niçe buraya geldüñ diyüp yıldırım-mişāl irüp (11) Server'e bir 'amūd urdı. Tizīye siper yetişdiremeyüp (12) arқа virdi. Ol sengī n 'amūd arқaya öyle taқındı ki (13) arқada olan İskender Şāh siperi arқaya naқş (14) olup Server'üñ bir dizi ve bir pençesi yire geldi. ...[21a/4-15]

Metinde sözlü kültür ürünleri olan kavramlara yer verilmiştir. Masallara ait unsurları bünyesinde barındırmaktadır. Masallarda geçen Kaf dağı gibi hayali mekanlar, dev, cin, ifrit gibi varlıklar geçmektedir:

[34b/1] içi rüşen oldı. **Dīvi** tekrārī māna da'vet (2) idüp la'in 'inād eyleyüp düşnām virdi. (3) Server-i 'ālem bir tīg öyle urdı ki bir қolıyla baş (4) hevāya perrān oldı. Ammā bir rivāyetde tīgī şandukdan (5) alup Hāzret-i Süleymānu'ñ didügi benüm. Gel bañā (6) tābi' ol ve iṭā'at eyle diyince **dīv-i sefid** (7) kaқıyup üzerine ḥamle idüp ol dem Server (8) bunuñ dirsegüne bir müşt urup tīg elinden (9) fırlayup bir cānibe gitdi. Bedī'ü'z-zamān'a şānī (10) Şāhibkırān tīgī yire düşürmeyüp kaқup (11) şāhīn-mişāl şıçrayup dive bir tīg urup (12) helāk eyledi: **Dīv** bir kez dağı ur diyince (13) Server diñlemedi. Mağāradan taşra olup (14) gitdi. **Dīv-i la'in** düşüp cānı bir cehenneme gitdi. (15) ... [34b/1-15]

[35b/1] melā'inler niye cem' olmuş diyüp bir **cinnī**den şordı. (2) Ol cinnī eyitdi: "Bir zamān **Kūh-ı Kāf'a** Ḥamza nām bir ḥākī (3) gelüp çok '**ifritler** dileyüp ḥattā Semendün Hezār (4) yek-dest'" dirler biñbir ellü bir '**ifrit** katl eyledi: (5) Anuñ bir oğlı қalmışdı. Şimdi gelüp yetiştı. (6) Tüvānā yigit oldı. Birgün şıñadı. La'inden (7) ḥaber aldı ki babasın Ḥamza-i Şāhibkırān gelüp (8) öldürmiş. Ve ol Şāhibkırānı bunda getürmege (9) sebeb **Maḥal Cinnī** imiş. Ve anuñ oğlı **Ra'd** (10) **Şātır** ile sūt қarındaşlar imiş. Ve bunda (11) geldükde **Esmā perī** ile dostluқ idüp (11) arada 'aşq-bāzlık olup iki başdan 'azīm (12) muḥabbet vāқи' oldı. Aḥir Ḥamza Esmā'yı nikāḥ (13) idüp alur.

Semendān Hezār Yek-dest bu haberi (14) işidüp ğazaba gelür birgün cümle tevābi'uñ ...[35b/1-36a/1]

[47a/1] *Ejderhā cān virdi. Server ol ejderüñ bāz-ı* (2) mühresin çıkarup kemendin aldı. Andan bir şu (3) kenārına gelüp tığı yuyup ğılāfına koyup (4) ol dem **Ken'ān Cinnī** uykudan uyanur gibi uya (5) nup gördi kim Server **ejderi** öldürmiş, şükürler (6) idüp āferin Server bugün **Ķāf** da bir eşer koduñ ki (7)... [47a/1-7]

Metinde bazı peygamberlerin isimlerinin geçtiği görülmektedir:

[8b/1] **Ĥazret-i Ĥızır'a** buluşup naşib aldum. Ve baña daĥı (2) *Şāhibķırān olursun*” didi. Ĥattā yidi yaşımdan (3) berü kimseler önüme tırmadı diyüp işte (4) **Ĥazret-i Ĥızır'uñ nişānı** alnumdan öpdi diyüp (5) ĥāl-i Ĥaşımī-yi gösterdi. Gördiler ki bir altun (6) kadar var yeşil beg zāhir olmuş öyle ki böyle (7) beg gördükleri yogıdi. Bedī'ü'z-zamān eyitdi: (8) “Dün gice yine şehzādenüñ bāĝında **Ĥazret-i** (9) **Ĥızır** baña üç dāne oĥ ve bir yay virüp (10)... [8b/1-10]

[18a/3] Andan āĥir zamānda devr-i kamerde **Ĥazret-i İsmā'il** (4) ... [18a/3-4]

[23a/9] ben **Ĥazret-i İsmā'il ve İbrāhīm** neslinden (10) olam. Zāhir var ise atam ĥāce Abdullāh (11) Arab diyārından kız alup evlendi ola. (12) Vālidem **Ĥazret-i İbrāhīm** neslinden ola. (13) Ve kendünüñ aĥ oldıĝından delālet ider zīrā ki (14) hindiler hep siyāh olurlar aĥ yoĥdur hele (15) bu işde şāhid iki oldı. Ben **Āl-i İbrāhīm** ...[23a/9-15]

[30b/10] Dā'imā **Ĥazret-i Süleymān 'Aleyhisselāmuñ** ĥizmetin (11)... [30b/10-11]

[31a/1] helāk itse gerekdür. Ol kimesne āĥir zamān **Peyĝamberi** (2) **Sallallahü 'Aleyhi ve Sellem Ĥazretlerünüñ** 'ammī-zādesi (3) olacaĥdur. Ve ziyāde ĝāzi Server'dür biz de ol (4) yādgārı ol Server'e ulaşturalum. Küffāra ve dīv-i (5) cinnīye ĝazā itdükce bizleri ĥayır-du'ādan unutmaya” (6) didi. Āşaf bin Berĥiyā daĥı bir tıĝ düzüp ol (7) tıĝ ğılāfindan çıĥduĝı zamān ĥarman cürmi kadar (8) yiri ziyāsından rüşen ider beyāz süd renginde (9) idi. Ĥaşmı çalduĥda vücūdı timur olsa (10) ĥıyār-mişāl iki böler idi. Āşaf bin Berĥiyā (11)

bu tîğî düzüp ğılâfında cevâhir berk idüp (12) ol kadar şan'atlar gösterdi kim gören hayrân olur (13) idi. Süleymân Nebî ol tîğî gördükde Âşaf'a taḥsîn (14)... [31a/1-14]

Metinde “eyle-, it-,ol-,ver-” yardımcı fiiller ile birlikte oluşturulan yapılara oldukça fazla yer verilmiştir. Bu da eserin dilinin sade olduğunu göstermektedir:

[45a/5] ceng idüp başılmayınca dimezler soñra dirler (6) diyüp ‘Ömer bin Ḥamza ve Sîmrây ve Ayna Şâh-ı Mağribî (7) ve Melik Kâsım ve oğlı Rüstem hikâyetlerin eyledi: (8) Bedî‘ü’z-zamân “hele ben anlara beñzemezüm” didi. (9) Ammâ gönünden kâşki öyle bir Şâhibkırân oğlı (10) olaydum, ne devlet idi” dirdi. Ol dem Maḥal Cinnî (11) emr idüp Bedî‘ü’z-zamân’a bir dâne perende at (12) getirüp süvâr idüp ‘azm-i şeh-i Yeşîm diyüp (13) gitdiler. Şehr-i Yeşîm Maḥal cinnînüñ taḥtgâhı idi. (14) Anda getirüp üç gün ziyâfet idüp andan (15) Server Maḥal Cinnîye eyitdi: -“İy Şehriyâr lutf eyle” ...[45a/5-15]

[45b/1] şimden girü bize destür virüp eger mümkün ise (2) beni Kûh-ı Şu‘â’uñ evvelki kullisine iletüñ (3) zîrâ ‘askerüm andadur ve baña muntazırlardur belki ol (4) bir kulle şâhları da İskender Şâh’uñ müslimân (5) oldığıñ haber alup üzerine “asker çeküp (6) rencîde iderler” didi. Maḥal Cinnî: “N’ola Server (7)... [45b/1-7]

[47a/1] Ejderhâ cân virdi. Server ol ejderüñ bāz-ı (2) mühresin çıkarup kemendin aldı. Andan bir şu (3) kenârına gelüp tîğî yuyup ğılâfına koyup (4) ol dem Ken‘ân Cinnî uykudan uyanur gibi uya (5) nup gördi kim Server ejderi öldürmiş, şükürler (6) idüp âferîn Server bugün Kâf’da bir eşer koduñ ki (7) dāstān olur diyüp tekrâr yine Server’i (8) arkasına alup havāya çıkup zulumâta girüp (9) gitdiler Andan çok ‘acâyibler görüp seyrân (10) eyledi ve bir taraftan bir şu’le peydâ oldı. (11) Server su‘âl eyledi: “Ken‘ân neylersin? Server (12) saña yaramaz diye gördi. Bedî‘ mukayyed olup (13) ...[47a/1-13]

Halk dilinde kullanılan “**bre, yā, hay, iy**” gibi hitap sözcükleri dönemin ağız özelliklerini yansıtan kelimeler metinde sıkça görülmektedir:

[38b/3] *diliñ āteş olup eyitdi: “Yā meger ben Ḥamza’yı (4)... [38b/3-4]*

[40b/9] *sürüp Semendān: Bre bu nābekār neyler diyüp (10) imdi iy nābekār ḥākī ḳormiyum seni diyüp (11) ... [40b/9-11]*

[50a/1] *hey muḥanneş nābekār diyüp belinden kemendin çözüp (2)... [50a/1-2]*

Metinde sık sık deyimlere yer verildiği görülmektedir. Günümüzde de varlığını devam ettiren deyimler eserde mana derinliğini sağlamıştır:

[12b/10] *bu sözi işüdüp cān başına şıçrayup (11) eyitdi: “İy ciğer-güşem! Gel bu işden ferāgat eyle.” (12) ... [12b/10-12]*

[25b/3] *geldi. At sürüp ardına düşdi. Ve biraz (4) ḳoğup yetişemedi. Āhūdūr bir mēşelik (5) içine düşdi gāyip oldı. Ammā Server (6) ... [25b/3-6]*

[27b/13] *bunda ḥasret öldüğim ḥaber vir benden ümīdlerin (14) ... [27b/13-14]*

[38b/3] *diliñ āteş olup eyitdi: “Yā meger ben Ḥamza’yı (4) ... [38b/3-4]*

[38b/6] *ḥaḳḳından gelürüm” diyüp andan yine cellādlara (7)... [38b/6-7]*

[42a/3] *gelür. Şükr idüp andan Bedī’a eyitdi: “İmdi (4) Server! Elinden gelürse şol la’īne amān virme (5) ḳatıl eyle. Zīrā bunuñ ḥamlelerine siper virüp (6) men’ eylemek müşkildür ḥaḫā idersin” didi. “Çün (7) Server tozdan taşra geldi. Bu kez Semendān-ı Çihil (8) Dest baḳup Server’i sağ görüp bir ḥamle (9) yine idem” didi. Ol dem Server bunuñ revişinden (10) tuyup: “İy la’īn niçesin. Ben saña ruḫşat (11) nice bir vireyüm. Zīrā bildüm ki inşāfa gelür pelīd (12)... [42a/3-12]*

[44a/1] *anda çok zahmet çekdüm. Mārlar ile üç gün (2) ceng idüp āḫir ‘āciz olup niyāz eyledüm ol dem (3) Hızır Nebī gelüp beni oradan alup bir şu kenārına (4) ḳoyup elime tāziyāne virüp -‘Şol tarafā (5) git’ diyüp işāret itdi. Ben de gidüp bir (6) mağāraya gelüp içinde Dīv-i Sefīdi helāk (7) idüp andan yola düşüp bugün bunda geldüm (8) bu galebeyi görüp bir cinnīden sizüñ aḫvāliñiz (9) su’āl idüp ḥaber aldim. Ḥamza ile ḳarābetiñüz var (10) imiş. İştüdüm çün Şāḫibḳırān’ da beni oğul idüp (11) belime kemer ḳuşatdı. Ve sizler*

de ehl-i İslām'dan (12) imişsiñüz ol sebebden ben de içdām eyledüm Hūdā (13) **furşat virüp** la'īni **katl** eyledüm ve sizi **halāş** (14) [44a/1-14]

[48a/1] Bedī': **Luṭf eyle** beni ol yire indir ol **ķubbeyi** (2) ve **şeb-ķerāġı** **temāşā idem**" didi. Ken'ān Cinnī (3) eyitdi: "Server neylersin yolumuza gidelim. Zīrā (4) bunda **muḥāṭara çoķdur**" didi. Bedī'ü'z-zamān (5) "yoķ elbette **göreyim eger sen ḥavf ederseñ var** (6) **git**" didi. "Ken'ān Cinnī derde **uġrādı zīrā** (7) bu **tılsımātda 'acāyib maḥlūk çoķdur. Olmaz** (8) **indirmem**" didi. Bedī'ü'z-zamān **elem çeküp**: -İy Cinnī (9)... [48a/1-9]

[52a/8] Amān Server "**luṭf eyle** **şuçımız 'afv eyle** **murādımız** (9) ... [52a/8-9]

Metin de sadece bir tane de atasözü bulunmaktadır.

[48a/9] **öyle bil ki ecelsüz adem ölmez.** ' Ol **Ṭahmūrās** (10) ... [48a/9-10]

Metinde çeşitli ikilemelere rastlanmaktadır. Bu ikilemeler genellikle tek başlarına kullanılmıştır:

[2b/5] kendüye **i'timādı** olmasa **tā** bu mertebe **atup tutup** (6) ... [2b/5-6]

[6a/1] Ve **ḥar ḥar** şolumaġa başladı. Ammā nevbet Bedī'ü'z-zamān'a (10) ... [6a/1-10]

[6b/5] bu erliklerin **görüp yüregi** **ķarış ķarış yağ** (6)... [6b/5-6]

[7a/12] **üzerine alup āheste āheste** **gine** (13)... [7a/12-13]

[14a/8] **ķolından yap yap** **raḥşın** **üzerine koyup** (9)... [14a/8-9]

[36b/1] Ve Rub'-ı **meskūnı** **öyle ḥarāb ide kim bir taş bir taş** (2)... [36b/1-2]

[37b/1] **üzerime üşüp beni ortaya alurlar. Pāre pāre** **itmek** (2)... [37b/1-2]

[52a/4] **yumruk ile bunları dōge dōge** **birbiri** **üzerine** (5) ... [52a/4-5]

Metinde çok fazla savaş sahnelerin olduğunu görmekteyiz, savaş sahneleriyle birlikte savaş aletleri de yoğun bir biçimde geçmektedir. Metinde geçen savaş aletlerini şu şekilde örneklendirebiliriz:

[4b/7] dāne oğ ile bir tūr-i kemān viridi. Andan eyitdi: (8)... [4b/7-8]

[13b/1] tūrdu. İskender Şāh ve cümle anda olan dilāverler (2) bu hālî görüp hayrān oldılar. Yazık şol (3) dilāveri Bānū şimdi urup nīze birle helāk (4) ider” didiler ve kimi nigāra ‘āşık olmuştur. Kendüsin (5) şaşurdu. Ve kimi de “hayır korkdı” diyüp (6) bu gūne sözler söyleyüp tūrurlardı. Bu kez (7) Bānū raşşın sürüp mīzān yerine gelüp (8) Bedī‘a bir nīze şundu. Bedī‘ü‘z-zamān kol (9) şunup çeküp nīzeyi elinden alup yabana (10) atdı. Nigār kaçıyup gūrzi ile hamle eyledi. (11) Server-i ‘ālem gūrzi gürleyüp inzāl şunup (12) çeküp elinden alup gūrzi yabana atdı. (13) Ammā nigār bu hālî görüp ziyāde āteş olup (14) hemān el tūge urup raşşın sürüp (15) [13b/1-15]

[25b/6] hayf şunu oğ ile uramadum diyüp dağı (7) ...[25b/6-7]

[34a/7]Tīg-i Sefīd işte bende baña ol tūğdan gayri (8) ālāt kār itmez” didi. Ol dem Bedī‘ü‘z-zamān buña (9) tūğı gösterdi. Ol dem dīv nazar idüp (10) tūğı Bedī‘ü‘z-zamān’a elinde görüp tīz şandığı (11) açup gördi ki şandukda olan tūğ haşm elinde (12) girmiş. Bir kez āh idüp: “-Hāy bre nābekār! Bu kez (13) Hāzret-i Süleymān sözleri gelüp çıkdı” (14) diyüp ol dem diledi ki bir cānibe gide. Server (15) hemān tūğı gīlāfindan ‘uryān idüp ol gār...[34a/7-15]

[44a/1] anda çok zaḥmet çekdüm. Mārlar ile üç gün (2) ceng idüp āḥir ‘āciz olup niyāz eyledüm ol dem (3) Hızır Nebī gelüp beni oradan alup bir şu kenārına (4) koyup elime bir tāziyāne virüp –“Şol tarafā (5) git” diyüp işāret itdi. Ben de gidüp bir (6) mağāraya gelüp içinde Dīv-i Sefīdi helāk (7) idüp andan yola düşüp bugün bunda geldüm (8) bu galebeyi görüp bir cinnīden sizūñ aḥvālīñiz (9) su‘āl idüp haber aldum. Hamza ile qarābetiñüz var (10) imiş. İştüdüm çün Şāhibkırān’da beni oğul idüp (11) belime kemer kuşatdı. Ve sizler de Ehl-i İslām’dan (12) imişsiñüz ol sebebden ben de ikdām eyledüm Hūdā (13) fırsat virüp la‘īni katl eyledüm ve sizi ḥalāş (14) eyledüm” didi. [44a/1-14]

İncelediğimiz Hamza-nāme’nin otuz altıncı cildinde 64 yerde hayvan ismi geçmektedir. Bunlar şu şekildedir: raşş 13 defa, at 3 defa, öküz; gāv 3

defa, aslan 4 defa, fil 11 defa, kuş; mürğ 3 defa, şahin 1 defa, yılan; Mārāñ defa17, karga; zāğ, defa 2, eşek; hūmār 1 defa, āhū; ceylan 6 defa geçmektedir.

Metinde hayvan adlarının geçtiği örnekler şöyledir:

[2a/2] *Bu kez sol kılda pehlevān pāy-ı taht olan şalsāl-i gāv sūvār (3)...*

[2a/2-3]

[3b/2] *gice Şīr-i Horasān Hüsrev'ün bağında şalup nişfu'l-leylde (3)...*

[3b/2-3]

[10a/6] *bir 'aceb muḥabbet oynayup Bānū'ya gönül mürğm (7)...*

[10a/6-7]

[17a/12] *bir fil kalıbı düzmüşler. Harekete gelüp ol demdir (13) hişārdan bir pencere açılup bir şahıs zāhir (14) olup elinde bir tāziyāne bir kez fili urup (15) fil ğajğ urup ol derd-mendi köpri başına [17a/12-15]*

[20a/9] *beklerüm. Benüm havfumdan bunda kuş uçmaz. Sen (10)...*

[20a/9-10]

[22a/11] *“İy la’in çiftim öküzi degülsin bugün öl (12)...” [22a/11-12]*

[25b/3] *geldi. At sürüp ardına düşdi. Ve biraz (4) koğup yetişemedi.*

Āhūdur bir meşelik (5) içine düşdi ğāyip oldu. Ammā Server (6) hayf şunu oğ ile uramadum diyüp dağı (7) ilerü varup gördi. Bir otlu şulu yirdür. (8) Hemān atından inüp rahşın ota şalup (9)... [25b/3-9]

[26b/8] *Mārāñ Kūh-ı Kāf'ün orta yirinde idi. (9)...* [26b/8-9]

[28a/6] *gülüp: “İy la’in taşçı hūmārlarına vağf ol” (7) ...* [28a/6-7]

[29a/4] *olunmaz. Yine aḥşam olup yılanlar tağıldı. (5) Server yine yatup şabāḥ eyledi. Hele üç gün(6) bu minvāl üzere aç ve şusuz yılanlar ile ceng (7) ...* [29a/4-7]

[37b/2] *isterler. Nāğāh bir şahin gelüp pençesin (3)...* [37b/2-3]

[37b/3] *açup minḳarıyla ol zāğları tār-mār ider ve (4)...* [37b/3-4]

Hamzānameler özellikle, Türkler'in Anadolu'yu yurt edinme amacıyla fetih politikası yürüttükleri dönemin ürünleri olduğu için eserde savaş, savaşçılık, kahramanlık, yiğitlik gibi kavramlar ağırlık kazanmıştır:

[10a/1] *bir ḥaşm isterim ki ceng eyleyim” dedi. İskender Şāh (2) ...* [10a/1-2]

[15a/1] idüp bunlara murāduñ ifāde idüp anlar da (2) münāsib görüp İskender-i Kübrā dahı hazīne (3) açup ve yedi vezīrlere emr” idüp. Eyitdi: (4) “Varın Kūh-ı Şu‘ā’ı yedi kulle siz gezüp ve her (5) bir kulleye bir şehir binā idüñ” diyüp, “bunları (6) gönderip yaptırdı. Ve her şehriñ içine (7) onikişer biñ pür-silāh cengci kor eṭrāfdan (8) köyler ve kaşabalardan adamları kaldırup (9) bu şehre getirüp her birine mal virüp (10) ganī ider. Birgün İskender Şāh-ı Kübrā cümle begleri (11)...[15a/1-11]

[29b/1] olup yine yılanlar çıkup üzerine hücum idüp (2) yine Server ne hāl ise ol gün öyle zamānı (3) olunca ceng idüp gayri bī-ṭakat olup (4) yüzün dergāh-ı a‘lāya tutup niyāza başladı. (5)...[29b/1-5]

Metnimizde çok sayıda benzetme sanatı kullanılmıştır. Bunları şu şekilde örneklendirebiliriz:

[12a/1] diyüp. “Bir kez şāhin-mişāl yirinden şıçrayup kemerin (2)... [12a/1-2]

[21a/10] niçe buraya geldüñ diyüp yıldırım-mişāl irüp (11)... [21a/10-11]

[39a/12] ider” diyüp şād oldılar. Çünkü Semendān-ı (13) la‘īn gördi. Server kendü yanında bir qarınca (14) kadar yokdur. Ammā āvāzı büyük ve hem kendü (15) kavmine beñzemez. Ol dem döndi yanında olanlara [39a/12-15]

[40a/12] Lākin ol çoqlık ecnās birbirine girüp (13) derya mişāl çalgandı. Ol dem Semendān-ı la‘īn (14)... [40a/12-14]

2.3. HAMZA-NÂME (36.CİLT) METNİNİN ÖZETİ

Hikâye anlatıcısının sözüne göre eser birbirine bağlanan olgu üzerine beyan edilir.

Bir koldan Mahan-ı kuh-ı senc, diğerkoldan Mahan’ın kardeşi Haman-ı kuhten Server’in (Bediüzzaman) üzerine saldırır. Bunun üzerine Bediüzzaman onları yere serer. Akli başında olan Ahen-Kemal Zilzal: “Durun, bu da

kimmiş?” Eğer beni de yere sererse ona saldırmak hata olur diyerek, Mahan ve Haman’a engel olup onları durdurur. Bediüzzaman kendi yayını Zilzal’in yayı ile birleştirek bahadırlığını ortaya koyar. İskender Şah ve orada bulunan ahali Bediüzzaman’a hayran olur. Bediüzzaman’ın kısa boylu olmasına rağmen gücünden dolayı İskender Şah da Bediüzzaman’a hayran olur. Daha sonra Bediüzzaman’ın yanına Hz. Hızır gelerek, ona: “ Yedi yıl aileden uzak kalacaksın, rızan daima Allah’ın rızası olsun, benliğinden ve nefsinden sıyrıl.” Diyerek, öğütler verir. Bundan sonra da Hz. Hızır, Bediüzzaman’a İsm-i Azam’ı öğretip, kutsal yay ve ok verir. Bu oklar, hiç boşa gitmeyen attığına isabet eden oklardır. Bediüzzaman, Hz. Hızır’ın söylediklerine hoşnut olur fakat yedi yıl ailesinden uzak kalacağı için de üzölür.

Bediüzzaman, Hz. Hızır’ın kendisine verdiği ok ve yayı denemesi için Zilzal’e verir. Zilzal yayı çekemez ve yayı Bediüzzaman’a geri verir. Zilzal, yayı çekmekte başarılı olamayınca, Bediüzzaman’a kemer tutmak (gúreş tutmak) istediğini söyler. Bediüzzaman, Zilzal’in bu istediğini kabul eder. Fakat Zilzal, Bediüzzaman’ı yerinden bile oynatamaz. Tam aksine Zilzal’n ağzı, burnu kan içinde kalır ve ağzına dolan kanı utandığından yutmak zorunda kalır. Bu başarısızlığının üzerine onları izleyen ahaliye karşı da utanır. Bediüzzaman ise Zilzal’i kemer tutmada yener ve Zilzal’i de yenmesi ile oranın ileri gelenlerine karşı galip olmuştur. Bunun üzerine Zilzal Müslüman olur. Ayrıca Zilzal, Bediüzzaman varken taht sahibinin Zilzal’in kendisinin değil, Bediüzzaman olması gerektiğini düşünür ve tahtı Bediüzzaman’a bırakır. Bediüzzaman da bu durumu kabul edip, tahta oturur.

İskender Şah ise tüm bu olanlar karşısında şaşkın olduğunu söyleyip, Bediüzzaman’a, sen kimsin, nereden geldin beldemize, soyun nedir? Diye sorular sorar. Bediüzzaman, Hint soyundan olduğunu söyler ve Hz. Hızır’la görüştüğünü, Hz. Hızır’ın ona yay ve ok verdiğini, Hz. Hamza gibi olması gerektiğini söylediğini, İskender Şah’a anlatır. Bunun üzerine İskender Şah da Müslüman olur. İskender Şah Müslüman olunca ahali de Müslümanlığı kabul eder.

İskender Şah’ın kızı Mihranur Banu ise İskender Şah’ın Müslüman olmasına karşı çıkıp İskender Şah’ın yanına gider. İskender Şah’ın yanına

gittiğinde orada Bediüzzaman'ı görür ve aşık olur. Bediüzzaman da Mihranur Banu'yu görünce aşık olur. Fakat Banu Bediüzzaman'ın boyunu kısa bulmuştur. Mihranur Banu, Bediüzzaman'la savaşmak ister. Fakat, başarılı olamaz ve Bediüzzaman, Banu'yu alt ederek gücünü Mihranur Banu'ya da ispatlar. Mihranur Banu bu kemer tutmak istediğini Bediüzzaman'a söyler. Bediüzzaman bu isteği kabul eder. Kemer tutmada da Mihranur Banu, Bediüzzaman'ı yenemez. Bediüzzaman, bu gücü ona Allah'ın verdiğini Mihranur Banu'ya söyler. Banu yine inanmaz ve yine Bediüzzaman ile savaşır. Bu savaşında da başarılı olamayınca Mihranur Banu da Müslüman olur. Bunun üzerine İskender Şah, kızı da Müslüman olduğunu için mutlu olur.

Bediüzzaman, İskender Şah'la oradan ayrılarak, ahaliyi de arkalarına alıp şehri dolaşmaya başlar. İskender Şah, yolda Bediüzzaman'a atalarından kalma ve kimsenin okuyamadığı bir tılsımı gösterir. Bediüzzamankimsenin okuyamadığı bu tılsımı okur. Bu tılsımda, şehrin emirinin Bediüzzaman olacağını ve İslamiyeti yayacağına dair kendisinin müjdelendiğini okur. Ayrıca bu tılsımda savaşlarda kullanması için Bediüzzaman ve ordusuna birçok savaş aleti, mücevher bırakıldığı da yazıyordur. Yalnız, hazinelerin olduğu sarayda bir köprü vardır ve bu köprüde hazineleri koruyan bir fil vardır. Bediüzzaman saraya yaklaşmaya çalışınca fil, Bediüzzaman'a saldırır. Bunun üzerinde Bediüzzaman fili köprüden aşağı suya attar. Bu engel ortadan kalkınca hazinelerin olduğu saraya girerler. Bediüzzaman bu sarayda silahlarını kuşanır ve burada ayna kadar büyük gözü başında olan, üç ayağı, tüyleri ve ayak tırnakları kıvılcık olan, bir Sürhpay adında bir at görür ve atı zapt eder. Sarayda bir anahtar bulurlar ve hazine odasına girerler. Orada ise hazinelerin başında yıllardır bekleyen vücudu ejderhaya benzeyen, boyu yüz altmış karış olan bir bekçi cini görürler. Bu cin, Bediüzaaman'ı görür görmez ona saldırır. Fakat Bediüzzaman'ı alt edemez. Çünkü Allah, Bediüzzaman'ı koruyordur. Halk bu duruma ve Bediüzzaman'a bir kez daha hayran olur ve Bediüzzaman önderliğinde saraydaki ganimetleri şehre taşırlar. Şehre geldiklerinde, Bediüzzaman birkaç savaş aleti dışında geri kalan ganimetleri İskender Şah'a bağışlar.

Bir süre sonra Bediüzzaman'ın kalbinde Mihranur Banu'ya olan aşk daha da artar. Bir süre acaba Banu'yu İskender Şah'tan istesem mi? Diye

düşünür. İskender Şah da kızımı Bedüzzaman'a vereyim mi diye düşünüyordu bu durumu vezirleriyle paylaşır, vezirleri Bediüzaaman'dan iyi damat olmaz diyince Bediüzaaman'ı yanına çağırır. Ona: "Kızım nasıl olsa bir gün evlenecek, sana vermek istiyorum" der. Bediüzzaman bu durumu sevinçle karşılar ve İskender Şah'ın bu istediğini kabul eder. Daha sonra ziyafetler verilip, düğün yapılır.

Düğün gecesinden sonraki gün Bediüzzaman atı ile avlanmaya çıkar. Avda bir ceylan görür. Bediüzzaman ceylanın peşinden düşer. Ceylan çalılıkların arasına kaçtığı için yakalayamaz. Kendisi de çalılıkların olduğu bölgeye girer ama ceylanı bulamaz. Yorulduğu için bir süre orada uyumak ister ve uykuya dalar. Bu sırada da Bediüzzaman'ın öldürdüğü, hazinelerin koruyan cinin Kaf dağında yaşayan ve cadı olan annesi gelir oğlunu iki parça olmuş halde bulur. Bunun üzerine oğlunu öldüren kişinin Bediüzzaman olduğunu öğrenir ve ondan intikam almak ister.

Akrebe cadı kadın ceylan suretine bürünür ve çalılıkların arasında olan Bediüzzaman'ı bulup ona büyü yapar. Büyü yapmakla kalmayıp Bediüzzaman'ı kaçırap zehirli yılanların bulunduğu Cezire-i Maran'a götürür. Bediüzzaman kendine geldiğine Cezire-i Maran'dadır. Akrebe cadı hemen Bediüzzaman'ın başına gelip, neden oğlumu öldürdün? Der. Bediüzzaman ise senin oğlun kim, tanımıyorum ve sen kimsin? Der. Cadı kadın, kim olduğunu Bediüzzaman'a söyler ve eğer kendisi ile evlenirse onu affedeceğini söyler. Bediüzzaman onu kandırır ve yere vurarak alt eder. Dağda bulunan yılanlar ise Bediüzzaman'a saldırır. Bediüzzaman kutsal kılıcı ile her bir yılanı keser ve her yer yılan leşi olur. Gece vakti olunca yılanlar köşelerine çekilirler.

Ertesi gün yine yılanlar ortaya çıkıp Bediüzzaman'a saldırır. Bunun üzerinde Bediüzzaman yine yılanlarla cenk eyler. Yine diğer gün tekrar yılanlarla savaşıp. Artık Bediüzzaman'ın takati kalmamıştır ve susamıştır. Bediüzzaman'ın takatsiz bir şekilde Allah'a yalvarır ona dua eder. O anda Hz. Hızır, Bediüzzaman'ın yanına gelir. Bediüzzaman'ı su kenarına götürür. Bediüzzaman, Allah'a hamd eder. Sonrasında Hz. Hızır'dan kendisini Mihranur Banu'nun yanına götürmesini ister. Hz. Hızır bunu üzerine, bu istediğini Allah emretmedikçe olmaz, der. Hz. Hızır, Bediüzzaman'a, onu

götürmesinde ve götürdüğü sulak alanda bir hikmetin olduğunu söyler. Ancak mazlumların intikamını zalimlerden alırsan Mihranur Banu'ya kavuşabilirsin, der.

Bediüzzaman bu sulak alanda da kendine musallat olan Şehâb Nerre adında bir cini öldürür. Bu cinin annesi de cadıdır. Bu cadı da Bediüzzaman'ı tekrar Yılanların dağına bırakır. Bediüzzaman, burada üç gün, üç gece cenk eyler. Daha sonra Allah'a yalvarıp dua eder. Allah, Bediüzzaman'a kutsal bir yeşil kamçı gönderir. Bediüzzaman Yılanların dağında biraz daha ilerleyip üzerinde duman çıkan bir mağara görür ve oraya girer. Burada uzun boylu, başı fil başına benzeyen Div-i Sefidi görür. Cinin yanında bir sandık vardır. Bediüzzaman, sandığı alır, cin uyanmaz. Sandığı Bismillah diyip açar, içinde tılsımlı ve üzerinde "Ali İbrahim neslinden Bediüzzaman bu kılıç senin nasibindir bu kılıcı al, benki Süleyman aleyhi ve's-selam, nübüvvet ile senin burara geleceğini bildim, bu kılıcı vezirim Asaf bin Behriya'ya yaptırdım Deve bu kılıçtan başka hiçbir şeyin kar etmeyeceği yazıyordu." Cin uyanmaz. Bediüzzaman cini uyandırmak için uğraşır. Cin bir türlü uyanmak bilmiyordu. Bediüzzaman burnuna bir darbe vurur, canı acıyan Div-i Sefid sonunda uyanır. Div-i Sefid uyanınca Bediüzzaman sandıkta ne olduğunu cine sorar. Cin, "içinde Hz.Süleyman'ın ona verdiği kılıcın bulunduğunu ve bu kılıç sayesinde kimsenin ona zarar veremeyeceğini söyler. Bir gün Bediüzzaman adında birinin gelip bu kılıcı alıp onu öldüreceğini söyler. Bu yüzden de bu kılıcı hiç yanımdan ayırmıyorum," der. Bediüzzaman'ın o Bediüzzaman'ın kendisi olduğunu cine söyler ve kendisine itaat etmesi gerektiğini cine bildirir. Cin o anda, uyurken kılıcı Bediüzzaman'ın aldığı anlar. Bediüzzaman'ın cini, kendisine itaat etmesi için bir kez daha uyarır. Cin bunu red eder. Bu kılıçla Bediüzzaman, cini kendine itaat etmemesi üzerine öldürür. Bu kılıçla beraber Bediüzzaman'ın dört kutsal kılıcı olur; Feridu'nun kılıcı, İskenderin kılıcı, Beyaz kılıç ve Süleyman aleyhi ve's-selamun kılıcı, İkisini sağına üçünü soluna kuşanır, daima beyaz kılıcı kullanmaktadır.

Bediüzzaman bu mağaradan uzaklaşıp çöle gider. Burada cin ordusu görür. Başka cine bu cin ordusu nedir, kimdir? Diye sorar. O da Hz. Hamza adında birini öldürmek için toplandılar, der. O sırada Bediüzzaman, Hz. Hamza'nın kendisi olduğunu anlar. Daha sonra cin ordusunun arasına karışır.

Cin ordularının başında Semendān-ı Çihil Dest adında bir dev vardır. Bediüzzaman ordudan ayrılıp Semendan'ın yanına gider, cinleri rahat bırakmasını ve ona itaat etmesini söyler. Semendan bunu kabul etmez ve Bediüzzaman ile savaşıır. Bediüzzaman kutsal kılıcı ile Semendan'ın yirmi kolunu keser. Semendan, ab-ı hayat suyu ile kopan kollarını tek kol haline getirir. Bediüzzaman bu sefer kutsal kamçısı ile Semendan'ı iki parçaya böler. Orada bulunan cinler korkup oradan kaçarlar. Mahal cinni, Ra'd Şatır, Kenan, Şehnüvaz peri ve diğerleri Bediüzzaman'ın yanına gelerek, sen kimsin, nereden geldin? Diye sorular sorarlar. Bediüzzaman başından geçenleri cinlere anlatır ve bu cinlerin Müslüman cin olduğunu öğrenir. Müslüman cinler, Bediüzzaman'a sen Hz. Hamza'sın, derler. Bediüzzaman, ben Hz. Hamza olamam Arap değilim, Hintliyim demesi üzerine Cinler, sen Hindulara benzemiyorsun, onlar esmer olur, derler. Bediüzzaman başından geçen her şeyi bir bir anlatır.

Bediüzzaman cinlere, beni Kuh-ı Şah'a, İskender Şah'ın yanına götürün, onlar beni tanıdıktan sonra Müslüman oldular, Kuh-ı Şah etrafında bu yüzden onlara hasım olan kavimler var ve onlara saldırabilirler bu yüzden onlara yardıma gitmeliyim der. Müslüman cinler bu istediği kabul ederler. Ama oraya gitmek zordur, oraya gitmek için önce Karanlıklar Ülkesi'nden sonra Ateşler ülkesinden geçmek zorundayız derler. Sen bizim canımızı kurtardın ne olursa olsun biz seni götüreceğiz derler.

Kenan cinni rivayete göre Rad Şatır cinni dualar eder. Mahal cinni yolda güvenliğini sağlaması için Bediüzzaman'a Hz.Süleyman'dan kalma mücevher ve kılıç verir. Kenan ciniyle bir süre ilerledikten sonra yolda dinlenip, su içip yemek yerler. Dinlendikleri sırada bir ejderha gelip onlara saldırır. Bediüzzaman, kılıcı ile ejderhayı öldürür. Daha sonra yola devam ederler.

Bediüzzaman yolda bir kubbe görür ve bu kubbeye gitmek ister, Kenan cinni ona bir şey olur diye gitmek istemez, Bediüzzaman "ecel gelmedikçe kimsenin ölmeyeceğini" Kenan cinnine söyleyince, bunda da vardır bir hayır diyip, Kenan cinni, Bediüzzaman'a ile birlikte istediği yere gider. Bu kubbenin girişinde bulunan bir tarih vardır. Bediüzzaman bu tarihi okur. O tarihte,

kendisinin bu kuleye geleceğinden ve kubbe içerisinde hapsedilmiş cinlerin olduğundan, hapsedilmiş cinleri asla salmaması gerektiğinden, eğer salarsa ona zarar verecekleri yazıyordu. Tarihi okuduktan sonra kubbeye girerler. İçeride mermer döşemelerden ve kuyudan başka bir şey görmezler.

Bediüzzaman, Kenan cinin yardımı ile ip salarak kuyuya iner. Kuyuda bağlanmış olan ifritleri görür. Onlara Allah'a iman etmeleri gerektiğini daha sonra da kendisine itaat etmeleri gerektiğini söyler. Eğer böyle yaparlarsa onları serbest bırakacağını söyler. Cinler, biz kafir cin değiliz, Hz.Süleyman zamanında isyan çıkardık daha sonra kaçtık, müslüman olduğumuz için de öldürülmedik, yakalandık ve buraya hapsedildik, derler. İfritler, sen bizi kurtar biz de sana itaat edeceğiz, derler. Bunun üzerinde Bediüzzaman, İsm-i Azam duasını okuyarak iplerini çözer. İfritler serbest kalınca Bediüzzaman'a saldırırlar fakat onu yerinden bile oynatamazlar. Bediüzzaman, onları yumruğu ile zapt edip tekrar oldukları yere bağlar. Daha sonra ifritler pişman olurlar ve sen çok güçlüymüşsün biz seni kısa olduğun için bizden güçsüzsün sandık o yüzden sana itaat etmedik, deyip özürler dilerler. Hz. Süleyman'ın ruhaniyeti üzerine bir daha Bediüzzaman'a saldırmamak üzere yemin ederler. Yemin ettikten sonra Bediüzzaman onları tekrar serbest bırakır.

**2.4. HAMZA-NÂME' DE YER ALAN SÖZCÜKLERİN DİLLERE GÖRE
SAYISAL DEĞERİ VE ORANLARI (36.CİLT)**

HARF	TÜRKÇE	ARAPÇA	FARŞÇA	DİĞER DİLLER	YEKÜN
A	52	67	20	-	139
B	72	16	35	1(r)	124
C	1	27	10	(1m)	39
Ç	15	-	9	-	24
D	49	18	30	-	97
E	18	25	2	-	45
F	-	16	5	1(r)	22
G	42	18	22	-	82
Ğ	-	-	-	-	-
H	-1	68	27	-	104
I	1	2	-	-	3
İ	30	32	1	-	63
J	-	-	-	-	-
K	78	51	30	-	159
L	-	5	7	-	12
M	2	80	13	1(yun)	96
N	8	23	12	-	43
O	21	-	-	-	21
Ö	20	1	-	-	21
P	2	-	24	-	26
R	-	16	12	-	28
S	29	31	38	-	98
Ş	5	15	14	-	34
T	27	35	9	1(yun)	80
U	15	2	-	-	17
Ü	7	2	2	-	11
V	7	22	-	-	29
Y	73	5	5	-	83
Z	-	16	12	-	28
YEKÜN	575	561	338	5	1477
NİSPET	%39	%38	%23	%0.3	%100

Metinde yer alan Arapça ve Farsça sözcüklerin ağırlığı dikkat çekicidir. Arapça sözcüklerin yoğunluğu hikâyenin İslam dairesinde gelişmesinden kaynaklanmaktadır. Farsça sözcüklerin sıklıkla kullanılmasının sebebi ise hikâyenin sözlü kültür çerçevesinde anlatıldığı dönemde İran kültüründen izler taşınması söz konusudur. Ayrıca hikâyede yer alan Türkçe sözcüklerin Eski Anadolu Türkçesi sözvarlığını taşıdığı görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM
METİN

[1b/1] Hamza-i bā-şafānuñ otuzaltıncı cildidür (2) Rāviyān-ı aḥbār ve nākīlān-ı āşār ve muḥaddişān-ı rūzgār şöyle (3) rivāyet iderler ki ol zaman ki bizüm kışşamız ol araya dek (4) naql olınmışdı ki Şāhibkırān ‘ālemüñ evlādlarınuñ (5) güzīdesi olan Bedī‘ü’z-zamān veliyyü’l-aqrān ya‘nī şānī-i (6) Şāhibkırān Sercā‘il cāzū eliyle Kūh-ı Şu‘ā‘ya (7) düşüp kule-i evvel-i Şāh-ı İskender Şah’uñ oğlu (8) Hüsrev-i Gülgūñkabāya buluşup anuñla arada geçen mācerāları (9) yukarıdaki cildde beyān olınmış idi ki: çün kule-i evvel-i (10) sultānī olan İskender Şāh’uñ dīvānına gelüp tā aşığı (11) şaff-ı ni‘ālda yire gösterdiklerinde oturmayup sağ kolda (12) pehlevān pāy-ı taḥt olan Zilzāl-i Āhen-kemān’uñ üzerine [2a/1] yürüdi kim cebren qaldırup ba‘dehū kendi geçüp qarār ide. (2) Bu kez şol kolda pehlevān pāy-ı taḥt olan Şalşāl-i gāv-süvār (3) ol hāli görüp yirinden tırup Bedī‘a bir müşt (4) havāle eyledükde Bedī‘i nāmdār bir sille ile zīr ü zeber itdi. (5) Anuñ ardınca Sāmūn-ı Ejder-Süvār yürüdükde ānında (6) ḥamlesin men’ idüp anıda bir müşt ile sernigūn eyledükde (7) bu kez Māhān-ı Kūh-Senc ve qarındaşı Hāmān-ı Kūhten ikisi (8) yirlerinden tırup iki cānibden Server de ḥamle idince (9) anların da kemerlerinden tıutup ikisini de birbiri üzerine (10) yıqdı. Bu kez sāir pehlevānlara ğayret düşüp “-Hāy nedür? (11) bu nābekār bu dīvān-ı şāhda neylemek ister yā bu kadar (12) olduğdan şoñra biz bunu qormuyuz ki sağ esen dīvāndan (13) çıqup gide” diyüp hemān yirlerinden şıçraşup kimi (14) ḥançer ve kimi tīg-i ḥūn-feşān dest urup Bedī‘ü’z-zamān’uñ (15) üzerine hücūm idince beriden İskender-i Şāh-ı Şu‘ā‘ınuñ (16) pāy-ı taḥt pehlevānı olan Zilzāl-i Āhen-kemān bir ‘āqil dilāver (17) idi. Baqup bu kadar dilāverler Bedī‘-i şīr-dil üzerine hücūm idüp [2b/1] helākine qaşdlarıñ gördükde yirinden atıup bunlara (2) qarşu gelüp çağırup “-Bre dilāverler ferāgat idüñ oturuñ (3) yiriñüzde bu dilāverden ne istersüñüz? Zāhir murāduñuz imtiḥān (4) ise yeter zīrā kim mes’ele ma‘lūm oldı şöyle kim eger bu dilāverüñ (5) kendüye i‘timādı olmasa tā bu mertebe atup tıutup (6) böyle bir dīvān ortasında benüm dīger-nist da‘vāsı itmezdi (7) imdi taḥkīk bunda bir ḥikmet var ancak şabr eyleñ (8) bir de ben göreyim eger baña da ğalebe idecek olur ise (9) bunuñla çoklık muqāvemet ider kimse bulunmaz her kim (10) ḥuşūmet ider ise ḥaḫā ider” didi ḥalq girüye (11) çekildükde Server “gel berü” diyü emr itdi. Evvel kendünüñ (12) timur yayın getürdiler “İşte” diyüp Zilzāl-i Āhen-kemān’a (13) şundılar Zilzāl daḫı eline alup andan dönüp Bedī‘a (14) eyitdi: “İy dilāver işte ben bu kadar

kuvvete kâdirüm göreyim (15) çekebilü(r) misin?” didi andan Bedî‘ü’z-zemân ol âhen-kemânı (16) eline alup biraz seyr idüp bâ‘dehû tebessüm itdi (17) “İy dilâver yâ meger böyle kepâzeye âdem yayum var [3a/1] çekebilür misin?” demek: “pehlevânlar arasında ‘ayıp (2) degil midür?” ve böyle yay taşınur mı? ve “bunuñla insân (3) nice cenk ider” diyüp: biraz kullâb urup (4) ol timur yayı birkaç kere şağa şola çekdi (5) bunlardur görüp hayrân oldılar andan el urup (6) tırkeşinden kendi yayın dağı çıkarup eline aldı.(7) Ve belinden dest-mâlin çıkarup kendi yayıyla Zilzâl’üñ (8) yayın tunclarından birbirine muhkem şardı andan dest (9) urup ol iki yayı bir idüp ol kadar çekdi kim (10) bunlardur görüp hayrân olup herkes gönlinden (11) bî-ihtiyâr Server’e taşsîn ve âferîn eylediler. (12) İskender Şâh ise Bedî‘u’ñ böyle kûtâh kâddin görüp (13) ve böyle kuvvete mâlik olduğıñ görüp hayretinden (14) kendüsin yitürüp -Hây hây nedür? “bu benîâdemde (15) olan kuvvetüñ çoklığıdır” idi: Ammâ Bedî‘ü’z-zamân (16) ol dîvânüñ içinde bu iki yayları bir idüp ol kadar [3b/1] çekdi kim bunlar hisâbdan kaldılar. Ammâ râvî eydür ol (2) gice Şîr-i Hırasân Hüsrev’üñ bağında kalup nişfu‘l-leylde (3) tenhâ olduğı yirde ol dem Hâk Te‘âlâ dergâhına (4) niyâz idüp eyitdi:“Yâ Rabbe‘l-‘âlemîn ne ‘aceb hâl oldı (5) ‘Askerüm ne hâlde ben yalnız bu gurbetde nice oluram” (6) diyüp bu elem ile bütün gice uyumadı. Şöyle kim (7) şabâha yakın nâgâh anı gördi kim olduğı kaşruñ (8) dîvârı şakık olup Hâzret-i Hızır Nebî ‘âleyhi’s-selâm (9) zâhir oldı ve Bedî‘a selâm virdi Server-i ‘âlem (10) selâmıñ alup yirinden şıçrayup Hâzret-i Hızır’uñ (11) elin öpdi. Beyt:“Merhabâ müştâk idi dirlerdi (12) bu cânsuzları” diyüp kendüyi Rub’-ı meskûna(13) iletür şanup hâzz eyledi: “Ol dem Hızır ‘aleyhi’s-selâm (14) dönüp kendüye” eyitdi: “Bağ ‘gözüm nûrı!’ elem çekme” (15) Cihângirler cihânda çok ser-encâm çeker yedi yıl (16) gurbetüñ vardır.Bu diyâra Kûh-ı Şu‘â’ dirler. [4a/1] Yedi kuledür her bir kuleye bir pâdişâh hüküm ider. (2) Bunlar da ecnâs-ı maḥlûkât ve pehlevânlar çokdur. (3) Cümlesin İslâm’a götürüp kendüne tâbi’ kılasın. (4) Ve kâf diyârların temâşâ idüp Hamza gibi kâf (5) kapusın kaldırup özge eşerler koyasın ve bî-nihâye (6) yâdigâr ve âlâtlar ve bâr-gâhlar ve altun cevâhirler (7) çıkârup Rub’-ı meskûna ‘aceb şevket ve ‘âzamet ile (8) varasın gerekdür. Hemân gurûrdan ve ‘ucub-i (9) nefsi emmâreden ve tekebbürden gâyet şakınup hergîz kendüye (10) vücûd virmeyesin ve kuvvetine mağrûr olmaya kuvvet (11) ve kudreti Cenâb-ı Bârîden bil ve her ne işlerseñ (12) rızâ-yı bârî için eyle ki dâ’im manşûr (13)

ve muzaffer olursun” diyüp vāfir naşīhat ü pend (14) eyledi: “Bu sefer de çok ‘acāyibler ve ġarā’ibler (15) görüp ve nice tılsımlar bozup ve selefdən [4b/1] geçen Şāhibķırān’ların yādgār ālātlanıñ ve (2) ‘acāyib rahşların alsañ gerekdür ben de zarūret vaķitlerde (3) gelüp seni yoķlarum diyüp” kendünün mübārek aġzı (4) yārin virüp ve el ķaldırıp ‘aẓīm du‘ālar eyledi: (5) “Cümle ecnās-ı maħlūķātuñ lisānların fehm idüp (6) söyleyin” diyüp “İsm-i a‘ẓam’ı daħı ta‘lim buyurup” üç (7) dāne oķ ile bir tır-i kemān virdi. Andan eyitdi: (8) “Bu oķlar hıç zāyi’ olmaz ve kaçan bir haşma atsañ (9) urursuñ haťa itmez ve yine ol oķları tamām tır-keşinde (10) bulursak” didi: “Ol oķları vedā” idüp (11) gitdi. Ammā Bedī‘ü’z-zamān Ĥazret-i Ĥızır ‘āleyhi’s-selāmuñ (12) sözlerinden ġāyet hażz idüp (13) şafā eyledi: “Lākin yedi yıla ķadar yār u yārānından (14) cüdā düşeceksin” didüġine ziyāde elem (15) çekdi. Ammā bunuñ üzerine böyle ulu devlete [5a/1] mertebelere vāşıl olacaġına şād olup Ĥaķ Te‘ālā’ya (2) çok şükürler eyledi: İşte Ĥazret-i Ĥızır’uñ böyle (3) ĥaberleriyle ve ‘Aẓīmu’s-şān-ı Şehriyāruñ dīvānunda bu ķadar (4) keşret ve cem‘iyyetün ortasında zerre ķadar aldırmayup (5) Ĥudā-yı bī-zevāle şıġınup atup tıtdı. Ćünkü (6) kendi eliyle getürdigi yayı Zilzāl’uñ yayı ile (7) bir idüp saġa ve şola vāfir çekdi.(8) Andan Ĥızır ‘Āleyhi’s-selāmuñ virdigi yayı (9) çıkarup Zilzāl’ün eline şındı. Andan (10) eyitdi: “Baķa Server cihānda erlik oldur ki sen de (11) bu kemānı çekesin” didi. Zilzāl eline alup her (12) yirin seyr eyledi: Bunu düzen üstāda taħşin (13) eyledi: Andan ol kemānuñ ķabzasına yapışup (14) ķullāb urup yüz arış ķaddiyle ve sūtün kollarıyla [5b/1] ol ķadar çalışup çekmege ceħd eyledi kim olmaz ķan derler (2) dökdi. Mümkin olup çekmek degül belki tıncın bile (3) depremededi. Āħir nāĉār olup ol kemānı Bedī‘a (4) şunup bunuñ çekmesi ķābıl degüldür” didi. Ammā sen de (5) çek dimedi. “Bedī‘ü’z-zamān “ol maħalde n’ola Server (6) biz de ķādir olduġımız ķadar çalışalum. Virmek (7) Ĥudā’nuñdur” diyüp diz çöküp ol yaya ķullāb (8) virüp saġa şola yetmiş kere çekdi. (9) İskender Şāh-ı Şu‘ā-ı Bedī‘a pesend idüp bu ķuvvet-i (10) ķāhiresine ta‘accüb eyledi. Ammā Zilzāl-i Āhen-Kemān (11) ol dem ayaġa tırup baķa yigidüm gel imdi (12) senünle kemer tıtuşalım. “Görelim ne ķadar ķuvvete māliksın, (13) yoķsa hemān ġümānda mısın?” didi. Ćünkü (14) Bedī‘ü’z-zamān bu cevābı işitdi. Eyitdi: “Baķ (16) Server biz Şāhibķırān’larız her fende mahiriz” diyüp. [6a/1] “Kemerin Zilzāl’e teslim eyledi”. Zilzāl ġayrete gelüp (2) iki eliyle Bedī‘u’ñ kemerine şarılıp birbiri ardınca (3) üç zür eyledi kim

eger ol zūrı bir köklü ağaca (4) eylese yirinden koparır idi. Lākin Bedī'i yirinden (5) depremedi. Ammā üçüncü zūrı öyle eyledi kim (6) damağı yırtılıp ağızı kan ile tıldı. (7) Güçle Server'i iki parmak ökçelerin yirinden kesdi. (8) Ve halkdan utanıp taşra tükürmeyüp yutdı. (9) Ve har har şolumağa başladı. Ammā nevbet Bedī'ü'z-zamān'a (10) geldi. Sağ eliñ Zilzāl'ün kemerine ve sol eline (11) kendi bögrüne tıyayup Zilzāl'e eyitdi: (12) "Server imdi gāfil mebāş. Sen baña üç (13) zūr eyledün beni yirümden götürmediñ. İmdi (14) 'ināyet-i Hağ ile saña bir zūrum vardır. İki (15) cabā" diyüp. Nice bir zūr eylediyse bu kadar ālāt-ı [6b/1] harb ile kapup kolunuñ üzerine aldı. Zilzāl (2) bu hāli gördükde hayretünden kendüsinden gitdi. Ehl-i (3) dīvāna dehşet düşdü. İskender Şāh'ün havf u (4) hayretünden 'aklı gitdi. Ammā Hüsrev-i Gülgünkabā Server'ün (5) bu erliklerin görüp yüregi karış karış yağ (6) bağladı. Zīrā atası vechile ehl-i dīvān kendüsine (7) ta'n āmiz sözler söyleyüp tıurlardı. "Hāy (8) nedür? bir oğlan onsekiz eriş kadle neylese? (9) gerek. Bunuñ ne kuvveti ve ne hüneri olsa gerek." (10) Bāhuşuş böyle yüz eriş kadlü dilāverlere (11) nice cevāb virir dilerdi. Bu kez gördiler kim (12) her birin bir elma gibi kolunuñ üzerine aldı. (13) Ve kimin müşt ile ve kimin sille ile evvel begenmedükleri (14) cümlesine galebe eyledi. Ve 'ırzların pāy-ı māl eyledi. (15) Bu kez evvel söyleyenler hayretlerinden kendülerin (16) gā'ib itdiler. Hüsrever Server'ün böyle erliklerin [7a/1] görüp ol dilāvere böyle galebe itdügine (2) ziyāde şād olup yüreginde yağ bağlardı. (3) Ammā ol zamān ki Bedī'ü'z-zamān-ı veliyyü'l ākrān-ı (4) şān-i Şāhibkırān Zilzāl-i Āhen-kemān'ı kapup (5) kolına alduğda Bedī'ü'z-zamān'a eyitdi: "Server (6) pesdür. Bildüm ki dīnün hağdur. Şimdengirü (7) artıq muğālefetim yoğdur. Kulluğun kabül itdüm" (8) didi. Bedī'ü'z-zamān dağı Zilzāl'i kolına (9) alduğda diledi kim zemīne ura. Ammā Zilzāl'ün (10) inşāfa geldügin görüp şād olup (11) ve merhamet eyledi. Yire urmayup başı (12) üzerine alup āheste āheste gine (13) ayağ üzerine koyup: [7b/1] böyle şey 'ayıp degüldür dedi. Ol dem Zilzāl-i (2) āhen-kemānı dağı ilerü gelüp Server'ün ayağına (3) düşüp Bedī'u'n öñinde cān ü gönülde (4) imāna geldi. Server dağı Zilzāl'ün (5) gözlerinden öpüp ve der-āğuş eyledi. (6) Evvel bir pehlevānlarına birden hücum itmek (7) istediler. Zilzāl "haykırıp hareket (8) itmeñ yoğsa her kim bu Server'e kaşd (9) iderse ben kendi elimle anı katl iderüm" (10) didi. Ve andan dönüp Bedī'ü'z-zamān'a eyitdi: (11) "İmdi gel berü Server pāy-ı tağt

şandâliyesi (12) evvelden size lâıyık imiş. Hoş gine (13) yirin buldı. Bizler küstahlık idüp [8a/1] bilmedük. Bilmezlik sebebiyle hatâ eyledük ‘afv (2) eyle” diyüp kendü yirini teklîf eyledi. Bedî‘ü’z-zamân (3) geçüp pây-ı tahta karar eyledi. Öteden (4) İskender Şâh ziyâde ta‘accüb idüp eyitdi: “İy civân (5) dînüñ ‘aşkına doğru söyle kimsin?” “Rub’-ı (6) meskûn ademisi hep sencileyin kütâh-ķâmet midür? (7) Ve senüñ gibi anlar da kuvvetli midür?” didi. Ol dem (8) Bedî‘ü’z-zamân eyitdi: “Hayır şâhum. Seksen-toķsan (9) eriş ķâmetli adamlar çokdur. Lâkin bu kuvvet didügin (10) Şâhibķırân’larda olur. Yoķsa hezâr dilaverler (11) vardır. Boyları meyl-i minâre gibi lâkin küfüvete yaramaz. (12) Ammâ cihanda bir Şâhibķırân vardır. Adına (13) Hamza-i Şâhibķırân” dirler. “Şarkdan ğarba dek (14) tiĝ urup bu âna dek eger dîv ve eger cinnîden (15) ve adamdan önine bir ferd tırmamışdur. İşte ben de [8b/1] Hazret-i Hızır’a buluşup naşb aldum. Ve baña dahı (2) Şâhibķırân olursun” didi. “Hattâ yidi yaşımdan (3) berü kimseler önüme tırmadı” diyüp işte (4) Hazret-i Hızır’uñ nişanı alnımdan öpdı diyüp (5) “hâl-i Haşimî-yi” gösterdi. Gördiler ki bir altun (6) kadar var yeşil beg zâhir olmuş öyle ki böyle (7) beg gördükleri yoĝıdı. Bedî‘ü’z-zamân eyitdi: (8) “Dün gice yine şehzâdenüñ bâĝında Hazret-i (9) Hızır baña üç dâne oķ ve bir yay virüp (10) İsm-i a‘zam oķıyup öğredüp ve bu diyâr (11) halkuñ kendüne tâbi’ idüp cümle müslemân (12) idersin” didi. “Ve Kûh-ı Kâf’ı temâşâ idüp (13) Hamza gibi Kaf kapusın kaldırup eyü iş (14) idüp cihânda bir nâm ķursun” didi. “İşte (15) ben de ol i‘timâd ile nice adama karşı koyup [9a/1] pây-ı tahta oturayım didüm” didi. Ol dem (2) “İskender Şâh gerçeksın imdi senüñ dînüñ haķdur ki (3) bu kadar işlere ķâdir olursun” diyüp. Müslimân(4) oldu. Ve cümlesi görüp gelüp hemân dem Server (5) öninde bir uĝurdan İslâm’a geldiler. Ve Bedî‘a (6) taşşın idüp, bu tâzelikte eyü kemâl taşşıl (7) itmiş. “Haķ Te‘âlâ bize bu dilâveri hidâyet gönderdi.” (8) Diyüp şükr eylediler. Bedî‘ü’z-zamân’a du‘âlar idüp (9) ve Server’e bir haş sarâyda mekân ta’yîn idüp (10) ķullar virdiler. Şehir hâlķına ahvâli i’lâm idüp, (11) anlar da cümlesi imâna geldiler. İskender Şâh (12) hıkm itdügi vilâyetleri da’vet idüp imâna (13) gelen geldi. Gelmeyenlerin haķlarından geldiler. (14) Bedî‘ü’z-zamân için ziyâfetler idüp ĝâh ‘işret (15) ve şâyde ü şikâr ĝâh iderlerdi. “Server ise [9b/1] fikri ‘aceb ķulleleri ne güne fetħ iderüm” dirdi.(2) Ammâ râvî eydür: “Meger İskender Şâh’uñ bir güneş (3) yüzlü duħteri var” idi. “Nâmına Mihrânür dirler” (4) idi. “Ziyâde kuvvete

malik” idi. Ve “hüsn-i cemâlde (5) bî-nazîr” idi. “Ol dağı Bedî’ü’z-zamân’uñ nâmin (6) işüdüp ve pây-ı tahta oturduğıñ haber alup (7) pederin ta’yîb idüp bu naşıl işdür ki bir adam (8) söziyle dîniñ terk ide” diyüp pederine haber (9) gönderüp niçün böyle idersin ve böyle (10) nâ-ma’kûl iş eyledüñ elbette ben anuñla imtiñân (11) oluram ve ğalebe itmedükçe İslâm’a gelmezüm” didi. (12) İskender Şâh bu aḥvâli Bedî’ü’z-zamân’a i’lâm (13) eyledi. “Server bir serkeş kızım vardur. Elbette ben (14) anuñla imtiñân oluram, diyüp müslimân olmadı.(15) Ne buyurursun?” didi. Bedî’ü’z-zamân: “-N’ola ben de öyle [10a/1] bir ḥaşm isterim ki ceng eyleyim” didi. İskender Şâh (2) “kızına haber gönderdi ki. Gelüp imtiñân olsun” didi. (3) Ol dem Bânü’dur yüzine niğâb aşup ol dîvâna (4) reftâr ile gelüp bir sîm sandâliye ḳodılar. Geçüp (5) oturdu. Ol dem Bedî’ü’z-zamân’uñ da yüreginden (6) bir ‘aceb muḥabbet oynayup Bânü’ya göñül mürĝin (7) şîḳâr itdürdi. Bânü da Bedî’ü’z-zamân’ı gördi. (8) Derünundan muḥabbet ḳopup ‘âşîḳ oldı.(9) Göñlinden eyitdi: “İmdi eger bu baña ğalebe ider (10) ise bundan eyü er mi bulurum. Ben buña varup (11) bermurâd oluram eñ şon babam beni bir ere virür. (12) Bundan eyü adam olmaz” didi. “Bedî’ü’z-zamân da (13) Ḥamza oĝlıdur. Āh şol nigârı görsem güzel (14) ise bārî atasından istesem bārî” dedi. (15) Ammâ çün Bânü geldi. Pederine du’adan şoñra [10b/1] eyitdi: “İy devletüm Şehriyâr ata!” “Ḳanı ol Rub’-ı meskûndan (2) gelen dilâver bunda mıdur” didükde “ol dem (3) İskender Şâh dağı Bedî’ü’z-zamân’ı gösterüp” “İşte şol (4) pây-ı taht üzerinde oturan ve Zilzâl’i âlüde (5) iden odur” didükde, Bânü eyitdi: “- Ya niçin Zilzâl (6) yiründe oturur,” didi. İskender Şâh” eyitdi: (7) “-Ḳızım zâhir bu civân Zilzâl’e ğalebe eyledi.” (8) Ol da yirin aña teslîm eyledi.” didi. Ol dem kız (9) Bedî’ü’z-zamân’a başdan ayaĝa dek bir ḥoşça (10) naḳar idüp bu kez ḳâmetüñ az görüp gözine (11) şalındırmadı. İskender Şâh bu ḥâli görüp (12) döndi eyitdi: “Ḳızım, ciĝer-ĝuşem! İmdi şaḳın (13) bu dilâverden gerçi ḳaddi azdur ammâ himmeti bülend (14) ve dîni ḥaḳdur. Ve bu cümle dîvânda olan pehlevânlar (15) ğalebe idüp ilzâm ḳılıp andan ötri pây-ı [11a/1] tahta lâyıḳ olup oturdu.” “Böyle ri’âyete (2) müsteḥaḳ oldı.” “İy ciĝer-ĝuşem sen de bu dilâver ile (3) imtiñân ol” didi. “Bânü ḥoş imdi diyüp” döndi. (4) “Bedî’a getür imdi elin dilâver senüñle pençe (5) tütalum” didi. Bedî’ü’z-zamân: “N’ola iy Bânü-yı! (6) cihân diyüp bir yol ol sîm-ḥâm ḳolların (7) şıĝayup ol dem Bânü dağı ol nâzik sâ’id-i (8) sîmîn ḳolın şıĝayup ol laṭîf pençesin (9) Bedî’ü’z-

zamān'ũ pençesine girift idüp (10) bend eyledi.” Ammā çünki “nigāruñ penbe-miṣāl (11) parmaqları Bedī'ũ parmaqlarına dođındı. Server (12) olduđı için neylesün. Vücūdına ra'şe (13) gelüp yüregi oynayup vücūdına süstlik (14) 'ārız olup az qaldı ki mest ola yazdı.” [11b/1] Ammā çünki Bānū da Bedī'u'ñ pençesin tıutup (2) var kuvvetin bāzūya getirüp şöyle zūr eyledi ki (3) olmaz. Olmadı, zerre kadar Bedī'ũ pençesin burmađa (4) qādir olmadı. Nāçār koyu virdi. Nevbet Server'e (5) geldi. Eyitdi: “Ġāfil olma İy” “Bānū saña bir kerre (6) zūr iderüm” diyüp bir kez şöyle Bānū'nuñ (7) pençesine şarılıp bir kez zūr idüp Bānū'nuñ (8) pençesine kafāsına götürdi. Ba'dehū koyu virdi.(9) Çün Bānū ol hālî görüp ol dīvānda (10) olan dilāverlerden hiçāb idüp dönüp (11) Bedī'ü'z-zamān'a eyitdi: “İy dilāver beñzer ki pençe (12) 'ilminde mähirsin. Ben buña qā'il degilim.” “Gel imdi (13) senüñle kemer tıtulum anda dađı göreyim hünerüñ (14) var mıdur?” Dedi. Ol dem “Bedī'ü'z-zamān n'ola:” [12a/1] diyüp. “Bir kez şāhin-miṣāl yirinden şıçrayup kemerin (2) Bānū'ya teslim eyledi.” Bānū bu kez iki eliyle (3) Bedī'ü'z-zamān'ũ kemerine şarılıp var kuvvetin (4) bāzūya getirüp üç def'a öyle zūr eylediki (5) bir çınār ağacına ol zūrı eylese (6) kökinden qoparur idi. Ammā Serveri aşla qābil (7) olup yirinden hareket itdüremedi. Nāçār (8) olup koyu virdi ve şolumađa başladı. (9) Eyitdi: “Bre nābekār yire mi mıđlandıñ eger saña (10) itdügüm zūrı bir řāđa eylesen yirinden qaldıra (11) bilürdüm” didi. Bedī'ü'z-zamān eyitdi: “İy nigār (12) baña bu kuvveti viren onsekiz biñ 'ālemi yaradan (13) Perverdigārum virdi.” “Gör imdi adam nice qapılır.” (14) diyüp, bir kerre qol şunup Bānū'nuñ kemerin tıutup (15) “Yā Hūdā” diyüp bir zūr öyle eylediki bir elma gibi nigārı [12b/1] yirinden qaldırıp qolunuñ üzerine aldı. Bütün (2) ehl-i dīvān hayrān oldılar. Bānū bu ađvāle (3) ğāyet elem çeküp ziyāde 'ār eyledi. Hiçābından (4) dönüp eyitdi: “İy dilāver buña da qābil degülüm.” (5) “Ma'lüm oldu ki kemerde dađı mähir idmānuñ (6) var imiñ lākin senüñle meydāna girüp tiğ (7) ile ceng itmedükçe olmaz” didi. Zīrā nigār da (8) tiğzen idi. Belki bir iş iderüm diyüp (9) murādı bu idi. Çün İskender Şāh kızından (10) bu sözi işüdüp cān başına şıçrayup (11) eyitdi: “İy ciğer-güşem! Gel bu işden ferāğat eyle.” (12) “Qorqarum ki bir řaťā ola. Biriñüz ölrse kızımsın (13) bu dilāver de oğlum oldu.” “Şoñra kıyāmete dek (14) derünümüzden çıkmaz” didi. Mihrānūr Bānū eyitdi: (15) “Ĥayır devletüm ata!” “Ben bu kadar erenler arasına da'vā [13a/1] ile geldüm ki buña bir eşer qomayınca fāriğ olmazum” didi.(2) Ol dem

Bedī'ü'z-zamān ile nigār süvār olup (3) İskender Şāh daḥı cümle dilāverler ile süvār (4) olup ol yire varup şaf bağlayup çün (5) meydān açılıp ol dem Bānū raḥşın meydāna (6) sürüp biraz cevelān idüp Bedī'i da'vet (7) eyledi. Ol dem Bedī'ü'z-zamān ol 'acāyib (8) raḥşın meydāna sürüp rikāba mahmūz idüp (9) Bānū'ya muḳābil olup cengi āgāz idüp birbirlerine (10) eyü kötekler urdılar. Lākin Server ḥamlelerin men'ine (11) muḳayyed oldı. İşte bunlar biraz ceng idüp (12) nevbet Bānū'ya geldi. El nīzeye urup Bedī'a (13) bir nīze ḥavāle eyledi. Lākin Bedī'ü'z-zamān aşla men'ine (14) muḳayyed olmayup nigāruñ nīzesine sine gerüp [13b/1] tırdı. İskender Şāh ve cümle anda olan dilāverler (2) bu ḥāli görüp ḥayrān oldılar. Yazık şol (3) dilāveri Bānū şimdi urup nīze birle helāk (4) ider” didiler ve kimi “nigāra ‘āşık” olmuştur. Kendüsin (5) şaşurdu. Ve kimi de “ḥayır korḳdı” diyüp (6) bu gune sözler söyleyüp tıurlardı. Bu kez (7) Bānū raḥşın sürüp mīzān yirine gelüp (8) Bedī'a bir nīze şındı. Bedī'ü'z-zamān ḳol (9) şunup çeküp nīzeyi elinden alup yabana (10) atdı. Nigār kaḳıyup gürz ile ḥamle eyledi. (11) Server-i 'ālem gürz gürleyüp inzāl şunup (12) çeküp elinden alup gürzi yabana atdı. (13) Ammā nigār bu ḥāli görüp ziyāde āteş olup (14) hemān el tīge urup raḥşın sürüp (15) Server'e ḥavāle eyledi. Bedī'ü'z-zamān ḳol şunup [14a/1] Bānū'nuñ tīg tıtan bileginden ḳavrayup ve bir (2) eliyle kemerinden ḳapup ḳolina aldı ve eyitdi: “İy (3) nigār-ı nāzenīn ne dirsın şimdi seni bu erenler (4) arasında yire urayım mı?” Didükde Bānū eyitdi: (5) “Şimdi zamānı degüldür yire urmanuñ” diyüp: (6) “yüzinden niḳābın biraz ref' idüp, tebessüm idüp, (7) muḥabbet gösterdi.” Ol dem Server-i 'ālem nigārı (8) ḳolından yap yap raḥşın üzerine ḳoyup (9) “Var imdi İy nigār gine elime girersın (10) ola” didi. Nigār eyitdi: “Hemān uşanma. Her (11) ḳaçan ise eliñüzdeyim hemān bu cāriyeñüzi (12) ferāmūş buyurmayasız” diyüp, ol arada hemān (13) cān ile müslimān oldı.” Andan Server'e vedā' (14) idüp, gitdi. Sarāyına varup ḳarār eyledi. Beride (15) İskender Şāh-ı Şu'ā'ı evvel arada ḳızı müslimān [14b/1] olduḡına şād olup ḥazḳ eyledi. Ve Bedī'ü'z-zamān'a (2) birbiri üzerine üç ḳat ḥil'at giyürdi.(3) Emr idüp bu şādīye meclis ḳurup 'işret (4) itmege meşḡül oldılar. Selāfīn Server'leri (5) Bedī'ü'z-zamān daḥı mest olup tamām kelleler germ (6) oldı. Eşnā-yı kelāmda Bedī'ü'z-zamān baş ḳaldırup (7) eyitdi: “Şāhum ceddīñiz İskender-i Kübrā'dan bu diyārlarda (8) hiç eşeri yoḳmıdır veya bir nişānı yoḳmıdır” didi. (9) İskender Şāh eyitdi: “Anuñ bu dünyāda eşerleri (10) çoḳdur. Ceddüm

İskender-i Kübrā bütün ‘ālemi geşt (11) itmişdi. Seyrān idüp gezerken birgün yolu buraya (12) uğrayup bu diyārı begenüp hevāsı kendüye (13) hoş gelüp bir nice gün bu diyārda oturup (14) ‘işret idüp ve kendü için bu diyārda bir (15) şehir binā itmek murād ider. Birgün vüzerāların cem’ [15a/1] idüp bunlara murāduñ ifāde idüp anlar da (2) münāsib görüp İskender-i Kübrā dağı hazīne (3) açup ve yedi vezīrlere emr” idüp. Eytidi: (4) “Varın Kūh-ı Şu‘ā’ı yedi kullerin gezüp ve her (5) bir kulleye bir şehir binā idüñ” diyüp, “bunları (6) gönderip yaptırdı. Ve her şehriñ içine (7) onikişer biñ pür-silāh cengci kor etrāfdan (8) köyler ve kaçabalardan adamları kaldırup (9) bu şehre getürüp her birine mal virüp (10) ğanī ider. Birgün İskender Şāh-ı Kübrā cümle begleri (11) ile süvār olup ol binā olunan şehirleri (12) görüp begenüp ol vezīrlere āferīn okur (13) ve her bir şehirlerde mal koyup ve her bir şehirde üç (14) gün oturup işret idüp тұrup (15) birgün bunuñ içinde hazīne kor ki birgün [15b/1] lāzım ola diyüp ve bunlara vedā idüp gider. (2) Çün ol yedi vezīrlere bunda qalup her biri (3) bir kulleniñ pādişāhı olurlar. Qāf dīvleriyle (4) ülfet idüp kız alup-virirler. Benüm ceddüm (5) İskender-i Kübrā bir zamān bu qal’ada kendi (6) gitdükte bir oğlan koyup anı kendi yirine Şāh (7) ider. İşte ol zamāndan berü oğuldan oğula (8) saltanat qalmışdur. Hālā tılsım qomuşdur özge (9) temāşa gāhdur lākin kimesneler yanına varamaz.(10) Helāk olurlar ve içinde ne vardır. Bir kimesne (11) bilmez” didi. Ol dem Bedī’ “İy Şāh ‘aceb biz de (12) varup temāşā itsek olmaz mı? Rub’-ı meskūnda (13) İskender Şāh’uñ bir tılsımın bozdum. Kim bilür (14) bizüm adımıza bağlanmışdur. Hudā müyesser iderse (15) belki fetḥ iderüm” didi. İskender Şāh “Server’den [16a/1] bu sözleri işidüp: “N’ola hemān buyurun” diyüp (2) Ekābiri a’yān birle yirlerinden qalkup şiqār iderek (3) gitdiler. Bedī’ü’z-zamān’uñ sağ yanına Hüsrev-i Gülgünqabā (4) ve İskender Şāh şol yanında begler vezīrlere (5) ve sāir Selātīn Server’ler ortaya olup bunları (6) revāne oldılar çün yaqīn geldiler. Ol şahrānuñ (7) orta yirinde bir küçük hişār var. Qapuları (8) küşāde köprüleri var etrāfi hendek şu (9) tolu çün Bedī’ü’z-zemān ol araya gelüp (10) bunlardan ayrılıp ol hişārnuñ yanına varup (11) her cānibiñ gezüp seyr eyledi ondan yine dönüp (12) İskender Şāh yanına gelüp eyitdi: “İy Şāh (13) şimdi bu köprüden öte adam geçebilür mi?” (14) didi. İskender Şāh eyitdi: “Server bir kimesne (15) bu köprünuñ nişfına varınca hişār qapusından [16b/1] bir fil zāhir olur. Bir kerre hortumuyla qapup (2) şuya atup nā-bedīd olur gider” didi. Server (3) hayrān

olup eyitdi: “ ‘Aceb bir atle mstea (4) adam olsa bu kpri üzerine alup (5) görelim nie olur” didi. İskender h emr (6) idüp tiz bir atle mstea adam bulup (7) getürdiler. Server-i ‘lem eyitdi: “Baa adam seni (8) hdan dilek ideyim. Lkin ol köprüye (9) adem baup köprünün yarusına gidesin” (10) didi. Ol adamın cnına minnet adem baup (11) köprünün yarusına varup ol dem mermerden (12) bir fil alıbı dzmler. Hreketeye gelüp ol demdir (13) hiardan bir pencere aılup bir aıs zhir (14) olup elinde bir tziyne bir kez fili urup (15) fil gjgurup ol derd-mendi kpri baına [17a/1] giderken ol fil bir kez hortumıyla avrayup hemn (2) ol hdek iinde olan uya atup helk (3) oldu. Ol dem bir trra atılup fil yine yirine (4) varup arr eyledi. Ve ol tziyne uran (5) a daı ier girüp gitdi. Ol bir apularda (6) daı bu minvl üzere idi. Ol dem Bedi’’z-zamn (7) evvelki apuya varup nazar idüp köprünün (8) baında bir arı ‘amd var üzerinde bira (9) satır yazı yazılmı. Amm toz aplayup belirsiz (10) olmı. Tiz dest-ml ile gbrun silüp h-ı Kbr süpürdi. (11) Yazı ‘ayn oldu. Server okıyup dimi ki (12) iy zamn ile bunda gelen ehriyr n (13) gtre bunda seni rzgr imdi “İy gzde-i (14) benadem ve Server-i ‘lem bunda gelüp ve bu tlsımı (15) görüp ve bu hdegi öte gemek murd iden [17b/1] yle bilesin ki:” “Ben de zamnumda bir pdih idim. (2) yle kim adıma İskender-i Kbr dirlerdi. Yedi (3) ilm dört keye hkim iderdüm ve bu köhne (4) hrb-bdda seyrn idüp o dürlü gryib (5) ‘acyib tem eyledüm. Ngh seyrn ider (6) iken yolum buraya urayup bu Khı görüp (7) hevsı tb’uma gyet muvfı gelüp begendüm. (8) Andan vzer ve hkmlerm cem’ eyledüm mvere (9) idüp bunda bira sene alup murdum (10) ehirler yapmadur” didüm. “Vezrlerm ma’l görüp (11) ehirler ve ‘imretler yapup nie yıl bunda (12) aldum. Ve daı birgün hkemlarıma su’l idüp (13) benden onra bu diyra benademden kim bunda (14) gelür mlik olur” didüm. “onra cümle hükümler (15) istihrc idüp: hum senün bu ehirlerin [18a/1] hir zamna dek tra amm eytn bu avmi (2) azdırup dninden ıkarup kfir itse gerekdür. (3) Andan hir zamnda devr-i amerde Hzret-i İsm’l (4) neslinden Bedi’’z-zemn n-i hibırn (5) nm bir dilver gele. Bu kh-ı u’a’un yedi ullesin (6) fet idüp ve cümle avmn İslm’a getürüp (7) ve o zlimlerin hından gelüp ve dnyda (8) o gzlar ide” didiler. “Ben de fikr idüp (9) tekrr mvere itdüm. Ve bu tlsımı peyd idüp (10) iinde sana bir at lt-ı

harb ve dağı çok (11) yādgārlar kodum. Cümleden biri yüzaltmış (12) kubbeli bir pārgāh ve yediyüzaltmış gümüş (13) şandālye ve onikibiñ ere yetecek (14) ālāt-ı harb ve Serhābtāzī nām bir raḡs-ı cihān-peymā (15) kodum. Bunları alup benüm rūḡum ḡayır-du‘ādan [18b/1] unutmayasın. Ve eger kim Āl-i İbrāhīm ve Nesl-i İsmā‘īl’den (2) Bedī‘ü’z-zamān iseñ bu tılsımı fetḡ eylemek (3) diler iseñ zūr idüp bu ‘amūdı yirinden (4) kıparup bir cānibe kıoyasın. Andan köpriye (5) uğrayasın fil yakın geldükde bir gürz urup (6) şuya düşüresin ol şahş bāṡıl olur, (7) iġerü girüp ‘acāyib göresin” dimiş. Server-i (8) ‘ālem “şād olup dönüp İskender Şāh’uñ (9) yanına gelüp tāriḡ-i aḡvālin beyān idüp (10) andan” eyitdi: “Gördüñüz mi? Benüm bunda geldügimüñ (11) ḡikmeti var imiş. Zīrā bu tılsım benüm nāmıma bağlanmış. (12) Ve siziñ dīniñüz olacağın yazmış. Şüphesi (13) olan gelüp okusun ve görsün” didi. (14) “Ol ḡattı kimse okumağā kıādir olamaz (15) ammā Server’e du‘ālar idüp ibtidā Server imdi [19a/1] ḡaḡ Te‘ālā sizi bize hidāyet gönderdi. Ceddimüz (2) İskender-i Kübrā bizüm azup Şeyṡān ıdlāl idecegin (3) bilüp gör ne tedārük itmiş” didiler. Server: (4) “imdi görelüm” diyüp ol ‘amūd yanına varup (5) belinden kemendin kıkarup ol ‘amūda şarup (6) yā Ḥudā diyüp bir kez zūr idüp yirinden (7) kıparup bir cānibe kıoyup andan köpriye (8) yürüyüp fil kıalıbı ḡareket idüp ve ol (9) şahş zuhūr idüp tāziyāne ile urup (10) fil ġıjlayup üzerine yürüdi. Ol dem Server-i (11) ‘ālem buña bir gürz urup fil der hemān şuya (12) düşüp ol şahş ayaklarından zincirler ile (13) aşılu kıaldı. Andan Server-i ‘ālem ol tılsımuñ (14) kıapusından iġerü girüp bir nerdübān kııkup (15) bir ‘Āl-ī sarāy gördi. Ol sarāy-ı dil-ğüşāya kıadem [19b/1] başup bir dīvān-ḡāne gördi. Şöyle kim dīvārları (2) altun ḡāl ve lāciverd ile muraşşa’ tezhīb olunmuş (3) ve ol dīvān-ḡāne ortasında bir altun taḡt (4) kıurulmuş üzerinde bir cevher-ī kürsī kıomişlar (5) ve ol şandālīnüñ yapısı cümle altundan gümüşden (6) ve bir yanı kıalay bir yanı tuġ idi. Ve ol kıadar şan’atlar (7) itmişler ki olmaz. Bir zamān seyr idüp üstādına (8) taḡsīn eyledi. Ve ol şandāliye üzerinde (9) İskender-i Kübrā’nuñ taşvīrin kıalın düzmişler. (10) Emīrāne donlar ile oturmuş başında yedi (11) künkürelī tāġ ve arķasında libāce ve belinde (12) Kemer-i Keyānī ve elinde bir cevāhir ġevgān kııkarur. (13) Ve altun tıp tıtar. Ammā üstād öyle bir (14) yapmış ki gören ḡayātda henüz ḡükmi-ḡ ḡükümet ider (15) kıyās idersin. Şağında kıırķ vezīr ve şolunda [20a/1] ḡükemā oturup ve erbāb-ı dīvān bunca serheng (2) ve bevvāb ve sāir ḡadem ḡaşem-ı ehl-i dīvān üslüb (3) üzere kıarār

itmişler. Bunları gören diri şanur (4) bir zamān el aldırıp du‘ā idüp andan bir nice (5) hücreler gezüp ol kendüye vaşiyet olan (6) malı cümle anda bulup kimünde sil h ve kimünde (7) c be v  c şen  l t-ı h rb bulup ve bu adar (8) cev hir buldı. Ve bir hücrede yüzaltmış ubbe (9)  zerine bir p rg h bulup ve  skender-i K br ’nuñ (10) otuzaltı p re  l t-ı h rbiñ bulup g y  (11) kendünüñ boyına imiş. Bunları cümle üzerine (12) yayılup geyinüp  r ste idüp ve t g  beline (13) uşandı. Ve Serh bt z  n m rahşı bir b g (14) içinde bulup gördi gibi m ’il oldu. (15) Ve dağı alnında bir g zi var idi.  yine adar var [20b/1] ola. Bir riv yetde bu rahřuñ n mina S rh p y (2) tözü dimişler t yi kızıl olup  c ayakları (3) ve tırnaqları ırmızı idi. Bedi‘ ’z-zam n bu rahşı (4) ele getürüp bir dıraht s yesinde bend idüp (5) andan bir k c k hücre görüp yakın varup (6) gördi ki apusunda bir şarı kilid ile bend (7) olmiş ve üzerinde mift hi t rur. Server alup (8) apuyı açup içerü girip gördi ki (9) r zr şen aydınlık ne ola dirken gördi ki (10) bir altun kilidli şand k vardur.  zerinde arpuz (11) adar bir şeb- er k t rur. Mift hi bulup ve ol (12) şand ğı açup bir y k tdan lic m ve bir zeberced (13) ve altun rik b ve s ir dağı buña göre Server (14) ř d olup getürüp S rh p y t ziye egeri (15)  zerine oyup lic m urup ve üzerine binüp [21a/1] girü dönüp gideyim dirken ol dem ardından bir k t r (2) ve bir  aturdı oldu. R v  eydür: Meger bu  skender-i (3) K br  ol m l üzerine bekçi bir d v omışdı.(4) Ol zam ndan berü anda oturur idi. Kimesneler (5) gelüp ol m la tama’ itmeyeler diyü bekler idi. (6) Meger ol zam nda uyur idi. Uyanup Server’i (7) gördi bir na’ra urup vay bre n bek r (8) sen bunda niçün geldüñ ben bu adar zam ndur ki (9) beklerüm. Benüm h vfumdan bunda uř uçmaz. Sen (10) niçe buraya geldüñ diyüp yıldıırım-miş l irüp (11) Server’e bir ‘am d urdı. Teziyye siper yetişdiremeyüp (12) ara virdi. Ol seng n ‘am d araya öyle t k ndi ki (13) arada olan  skender ř h siperi araya nařř (14) olup Server’ ñ bir dizi ve bir pençesi yire geldi.(15) L kin Bedi‘den gayri bir kimse olaydı v c di [21b/1] h rd olurdı amm  H k Te‘ l  şaqladı. Bir ılına (2) h t  gelmedi. Ol dem d v-i la‘ n tekr r bir ‘am d yine (3) urdı. Yine Server’ ñ bir dizi bir pençesi (4) yire geldi. La‘ n hel k itdüm şanup üzerine (5) varmayup: ‘‘Yat imdi  y h k  n -be  r aşlına (6) avuřduñ’’ diyüp diledi ki girü d ne. Ol dem (7) Bedi‘ ’z-zam n addin r st idüp tozdan (8) t ra oldu. Gördi ki yüzaltmış eriş (9) adl  bir d v v c di ejderh ya beñzer. (10) Ol dem Server h yr n olup h y irup (11) eyitdi: ‘‘Bre n bek r!  mdi t r anda gidersin,’’ (12)

didi. Ol dem ‘ifrīt dönüp ardına bakup (13) Bedī‘i sağ görüp: “Bre nābekār pūlād mısın?” (14) diyüp diledi ki bir ‘amūd daḥı ura Bedī‘i (15) helāk eyleye. Ol dem Bedī‘ü’z-zamān ol ḥālī [22a/1] görüp tiz miyānından İskender-i Kübrā tīḡiñ (2) ‘uryān idüp eyitdi: “İy la‘īn ben senüñ (3) ḥammālın mıyım? Ve hem sen İslām’a gelür degülsin diyüp (4) buña ḳoltuḳ altından bir tīḡ öyle urdı kim bir (5) ḳolıyla baş havāya perrān oldı. La‘īn (6) ḥayḳırup iy ḥākī bir kerre daḥı ur kim bārī (7) tiz öleyim” didi. Server diledi kim bir daḥı ura. (8) Hātīfden bir nidā geldi kim “Yā Bedī‘ü’z-zamān (9) ṣaḳın dīvlere birden ziyāde tīḡ ile ölmez”(10) didi. Bedī‘ü’z-zamān ḡayri urmayup eyitdi: (11) “İy la‘īn çiftim öküzü degülsin bugün öl (12) yarın öl dilerseñ ḳıyāmete dek cān (13) çekiş ne umurum” diyüp tīḡiñ miyānına ḳoyup (14) ol dem ol ‘acāyib raḥṣa binüp ṭaṣra oldı. (15) Beriden dīv-i lā‘īn düşüp cān virdi. Ammā çünki [22b/1] ṭaṣradan Bedī‘ü’z-zamān ile dīvün na’rasın (2) işidüp ‘Ḥudā mu‘īn ola diyüp du‘ā iderler’ (3) idi. Birde anı gördiler ol dem Server-i ‘ālem (4) ṭaṣra çıḳdı. Öyle heybet ṣalābet ile (5) gelür kim olur degüldür. İskender-i Kübrā’nuñ otuz (6) altı pāre ceng ālātın üzerine geyüp ve bir raḥṣa (7) süvār olmuş ki gören ḥayrān olurdu bunlar (8) Server’i bilmeyüp ‘acabā bu kim ola diyüp diḳḳat (9) idüp üç gün baḳmaḡla ve iki adam ṣehādet (10) itmekle güc ile bile yazdılar Server gelüp (11) bunlara selām virüp İskender Şāh-Şu‘ā’ı (12) ve sāirleri du‘ā idüp ṣād olup Bedī‘ (13) eyitdi: “Biḥamdillāh! Bu ṭılsımı fetḥ itmek bize naṣīb (14) oldı. Ve anda māl üzere bekçi olan Dīv-i esved (15) nāmında la‘īni ḳatlı eyledüm ve bu yādḡārlara mālīk [23a/1] oldum” diyüp bunlara bir hikāyet eyledi. Bunlar ṣād (2) olup “ol dīvi nice helāk eyledüñ diyüp”(3) ḥayrān oldılar. Pes “Ḥaḳ Te‘ālānuñ öldürmediḡi (4) kimesneyi dünyā bir yire gelse öldürmeḡe ḳādir (5) degıldür” didiler Bedī‘ü’z-zamān fikr idüp kendüye (6) fikr idüp “cānum ben Hindistan diyārında (7) toḡdum. Bir bāzergān oḡlı olam da bizim (8) ile ‘Arap ḳavminden ne ‘alāḳamız vardır ki (9) ben Ḥazret-i İsmā‘īl ve İbrāhīm neslinden (10) olam. Zāhir var ise atam ḥāce Abdullāh (11) ‘Arab diyārından kız alup evlendi ola. (12) Vālidem Ḥazret-i İbrāhīm neslinden ola. (13) Ve kendünüñ aḳ olduğından delālet ider. Zīrā ki (14) hindiler hep siyāh olurlar aḳ yoḡdur hele (15) bu işde ṣāhid iki oldı. Ben Āl-i İbrāhīm [23b/1] neslinden imişim ṣükr Ḥudāya diyüp İskender (2) Şāh ve oḡlu Ḥüsrev-i Ḳabā ile ve sāir vezīrlar (3) ve dilāverler ile gelüp ol ṭılsımı seyr idüp (4) gördiler ki yūzaltmış eriṣ ḳaddiyle ol (5) dīv-i siyāh yatur ve māl cevāhir

eṭrāfında (6) dökülip bī-nihāye ol dīve ḥayrān olup (7) ve ol malı ṭaşra çıkarup
şehre ṭaşıldılar. (8) Yüzaltmış ḳubbe üzerine bār-gāh anda (9) götürüp şehriñ
ortasında ḳurdılar. (10) Ammā Bedī‘ü’z-zamān ālāt-ı ḥarbden bār-gāhdan (11)
ğayri bir ḥabbe ḳabūl itmeyüp cümle İskender (12) Şāh’a bağışladı. Bir
mertebe şādilik el virdi ki (13) olmaz lākin Bedī‘ü’z-zamān Mihrānūr’a ‘āşık
(14) idi. Anuñ muḥabbeti derūnundan gitmez idi. (15) “ ‘Aceb nice olur anı
şāhdan istesem mi belki [24a/1] virirdi” dirdi. “Ammā yine kimesneye
diyemeyüp ḥicāb (2) ider” idi. Öteden Bānū da derūnundan geçirüp (3) āh
iderdi. Zīrā “Bedī‘ gördi bunca zamāndan niçün (4) atamdan istemedi” dirdi.
Rāvī eydür: Birgün İskender (5) Şāh kendü ile fikr idüp eyitdi: “Eñ soñ kızum
(6) bir ere virsem gerek. Bārī bu Dilāvere virsem olmaz mı?” (7) diyüp
“vezīrleri ile müşāvere idüp: Siz ne (8) dursiz? “Ben Mihrānūr’ı Bedī‘ü’z-
zamān’a virmek (9) isterüm.” “Bārī bu bahāne ile bunda ḳalsun (10) bize ḳol-
ḳanad olur. Eger kendü giderse belki (11) bir evlādı olup bunda ḳalursa ol da
(12) babası gibi bahādur olup bize maḥallinde arḳa (13) ve yardım olur. Zīrā
eṭrāfda olan āftāb- (14) perest Şāhlar bizüm İslām’a geldüğimizi (15) işidüp
bize ḥaşm olurlar” didi. Vezīrleri [24b/1] münāsib görüp “hemān virüñ”
didiler. İskender (2) Şāh vezīrlerine eyitdi: “Sizler bir kerre ol Server’e (3)
ifāde idüñ hele görelim ister mi?” didi. Bunlar (4) daḫı n’ola diyüp birgün baş
vezīri Server’e (5) münāsebet ile eyitdi: “İy Dilāver Şāhımız şöyle (6) bir
murādı var: Kızı Mihrānūr’ı size nikāḫ ile (7) virüp dāmād eylemek ister ne
buyurursuz?” didi. (8) Server’üñ cānına minnet. N’ola İy vezīr Emir-i (9)
Şehriyār bizim gibi gedāyı Şāh dāmādlığa (10) lāyık göre. Biz ne gedāyuz ki
muḥālefet itmege ḳādir (11) olavuz” diyüp gönünden şād oldu. Ve dönüp (12)
İskender Şāh Bedī‘u’ñ bu cevābın işidüp (13) şād oldu. Andan Rūm ḥaracı
deger bir ḥil’at (14) geydüirdi. Server elin öpüp İskender Şāh (15) yiründen
turup ḥareme varup Mihrānūr Bānū’yı [25a/1] yanına da’vet idüp eyitdi:
“Gözüm nūrı kızım! (2) Eñ soñ bir ere varacaksın seni murādum Rub’-ı (3)
meskūndan gelen Dilāvere virmek isterüm ne dursin? (4) Zīrā işte gördüñ ne
erlikler eyledi ve bu ḳadar (5) pehlevānlara ḡalebe idüp ve daḫme-i İskenderi
(6) fetḫ eyledi. Bundan eyü merd-i güzīn adam olmaz” didi. (7) Mihrānūr
sevincinden ağladı. “Devletüm atā çün (8) sizler murād eyledüñüz benüm ne
ḥaddümdür ki ḳabūl (9) itmeyem” didi. İskender Şāh kızına ḥayır-du‘ā eyledi.
(10) Andan düğün tedārūkin görüp ‘azīm düğünler idüp (11) ziyāfetler oldu.

Dügün tamām olup (12) nikāḥ olunup Bedī‘ü’z-zamān’ı gerdege qodılar. Bānū (13) ile ber-murād oldılar. İrtesi gün Bedī‘ü’z-zamān (14) ğusl idüp dīvāna gelüp Şāhuñ elin (15) öpdi ve geçüp pāy-ı taḥtda qarār eyledi. [25b/1] Gāh ‘işret gāh şāyd ve şikār üzere oldılar. Server (2) yine birgün şikāre çıkup gezerken bir āhūya rāst (3) geldi. At sürüp ardına düşdi. Ve biraz (4) koğup yetişemedi. Āhūdur bir meşelik (5) içine düşdi ğāyip oldı. Ammā Server (6) “ḥayf şunı oğ ile uramadum” diyüp daḥı (7) ilerü varup gördi. Bir otlu şulu yirdür. (8) Hemān atından inüp raḥşın ota şalup (9) ol arada uyḥusı gelüp ḥāba vardı. (10) Rāvī eydür: Ammā meger kim ol tılsımda helāk (11) olan ‘ifrītüñ bir cāzū anası var idi. (12) Mekānı Qāf’da idi. Ammā gāhī bir gelür oğluna (13) buluşurdu. Birgün yine görmege gelüp oğlını (14) iki pāre olmuş buldı. Mātem idüp-gördi olmaz. (15) “Ḥaber alup bende hemān intiḳām alayum” diyüp [26a/1] ve gelüp kulle öninde bir adam qapup oldığı gibi ḥaber (2) aldı. Ölsün nābekār diyüp Bedī‘ü’z-zamān’a (3) ziyāde kīn idüp ammā āşikāre Bedī‘a muḳābil (4) olmağa ḥavf eyledi. Şāhibqırān’dur ‘İsm-i a‘zam bilür. (5) İbtāl-i siḥre mālīkdür. “Benide helāk ider” diyüp (6) açmaz qodı. Dā‘im Bedī‘u’ñ ardınca olup (7) gice ve gündüz fırsat gözedür idi. Ol gün (8) āhū şūretine girüp görindi. Öñince qaçup (9) bu tarīḳ ile ‘askerden çıkarup ol ağaçlıq (10) içine düşüp ğāyip oldı. Çün Server (11) andan varup ḥāba vardı. Cāzūdur gelüp (12) siḥir qıvvetiyle Server’üñ ‘aqlın aldı. Diledi ki (13) helāk ide. Lākin Ḥūdā öldürmeyince kim qādir (14) olur yine fikr idüp şimdi ben bunu öldürür (16) isem helāk olur gider ölüm acısın [26b/1] tuymaz ben bunu vādī-i miḥnete birağayum. “Hezār dürlü (2) ‘azāb ile helāk olsun” diyüp hemān (3) Bedī‘i pençesine alup hevāya çıkup (4) ‘acabā niçe eylesem” diyüp fikr iderken ol dem (5) ‘aqlına bu geldi kim “Götürüp Cezīre-i Mārān’a (6) atayım gözüm öninde mārılar yisün” diyüp (7) alup Cezīre-i Mārān’a gitdi. Ve bu Cezīre-i (8) Mārāñ Kūh-ı Qāf’uñ orta yirinde idi. (9) Ol yoldan quş bile uçmaz idi. Zīrā mārılar (10) ve ejderhālaruñ zehrinden quş bile uçamazdı. (11) Ve ot bitmez idi. Ve cümle şuları zehürli idi. (12) Andan bu mel’ün Bedī‘ü’z-zamān’ı götürüp anda (13) birağup kendüsi havāya çıkup seyre tırdı. (14) Bedī‘u’ñ ‘aqlı başına gelüp gözün açup (15) kendüyi ol yirde bulup etrāfına baqup [27a/1] dürlü şadālar gelür ve bütün taşı ağacı qapqara yanmış. (2) Server ḥayrān olup şaşdı. Yuqarudan (3) ifrīte cāzū eyitdi: “-İy ḥākī iyice gör kim (4) benüm oğlumı öldürmek nicedür? Gör imdi (5) ben de seni bunda

getürdüm ki mārlar yisünler” didi. (6) “Server-i ‘ālem kaẓāya rızā” diyüp tırdı. (7) Andan dönüp eyitdi: “Ya sen kimsin? Ben senüñ (8) oğlını ne zamān depeledüm,” didi. Cāzū eyitdi: (9) “İy nā-bekār İskender-i Kübrā daħmesinde helāk (10) eyledügin dīv benüm oğlum idi. Varup ölüsün (11) buldum. Bir adam apup aber aldum. Sen öldürmişsin (12) ben de işte seni götürüp tā ūh-ı āf’uñ (13) ortasında Cezīre-i Mārān’a bıradum. Vücūdın (14) mārlar yiyeler” dedi. Oldem Bedī’ü’z-zamān “fıkr (15) idüp ecelim varsa ölürüm yok ise [27b/1] ölmezüm. Bārī bu la‘īni ber-tarīb helāk idem” diyüp (2) eyitdi: “İy şeytān-ı sāħirān! Ben de anı senüñ oğluñ (3) olduğın bilmezdüm. Yoħsa helāk itmez idüm. (4) Belki kendüme yār iderdüm. Lākin ol da baña añsızdan (5) gelüp bir ‘amūd urdı. Bende öyke ile helāk (6) eyledüm. Hele oldı olaca ecelim bunda (7) imiş çāre yok. Lākin lu eyle biraz yaın (8) gel. Saña bir sözüüm var söyleyim” didi. Ol dem (9) ‘Arabe Cāzū “gerçek şanup ber-hevā iken (10) biraz aşağı inüp söyle görelüm” didi. Server (11) eyitdi: “Ben anda İskender Şāh’uñ kıızın aldum. (12) Birbirimize doymada kerem eyle anda varup benüm (13) bunda asret öldüğüm aber vir benden ümīdlerin (14) kessünler” didi. Cāzū: “N’ola varup diyeyim (15) ve ben anları daı sağı ormıyım” diyüp biraz daı [28a/1] yaın gelüp andan eyitdi: “-Yine saña acıdum gel bārī (2) sen de beni ‘avretlige abül eyle. Ben de seni bu vādī-i (3) miħnetden alāş idiyüm. Benüm de İskender Şāh (4) kıızı Miħrānūr’dan ne alur yirüm vardır” didi. (5) “Henüz üçyüz yaşına girdüm” didi. Bedī’ü’zzamān (6) gülüp: “İy la‘īn taşcı ħımārlarına vaf ol” (7) didi. Cāzū Bedī’uñ güldiğın görüp “gerçek (8) öyledür” diyüp ezilüp büzülüp kendüni (9) unuttı. Hemān Server-i ‘ālem bir kerre ayırup öyle (10) bir na’ra urdı kim bir zamān ol vādīler dürlü dürlü (11) şadālar virdi. La‘īne Server’üñ bu (12) na’rasından kendüni yitürüp hevādan depesi (13) üzerine yire düşdi. Ol dem Bedī’ü’z-zamān (14) üzerine atılıp la‘īneyi tīz kemeründen apup (15) anda bir yirlü ayaya öyle çaldı ki vücūdı [28b/1] ħürd-ħām oldı. Server şād olup bir tarafa revāne (2) olup gitdi. Lākin ol maal henüz uşluk vati idi. (3) Gitudükçe güneş ıup Server anı gördi. Ol (4) arada ol adar yılanlar ıkdılar kim olmaz. Bu kerre (5) Server’üñ üzerine hücum idüp Server el (6) tīga urup bunları ırup lākin birini (7) öldürür biñi daı gelürdi. Ol adar yılanlar (8) ıkdı ki ħisāba gelmez idi. Server’üñ elinde (9) tīg bunları öyle kırdı ki ol vādīler yılan (10) leşinden görünmez oldı. Hevā gāyet ıssı (11) olduğundan ve

şusuzlıktan Server zebūn (12) oldu. Hele aḥşam olunca bu derdi çekdi. (13) Çün aḥşam oldu. Ortalık şogudı (14) ol dem yılanlar inlerine girüp gitdiler. Server (15) düşüp biraz yatdı. Andan tırup bir canibe [29a/1] gitdi. Çün irtesi oldu. Güneş çıkup yine (2) yılanlar çıktı. Server ile ceng idüp yine (3) bunları aḥşam olunca öyle kırdı ki vaşf (4) olunmaz. Yine aḥşam olup yılanlar tağıldı. (5) Server yine yatup şabāḥ eyledi. Hele üç gün (6) bu minvāl üzere aç ve şusuz yılanlar ile ceng (7) iderdi. Bedī'ü'z-zamān ol gice ğayret idüp (8) vāfir yermenzil aldı. Lākin ğāyet zebūn oldu. (9) Ve Bedī'den ğayri olsa çokdan helāk (10) olurdu. Lākin Bedī'ü'z-zamān Şāhibkırān-ı (11) Şānīdür. Ḥaḳ Te'ālā aña ḥāşşa virmişdür. Lākin (12) ayak üzere tırmağa mecāli kalmadı. Ol (13) arada siperin başı altına koyup biraz yatdı. (14) Selden bir şu ve kan var ki olmaz aḥir Server (15) kılçup yine bir cānibe gitdi tā kuşluk vaḳti [29b/1] olup yine yılanlar çıkup üzerine hücum idüp (2) yine Server ne ḥāl ise ol gün öyle zamānı (3) olinca ceng idüp ğayri bī-tākat olup (4) yüzün dergāh-ı a'lāya tutup niyāza başladı. (5) Ol dem Hızır-ı Nebī zāhir olup Server'i kapup (6) bir şu kenārına getürdi. Eline bir nān pāresi (7) şundu. Server yidi içdi ḥayāt buldı. (8) Şükürler idüp andan Ḥazret-i Hızır'uñ elin (9) öpdi. Eyitdi: "Yā Nebiyy'Allāh gör başuma neler (10) ne 'aḳabeler geldi. Şimdengirü beni yārānuma (11) ulaşdur." didi. Hızır-ı Nebi eyitdi: "Benüm elimden (12) ne gelür, fermān-ı Ḥudā olmaduḳça bir iş olmaz. (13) İşte Emr-i Ḥaḳ ile bunda geldüm. Seni getürdüm. (14) Bu vilāyet-i Kāf'uñ üçünci kullesine yaḳındur.(15) Senüñ bunda geldügiñde ḥikmet vardur. Niçe [30a/1] mazlūmuñ intikāmuñ zālimlerden alup ve bunda (2) niçe yādgārlara mālīk olursın ve 'azīm (3) nām taḥşil idüp yine yārānuña varup (4) ve Ḥamza-i Şāhibkırān Kāf'a gelince bir dīv helāk (5) eyledi. Adına Seḫāb Nerre dirlerdi. Anuñ da anāsı (6) Cāzū idi. Ḥamza'yı ğāfil bulup götürüp Cezīre-i (7) Mārān'a bıraḳdı. Üç gün üç gice ceng (8) idüp ol da 'āciz olup münācāt idüp (9) ben gelüp ḥalāş itdüm. Ve bir tāzīyāne virdüm işte (10) saña da bir dāne tāzīyāne" diyüp bir yeşil kamçı (11) virdi ve eyitdi: "Bunuñ ḥāşşası oldur ki (12) bir adama her ne niyette ursañ öyle olur (13) ve eger ki kılıç niyetine ursañ kılıçdan ziyāde (14) keser ve eger gürz niyetine ursañ öyle ağır (15) iner ve eger dilerseñ salduḳça āteşler çıkar dīv-i cinnī [30b/1] tā'ifesin yaḳub kül ider. İmdi şol tarafa (2) git 'acāyib göresin" diyüp bir tarafı gösterüp (3) vedā' idüp ğāyip oldu. Bedī'ü'z-zamān ol (4) cānibe üç gün gitdi. Bir yire gelüp gördi ki bir (5) ğārdan bir duḫān çıkar. "

‘Aceb n’ola” diyüp ol (6) mağara kapusına gelip gördi ki içinde bir (7) ‘İfrīt yüz kırk eriş qaddi var. Başı fil (8) başına beñzer. Qoltuğunda bir şanduk var uyur. (9) Rāvī eydür: “Meger bu la’ine Dīv-i sefid” dirlerdi. (10) Dā’imā Hāzret-i Süleymān ‘Aleyhisselāmuñ hizmetin (11) iderdi. Bunuñ āhirine nazar idüp kimüñ (12) elinde helāk olacağın ħakīmi Āşaf Berĥiyā’dan (13) ricā idüp eyitdi: “Baña şol ħalde bir tılsım (14) eyle. Bir tıg düzdi ki bu Dīv-i sefid āhir zamānda (15) bir kimesne Qāf’a düşüp bu Dīv-i sefid [31a/1] helāk itse gerekdür. Ol kimesne āhir zamān Peyğamberi (2) Sallallahü ‘Aleyhi ve Sellem Hāzretlerünün ‘ammī-zādesi (3) olacaqdur. Ve ziyāde gāzi Server’dür biz de ol (4) yādgārı ol Server’e ulaşturalum. Küffāra ve dīv-i (5) cinnīye gāzā itdükce bizleri ĥayır-du‘ādan unutmaya” (6) didi. Āşaf bin Berĥiyā daĥı “bir tıg düzüp ol (7) tıg ğılāfından çıqduğı zamān ĥarman cürmi kadar (8) yiri ziyāsından rüşen ider beyāz süd renginde (9) idi. Ĥaşmı çalduğda vücūdı timur olsa (10) ĥiyār-mişāl iki böler idi. Āşaf bin Berĥiyā (11) bu tıgi düzüp ğılāfında cevāhir berk idüp (12) ol kadar şan’atlar gösterdi kim gören ĥayrān olur (13) idi”. Süleymān Nebī ol tıgi gördükde Āşaf’a taĥsīn (14) idüp andan çıkarup ol tıg-i sefid gösterüp: (15) “İy nerre imdi bu tıgi sen zabt eyle mādām ki [31b/1] bu tıg sendedür helāk olmazsın kaçan senden (2) ayrıldığda ölürsün” didi. Ol dem dīv de ol (3) tıgi alup başqa şanduk düzdirüp tıgi (4) içine koyup yanından ayırmazdı. Uyusa (5) bile kucağına alup yaturdı. İşte ol (6) zamāndan berü bu tıgi ol şanduk içine şaqa (7) şaklayup ayurmayup işte yine kucağlayup (8) uyumamışdı. Bedī‘ü’z-zamān ol gāra girüp (9) ol dīvün qoltuğunda şandugi görüp (10) “n’ola” diyüp zāhir bu kendüye lāzımlı bir şey (11) olmağ gerekdür diyüp iki def’a öyle na’ra (12) ĥaykırdı ki cihān şadā ile tıldı. Dīv ĥareket (13) itmedi. Server yavuzlanup iki depme urdı (14) yine uyanmadı. “Be cānum uyusın bu geberse (15) burnından duĥān çıkmaz idi” diyüp ayağları [32a/1] ile dīvün qulağına başup zür idüp çeküp (2) şandugi alup yine dīv tuymadı. Server bunuñ (3) uyqusuna ta’accüb idüp: “Hāy la’inlerin ne (4) pek uyĥusu olur ‘aceb bu şandukda ne var (5) ola” diyüp daĥı miftāĥ üzerinde idi. “Bismi’llāĥ” (6) diyüp açtı. Gördi ki içinde bir tıg ğılāf (7) ile tıurur. Kenārında yazmışlar ki: Sen ki Āl-i İbrāhīm (8) neslinden Bedī‘ü’z-zamān bu tıg senün naşbüñdür (9) alasin. Ben kim Süleymān ‘Aleyhi’s-selāmum. Nübüvvet ile (10) senün bunda gelecegin fehm idüp bu tıgi (11) vezīrüm olan Āşaf bin Berĥiyā yapırdım. Tılsım (12) ile yapılmışdur. Yādgār qodum. Ve bu dīve bu tıgdan

(13) ğayri nesne kār itmez dimiş. Server ol tîğı (14) öpüp başuna ğodı. Ve andan beline ħamā'il idüp (15) tekrār dīv uyansun diyü bir na'ra urdı amma [32b/1] dīv uyanmadı. Āħir ħaçerleriyle burnuñ bir arşun ğadar (2) yardı. 'ifrīt acısından acıyup uyanup (3) yirinden tırdı ve şandığı yine ğapup ğoltuğuna (4) aldı. Tırmayup burnından ğan ağar idi. Etrāfına (5) nazār idüp Bedī'i ğördi. Üzerine na'ra urup: (6) "İy nā-bekār ħākī! Sen bunda ne ararsın yoħsa (7) Ħamza mısın?" didükde ol dem Bedī'ü'z-zamān eyitdi: (8) "Yoğ Ħamza degülüm. Ammā bu şandığ içinde ne vardır. (9) Bu mertebe i'tibār idersin. Ve cevāhirden ziyāde (10) tıtarısın ve ğucağına alup yatarsın. (11) Yanından ayırmazsın" didi. Dīv eyitdi: "İy ħākī (12) işte yine bir senüñ gibi ħākī şerrinden böyle (13) şağlarum" didi. Server: "Ħoş n'ola ammā içinde (14) ne vardır" didi. Dīv-i sefīd eyitdi: "Bunda bir tîğ (15) vardır ki Ħazret-i Süleymān Nebī baña virüp bu sende [33a/1] olduğça saña ölüm yoğdur. Zīrā bundan ğayri (2) Senüñ vücūdına bir ālāt-i ħarb kār etmez. Lākin şağın (3) bu Kūh-ı Şu'ā'a bir zamān beniādemden bir dāne Server (4) gelse gerek. Nāmına Bedī'ü'z-zamān dirler. Bir cāzū (5) eliyle bunda düşüp ve bu tîğ ile seni ğatl (6) itse gerekdür dimişdi. İşte ben de ol zamāndan (7) berü bu şandığı yanumdan ayırmam dā'imā bile ğötürürüm" (8) didi. "Ve bu mağarada anuñ ħavfından mekān idüp (9) uyħuya varduğumda ğoltuğuma alup yaturum. (10) Ol ħākī baña ziyān etmeye" didi. Bedī'ü'z-zamān (11) ol dem gelüp eyitdi: "İy nerre! Kişi ğorğduğuna (12) uğrar işte tîğ Bedī'ü'z-zamān benüm. İmdi (13) gel baña iṭā'at eyle ğulluğum ğabül eyle. Ben de (14) seni öldürmeyim" didi. Dīv-i sefīd bu sözleri (15) işidüp ğahğaha ile gülüp eyitdi: "Nā-bekār [33b/1] sen mi ğalduñ beni ğatl idecek. Eger sen olduğın (2) bile idüm bunca yıldan berü bu şandığı (3) gezdirdüm gezdürmezdim" diyüp el ele urup (4) öyle urdı ki ve ğüldi kim ol ğār dürlü dürlü (5) şadālar virdi. Ol dem Bedī'ü'z-zamān eyitdi: "İy (6) nerre beni beğenmedüñ mi Ħamza daħı benüm gibi iken Kūh-ı Ķāf'a (7) düşüp onsekiz yıl ğāfı şığār idüp (8) dīv-i cinni ğül-i 'ifrītüñ tîğ urup vücūdların (9) ğaldırup nām şāħibi Kehrāyları ğatl eyledi. (10) Ya ğanı Sehāb Nerre ve Ra'd Nerre ve Berğ Nerre ve (11) sāirler gibi cümleden beri Semendün Hezār-yek-dest (12) anları kim öldürdi. İmdi sen de gel baña (13) ğul ol yoħsa seni ğatl iderüm" didi. Dīv-i Sefīd (14) eyitdi: "İy nā-bekār Ħamza'yı ğörmedim lākin olda (15) senüñ gibi ise nesne yoğ imiş" diyüp [34a/1] ol dem 'amüduñ ğapup irişüp bir 'amüd ħavāle (2) eyledi. Server

gürzin berâber virüp arkasında (3) men' idüp ziyâde zür gördi. Andan eyitdi: (4) “İy nerre imdi hamleni temâm men eyledüm. Gel imdi (5) ‘inâd itme. Seni katl iderüm” didi. Dîv-i Sefîd: (6) “İy hâkî kâdir olursañ ihmâl itme. Zîrâ ol (7) Tîg-i Sefîd işte bende baña ol tîgdan gayri (8) âlât kâr itmez” didi. Ol dem Bedî‘ü’z-zamân buña (9) tîgî gösterdi. Ol dem dîv nazâr idüp (10) tîgî Bedî‘ü’z-zamân’a elinde görüp tîz şandığı (11) açup gördi ki şandukda olan tîg haşm elinde (12) girmiş. Bir kez âh idüp: “-Hây bre nâ-bekâr ! Bu kez (13) Hâzret-i Süleymân sözleri gelüp çıktı” (14) diyüp ol dem diledi ki bir cânibe gide. Server (15) hemân tîgî gılâfından ‘uryân idüp ol gâr [34b/1] içi rûşen oldı. Dîvi tekrâr îmâna da’vet (2) idüp la’în ‘inâd eyleyüp düşnâm virdi. (3) Server-i ‘âlem bir tîg öyle urdı ki bir kolıyla baş (4) hevâya perrân oldı. Ammâ bir rivâyetde tîgî şandukdan (5) alup Hâzret-i Süleymânun didüğü benüm. “Gel baña (6) tâbi’ ol ve itâ’at eyle diyince” dîv-i sefîd (7) kaçıyup üzerine hamle idüp ol dem Server (8) bunun dirsegüne bir müşt urup tîg elinden (9) fırlayup bir cânibe gitdi. Bedî‘ü’z-zamân’a şânî (10) Şâhibkırân tîgî yire düşürmeyüp kapup (11) şâhîn-mişâl şıçrayup dive bir tîg urup (12) helâk eyledi. Dîv “bir kez dağı ur diyince” (13) Server dinlemedi. Mağâradan taşra olup (14) gitdi. Dîv-i la’în düşüp cânı bir cehenneme gitdi. (15) İşte Server’ün üç dâne müte’ayyin tîgî [35a/1] oldı. Biri tîg-i Ferîdün, biri tîg-i İskender (2) biri tîg-i Sefîd. Süleymân-ı Şâhibkırân’un virdüğün (3) hisâb idersek dört olur. Şonra beş olsa (4) gerekdür. Andan ikisin şağına üçün şoluna (5) kuşanur dâim tîg-i Sefîdi kullanur idi. (6) Kaçan tebdîl olsa sâirîn kullanurdu. Hamza (7) dağı tîg-i Ğamgâm-ı Qahramânî tîg-i ‘Akrab ve tîg-i Ferîdün (8) tîg-i Rüstem tîg-i Şamşâm ve sâir onsekiz Şâhibkırân’ların (9) yâdigârları var idi. Velâkin ol da dâ’imâ tîg-i (10) Dağhâki kullanurdu. Bedî‘ü’z-zamân dağı işte (11) bu tîgün şevkiyle çekdüğü miñnetleri unuttı. (12) Tîg-i Sefîde “mâlik oldum” diyüp bu şafâ ile (13) üç gün gidüp dördüncü gün bir şahrâya geldi. (14) Ol yirler dağı gördi dîv cinnîden mālâmâl ‘aceb (15) ‘asker cem’ olmuş. Server “‘acep bu şahrâda bu [35b/1] melâ’inler niye cem’ olmuş diyüp” bir cinnîden şordı. (2) Ol cinnî eyitdi: “Bir zamân Kûh-ı Kâf’a Hamza nâm bir hâkî (3) gelüp çok ‘ifritler dileyüp hattâ Semendün Hezâr (4) yek-dest” dirler biñbir ellü bir ‘ifrit katl eyledi. (5) Anuñ bir oğlu kalmışdı. Şimdi gelüp yetişti. (6) Tüvânâ yigit oldı. Birgün şînadı. La’înden (7) haber aldı ki babasın Hamza-i Şâhibkırân gelüp (8) öldürmiş. Ve ol Şâhibkırân’ı bunda getürmege (9) sebep Mağal Cinnî

imiş. Ve anuñ oğlu Ra'd (10) Şâtır ile süt qarındaşlar imiş. Ve bunda (11) geldükde Esmâ perri ile dostlık idüp (12) arada 'aşk-bâzlık olup iki başdan 'azîm (13) muhabbet vâkı' oldu. Âhîr Hamza Esmâ'yı nikâh (14) idüp alur. Semendân Hezâr Yek-dest bu haberi (15) işidüp gâzaba gelür birgün cümle tevâbi'uñ [36a/1] katına cem' idüp bu ahvâli bunlara 'arz idüp (2) "cümle ittifâk itdiler ki varup bunlardan atañ (3) zulumât sultânı Semendün'uñ qanın almak gereksin" (4) diyüp cümle tevâbi'lerin ve 'askerin cem' idüp (5) gürleyüp birgün Şehr-i Yeşîm'e gelüp başup (6) añsızdan Maḥall Cinni ve oğlu Ra'd Şâtır'ı ve Ken'ân (7) cinni ve Şehnüvâz Perri ve sâir vüzerâ ve begleriyle ve kırk (8) dâne müte'ayyin ednâm şâhibi serverleriyle bend-i zencîre (9) taḥup bunda getürdi. Murâdum budur ki diyor: (10) "Cümle etbâ'ıyla Semendün'uñ qanı için ber-dâr (11) eylemek ister. Dîv-i cinnî 'ifrît 'askerin cem' (12) idüp Esmâ perri üzerine varup anı da (13) ber-dâr ide kim Sultân-ı Kâf olup öyle bir 'Araba (14) cârîye ola. Andan sonra daḥı Hamza üzerine (15) qanda bulur ise ele getürüp haqqından gele [36b/1] Ve Rub'-ı meskûnı öyle ḥarâb ide kim bir taş bir taş (2) üzere komaya" didi. Bedî'ü'z-zamân ol cinnîden (3) çünkü bu haberleri işidüp bir zamân fikr (4) idüp gönîlinden eyitdi: "Be cānum Hamza benüm dünyâ (5) vü âḥîret pederümdür. Şimdi bunları kırtarmaḥ (6) baña farzdur. Ḥuşûsâ bunlar cümle Ehl-i İslâm (7) imiş" diyüp o dem Server ol cinnîler arasına (8) girüp qarışup böylece gitdi. Ḥalk ise (9) izdihâm idi. Zîrâ halka bahâne gerek. Bunları (10) seyr için ol qadar Dîv-i cinnî ve 'İfrît ve Gül (11) cem' olmışdı ki vaşfa gelmezdi. Her birleri (12) 'acele ile giderler idi. Bedî'ü'z-zamân aralarında (13) bile giderdi. Tâ kim ol maḥbûs olan cinnî (14) uluların görüp meded ide bunlar yakın yirde (15) idi. Lâkin ḡâyet ḡalebe olduğundan kim kimi [37a/1] bilür birbirlerin fark itmezlerdi. Dilâver-i 'âlem bile (2) gidüp bunlar bu kimdür bizden degül. Bu beniâdemdür (3) qanda gider dimeyüp Bedî' insân olduğundan (4) haberleri olmadı. Ve aramızda olan "dost mıdur? veya (5) düşmen midür?" dimezler idi. Çün Bedî'ü'z-zamân (6) ol cinnî beglerinüñ yanına yakın gelüp qarâr idüp (7) gördi ki ol arada bir meydân ortasında kırk (8) dâne dâraḡacı birinüñ yanına şıra vardı (9) dikmişler ve kırk dâne cinnî ve peri ekâbirlerin (10) getürüp dâr dipleründe bend-i belâ içre turlurlar (11) Server bunların bu ḥâlin görüp bunlara (12) ziyâde acıdı. Hemân anı bunı iterekden (13) bunlara yakın gelüp tırdı. Ol dem Maḥal Cinnî (14) yanında olanlara eyitdi: "Allâhü Te'âlâ ḥayırlar vire. (15) Bu gice bir vâkı'â

gördüm ki bir vāfir zāğlar [37b/1] üzerime üşüp beni ortaya alurlar. Pāre pāre itmek (2) isterler. Nāgāh bir şāhīn gelüp pençesin (3) açup minķāriyla ol zāğları tār-mār ider ve (4) anlardan baña ħalāş eyledi. İmdi ol vāķı’ānuñ (5) ta’bīri budur ki bir dost veya bir dostın (6) dostı gelüp bizi ħalāş ide. Lākin ne ‘aceb (7) zūhūr itmedi” diyüp birbirleriyle ħelālleşüp (8) ağlaşurken ol dem “Semendān-ı Çihil-Dest” didükleri (9) la’īn cellāda emr idüp: “Tiz tūrmāñ bu nā-bekārları (10) ber-dār idüñ. Ben atam Semendūn ħanı için (11) intikām alayım” didi. Maħal Cinnī ve sāirleri ol (12) mel’ūnuñ bu sözlerin işidüp her biri (13) ağlaşup “eyvāh bu bī-dīni bedāyīn kāfirūñ elinde (14) yok yire źayi oluruz. Biz saña neyledük. Böyle idesin” (15) didiler. Semendān-ı la’īn eyitdi: “Bre nā-bekārlar sizlere [38a/1] bu günāh yitmez mi? Bir adam kendü ħālinde tūrurken niçün? (2) öyle bir ħākī nā-bekārı alup bunda getirüp eger (3) Ħamza bunda gelmese benüm pederüm ‘Aynul-ħayāt Şāhı (4) olan Semendūn-ı Hezār yek-dest helāk mi olurdu? (5) İmdi bu ħabāħat size yetişür ki Ħamza’yı bunda (6) getürdiñiz. Ben de sizüñ sebep olduĖunuz ħaber (7) alup andan ötüri sizleri ve tevābi’iñizi (8) ħatlı iderüm” didi. Ol dem Maħal Cinnī eyitdi: (9) “İy la’īn bir sencileyin azĖun mel’ūn benüm senüñ şifāmı (10) elimden almak için diyārımı elimden aldı. Bende (11) adam gönderüp Şāħibķırān’ı alup geldüm. Seħāb’ı (12) öldürüp sonra Rub’-ı meskūna giderken ol senüñ (13) atañ olan Semendūn-ı la’īn varup Ħamza’nuñ (14) öñin alup öldürmek ister. Āhir Emīr-i ‘Arab anı ħatlı (15) ider yā benüm bu işden ne ħaberüm var eger babañ [38b/1] öñine gelüp anı öldüreyim dimese Emīr-i Cihān da (2) anı öldürmez idi” didi. Semendān-ı Çihil-Dest (3) diliñ āteş olup eyitdi: “Yā meger ben Ħamza’yı (4) sağ ħormıyım. Hele evvel sizüñ ħaĖķıñuzdan geleyim (5) sonra Rub’-ı meskūna varup anı da bulup (6) ħaĖķından gelürüm” diyüp, andan yine cellādılara (7) çağırdı kim: “İy nā-bekārlar tūrmañ şunları (8) ber-dār idüñ” didi. Bedī’ü’z-zamān bu cevābları (9) işidüp artık şabra ħarār ħalmayup hemān (10) ‘askeri yarup Semendānuñ öñine gelüp (11) eyitdi: “Tura bre Kehrāb bu bī-çārelerin günāhı (12) nedür ki tā böyle helāklerine iķdām idersin. (13) suç yine senüñ ve atañ didükleri pelīdūñdür” (14) didi. Ol dem Maħal Cinnī ve Ra’d Şātır ve Ken’ān (15) cinnī ve cümle cinnī begleri Server’den bu cevābı [39a/1] işidüp baķup gördi kim bir tāze nev-civān ġāyet (2) ġüzel hemān Ħamza’ya beñzer. Birbirlerine işāret (3) idüp “Aceb bu tāze dilāver kimdür ki? Ħamza (4) Kūh-ı Ķāf’a geldükde henüz tāze idi. Lākin (5) bunda şaķalı şalı virüp

āf'dan öyle (6) gitdi idi. Şimdi belki ađarmıŐdur. İmdi (7) amza degüldür. Var ise bir gzde dilverdir. Zr (8) bu da amza'ya beņzer. Böyle bir zamn Rüstem (9) 'lem Őh-ı Rm dağı bunda gelüp ne erlikler (10) eylemiŐdir. dya Şükr olsun vk' (11) gelüp zhr eyledi. Şimdi bizi bu alŐ (12) ider" diyüp Őd oldılar. nki Semendn-ı (13) la'in gördi. Server kendü yanında bir arınca (14) adar yoğdur. Amm vz büyük ve hem kendü (15) avmine beņzemez. Ol dem döndi yanında olanlara [39b/1] eyitdi: "Bu nedür ki benden orđmayup bu adar addiyle (2) arŐu turup bu adar sözler söyler" didi. (3) Eyitdiler: "İnsndur bunların kimisi gyettele (4) bahadır olurlar. adleri azdur amm uvvetleri (5) ziydedr" didiler. Semendn eyitdi: "Bre deli mi (6) olduņuz? Bunuņ ne vcd ola. Benüm bir (7) amleme tat getüremez. Ve bir parmağumca (8) yoğdur" didi. Bunlar: "-yle dime bundan (9) gfil olacak degüldür" didiler. Ol dem hemn (10) Semendn döndi. Server'e gzb birle eyitdi: (11) "-İy k sen andan geldņ. Benüm babam öldüren (12) amza yoğsa sen misin" didi. Bed''z-zamn" (13) eyitdi: "İy pelid Ben amza degülüm. Cebb-ı ađđ (14) bir edn uliyum ve adum Bed''z-zamn'dur. Murdum: amza, (15) ataņı öldürmiş ben de seni ldrmekdir hemn [40a/1] 'ind itme gelüp ullığum abl eyle. Ve ol (2) cinnleri zd it. Ben de seni zd ideyim" didi. (3) Ol dem Semendn yanında olan Kehrblara eyitdi: (4) "Bre omaņ ben bunuņla ceng itmege 'r (5) iderüm. Ben ise bunu amza Şandum hele (6) ol Őhibırn'dur. İmdi bunu adam (7) bir fiske ile helk ider" didi. Bunlar (8) hcm idince ol dem Server yle bir na'ra (9) urdı kim ol Őađrlar dürlü Őadlar virüp (10) niqe dv 'ifritlerin zehresi k oldu. (11) Cn virdiler ve niqeleri b-hŐ oldılar. (12) Lkin ol oklığ ecns birbirine girüp (13) dery miŐl alđandı. Ol dem Semendn-ı la'in (14) sersime olup: Bre nedür aşlı gökler mi (15) yığıldı dirken ol dem de Bed''z-zamn na'rayı [40b/1] tekrr idüp bir kerre tğ-ı sefide el urup Şağa (2) Şola amle idüp dv 'askerine teŐ Çaldı. (3) Fi'l-l dr üzere olanları tağıdp Mağal Cinn (4) ve sirlerine yetiŐp bendlerin alup (5) alŐ eyledi. Dvlere fen virüp bunları (6) Őođak Őođak idüp ırup an seyl (7) olup gydelerin sürüp götürdi. Ol (8) 'askeri tr-mr idüp Semendan'ņ üzerine (9) sürüp Semendn: "Bre bu n-bekr neyler" diyüp (10) imdi "İy n-bekr k kormiyum seni" diyüp, (11) yzyigirmi eline ılıŐ alup yzırđ eriş (12) met ile Server'ņ üzerine yürüyüp Server (13) ol li görüp bildi ki

bunuñ hamleleri (14) men' olmaz. Hemān şıçrayup aşığıdan yuķaru (15) bir tıg öyle urdı ki yigirmi elin bir uğurdan [41a/1] yire bıraķdı. Semendān bu ĥāli görüp eyitdi: (2) "İy nā-bekār ĥākī neyledüñ bu saña ķalmaya" diyüp (3) ol yigirmi elin ķapup dem çeküp doğrı (4) varup ellerin āb-ı ĥayātā baturdı. Elleri (5) yine bütün oldu. Dönüp 'askerlerine gelüp (6) gördi kim bozulmağa yüz tütmiş. Ol demde (7) hevādan yire inüp Ra'd-ı Felek gibi ĥayķırup: (8) "İy nā-bekār ĥākī! Şanma kim ķorķup gitdüm. (9) Cihānda bu ĥamlemi men' iderseñ öğünesin" (10) didi. Bu kez Server gördi ki mel'ünüñ elleri (11) bütün olmuş. Ĥayrān olup eyitdi: "Bre hey (12) la'ın ben senüñ yigirmi elin birden düşürdüm. (13) Şimdi bütün olmuş. Siĥir de bilürsin gibi" didi. (14) Semendān gülüp eyitdi: "Bunda ne vardur. Bunda (15) bir şı vardur. Āb-ı ĥayāt dirler varup ol [41b/1] şıya baturdum. Böyle mecrūĥ bütün olur" didi. (2) Bedī'ü'z-zamān eyitdi: "İmdi ĥamle eyle. Ümīdüm (3) budur ki bir daĥı ol cānibe saę varmayasın" (4) didi. Ol dem Semendān gürleyüp yigirmi eline (5) on 'amūd alup yürüdi. Ve her bir 'amūdı biñer (6) baţmān idi. Ol dem la'ın ol on 'amüdlar (7) ile birden ĥamle eyledi. Ol demdür Server (8) siperin arķaya çeküp ve gürz-i İskender-i (9) Kübrā'yı karşı virüp lākin ķanęı birin men' itsün. (10) Birķaçı gürz ü sipere doķınup ve kimi de ketifine (11) ve bağrina indi. Ve kimi de boşa ķıķup Ĥudā (12) şaķladı. Vücūdına aşlā ĥaţā olmadı. Lākin ol (13) darbları yidi. Server'ün ayağları yire gömüldü. (14) Hele alup şavdı. Kendüsi toz içinde ķaldı. (15) Ol dem Şehnāz Perrī feryād idüp toza girüp [42a/1] göre Server'e bir ĥaţā oldu ise Maĥal Cinnī ile (2) ķaçalar. Bakup gördi kim Server tozdan taşra (3) gelür. Şükr idüp andan Bedī'a eyitdi: "İmdi (4) Server! Elinden gelürse şol la'ine amān virme (5) ķatl eyle. Zīrā bunuñ ĥamlelerine siper virüp (6) men' eylemek müşkindür ĥaţā idersin" didi. Çün (7) Server tozdan taşra geldi. Bu kez Semendān-ı Çihil (8) Dest baķup Server'i saę görüp "bir ĥamle (9) yine idem" dedi. Ol dem Server bunuñ revişinden (10) tıyup: "İy la'ın niçesin. Ben saña ruĥşat (11) nice bir vireyüm. Zīrā bildüm ki inşāfa gelür pelīd (12) degülsün" diyüp diledi ki bir tıg ile ĥamle ide. (13) Ol dem hātifden bir āvāz geldi ki: "-Yā Bedī' ķanı saña (14) virilen ķamçı işte böyle mel'ünler içündür" (15) didi. Server-i 'ālem şād olup ol dem tāziyāne [42b/1] Ĥızır'a el urup tız üzerine sürüp arķurı (2) ol la'ine bir tıg niyetine öyle urdı ki la'ın iki (3) pāre oldu. Taęlar gibi iki cānibe yıķılup daĥı (4) feryādı āsmāna irdi. İslām cinnīleri (5) 'aleyke 'avnullāh şadāsı 'ayyūķa

çıkdı. (6) Çün ol kavm-i melâ'in bu hâli görüp (7) ğayri Server'e muķābil
 olmaĝa cür'et idemeyüp (8) cān baş kırtarmak ardınca oldılar. Taĝılmaĝa (9)
 yüz tıtdılar. Ol dem Bedī'ü'z-zamān tāziyāneyi (10) çaldıkça āteş çıkup dīvleri
 yaķub kül eder (11) idi sā'ir dīvler bu hâli görüp nāçār olup (12) kaçup gitdiler.
 Bu tarafından Maħal Cinnī ve Ra'd (13) Şātır ve Ken'ān ve Şehnüvāz perī ve
 sāirleri (14) gelüp Server'iñ ayaĝına düşüp eyitdiler: "İy (15) Dilāver-i 'ālem
 kimsin ve bu diyārlara niçe düşdüñ [43a/1] Beñzer ki evlād-ı Ħamza'dan olup
 bize böyle zamānda (2) irüşdüñ" didiler. Bedī'ü'z-zamān eyitdi: "Ben
 Ħamza'nuñ (3) şulb oĝlı degilüm. Ammā beni aħiret oĝul eyledi. Ben (4)
 Hindistan'da bir ulu hācenüñ oĝlyum. Pederüm (5) bir vaşiyet eyledi. Şonuñ
 fikr itmeyüp yirine getürem (6) didüm ol 'ahd üzerine 'azm-i mısır idüp gider
 (7) iken 'Acem diyārına düşdüm. Ol diyārda yedi (8) iķlīm Şāhı Nüşī'-r-revān
 oĝlı Hürmüz ile mābeyn (9) düşmüşler. Ben de ol diyārda bulunup gördüm.
 (10) Hürmüz'de aslā kabāhat yokdur. Atası Nüşī'-r-revān (11) bir alay müfsid
 sözine uyup aña biraz muħārebe (12) itdüm ĝavĝa büyüyüp kışşa çok āħirinden
 (13) 'āciz olup adam gönderüp Maĝrib diyārından (14) Sercā'il nām bir cāzū
 getürdüp pehlevān şūretinde (15) baña muķābil olup ĝāfil iken ol la'in baña
 [43b/1] fırsat bulup beni kaçup Kūh-ı Şu'a'a bıraķdı. Ben de (2) Kulle-i Evvel
 Sulţānı olan İskender-i Şu'a'uñ kendüni (3) oĝlını 'askeriyle cümle İslām'a
 getirüp (4) müslimān eyledüm. Ve İskender Şāh'uñ Mihrānūr (5) nām bir kızın
 nikāh ile aldum. Ve İskender-i Kübrā'nuñ (6) bir dāne tılsımın feth eyledüm.
 İçinde Dīv-i Esved (7) nām bir 'ifrīt depeledüm anuñ 'Aķrabe nām bir cāzū (8)
 anāsı var imiş. Oĝlını görmege gelüp iki (9) pāre olmuş bulur. Ol diyār
 halkundan benüm katl (10) itdigüm haber alup fırsatım gözler. Ben de yalnız
 şikāra (11) çıkup bir āhūya dūş oldum. Ardınca gidüp (12) bir dāne ħüb
 mürĝzārda inüp āhū ĝāyib (13) olup ben de yatup uyur idüm. Meger ol āhū
 (14) cāzū ve la'in kendü imiş beni kaçup Cezīre-i (15) Mārān'a getürdi. Hele ol
 cāzūyı katl idüp [44a/1] anda çok zaħmet çekdüm. Mārlar ile üç gün (2) ceng
 idüp āħir 'āciz olup niyāz eyledüm ol dem (3) Ħızır Nebī gelüp beni oradan
 alup bir şu kenārına (4) kıoyup elime bir tāziyāne virüp "Şol tarafa (5) git"
 diyüp işāret itdi. Ben de gidüp bir (6) maĝāraya gelüp içinde Dīv-i Sefīdi helāk
 (7) idüp andan yola düşüp bugün bunda geldüm (8) bu ĝalebeyi görüp bir
 cinnīden sizüñ aħvāliñiz (9) su'al idüp haber aldum. Ħamza ile ķarābetiñüz var
 (10) imiş. İştüdüm çün Şāħibķırān'da beni oĝul idüp (11) belime kemer kıuşatdı.

Ve sizler de Ehl-i İslām'dan (12) imişsiñüz ol sebebden ben de ikdām eyledüm Hüdā (13) fırsat virüp la'ini qatlı eyledüm ve sizi hālāş (14) eyledüm” didi. Maḥal Cinnī “Server'e du'ā idüp (15) ömriñüz mezīd olsun. Ammā ḥāşā sen bāzergān [44b/1] oğlu olasın. Ḥamza'nuñ öz oğlu olmağ gereksin.(2) Bir tārīk ile Emir-i 'Arap anda varup senüñ (3) vālideni alup şoñra birağup gitmesün? Belki büyük (4) babañ bāzergān imişdür. İşte böyledür” diyüp. (5) “Saña bāzergānlık nāmıñ kōmış ola sen (6) Hindīye beñzemezsin ol İbrāhīm ve Nebī Nesl-i (7) İsmā'ile beñzersin. Ol nesil 'Arab diyārında olur. (8) Yoḥsa Hind'de öyle erlik ider bulunmaz” (9) diyüp. Bedī'ü'z-zamān eyitdi: “İy Şāh-ı Cinniyān (10) bu ne sözdür ki söylersin. Ben babamı (11) gördüm. Bir ḥāce idi. Fevt olup ḥālā (12) qarındaşı benüm 'ammimdür ve benümle bile olur. Şāh (13) Nūşī'r-revān ile ceng itdükde ben anı muḥaddemā (14) Mışır'a Ka'be örtüsü işletmege gönderdüm” didi. (15) Maḥal Cinnī eyitdi: “İy Server bu aşıl ma'nālar Ḥamza [45a/1] evlādına çok oldı. Ḥamza'nuñ 'ādeti dā'imā (2) varduğı yerde evlenür birkaç günden birağup (3) gider. Evlādı olursa babasın bilmezler tā ki (4) bir tārīkla ḥaber alınca ve niçesi gelüp Ḥamza ile (5) ceng idüp başılmayınca dimezler şoñra dirler” (6) diyüp ‘Ömer bin Ḥamza ve Sīmrāy ve Ayna Şāh-ı Mağribī (7) ve Melik Ḳāsım ve oğlu Rüstem ḥikāyetlerin eyledi. (8) Bedī'ü'z-zamān “hele ben anlara beñzemezüm” didi. (9) “Ammā göñlinden kāşki öyle bir Şāhibḳırān oğlu (10) olaydum, ne devlet idi” dirdi. Ol dem Maḥal Cinnī (11) emr idüp Bedī'ü'z-zamān'a bir dāne perende at (12) getürüp süvār idüp 'azm-i şehr-i Yeşīm diyüp (13) gitdiler. Şehr-i Yeşīm Maḥal Cinnīñ taḥtgāhı idi. (14) Anda getürüp üç gün ziyāfet idüp andan (15) Server Maḥal Cinnīye eyitdi: “İy Şehriyār luḥf eyle [45b/1] şimden girü bize destür virüp eger mümkin ise (2) beni Kūh-ı Şu'a'ıñ evvelki ḳullesine iletüñ (3) Zīrā 'askerüm andadur ve baña muntāzırlardur belki ol (4) bir ḳulle şāhları da İskender Şāh'ıñ müslimān (5) oldığıñ ḥaber alup üzerine 'asker çeküp (6) rencīde iderler” didi. Maḥal Cinnī: “N'ola Server (7) emir sizüñdür ammā lākin Server sizi Kūh-ı Şu'a'a (8) götürmek ziyāde güçtür. Zīrā yoluñuz buradan ḳulümāta (9) uğrar ve Kūh-ı Āteşin üzerinden geçilür” didi. (10) Hemān Ken'ān Cinnī ve bir rivāyetde Ra'd Şātır (11) yirinden tırup du'ā idüp eyitdi: “-Server (12) n'ola bizüm ḥayātımıza sebep olduñ benüm cānum (13) senüñ yolına ḳurbān herce bād-ā-bād ben seni (14) arḳamda götüreyim, lākin bu şart ile ki yolda (15) niçe 'acāyib ḳışşalar görseñ gerekdür aşlā birine

[46a/1] muḳayyed olmayup söyleme” didi. Server “hoş imdi (2) neme yarar lāzım olmayan işe niçün muḳayyed olurum” (3) didi. Ol dem Ken‘ān Cinnī yol tedārūkin görüp (4) ve Maḫal Cinnī yirinden turup ḫazīne açup bir Süleymānī (5) tīg ve bir cevāhir cebe virüp eyitdi: “-Server (6) bunları Ḥazret-i Süleymān ḫazīnesinden çıkarılmışdur. (7) Sizlere bizden yādgār olsun ve eger (8) Kūh-ı Şu‘ā’da bir zamān ḫalursañuz biz de varup (9) görüşevüz” didi. Andan Server cümlesine vedā’ (10) idüp Ken‘ān Cinnīye süvār olup revāne oldu. (11) Birgün bir gice gidüp irtesi Kūh-ı Zulumāt’a yakın (12) geldiler. Ken‘ān Cinnī Server’üñ altında gāyet (13) zebūn oldu. Bir ḫadem ilerü gitmege ḫādir olmadı. (14) Zīrā bu Şāhibḫırān’lar gāyet ağır olurlar. Ken‘ān (15) Cinnī eyitdi: “Server imdi burada biraz yatup [46b/1] rāḫat olup andan gidelim” didi. Server “N’ola (2) sen bilürsin” didi. Ken‘ān Cinnī yire inüp (3) biraz yatup ol arada rāḫat oldılar. Ṭa‘ām (4) idüp şu içüp tekrār dilediler ki gideler. (5) Nāgāḫ bir gürüldi oldu. Ne ola dirken (6) gördiler ki bir cānibden bir ulu ejderhā peydā (7) olup bunların üzerine doğrı sürüp (8) Ken‘ān Cinnī görüp “Server hemen ḫaçalum” didi. (9) Bedī‘ü’z-zamān eyitdi: “Sen ḫavf iderseñ (10) bir yüksek yire çıkup temāşā eyle bunı (11) Ḥudā virirse ḫatlı iderüm eger ol beni helāk (12) iderse beni ḫayır-du‘ādan ferāmüş itmeyesiz” (13) didi. Ol dem Server üzerine varup oḫ (14) ile ejderüñ iki gözlerinden urup Ba‘dehū (15) tīg-ı sefid ile çalup kellesin yire düşürdi. [47a/1] Ejderhā cān virdi. Server ol ejderüñ bāz (2) mühresin çıkarup kemendin aldı. Andan bir şu (3) kenārına gelüp tīgi yuyup gīlāfına koyup (4) ol dem Ken‘ān Cinnī uyḫudan uyanur gibi uyanup (5) gördi kim Server ejderi öldürmiş, şükürler (6) idüp, “āferīn Server bugün Ḳāf’da bir eşer ḫoduñ ki (7) dāstān olur” diyüp tekrār yine Server’i (8) arḫasına alup havāya çıkup zulumāta girüp (9) gitdiler Andan çok ‘acāyibler görüp seyrān (10) eyledi: Ve bir ṫarafdan bir şu’le peydā oldu. (11) Server su‘āl eyledi: “Ken‘ān neylersin? Server (12) saña yaramaz diye gördi. Bedī‘ muḳayyed olup (13) elbette söyle” didi. Ken‘ān gördi olmadı. (14) Āḫir eyitdi: “-İy Server bu bir Kūhārdı. Buña “ ‘Arabça (15) ‘Kibrīt-i Aḫmer’ dirler ve hem ‘Fārisice şeb-çerāḫ” dirler. [47b/1] Deryā-yı Muḫīṫ’e beşyüz ḫulaç dīvler ḫa’rına ṫālup (2) andan çıkarurlar. Ṭahmūrāş Dīv-i bendiñ hem Şāḫ (3) ve hem Şāhibḫırān idi. Bir alay “dīvler ile ceng” (4) idüp bu kez zebūn olduḫda bundan ḫaçarlardı. (5) “Ṭahmūrāş Şāḫ ḫaber alup bunda gelür” idi. (6) Anlar da Deryā-yı Muḫīṫiñ ḫa’rından bu şeb-çerāğı (7) çıkarup anuñ aydınlıḫında ceng iderlerdi. (8) Ve

bunları ele getirüp kendüye tâbi' iderdi. (9) Bir nişân için ol arada bir kûbbe yapıdırup (10) ol şebçeraqları üzerine koyup dağı tılsım (11) düzdürüp bend idüp kendüden sonra gelen (12) Dīv-i cinnī ve insān ve Şāhibkırān her kim bunda (13) uğrayup dīvler ile ceng itdükde bileler. (14) Ṭahmūrās ne kuvvete malik imiş, işte nişân (15) için koduğu şeb-çerāk aydınlığıdır” didi. [48a/1] Bedī': “Luṭf eyle beni ol yire indir ol kubbeyi (2) ve şebçerāğı temāşā idem” didi. Ken'ān Cinnī (3) eyitdi: “Server neylersin yolumuza gidelüm. Zīrā (4) bunda muhāṭara çokdur” didi. Bedī'ü'z-zamān (5) “yok elbette göreyim eger sen ḥavf ederseñ var (6) git” didi. Ken'ān Cinnī “derde uğradı zīrā (7) bu tılsımātda 'acāyib maḥlūk çokdur. Olmaz (8) indirmem” didi. Bedī'ü'z-zamān “elem çeküp”: “-İy Cinnī (9) öyle bil ki ecelsüz adam ölmez. Ol Ṭahmūrās (10) Dīv-i bend insān değılmidir? bunda gelüp bu kadar (11) eşerler komış, ol niçün helāk olmadı? imdi (12) ben de cihānda cihāngīrlük da'vāsın iderüm. (13) Böyle yirlerden dönmezüm” didi. Ken'ān cinnī (14) ḥayrān olup beñzer ki bunda “ya naşībi vardur (15) yaḥūd toprağı çeker hoş sen bilürsin” diyüp [48b/1] nāçār getirüp Server'i ol kûbbe önine kodı. (2) Andan kendüsi bir miqdār girüye çekilüp (3) göz-kuşak oldı ki nāgāh añsızdan bir taraftan (4) bir hāl olursa Server'i kapup bir ziyān (5) irüşdürmeye. Ol dem Bedī'ü'z-zamān ol kûbbe (6) önine gelüp ol dört çerāğı urup bir zamān (7) ḥayrān oldı. Şöyle kim dört taraftan birer (8) günlük yola gün gibi şu'le virürdi andan (9) Server ol kubbeyi görüp ve gezüp tārīḥ bulup (10) okıyup dimiş ki: “-İy Dilāver kim iseñ için (11) bu zulumāta düşüp bu rüşenligi görüp (12) ve bu kûbbenüñ seyrine heves idüp gelüp bu (13) kubbeyi görüp tārīḥi okıyup bilesin ki ben de (14) zamānumda Ṭahmūrās-ı Dīv-bend idüm” diyüp. “Kubbeyi (15) yapmağa ne oldı diyü? su'al olunursa zamānumda [49a/1] bunda gelüp ve bu kubbeyi temāşā idüp cihānı (2) çok geşt eyledüm ve çok Dīv-i 'ifrīt helāk (3) eyledüm ve kimini de kul idüp ammā bu cümleden (4) baş oniki dīvler benīādemi rencīde iderler” (5) idi. “Anları ele getirüp ve bu kûbbe içinde (6) ḥabs eyledüm.” “Hergün ölümlerin isteyüp (7) bulmayalar ve benīādeme itdiklerinüñ cezāsın bulalar. (8) Zīrā bu Dīvler cins-i şeytānīdür çok yaşar.” İmdi (9) bu kubbeyi seyrān idem,” dirseñ “kapu ḥalkāsın (10) yedi kez şağına burasın. Kapu güşād olur. (11) Girüp seyrān idüp ve ol oniki dīvler (12) bir kuyuda ḥapisdür. Şağın ḥalāş itmeyesin (13) sonra zarar görürsün, zīrā ben anları ne zaḥmet (14) ile ele getürmişümdür” dimiş ol dem Server (15)

Ken‘ān’a eyitdi: “İy Şehzāde gel berü kōrkma” [49b/1] diyüp tārīhi gösterdi ve eyitdi: “Gel senüñle (2) bile girelüm” didi. Ol da “n’ola” diyüp Server (3) kâpunuñ hâlkasına yapışup yedi kez şağına (4) zūr idüp kâpu güşāde olup iĉerü girüp (5) seyrān eyledi. Gördiler bir şey yok hemān (6) kûbbe beyāz mermer döşemişler andan bir çāh (7) var ağızında bir Timur kâpāğı var. Server eyitdi: (8) “Ben bunda girüp dīvleri temāšā idem” didi. (9) Ken‘ān: “Yok Server gel itme” diye gördi (10) olmadı. Ol dem Server zūr idüp çāh ağızında (11) olan kâpāğı kâldırup bir cānibe koyup iĉinden (12) bir bed-rāyiha belürdi kim olmaz. Server bakup(13)gördi kim gāyet derin dibi görünmez. Ken‘ān’a (14)“- Gel beni aşağı indür” didi. Ken‘ān:“-Server ben havf (15) iderüm” didi. Bedī‘ şīr-dil eyitdi: “-Bre yūri [50a/1] hey muħanneş nā-bekār ” diyüp belinden kemendin çözüp (2) bir ucın çāh ağızına muħkem bend eyledi kemendi (3) tutarak aşağı inüp ol kadar gitdi kim kemend (4) dükendi dağı dibine irüşmedi. Server nāçār (5) olup hemān belinden kemendi çözüp tevekkül-i Hâk (6) idüp elinden kemendi koyu virdi. Hele dibi (7) yakın idi. Ayağ üzere düşüp şükr eyledi. (8) Gördi anda dağı beyāz mermerler döşenmiş biraz (9) ilerü gidüp bir timur kâpu zūr idüp açup (10) gördi anda dağı beyāz mermerler döşenmiş (11) biraz ilerü gidüp bir kâpu dağı anı da açup (12) iĉerü girüp gördi ki: Bir meydān, dört tarafı (13) şuffeler itmişler her birinde üçer dāne ‘ifrīt bir (14) birer ‘amūda zincirler ile bend itmişler ašlā harekete bir (15) mecālleri yok idi ve her biri bālā-kadd yüzotuz [50b/1] yüz kırk eriş kad çekerlerdi ammā cümleñ üst (2) yanında bir adam başlu ‘ifrīt yüziyirmi eriş kad (3) çeker. Bunlar da Bedī‘i görüp feryād idüp: (4) “-Yā Kāhir-i Perrī-zād emān el-emān inşāf oldı. (5) Babañ insān ise anāñ yine bizüm cinsimüzdendür (6) yeter bizi haps eyledüñ” didiler. Bedī‘ü’z-zamān (7) bakup hayrān olup Kāhir’e taħsīn eyledi. (8) Andan döndi: -İy yavuz nerreler kanda giden Kāhir-i-Perrī-zād (9) ol dünyādan gideli bunca yıl oldı ve baña (10) Bedī‘ü’z-zamān “Şānī-i Şāhibkırān” dirler. “Kūh-ı Şu‘ā’a (11) giderken haber aldum, seyrān itmege geldüm. Eger baña yār (12) olursañuz sizi hālāş idem ve eger ‘inād iderseñüz (13) bu belāda kıyāmete dek kâlursıñuz” didi. Bunlar birbirlerine (14) bakup ol dem evvel başda olan Merdüm-ser ‘ifrīt (15) eyitdi: “Server bizler kâfir degülüz. Süleymān Nebī öñinde [51a/1] İmāna geldük. Benüm atām ādem-ı zād, idi. Gerşāsib-i (2) Āhen-dest oğlu Kāhrāmān-ı kâtile hizmet ider, (3) idi. “Benüm adıma Şāhmān-ı Merdüm-ser” dirler. Ol Kāhrāmān (4) oğlu Nerīmān

ve oğlu Qahramān-ı Kūçek ve Sām-süvār (5) öñinde bir kaç evlādı vardır. Ulu oğlına (6) Zāl dirler anuñ oğlundan Qāhir-i Perrī-zād olmışdur. (7) Ammā ki ‘aceb bahādur idi. Ve Hāzret-i Süleymān’uñ (8) dīvānunda Şāhibkırān geçinürdi. Sāmsüvār pāy-ı (9) tahta oturup ve şol qolda Qāhir-i Perrī-zād oturur, (10) idi. Biz aña hizmet iderdük. Şoñra bir huşuşdan (11) ‘işyān idüp kaçduq bizi iqdām idüp (12) bir bir ele getürüp müslimān olduğumuzdan ötüri (13) öldürmeyüp bunda haps eyledi. “Lākin cānımuza (14) geçti. Sen bizi halāş eyle saña yār olup (15) hizmet idelim” didi. Server-i ‘ālem bu sözlere [51b/1] işidüp hemān varup Şahmān-ı Merdüm-ser’uñ bend-i (2) zincirin alup kırtardı. Ammā biri yiründen hareket (3) itmege kadir olmadı eyitdiler: “-Server “bizüm eñsemüzde (4) bir bend vardır. Bizi ol tutar yoğsa böyle (5) zincirler bize bir çürük ip kadar gelmez. Çokdan (6) halāş olurduk” didiler. Bedī’ü’z-zamān gördi kim (7) bir ince ip ile mühürlemişler. Qāhir-i Perrī-zād buña (8) ‘İsm-i a’zam birle mühr urmuşdı. Server ol mühri (9) kaldırup bir kezden ol oniki nerreler zūr idüp (10) ol ağır bendleri kırup ayağa (11) tırdılar. Her birinüñ başı kubbeye berāber oldı. (12) Ol dem Server’uñ üzerine hücum idüp: “-İy hākī! (13) Perrī-zād dünyādan gitdükden şoñra saña ne i’tibār (14) sen kimsin ki bizi kendüne yār idesin” (15) diyüp yürüdiler. Gerçi ‘amüdları yoq oniki [52a/1] dīvler kimi yaqāsına ve kimi kemerine şarılıp zūr (2) ide gördiler olmadı. Server’i yiründen hareket (3) itdiremediler. Andan Bedī’i şīr-dil müşt, depme (4) yumruq ile bunları döge döge birbiri üzerine (5) yıqıp tekrār bunları yirlerine bend eyledi: “-Baqa nā-beqārlar! (6) Cihānda hemān Qāhir’den gayri sizi bend ider (7) bulunmaz mı kıyās eyledinüz” didükde bunlar yalvarup (8) “Amān Server luğ eyle suçımız ‘afv eyle murādımız (9) görelim hizmet ideceğimiz kimse bize gālib (10) olur mı didük ammā siz gālib geldiñüz ki bize (11) böyle gālebeyi Qāhir bile itmedi. Eger bir dahı (12) muhālefet idersek amān virme bizi qatl eyle” (13) didiler. Süleymān ‘Aleyhi’s-selām rühına yemīn eylediler. (14) Server bunları qoyu virdi. Server’uñ ayağına (15) düşüp özürler eylediler. Şahmān-ı Merdüm-ser eyitdi:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK

-A-

Abdullāh (a) Özel İsim. -1-

olam zāhir var ise atam ḥāce A.: 023a/10.

āb (f) Su. -2-

Āb-ı ḥayāt Hayat suyu, içene ebedi hayat bağışlayan efsanevi su: varup ellerin ā. ḥayatā baturdı elleri: 041a/04, 041a/15.

‘acabā (a) Merak ve şüphe uyandıran soru zarfı, acaba. -2-

‘a. niçe eylesem diyüp fikr iderken ol dem: 022b/08, 026b/04.

‘acāyib (a) Garip veya şaşılacak tuhaf (şey ya da iş). -9-

geçen Şāhibkırān’ların yādgar āletleriñ ve ‘a.: 004a/14, 004b/01, 013a/07, 017b/05, 018b/07, 022a/14, 030b/02, 045b/15, 047a/09, 048a/07.

‘aceb (a) Taaccüb, şaşma, hayret edilen şey. -13-

niyāz idüp eyitdi Yā Rabe’l’ālemīn ne ‘a. ḥāl oldı: 003b/04, 004a/07, 009b/01, 010a/06, 015b/11, 016b/03, 023b/15, 030b/05, 032a/04, 035a/14, 037b/06, 039a/03, 051a/06.

‘acele (a) Bir işi çabuk yapmaya ve çabuk bitirmeye çalışma, çabukluk. -1-

‘a. ile giderler idi Bedī’ü’zzamān aralarında: 036b/12.

‘Acem (a) İran. -1-

iken ‘A. diyārına düşdüm ol diyārda yedi: 043a/07.

acı- Merhamet etmek. Başkasının uğradığı veya uğrayacağı kötü bir duruma üzülmek. -4-

ziyāde a. hemān anı bunu iterekden: 026a/15, 028a/01, 032b/02, 037a/12.

‘āciz (a) Gücü yetmeyen, zayıf. -3-

‘ā. ol- Gücü yetmemek, aciz kalmak.

idüp olda ‘ā. olup münācāt idüp 030a/08, 043a/13, 044a/02.

aç Tok olmayan, acıkmış. -1-

bu minvāl üzere a. ve şusuz yılanlar ile ceng: 029a/06.

açıl- Açma işine konu olma, açılmak. -2-

mevdān a. ol dem Bānū raḥşın meydana: 013a/05, 016b/13.

açmaz İçinden çıkılması zor hal. -1-

a. kodı dā’im Bedī‘u’ñ ardınca olup: 026a/06.

aç- Kapalı olan şeyi açık duruma getirme. -10-

diyüp a. gördi ki içinde bir tīg ğılāf: 015a/03, 020b/08, 020b/12,
026b/13, 032a/06, 034a/11, 037b/03, 046a/04, 050a/09, 050a/11.

adam, ādem (a) Adam, insan, kişi. -26-

iy dilāver yā meger böyle kepāzeye ā. yayum var: 002b/17, 008a/06,
008a/09, 008a/15, 008b/15, 009b/07, 010a/12, 012a/13, 015a/08, 016a/13,
016b/06, 016b/07, 016b/10, 022b/09, 025a/06, 026a/01, 027a/11, 030a/12,
038a/01, 038a/11, 040a/06, 043a/13, 048a/09, 050b/02.

ādem-i zād (a) İnsanoğlu, insan. -1-

benüm atām ādem-ı zād, idi: 051a/01

adam bul- İnsan, kişi bulmak.

tiz bir ḳatle müsteḫaḳ a. bulup getürdiler.: 016b/06.

‘ādet (a) Gelenek. -1-

evlādına çok oldu Ḥamza’nuñ ‘ā. dā’imā: 045a/01.

ad İsim. -7-

şöyle kim a. İskender-i Kübrā dirlerdi yedi: 008a/12, 015b/14, 017b/02,
030a/05, 036a/08, 039b/14, 051a/03.

āferīn (f) Beğenme, takdir etme. -3-

görüüp beğenüp ol vezīrlere ā. okur: 015a/12, 047a/06.

ā. eyle- Takdir etmek, beğenmek.

Server'e taḥsīn ve ā. eylediler: 003a/11.

āftāb (f) Güneş, güneş gibi parlak yüzlü. -1-

āftāb-perest (f) Güneşe tapan -1-

zīrā eṭrāfda olan āftāb-perest Şāhlar 024a/13.

'afv (a) Bağışlama, affetme. -2-

'afv eyle- Bağışlamak, affetmek, mazur görmek.

amān Server luṭf eyle suçumuz 'a. eyle murādımız: 008a/01, 052a/08.

ağaç Meyve verebilen gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bitki.-2-

üç zūr eyledi kim eger ol zorı bir köklü a.: 006a/03, 012a/05.

ağaçlık Ağaçlık. -1-

bu ṭarīk ile 'aserden çıkarup ol a.: 026a/09.

ağar- Aydınlanmak, beyazlanmak. -1-

gitdi idi şimdi belki a. imdi: 039a/06

āgāz (f) Başlangıç, başlama. -1-

Bānū'ya muḳābil olup cengi ā. idüp birbirlerine: 013a/09.

ağır Hafif karşıtı, yavaş. -3-

zīrā bu Şāhibḳırān'lar gāyet a. olurlar Ken'ān: 030a/14, 046a/14, 051b/10.

ağla- Ağlamak, üzüntü, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek. -3-

Mihrānūr sevincinden a. devletüm atā çün: 025a/07, 037b/13, 037b/08.

ağız¹ Ağız, yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk

alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ. -2-

damagı yırtılıp a. kan ile ṭoldı: 004b/03, 006a/06,

ağız² Kapların veya içi boş şeylerin açık tarafı. -3-

bir ucın çāh ağzına muhkem bend eyledi kemendi 049b/07, 049b/10, 050a/02.

āh Sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi, acı vb. -3-
ā. iderdi zīrā Bedī‘gördi bunca zamāndan niçün: 010a/13.

ā.it- İnlemek, sızlamak, feryad etmek.

öteden Bānū da derūnundan geçirüp ā. iderdi: 024a/03, 034a/12.

aḥbār (a) Haberler, ortada dönen söylentiler. -1-

rāviyān-ı a. ve nākīlān-ı āṣār ve muḥaddiṣān-ı rūzgār şöyle: 001b/03.

Āhen-dest (f) Özel İsim. -1-

Ā. oğlu Ḳahrāmānı ḳātīle ḥizmet ider: 051a/02.

āhen-kemān (f) Demir yay. -7-

pāy-ı taḥt pehlevānı olan Zilzāl-i ā. bir ‘āḳil dilaver: 001b/12, 002a/16, 002b/12, 002b/15, 005b/10, 007b/02, 007a/04.

āheste (f) Yavaş. -2-

üzerine alup ā. ā. gine ayağ üzerine koyup erlikde.

āheste āheste (f) Yavaş yavaş.

üzerine alup ā. āheste gine: 007a/12.

‘ahd (a) Yemin, and. -1-

didüm ol ‘a. üzerine ‘azm-i mıṣr idüp gider: 043a/06.

āḥir (a) Son, sonraki, en sonra. -13-

ā. zamāna dek ṭura ammā şeyāṭīn bu ḳavmi: 005b/03, 018a/01, 018a/03, 029a/14, 030b/11, 030b/14, 031a/01, 032b/01, 035b/13, 038a/14, 044a/02, 047a/14, 043a/12.

āḥiret (a) Ölümden sonraki hayat. -2-

vū ā. pederümdür Şimdi bunları ḳurtarmaḳ: 036b/05, 043a/03.

aḥmer (a) Kırmızı. -1-

Kibrīt-i a. dirler ve hem Fārisīce ŧeb-çerāķ dirler: 047a/15 .

ahşam Akşam, akşam vakti. -4-

hele a. olunca bu derdi çekdi: 028b/12, 028b/13, 029a/03, 029a/04.

āhū (f) Ceylan. -5-

ā. ŧūretine girüp görindi öñince kaçup: 025b/02, 026a/08, 043b/12, 043b/13, 043b/11.

ahvāl (a) Haller, durumlar. -6-

ķullar virdiler ŧehir ħālķına a. i'lām idüp: 009a/10, 009b/12, 012b/02, 018b/09, 036a/01, 044a/08.

aķ Beyaz, masum. -2-

ve kendünñ a. oldıģından delālet ider zīrā ki: 023a/13, 023a/14.

'aķabe (a) Güçlük, tehlikeli an, tehlike. -1-

ne 'a. geldi ŧimdengirü beni yārānuma: 029b/10.

aķ- Sıvı maddelerin bir yerden başka bir yere doğru gitmesi, akmak. -1-

aldı ŧurmayup burnından ķan a. idi eķrāfına: 032b/04.

'āķil (a) Akıllı. -1-

pāy-ı taħt pehlevānı olan Zilzāl-i Āhen-kemān bir 'ā. dilāver: 002a/16.

'aķl, 'aķıl (a) Akıl, düşünce, fikir. -4-

ħayretünden 'a. gitdi ammā Ĥüsrev-i Gülgünķabā Serverüñ: 026b/05, 026b/13.

'a. -nı al- Bir ŧey birini düşünemeyecek duruma getirmek.

cāzūdur gelüp siħir ķuvvetiyle Server'üñ 'a. aldı :026a/12.

'a.-ı git- ŧaşırmak, korkmak.

İskender ŧāh'üñ ħavf u ħayretünden 'a. gitdi:006b/04.

‘Akrabe (a) Özel İsim. -2-

anuñ ‘A. nām bir cāzū anāsı var imiş: 043b/07.

‘Akrabe Cāzū (a) Özel isim:

‘A. C. gerçek şanup ber-hevā iken: 027b/09.

ākṛān (a) Yaşıt, eş ve benzer olanlar, yaşıtlar, yoldaşlar. -1-

ammā ol zemān ki Bedī‘ü’zzamān’ı veliyyü’l ā.: 007a/03.

‘Akreb (a) Özel İsim. -1-

daḥı tīg-i Ğamgāmı Kahrīmānī tīg-i ‘A. ve tīg-i Ferīdūn: 035a/07.

‘alāka (a) İlgi, yakınlık. -1-

ile ‘Arap kavminden ne ‘a. vardır ki: 023a/08.

al- Bir kimseden zorla bir şeyi almak. -67-

tūrkeşinden kendi yayın daḥı çıkarup eline a.: 002b/13, 002b/16,
003a/06, 003b/10, 004b/02, 005a/04, 005a/11, 006b/01, 006b/12, 007a/05,
007a/09, 007a/12, 008b/01, 009b/06, 012b/01, 013b/09, 013b/12, 014a/02,
015b/04, 018a/15, 020b/07, 023a/11, 025b/15, 026a/02, 026a/12, 026b/03,
026b/07, 027a/11, 027b/11, 029a/08, 030a/01, 031b/03, 031b/05, 032a/02,
032a/09, 032b/04, 032b/10, 033a/09, 034b/05, 035b/07, 035b/14, 036a/03,
037b/01, 037b/11, 038a/02, 038a/07, 038a/10, 038a/11, 038a/14, 040b/04,
040b/11, 041b/05, 041b/14, 043b/05, 043b/10, 044a/03, 044a/09, 045a/04,
045b/05, 047a/02, 047a/08, 047b/05, 050b/11, 051b/02.

ālāt (a) Aletler, vasıtalar. -16-

ā. kār itmez didi ol dem Bedī‘ü’zzamān baña: 004b/01, 004a/06,
006a/15, 22b/06, 033a/02, 034a/08.

ā.-ı harb Savaş aletleri.

içinde saña bir kat ā. harb ve daḥı çok yādğārlar kodum: 006b/01,
018a/10, 018a/14, 020a/07, 020a/10, 023b/10 .

alay Sıralı birliklerden oluşan asker topluluğu. -2-

ve hem Şāhibkırān idi bir a. dīvler ile ceng: 043a/11, 047b/03.

a'lā (a) En yüce, daha yüksek, daha iyi, pek iyi. -1-
yüzün dergāhı a. tütüp niyāza başladı: 029b/04.

'ālem (a) Alem, kainat, cihan, dünya. -19-
İskender-i Kübrā bütün 'ā. geşt itmişdi: 001b/05, 003b/09, 012a/12,
013b/11, 014a/07, 014b/10, 016b/07, 017a/14, 018b/08, 019a/11, 019a/13,
022b/03, 027a/06, 028a/09, 034b/03, 037a/01, 042a/15, 042b/15, 051a/14.

'Ālem Şāh Rūm-ī (a) Özel İsim. -1-
'Ā. Ş. R. dağı bunda gelüp ne erlikler: 039a/09.

'aleyh (a) Onun üzerine, ona. -1-
Sallallahü 'a. ve Sellem Hāzretlerünün 'ammī-zādesi: 031a/02.

'aleyh'isselām (a) Selam onun üzerine olsun. Peygamberin adı anılırken
kullanılan söz. -7-
Süleymān 'a. rūhına yemin eylediler: 003b/08, 003b/13, 004b/11,
005a/08, 030b/10, 032a/09, 052a/13.

'aleyke (a) Senin üzerine, sana. -1-
'aleyke 'avnullāh (a) "Allah'ın yardımı üzerine olsun" anlamına gelen
söz. 'a. 'avnullāh şadāsı 'ayyūka çıktı: 042b/05.

Āl-i (a) Sülale, soy, hanedan. -3-
unutmayasın ve eger kim Ā. İbrāhīm ve Nesl-i İsmā'il'den: 018b/01,
023a/15, 032a/07.

'ālī (a) Yüksek, yüce. -1-
bir 'ā. sarāy gördi ol sarāy-ı dil-güşāya kadem: 019a/15.

Allāh (a) Allah, her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, Tanrı, Hüda. -2-
A. gör başuma neler ne 'akabeler geldi: 029b/09.
Allāh Te'ālā (a) Allah'ın adlarından biri.
A. Te'ālā hayırlar vire: 037a/14.

alın Alın. -2-

Hazreti Hızır'ın nişanı a. öpdi diyüp: 008b/04, 020a/15.

ālūde (f) Bulanmış, bulaşmış. -1-

pāy-ı taht üzerinde oturan ve Zilzāl'i ā. iden odur: 010b/04

alt Alt, aşağı taraf. -3-

arada siperin başı a. kayup biraz yatdı: 022a/04, 029a/13, 046a/12.

altı Altı rakamı. -1-

a. pāre ceng ālātın üzerine geyüp ve bir raḥṣa: 022b/06.

altun Altın, değerli bir maden ve para birimi. -8-

yādigār ve ālātlar ve bār-gāhlar ve a. cevahirler: 004a/06, 008b/05, 019b/02, 019b/03, 019b/05, 019b/13, 020b/10, 020b/13.

amān (a) Fırsat, imkan. -3-

Server elinden gelürse şol la'ine a. virme: 052a/08.

a. vir-Rahat bırakmamak, göz açtırmamak

elinden gelürse şol la'ine a. virme katl eyle: 042a/04.

ammā (a) Ama, fakat, lakin öyle ki. -45-

olan kuvvetün çoklığıdır idi A. Bedī'ü'zzamān: 003a/15, 003b/01, 004b/11, 004b/15, 005b/04, 005b/10, 006a/05, 006a/09, 006b/04, 007a/03, 007a/09, 009b/02, 010a/15, 010b/13, 011a/10, 011b/01, 012a/06, 013b/13, 017a/09, 018a/01, 018b/15, 019b/13, 021b/01, 022a/15, 023b/10, 024a/01, 025b/05, 025b/10, 025b/12, 026a/03, 032a/15, 032b/08, 032b/13, 034b/04, 039a/14, 039b/04, 043a/03, 044a/15, 045a/09, 045b/07, 049a/03, 050b/01, 051a/06, 051b/02, 052a/10.

'ammi (a) Amca. -1-

qarındaşı benüm 'a. ve benümle bile olur: 044b/12.

āmīz (f) Karışık, karışmış. -1-

ta'n ā. sözler söyleyüp turlardı hāy: 006b/07

‘ammī-zāde (a-f) Amcaoğlu. -1-

Sallallahü ‘Aleyhi ve Sellem Һazretlerinin ‘a. olacağdur: 031a/02.

‘amūd (a) Direk, sütun. -14-

başında bir şarı ‘a. var üzerinde birkaç: 017a/08, 018b/03, 019a/04, 019a/05 021a/11, 021a/12, 021b/02, 021b/14, 027b/05, 034a/01, 041b/05, 041b/06, 050a/14, 051b/15.

aña Ona (“Ol” işaret zamirinin datif hali). -4-

ol da yirin a. teslim eyledi didi ol dem kız: 010b/08, 029a/11, 043a/11, 051a/09.

ān An, zaman. -2-

tīg urup bu ā. dek eger dīv ve eger cinnīden: 002a/05, 008a/14.

anā Anne, valide. -4-

babañ insān ise a. yine bizüm cinsimüzdendür: 025b/11, 030a/05, 043b/08, 050b/05.

ancağ Ancak. -1-

imdi tağğīğ bunda bir hikmet var a. şabr eylen: 002b/07.

anda Onda, orada. -16-

senüñle kemer tıtalum a. dağı göreyim hünerüñ: 011b/13, 013b/01, 020a/06, 021a/04, 022b/14, 023b/08, 026b/11, 027b/11, 027b/12, 028a/15, 044a/01, 044b/02, 045a/14, 045b/03, 050a/08, 050a/10.

andan Ondan, oradan. -47-

şundılar Zilzāl dağı eline alup a. dönüp Bedī‘a: 002b/13, 002b/15, 003a/05, 003a/08, 004b/07, 005a/08, 005a/09, 005a/13, 007b/10, 010b/15, 014a/13, 016a/11, 017b/08, 018a/03, 018b/04, 018b/10, 019a/07, 019a/13, 020a/04, 020b/05, 024b/13, 025a/10, 026a/11, 027a/07, 028a/01, 028b/15, 029b/08, 031a/14, 032a/14, 034a/03, 035a/04, 036a/14, 038a/07, 038b/06, 042a/03, 044a/07, 045a/14, 046a/09, 046b/01, 047a/02, 047a/09, 047b/02, 048b/02, 048b/08, 049b/06, 050b/08, 052a/03.

anı Onu (“ol” zamirinin akuzatif eki). -16-

hamlesin men’ idüp a. da bir müşt ile sernigün eyledükde: 002a/06, 007b/09, 015b/06, 023b/15, 027b/02, 036a/12, 037a/12, 038a/14, 038b/01, 038b/02, 038b/05, 044b/13, 050a/11.

anı gör-Onu görmek.

gitdükçe güneş çıkup Server anı gördi: 003b/07, 022b/03, 028b/03,

anlar Onlar. -11-

ve senüñ gibi a. da kuvvetli midür? didi Ol dem: 002a/09, 008a/07, 009a/11, 015a/01, 027b/15, 033b/12, 037b/04, 045a/08, 047b/06, 049a/05, 049a/13.

ansızdan Aniden, beklenmedik bir anda. -2-

göz kulak oldu ki nāgāh a. bir taraftan: 027b/04, 048b/03.

añsızın Ansızın. -1-

a. Mahal Cinni ve oğlu Ra’d Şātır’ı ve Ken‘ān: 036a/06.

anuñ Onun (“ol” zamirinin genetif hali). -12-

a. ardınca Sāmūni ejder-süvār yürüdükde ānında: 001b/08, 002a/05, 009b/10, 009b/14, 014b/09, 023b/14, 030a/05, 033a/08, 035b/05, 043b/07, 047b/07, 051a/05.

‘ār (a) Utanç, utanma haya etme. -2-

‘ā. eyle- Utanmak.

gāyet elem çeküp ziyāde ‘ā. eyledi Hicābından: 012b/03.

‘ā. it- Utanmak.

‘ā. iderüm ben ise bunu Hāmza şandum: 040a/04

‘Arab (a) Arap, özel isim. -6-

ōñin alup öldürmek ister āhir Emīr-i ‘A. anı katl: 023a/08, 023a/11, 038a/14, 036a/13, 044b/02, 044b/07.

‘arabça (a) Arapça. -1-

āhir eyitdi iy Server bu bir kūhdur buña ‘A.: 047a/14.

ara Ara. -18-

Gülgūñkabāya bulışup anuñla a. geçen maceraları: 001b/03, 001b/07, 003a/01, 012b/15, 014a/04 014a/12, 014a/15, 016a/09, 025b/09, 028b/04, 029a/13, 036b/07, 036b/12, 037a/04, 037a/07, 046b/03, 047b/09.

ara- Bulmaya çalışmak, aramak. -1-

iy nā-bekār ḥākī ! Sen bunda ne a. yoḥsı: 032b/06.

ārāste (f) Süslenme, tertemiz,şık, özenli. -1-

ā.it- Süslemek.

yayılıp geyinüp ā. idüp ve tīḡi beline: 020a/12.

ard- Arka, taraf, geri. -8-

didi ol dem ‘ifrīt dönüp a. bakup: 002a/05, 006a/02, 021a/01, 021b/12.

a.ma düş- Peşine düşmek.

at sürüp a. düşdi:025b/03.

a.mca git- Arkasından gitmek.

a. gidüp bir dāne ḥūb mürğzārda inüp: 043b/11.

a.mca ol- Takipte olmak.

cān baş kırtarmaḡ a. oldılar: 026a/06, 042b/08

‘ārız (a) Sonradan gerçekleşme. -1-

‘ā. ol- Hoş olmayan bir durum görülmeye başlamak.

vücūdına süstlik ‘a. olup az kıaldı ki mest ola yazdı: 011a/14.

arḡa Bir şeyin temel tutulan yüzünün yüzünün tam ters, yanı, ön karşıtı. -8-

bahādur olup bize maḡallinde a. ve yardım olur: 019b/11, 021a/13, 024a/12, 034a/02, 041b/08, 045b/14, 047a/08.

a. vir- Dönmek.

a. virdi ol sengīn ‘amūd arḡaya öyle taḡındı ki: 021a/12.

arḡum Çarpaz, eğri. -1-

Hızır'a el urup tiz üzerine sürüp a.: 042b/01.

arşun Açılmış iki kol arasındaki uzunluk. -2-

dīv uyanmadı āhîr hañçerleriyle burnun bir a. kadar: 005a/14, 032b/01.

artık Bundan sonra. -2-

a. muhâlefetüm yoktur kullıgıñ kabûl itdüm: 007a/07, 038b/09.

'arz (a) Sunmak, göstermek bildirmek, önüne koymak. -1-

katına cem' idüp bu aḥvâli bunlara 'a. idüp: 036a/01.

as- Bir kimseyi boğazından ip vb. geçirip sallandırmak, asmak. -1-

ol dem Bânû'dur yüzine niḳâb a. ol dīvâna: 010a/03.

Āşaf Berḥiyâ (a) Özel isim, Hz Süleymanın katibi, veziri, damadı ve bilgin. -5-

elinde helâk olacağıñ ḥakîmi Ā. Berḥiyâ'dan: 030b/12, 031a/06,

031a/10,032a/11, 031a/13.

aşâr (a) Eserler. -1-

râviyân-ı aḥbâr ve nâḳilân-ı â. ve muḥaddiṣân-ı rûzgâr şöyle: 001b/02.

aşılı Asılı, asılmış vaziyette. -1-

a. kaldı Andan Serveri 'âlem ol tılsımıñ: 019a/13.

aşıl (a) Asil. -1-

Maḥal Cinnî eyitdi iy Server bu a. ma'nâlar Ḥamza: 044b/15.

'asker (a) Asker. -11-

'a. cem' olmuş Server 'Ācep bu şâhrâda bu: 003b/05, 035a/15, 036a/04, 036a/11, 038b/10, 040b/02, 040b/08, 041a/05, 043b/03, 045b/03, 045b/05.

aşlâ (a) Hiçbir zaman hiçbir şekilde, asla, katıyyen. -6-

şaḳladı vücūdına a. ḥaṭâ olmadı lâkin ol: 012a/06, 013a/13, 041b/12, 043a/10, 045b/15, 050a/14.

aşl (a) Asıl, gerçek, bir şeyin kendisi; örnek, kopyanın karşıtı. -1-
serāsime olup bre nedür a. gökler mi: 040a/14.

aslında (a) Esasen, aslında. -1-
varmayup yat imdi iy ḥākī nā-beḳār a.: 021b/05.

āsmān (f) Gökyüzü. -1-
feryādı ā. irdi İslām cinnīleri: 042b/04.

aşağı Aşağı, bir şeyin alt bölümü, yukarının karşıtı. -5-
sultānī olan İskender Şah’uñ dīvānına gelüp tā a.: 001b/10, 027b/10,
040b/14, 049b/14, 050a/03.

‘āşık (a) Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan. -3-
ider didiler ve kimi nigāra ‘ā. olmuşdur kendüsin:023b/13.
‘āşık ol- Sevmek, tutulmak:
Derūnundan muḥabbet ḳopup ‘ā. o. : 010a/08, 013b/04

āşikāre (f) Açık, belirgin şekilde. -1-
ziyāde kīn idüp ammā ā. Bedī‘a mukabil: 026a/03.

‘aşk-bāzlık (a, f) Aşk oyunu oynama. -1-
arada ‘a. olup iki başdan ‘azīm: 035b/12.

aşk (a) Aşk, sevgi, muhabbet. -1-
dīnūñ a. doğru söyle kimsin?: 008a/05.

at Beygir, at. -3-
at sür-Atı bir yere doğru sürmek.
geldi a. sürüp ardına düşdi ve biraz: 025b/03.
atdan in- Attan inmek.
hemān a. inüp raḥşın ota şalup: 025b/08

at- Fırlatmak, atmak. -8-

a. gözüm önünde mārlar yisün diyüp: 002b/05, 004b/08, 005a/05, 013b/10, 013b/12, 016b/02, 017a/02, 026b/06, 045a/11.

atā Baba, ata. -14-

Mihrānūr sevincinden ağladı devletüm a. çün: 006b/06, 010a/14, 010b/01, 012b/15, 023a/10, 024a/04, 025a/07, 036a/02, 037b/10, 038a/13, 038b/13, 039b/15, 043a/10, 051a/01.

āteş (f) Ateş. -6-

iner ve eger dilersen salduqça ā. çıkar dīv-i cinnī: 030a/15, 040b/02, 042b/10, 045b/09.

āteş ol- Sinirlenmek, hiddetmenmek.

ammā nigār bu hāli görüp ziyāde ā. olup: 013b/13, 038b/03.

āvāz (f) Ses. -2-

ol dem hātifden bir ā. geldi ki Yā Bedī' kanı saña: 039a/14, 042a/13.

'avnullāh (a) Allah'ın yardımı. -1-

'aleyke 'a. şadāsı 'ayyūka çıkdı: 042b/05.

'avretlig (a) Kadınlık. -1-

sen de beni 'a. qabül eyle ben de seni bu vādī i. 028a/02.

ayağ/ ayak Bacağın bilekten aşığı bulunan ve yere basan bölümü. -12-

ol dem a. tırup baqa yigidüm gel imdi: 005b/11, 007b/02, 010b/09, 019a/12, 020b/02, 029a/12, 031b/15, 041b/13, 042b/14, 050a/07, 051b/10, 052a/14.

'ayān (a) Görünür olma. -1-

yazı 'a. oldı Server okıyup dimiş ki: 017a/11.

a'yān (a) Bir yerin ileri gelenleri. -1-

ekābiri a. birle yirlerinden qalkıp şikār iderek: 016a/02.

aydınlıq Aydınlık. -3-

içün oduğı Şeb-çerāk a. didi: 020b/09, 047b/07, 047b/15.

‘ayıp (a) Ayıp. -2-

çekebilir misiñ dimek pehlevānlar arasında ‘a.: 003a/01, 007b/01.

ayır- Birbirine yakın veya bir arada olan Őeyleri birbirinden uzaklaştırmak, ayırmak. -3-

berü bu Şanduğı yanumdan a. dā’imā bile götürürüm: 031b/04, 032b/11, 033a/07.

āyine (f) Ayna. -1-

ve dağı altında bir gözi var idi ā. adar var: 020a/15.

Ayna Şah (f) Özel isim. -1-

diyüp ‘Ömer bin amza ve Sımray ve A. Őāh-ı Mađribī : 045a/06.

‘Aynu’l-ayāt Şah (a) Özel isim, hayatın gözü. -1-

amza bunda gelmese benüm pederüm ‘A. Őāhı: 038a/03.

ayrıl- Bir yerden, bir kimseden uzaklaşmak, ayrılmak. -3-

a. ölürsün didi ol dem dīvde ol: 016a/10, 031b/02, 031b/07.

‘ayyūka (a) Sesin yükselmesi. -1-

‘aleyke ‘avnullāh Őadāsı ‘a. ıkdı: 042b/05.

az Çok karşıtı. -2-

nazar idüp bu kez āmetin a. görüp gözine 010b/10, 011a/14.

az- Azmak, yoldan ıkmak. -1-

İskender-i Kübrā bizüm a. Őeytān ıdlāl idecegin: 019a/02.

‘azāb (a) Büyük sıkıntı, eziyet. -1-

‘a. ile helāk olsun diyüp hemān: 026b/02.

āzād (f) Serbest, hür. -2-

cinnīleri ā. it ben de seni ā. ideyim didi: 040a/02.

ā. it- Serbest bırakmak: 040a/02.

a‘zam (a) Daha büyük, çok büyük. -4-

İsm-i a. birle mühür urmuşdı Server ol mühri: 004b/06, 008b/10, 026a/04, 051b/08.

‘azamet (a) Büyüklük, ululuk. -1-

çıkarup Rub’-ı meskūna ‘aceb şevket ü ‘a. ile: 004a/07.

azdır- Azdırmak. -3-

a. dīninden çıkarup kāfir itse gerekdür: 010b/13, 018a/02, 039b/04.

azğun Azgın. -1-

İy la‘īn bir sencileyin a. mel’ün benüm senüñ şifamı: 038a/09.

‘azīm (a) Büyük, yüce. -4-

yārin virüp ve el kaldırup ‘a. du‘ālar eyledi: 004b/04, 025a/10, 030a/02, 035b/12.

‘azīmü’ş-şān (a) Namı yüce olan, yüce şanlı. -1-

haberleriyle ve ‘a. şehriyāruñ dīvānunda bu kadar: 005a/03.

‘azm (a) Kasıt, niyet, yönelmek. -1-

‘azm-i mısr Mısıra yönelmek.

didüm ol ‘ahid üzerine ‘a. mısr idüp gider: 043a/06.

-B-

baba Ata, cet. -9-

ber-murād oluram eñ son b. beni bir ere virür: 010a/11, 024a/12, 035b/07, 038a/15, 039b/11, 044b/04, 044b/10, 045a/03, 050b/05.

bād-ā-bād (f) Zaman zaman. -1-

senüñ yolına qurbān herçi b. ben seni: 045b/13.

ba'dehū (a) Sonra. -4-

yüridi kim cebren kaldırup b. kendi geçüp qarār ide: 002a/01, 002b/16, 011b/08, 046b/14.

bağ (f) Bahçe. -3-

gice Şīr-i Ḥorasān Ḥüsrev'ün b. alup nısfu'ileyde: 003b/02, 008b/08, 020a/13.

bağışla- Bir mal veya hakkı karşılık beklemeden birine vermek. -1-

Şāh'a b. bir mertebe şādīlik el virdi ki: 023b/12.

bağla- Bağlamak. -5-

b. zīrā atası vechile ehl-i dīvān kendüsine: 006b/06, 007a/02, 013a/04, 015b/14, 018b/11.

bağır Gögüs, bağır. -1-

ve b. indi ve kimi de boşa çıkup Ḥudā: 041b/11.

bahādur (f) Yiğit, kahraman, cesur, yiğit, dilaver. -3-

b. olurlar adleri azdur ammā uvvetleri: 024a/12, 039b/04, 051a/06.

bahāne (f) Vesile, sebep. -2-

isterüm bārī bu b. ile bunda alsun: 024a/09, 036b/09.

bā-ḥuşūş (f) Hususiyle, en çok, hele. -1-

b. böyle yüz eriş adlū dilāverlere 006b/10.

bağ- Bakmak, bakışı bir şey üzerine çevirmek. -15-

dönüp kendüye eyitdi b. gözüm nūrī! elem çekme: 003b/14, 005a/10, 005b/11, 005b/14, 016b/07, 021b/12, 022b/09, 026b/14, 039a/01, 042a/02, 042a/08, 049b/12, 050b/07, 050b/14, 052a/05.

bālā-add (f) Uzun boylu -1-

mecalleri yo idi ve her biri b.  . yüzotuz: 050a/15.

bana Bana, ben zamirinin datif hali. -21-

bir de ben göreyim eger b. da galebe idecek olur ise: 002b/08, 006a/12, 008b/01, 008b/09, 010a/09, 012a/12, 027b/04, 030b/13, 032b/15, 033a/10, 033a/13, 033b/12, 034b/05, 034a/07, 034a/08, 036b/06, 037b/04, 043a/15, 045b/03, 050b/09, 050b/11.

Bānū Kadın, büyük hanım. -25-

şikār itdürdi B. da Bedī'ü'zzamān'ı gördi: 010a/03, 010a/07, 010a/15, 010b/05, 011a/03, 011a/05, 011a/07, 011b/05, 011b/06, 011b/07, 011b/09, 012a/02, 012a/14, 012b/02, 012b/14, 013a/05, 013a/09, 013a/12, 013b/03, 013b/07, 014a/01, 014a/04, 024a/02, 024b/15, 025a/12.

bār-gāh (f) Yüksek huzur, padişah huzuru, otağ. -3-

yüzaltmış kubbe üzerinde b. anda :004a/06, 023b/08, 023b/10.

bārī (f) Hiç olmazsa, hiç degülse, o hâlde, öyleyse. -8-

rıza-yı b. için eyle ki dā'im manşūr: 004a/12, 010a/14, 022a/06, 024a/06, 024a/09, 027b/01, 028a/01.

Bārī (f) Tertipli, düzenli yaratan Allah. -1-

ve kudret Cenābı B. bil ve her ne işlersen: 004a/11.

basıl- Baskına uğramak. -1-

ceng idüp b. dimezler soñra dirler: 045a/05.

baş- Baskın yapmak. -5-

qadem b. köprünüñ yarusına gidesin: 016b/09, 016b/10, 019b/01, 032a/01, 036a/05.

bā-şafā (f) Safalı,sefa süren ile. -1-

Ḥamza-i bā-şafānuñ otuzaltıncı cildidür: 001b/01

baş¹ Kafa, ser, ön, ilk sıra. -19-

yire urmayup b. üzerine alup: 007a/11, 012b/10, 016b/15, 017a/08, 019b/10, 022a/05, 024b/04, 026b/13, 029a/13, 029b/09, 030b/07, 030b/08, 032a/14, 034b/03, 049a/04, 050b/02, 051b/11.

b. kıaldır- Güneş ay yıldız yükselerek görünmek.
eşnā-yı kelāmda Bedī‘ü’z-zamān b. kıaldırup eyitdi 014b/06.

b. kıurtar- Canını korumak
cür’et idemeyüp c. baş kıurtarmaķ ardınca oldılar: 042b/08.

baş² Ön, ilk sıra. -3-
baķup ol dem evvel b. olan Merdüm-ser ‘ifrīt. 010b/09, 035b/12,
050b/14.

başka Bilinenden ayrı, değişik, farklı, başka. -1-
tīgi alup b. şanduk düzdirüp tīgi: 031b/03.

başla- Bir işe girişmek, kalkışmak, harekete geçmek, başlamak. -3-
ve ĥar ĥar şolumağa b. ammā nevbet Bedī‘ü’zzamān’a: 006a/09,
012a/08, 029b/04.

batır- Batırmak. -2-
varup ellerin āb-ı ĥayatā b. elleri: 041a/04, 041b/01.

bātl (a) Gerçek olmayan, yalan. -1-
şuya düşüresin ol şaĥıs b. olur: 018b/06.

batmān Bir çeşit ağırlık ölçüsü. -1-
b. idi ol dem la‘ın ol on ‘amüdlar: 041b/06.

bāzārgānlık (f) Tüccarlık. -1-
saña b. nāmıñ kıomış ola sen: 044b/05.

bāzergān (f) Tüccar. -3-
toğdum bir b. oğlı olam da bizim: 023a/07, 044a/15, 044b/04.

bāz (f) Bir şeyin bir kısmı. -1-
ejderhā cān virdi Server ol ejderüñ b.: 047a/01.

bāzū (f) Kolun omuz ile dirsek arasındaki kısım, pazı. -2-

var kuvvetin b. götürüp şöyle zūr eyledi ki: 011b/02, 012a/04.

be Bir seslenme sözü. -2-

yine uyanmadı b. cānum uyusun bu geberse: 031b/14, 036b/04.

bedāyīn (f) Kötü gelenekli. -1-

ağlaşup eyvāh bu bī-dīni b.: kāfirūñ elinde: 037b/13.

bed-rāyiḥa (f) Kötü koku. -1-

bir cānibe koyup içinden bir bed-rāyiḥa belürdi kim olmaz: 049b/11.

Bedī' (a) Eşi, benzeri olamayan, hayret verici güzellikte olan. -30-

bilmez didi ol dem B. iy Şāh 'āceb biz de: 002a/04, 002a/17, 003a/12, 006a/02, 006a/04, 007b/03, 011a/11, 011b/01, 011b/03, 013a/06, 015b/11, 021b/13, 021b/14, 021a/15, 022b/12, 024a/03, 024b/12, 026a/06, 026b/03, 026b/13, 028a/07, 029a/09, 032b/05, 037a/03, 042a/13, 047a/12, 048a/01, 049b/15, 050b/03, 052a/03.

Bedī'a (a) Ender güzellikte olan, yeni icat edilmiş şey. -11-

depredemedi āhir nāçār olup ol kemānı B.: 002a/03, 002b/13, 003b/09, 005b/03, 009a/05, 005b/09, 011a/04, 013a/12, 013b/08, 026a/03, 042a/03.

Bedī'ü'z-zamān (a) Yaşadığı devirde kendisine hiç kimsenin denk olmadığı kişi. -93-

olan kuvvetüñ çoklığıdır idi ammā B.:001b/05, 002a/14, 002b/15, 003a/15, 004b/11, 005b/05, 005b/14, 006a/09, 007a/03, 007a/05, 007a/08, 007b/10, 008a/02, 008b/07, 008a/08, 009a/08, 009a/14, 009b/05, 009b/12, 009b/15, 010a/05, 010a/07, 010a/12, 010b/03, 010b/09, 011a/05, 011a/09, 011b/11, 011b/14, 012a/03, 012a/11, 013a/02, 013a/07, 013b/08, 013a/13, 013b/15, 014b/01, 014b/05, 014b/06, 016a/03, 016a/09, 017a/06, 018b/02, 020b/03, 021b/07, 021b/15, 022a/10, 022b/01, 023a/05, 023b/10, 023b/13, 024a/08, 025a/12, 025a/13, 026a/02, 026b/11, 027a/14, 028a/05, 028a/13, 029a/07, 029a/10, 030b/03, 031b/08, 032a/08, 032b/07, 033a/04, 033a/10, 033a/12, 033b/05, 034a/08, 034a/10, 034b/09, 035a/10, 036b/02, 036b/12,

037a/05, 038b/08, 039b/12, 039b/14, 040a/15, 041b/02, 042b/09, 043a/02, 044b/09, 045a/11, 045a/08, 046b/09, 048a/04, 048a/08, 048b/05, 050b/06, 050b/10, 051b/06.

beg Bey, lider, reis. -7-

ğabā ve İskender Şāh şol yanında b. vezirler: 008b/06, 008b/07, 015a/10, 016a/04, 036a/07, 037a/06, 038b/15.

begen- İyi ve güzel bulmak, beğenmek. -5-

hevāsı şab'uma ğāyet muvāfiğ gelüp b.: 006b/13, 014b/12, 015a/12, 017b/07, 033b/06.

bekçi Bekçi. -2-

Kübrā ol māl üzerine b. bir dīv şomışdı: 021a/03, 022b/14.

bekle- Süre tanımak, acele etmemek, beklemek. -2-

gelüp ol mālā tama' itmeyeler diyü b. idi: 021a/05, 021a/09.

belā (a) Bela, musibet. -2-

getürüp dār dipleründe bendi b. içre şururlar: 037a/10, 050b/13.

bel Bel, sırtın altına rastlayan bölge. -7-

künkürelı tāc ve arğasında lebāçe ve b.: 003a/07, 019a/05, 019b/11, 020a/12, 032a/14 050a/01, 050a/05.

belki (f) Belki, ihtimal, olabilir. -9-

dökdi mümkin olup çekmek degül b. şuncun bile: 005b/02, 012b/08, 015b/15, 023b/15, 024a/10, 027b/04, 039a/06, 044b/03, 045b/03.

belür- Belirmek. -1-

bir bed-rāyiğā b. kim olmaz Server bağup: 049b/12.

belirsiz Belirsiz, belli olmayan. -1-

saşır yazu yazılmış ammā toz şaplayup b.: 017a/09.

ben Ben (teklik 1. Şahıs zamiri). -109-

bir de b. göreyim eger baña da galebe idecek olur ise: 002b/06,
002b/08, 002b/14, 003b/05, 004b/02, 006a/13, 007b/09, 008a/15, 008b/15,
009b/10, 009b/13, 009b/15, 010a/10, 010a/11, 011b/12, 012b/15, 015b/04,
017b/01, 017b/13, 018a/08, 018a/15, 018b/10, 018b/11, 021a/08, 021a/09,
022a/02, 023a/06, 023a/09, 023a/15, 024a/08, 025a/08, 026a/05, 026a/14,
026b/01, 027a/04, 027a/05, 027a/07, 027a/10, 027a/12, 027b/02, 027b/11,
027b/12, 027b/15, 027b/13, 028a/02, 028a/02, 028a/03, 029b/10, 029b/11,
030a/09, 032a/09, 033a/06, 033a/12, 033a/13, 033b/01, 033b/06, 034b/05,
036b/04, 037b/01, 037b/10, 038a/03, 038a/06, 038a/09, 038a/15, 038b/03,
039b/01, 039b/06, 039b/11, 039b/13, 039b/15, 040a/02, 040a/04, 040a/05,
041a/12, 042a/10, 043a/02, 043a/03, 043a/09, 043b/01, 043b/09, 043b/10,
043b/13, 043b/14, 044a/03, 044a/05, 044a/10, 044a/12, 044b/10, 044b/12,
044b/13, 045a/08, 045b/02, 045b/12, 045b/13, 046b/11, 046b/12, 048a/01,
048a/12, 048b/13, 049a/13, 049b/08, 049b/14, 051a/01, 051a/03.

bend¹ (f) Aldatma, hile. -9-

b. eyledi ammā çünkü nigāruñ penbe-mişāl: 011a/10, 020b/04, 020b/06,
036a/08, 047b/11, 050a/14, 051b/04, 052a/05, 052a/06.

bend² (f) Bağ, yular, düğüm: -4-

getürüp dār dipleründe b. belā içre tırurlar: 037a/10, 040b/04, 051b/01,
051b/10.

beniādem (a) Adem çocukları. -7-

b. ve Serveri ‘ālem bunda gelüp ve bu tılsımı: 003a/14, 017a/14,
033a/03, 017b/13, 037a/02, 049a/04, 049a/07.

beñze-Benzemek, bir şeye benzemekve onu andırır olmak. -3-

kavmine b. ol dem döndi yanında olanlara: 039a/15, 044b/06, 045a/08.

beñzer İki kişi veya nesne arasında birbirini andıracak kadar ortak nitelikler
bulunmak. -8-

Bedī‘ü’zzamān’a eyitdi iy dilāver b. ki pençe: 011b/11, 021b/09,
030b/08, 039a/02, 039a/08, 043a/01, 048a/14, 044b/07.

berāber (f) Birlikte bir arada. -2-

b. ol- Aynı seviyede olmak.

her birinüñ başı ubbeye b.oldı: 034a/02.

b. vir- Karşılık vermek.

eyledi Server gürzin b. virüp arkasında: 051b/11.

ber-dār (f) İtaat ettirici, asılmış. -4-

b. eyle- Yıkmak, aynı seviyeye getirmek.

cümle etbā'ıyla Semendün'üñ anı için b.eylemek ister: 036a/10.

b. it- Yıkmak, aynı seviyeye getirmek.

tiz urmāñ bu nā-bekārları b. idüñ: 036a/13, 037b/10, 038b/08.

ber-hevā (f) Boşa ıkma, havaya girmiş. -1-

'Arabe Cāzū gerçek şanup b. iken: 027b/09.

ber-murād (f) Muradına eren, isteğine, arzusuna kavuşan. -2-

ber-murād ol- Muradına ermek.

b. oluram eñ şon babam beni bir ere virür: 010a/11, 025a/13.

ber-takrīb (f) Yenmek, ulaşmak üzere. -1-

ölmezüm bārī bu la'īni b. helāk idem diyüp: 027b/01.

Ber Nerre (f) Özel İsim. -1-

ya anı Sehāb Nerre ve Ra'd Nerre ve B. Nerre ve B. N. :033b/10.

berü Daha yakın taraf, yer, ötenin zıttı. -12-

imdi gel b. Server pāy-ı taht şandāliyesi: 002a/15, 002b/11, 007b/11, 008b/03, 014a/14, 015b/07, 021a/04, 022a/15,, 031b/06, 033a/07, 033b/02, 033b/11, 049a/15.

beş Beş sayısı. -1-

isāb idersek dört olur şonra b. olsa: 035a/03.

beşyüz Beşyüz. -1-

deryā-yı muhīṭ'e b. kulaç dīvler қа'rina tālup: 047b/01.

bevvāb (a) Kapıcı. -1-

ve b. ve sāir ḥadem ḥaṣemi ehl-i dīvān üslüb: 020a/02.

beyān (a) Açıklama. -2-

001b/08, 018b/09.

b. it- Anlatmak, söyleme, bildirmek.

yanına gelüp tārīḥ-i aḥvālin b. idüp 018b/09.

b. ol- Anlatmak, söyleme, bildirmek.

yuḡarudaki cildde b. olunmuş idi ki çün ḡule-i evveli: 001b/08.

beyāz (a) Beyaz. -4-

yiri ziyāsından rüşen ider b. süd renginde: 031a/08, 049b/06, 050a/08,
050a/10.

beyt (a) Beyit. -1-

elin öpdi b. merhaba, müştāk idi dirlendi: 003b/11.

bırak- bırağ- Bırakmak, koymak. -8-

Mārāñ'a b. üç gün üç gice ceng: 026b/01, 026b/12, 027a/13, 030a/07,
041a/01, 043b/01, 044b/03, 045a/02.

bī (f) Başına eklendiği kelimenin manasını olumsuz yapan, Farsça ön ek.

bī-çāre (f) Çaresiz. -1-

eyitdi ṡura bre kehrāb bu b. günahı: 038b/11.

bī-dīn (f) Dinsiz. -1-

ağlaşup eyvāh bu b. bedāyīn kāfirūñ elinde: 037b/13.

bī-hūş (f) Akılsız. -1-

cān virdiler ve niçeleri b. oldılar: 040a/11.

bī-iḡtiyār (f) Elinde olmadan. -1-

b. Server'e taḡsīn ve āferīn eylediler: 003a/11.

bī-nazīr (f) Benzersiz. -1-

b. idi Ol daḡı Bedī'ü'zzamān'ıñ namın: 009b/05.

bī-nihāye (f) Sonsuz. -2-

dökülip b. ol dīve ḥayrān olup: 023b/06, 004a/05.

bī-ṭākat (f) Güçsüz. -1-

olunca ceng idüp ğayri b. olup: 029b/03.

bī-zevāl (f) Sonsuz, bitmez, tükenmez. -1-

Ḥudāyı b. şıgınuḡ atup ṭıtdı çünki: 005a/05.

bigi Gibi. -1-

öldürür b. daḡı gelürdi ol ḡadar yılanlar: 028b/07.

bi-ḥamdillāh (a) Allah'a şükürler olsun. -1-

eyitdi b. bu ṭılsımı fetḡ itmek bize naşīb: 022b/13.

bil- Bilmek, anlamak, idrak etmek. -21-

ve kudret Cenābı Bārīden b. ve her ne işlersen: 004a/11, 007a/06,
008a/01, 012a/11, 015b/11, 015b/13, 017b/01, 019a/03, 022b/08, 026a/04,
027b/03, 037a/01, 040b/13, 041a/13, 042a/11, 045a/03, 046b/02, 047b/13,
048a/09, 048b/13, 048a/15.

bile Bile, dahi, de, da. -12-

ol yoldan ḡuş b. uçmaz idi zīrā mārılar: 005b/02, 022b/10, 026b/08,
026b/09, 031b/05, 033a/07, 033b/02, 036b/13, 037a/01, 044b/12, 049b/02,
052a/11.

bileg Elle kolun birleştiği bölüm, bilek. -1-

Bānū'nuñ ṭiğ ṭutan b. ḡavrayup ve bir: 014a/01.

bin- Binmek. -2-

üzerine ḡayup licām urup ve üzerine b.: 020b/15, 022a/14.

bin (a) Oğlu. -4-

didı Āşaf b. Berḡıyā daḡı bir ṭiğ düzüp ol: 031a/06, 031a/10, 032a/11,
045a/06.

biñ Bin. -3-

onikişer b. pür-silāh cengci qor eṭrāfdan: 015a/07, 035b/04, 041b/05.

binā (a) Kurma, inşa etme. -3-

şehir b. itmek murād ider birgün vüzerāların cem‘: 014b/15, 015a/05, 015a/11.

bir Bir, sayıların ilki. -280-

ol ḥāli görüp yirinden ṭurup Bedī‘a b. müşt: 002a/03, 002a/04, 002a/06, 002a/16, 002b/06, 002b/07, 002b/08, 003a/09, 003a/16, 004a/01, 004b/07, 004b/08, 005a/07, 006a/03, 006a/14, 006a/15, 006b/08, 006b/12, 007b/06, 008a/12, 008a/15, 008b/05, 008b/09, 008b/14, 009a/05, 009a/09, 009b/02, 009b/07, 009b/13, 010a/01, 010a/04, 010a/06, 010a/11, 010b/09, 011a/06, 011b/05, 011b/06, 011b/07, 012a/01, 012a/05, 012a/10, 012a/14, 012a/15, 012b/08, 012b/12, 013a/01, 013a/13, 013b/08, 014a/01, 014b/08, 014b/11, 014b/13, 014b/14, 014b/15, 015a/05, 015a/13, 015a/14, 015b/03, 015b/05, 015b/06, 015b/10, 015b/13, 016a/07, 016a/14, 016b/01, 016b/03, 016b/06, 016b/12, 016b/13, 016b/14, 017a/01, 017a/03, 017a/05, 017a/08, 017b/01, 018a/05, 018a/10, 018a/12, 018a/14, 018b/04, 018b/05, 019a/06, 019a/07, 019a/11, 019a/14, 019a/15, 019b/01, 019b/03, 019b/04, 019b/06, 019b/07, 019b/12, 019b/13, 020a/04, 020a/08, 020a/09, 020a/13, 020a/15, 020b/01, 020b/04, 020b/05, 020b/06, 020b/10, 020b/11, 020b/12, 021a/01, 021a/02, 021a/03, 021a/07, 021a/11, 021a/14, 021a/15, 021b/01, 021b/02, 021b/03, 021b/09, 021b/14, 022a/04, 022a/06, 022a/07, 022a/08, 022b/03, 022b/06, 023a/01, 023a/04, 023a/07, 023b/11, 023b/12, 024a/04, 024a/06, 024a/11, 024b/02, 024b/04, 024b/06, 024b/13, 025a/02, 025b/02, 025b/04, 025b/07, 025b/11, 025b/12, 025b/13, 026a/01, 027a/11, 027b/05, 027b/08, 028a/09, 028a/10, 028a/15, 028b/01, 028b/15, 029a/14, 029a/15, 029b/06, 029b/12, 030a/04, 030a/09, 030a/10, 030a/12, 030b/02, 030b/04, 030b/05, 030b/06, 030b/08, 030b/13, 030b/14, 030b/15, 031a/06, 031b/10, 032a/06, 032a/15, 032b/01, 032b/12, 032b/14, 033a/02, 033a/03, 033a/04, 034a/01, 034a/12, 034a/14, 034b/03, 034b/08, 034b/09, 034b/11, 034b/12, 034b/14, 035a/13, 035b/01, 035b/02, 035b/04, 035b/05, 035b/15, 036a/05, 036a/13, 036b/01, 036b/03, 037a/07, 037a/15, 037b/02, 037b/05, 038a/01, 038a/02, 038a/09,

039a/01, 039a/07, 039a/08, 039a/13, 039b/06, 039b/07, 039b/14, 040a/07, 040a/08, 040b/01, 040b/15, 041a/15, 041b/03, 041b/05, 042a/01, 042a/08, 042a/11, 042a/12, 042a/13, 042b/02, 043a/04, 043a/05, 043a/11, 043a/14, 043b/05, 043b/06, 043b/07, 043b/11, 043b/12, 044a/03, 044a/05, 044a/08, 044b/02, 044b/11, 045a/04, 045a/09, 045a/11, 045b/04, 045b/10, 046a/04, 046a/05, 046a/08, 046a/11, 046a/13, 046b/05, 046b/06, 046b/10, 047a/02, 047a/06, 047a/10, 047a/14, 047b/03, 047b/09, 048b/02, 048b/03, 048b/04, 048b/06, 049a/12, 049b/05, 049b/06, 049b/07, 049b/11, 049b/12, 050a/02, 050a/09, 050a/11, 050a/12, 050a/13, 050b/02, 051a/04, 051a/09, 051a/11, 051b/04, 051b/05, 051b/07, 051b/09, 052a/11.

biraz Biraz, az bir şey, az sonra. -16-

eline alup b. seyr idüp bā‘dehū tebessüm itdi: 002b/16, 003a/03, 013a/06, 013a/11, 014a/06, 025b/03, 027b/07, 027b/10, 027b/15, 028b/15, 029a/13, 043a/11, 046a/15, 046b/03, 050a/08, 050a/11.

birbiri Birbiri, karşılıklı olarak birbirine bakmak. -12-

anların da kemerlerinden tutup ikisini de b. üzerine: 002a/09, 003a/08, 013a/09, 014b/02, 027b/12, 037a/01, 037b/07, 039a/02, 050b/13, 052a/04.

b. ardınca Arka arkaya peş peşe.

iki eliyle Bedī‘u’ñ kemerine şarılup b. ardınca: 006a/02.

b.ne gir- Kavgaya tutuşmak.

lâkin ol çoklık ecnās b. girüp: 040a/12.

birden Aniden. -4-

evvel bir pehlevānlarına b. hücum itmek: 007b/06, 022a/09, 041a/12, 041b/07.

birer Birer. -2-

hayrān oldı şöyle kim dört taraftan b.: 048b/07, 050a/14.

bir Bir tanesi, bilinmeyen bir kimse. -17-

çün ol yedi vezîrler bunda alup her b.: 006b/12, 012b/12, 015a/09, 015b/02, 018a/11, 028b/06, 035a/01, 035a/02, 036b/11, 037a/08, 037b/12, 041b/09, 045b/15, 050a/13, 050a/15, 051b/02, 051b/11.

birkaç Birkaç, ok olmayan, az sayıda. -5-

başında bir şarı ‘amūd var üzerinde b.: 017a/08, 003a/04, 017b/09, 045a/02, 041b/10.

birle İle. -4-

dilāveri Bānū şimdi urup nīze b. helak: 013b/03, 016a/02, 039b/10, 051b/08.

Bismi’llāh (a) Allah’ın adıyla. -1-

ola diyüp daı miftāı üzerinde idi B.: 032a/05.

bitmez Bitmez, topraktan ıkmaz. -2-

ve ot b. idi ve cümle şuları zehürli idi: 026b/10.

biz Biz. -42-

oldudan şoñra b. bunu ormuyuz ki şağ esen dīvāndan:

001b/03,002a/12, 005b/06, 005b/15, 007b/13, 009a/07, 015b/11, 015b/14, 019a/01, 019a/02, 022b/13, 023a/07, 024a/10, 024a/12, 024a/14, 024a/15, 024b/09, 024b/10, 031a/03, 031a/05, 037a/02, 037b/06, 037b/14, 039a/11, 043a/01, 045b/01, 045b/12, 046a/07,046a/08, 050b/05, 050b/06, 050b/15, 051a/09, 051a/10, 051a/13, 051b/03, 051b/04, 051b/05, 051b/14, 052a/09, 052a/10, 052a/12.

boşa Sonusuz. -1-

ve bağrına indi ve kimi de b. ıup Hūdā: 041b/11.

boy Uzunluk. -2-

vardır b. meyl-i mināre gibi lākin küfüvete yaramaz: 008a/11, 020a/11.

boz- Bozmak. -3-

İskender Şāh’uñ bir tılsımın b. kim bilür: 004a/15, 015b/13, 041a/06.

bögür Bögür, kaburga ve kalça arasındaki bölümler. -1-

kendi b. tayāyüp Zilzāl’e eyitdi: 006a/11.

böl- Bölmek, ikiye ayırmak. -1-

hıyār-miṣāl iki b. idi Āṣaf bin Berhıyā: 031a/10.

böyle Bunun gibi, buna benzer. -26-

b. bir dīvān ortasında benüm dīger-nist da‘vāsı itmezdi: 002b/06, 002b/17, 003a/02, 003a/12, 003a/13, 004b/15, 005a/02, 006b/10, 006b/16, 007a/01, 007b/01, 008b/06, 009b/09, 011a/01, 032b/12, 036b/08, 037b/14, 038b/12, 039a/08, 041b/01, 042a/14, 043a/01, 044b/04, 048a/13, 051b/04, 052a/11.

bre (r) Ey, hey anlamında kullanılan bir seslenme sözü: -14-

karşu gelüp çağırıp b. dilāverler ferāgat idūñ oturun: 002b/02, 012a/09, 021a/07, 021b/11, 021b/13, 034a/12, 037b/15, 038b/11, 039b/05, 040a/04, 040a/14, 040b/09, 041a/11, 049b/15.

bu İşaret sıfatı ve zamiri. -191-

b. kez şol kolda pehlevān pāy-ı taht olan Şalşāli Gāv-sūvār: 002a/02, 002a/07, 002a/10, 002a/11, 002a/17, 002b/03, 002b/04, 002b/05, 002b/14, 003a/14, 003a/16, 003b/05, 003b/06, 003b/12, 003b/16, 004a/14, 004b/08, 005a/03, 005a/11, 005b/09, 005b/14, 006a/15, 006b/02, 006b/05, 006b/11, 006b/15, 007b/08, 008a/09, 008a/14, 008b/10, 009a/03, 009a/06, 009a/07, 009b/07, 009b/12, 010a/09, 010b/07, 010b/10, 010b/11, 010b/13, 010b/14, 011a/02, 012a/02, 012a/12, 012b/02, 012b/09, 012b/10, 012b/11, 012b/13, 012b/15, 013b/02, 013b/06, 013b/13, 014a/03, 014a/11, 014b/03, 014b/07, 014b/09, 014b/12, 014b/13, 014b/14, 015a/09, 015b/05, 016a/01, 016a/13, 016a/15, 016b/04, 017a/06, 017a/14, 017a/15, 017b/03, 017b/06, 017b/13, 017b/15, 018a/01, 018a/05, 018a/09, 018b/02, 018b/03, 018b/11, 020a/07, 020b/01, 020b/03, 021a/02, 021a/08, 022b/08, 022b/13, 022b/15, 023a/15, 024a/06, 024a/09, 024b/12, 025a/04, 026a/09, 026b/05, 026b/07, 026b/11, 027b/01, 028a/02, 028a/11, 028b/04, 028b/12, 029a/06, 029b/14, 030b/09, 030b/14, 030b/15, 031a/11, 031a/15, 031b/01, 031b/06, 031b/10, 031b/14, 032a/04, 032a/08, 032a/10, 032a/12, 032b/08, 032b/09, 032b/15, 033a/03, 033a/05, 033a/07, 033a/08, 033a/14, 033b/02, 034a/12, 035a/11, 035a/12, 035a/15, 035b/14, 036a/01, 036a/09, 036b/03, 037a/02, 037a/11, 037a/15, 037b/05, 037b/09, 037b/12, 037b/13, 038a/01, 038a/05, 038a/15, 038b/08,

038b/11, 038b/15, 039a/03, 039a/08, 039a/11, 039b/01, 039b/02, 040b/09, 041a/01, 041a/02, 041a/09, 041a/10, 041b/03, 042a/07, 042b/06, 042b/11, 042b/12, 042b/15, 044a/08, 044b/10, 044b/15, 045b/14, 046a/14, 047a/14, 047b/04, 047b/06, 048a/07, 048a/10, 048b/11, 048b/12, 049a/01, 049a/03, 049a/05, 049a/08, 049a/09, 050b/13, 051a/14.

bugün İçinde bulunulan gün. -3-

iy la‘în çiftim öküzi degülsin b. öl: 022a/11, 044a/07, 047a/06.

bul- Bulmak, ele geçirmek, temin etmek. -28-

bulmayalar ve benîādeme itdiklerinüñ cezāsın b.: 001b/08,002b/09, 004b/10, 007b/13, 010a/10, 016b/06, 020a/06, 020a/07,020a/08, 020a/09, 020a/10, 020a/14, 020b/11, 025b/14, 026b/14, 027a/11, 029b/07, 030a/06, 036a/15, 038b/05, 043b/01, 043a/09, 043b/09, 044b/08, 048b/09, 049a/07, 052a/07.

buluş- Bir araya gelmek, buluşmak. -2-

Ḥazreti Ḥızır’a b. naşīb aldum ve baña daḥı: 008b/01, 025b/13.

buña Buna “bu” zamirinin datif hali. -9-

ise bundan eyü er mi buluram Ben b. varup: 010a/10, 011b/12, 012b/04, 013a/01, 019a/11, 020b/13, 022a/04, 047a/14, 051b/07.

bunca Bu kadar, bu denli. -4-

ḥükemā oturup ve erbāb-ı dīvān b. serheng: 020a/01, 024a/03, 033b/02, 050b/09.

bunda Buraya, burada. -48-

imdi taḥḳīḳ b. bir ḥikmet var ancaḳ şabr eylen: 002b/07, 010b/02, 015b/02, 017a/12, 017a/13, 017a/14, 017b/09, 017b/11, 017b/13, 018b/10, 021a/08, 021a/09, 024a/09, 024a/11, 027a/05, 027b/06, 027b/13, 029b/13, 029b/15, 030a/01, 032a/10, 032b/06, 033a/05, 035b/08, 035b/10, 036a/09, 038a/02, 038a/03, 038a/05, 039a/05, 039a/09, 041a/14, 044a/07, 047b/05, 047b/12, 048a/04, 048a/10, 048a/14, 049a/01, 049b/08, 051a/12, 010a/10, 010a/12, 025a/06, 032b/14, 033a/01, 039b/08, 047b/04.

bunı Bunu. -8-

olduğdan Őoŕra biz b. şormuyuz ki Şağ esen dĭvāndan: 002a/12, 005a/12, 026a/14, 026b/01, 037a/12, 040a/05, 040a/06, 046b/10.

bunlar Bunlar. -43-

ęekdi kim b. řisābdan şaldılar ammā rāvĭ eydŭr ol: 002b/01, 003a/05, 003a/10, 003b/01,004a/02, 013a/11, 015a/01, 015a/05, 015b/01, 016a/05, 016a/10, 018a/15, 020a/03, 020a/11, 022b/07, 022b/11, 023a/01, 024b/03, 028b/06, 028b/09, 029a/03, 036a/01, 036a/02, 036b/05, 036b/06, 036b/09, 036b/14, 037a/02, 037a/11, 037a/13, 039b/03, 039b/08, 040b/05, 040a/07, 046a/06, 046b/07, 047b/08, 050b/03, 050b/13, 052a/04, 052a/05, 052a/07, 052a/14.

bunuŕı Bunun. -15-

ęekdi ammā b. ũzerine bŕyle ulu devlete: 002b/09, 003a/02, 004b/15, 005b/04, 006b/09, 015a/14, 030a/11, 030b/11, 032a/02, 034b/08, 039b/06, 040a/04, 040b/13, 042a/05, 042a/09.

bura Bura. -5-

cinnĭ eyitdi Server imdi b. biraz yatup: 014b/11, 017b/06, 021a/10, 045b/08, 046a/15.

bur- çevirmek, bŭkmek. -3-

yedi kez Şağına b. şapu gŭŐād olur: 011b/03, 048b/06, 049a/10.

burun Burun. -3-

b. duđān ıkımaz idi diyŭp ayakları: 032b/01, 031b/15, 032b/04.

buyur- Emretmek. -5-

ferāmŭŐ b. diyŭp ol arada hemān: 004b/06, 009b/15, 014a/12, 016a/01, 024b/07.

bŭlend (f) Yŭksek, bŭyŭk. -1-

bu dilāverden geręi şaddi azdur ammā himmeti b.: 010b/13.

bŭtŭn Tamamiyle, bŭtŭn. -8-

diyŭp bu elem ile b. gice uyumadı Őŕyle kim: 003b/06, 012b/01, 014b/10, 027a/01, 041a/05, 041a/11, 041a/13, 041b/01.

bŭyŭ- Bŭyŭmek. -1-

itdüm ğavġā b. kışşa çok āhirinden: 043a/12.

büyük Boyutları benzerlerinden çok olan küçük karşıtı. -2-

kadar yokdur ammā āvāzı b. ve hem kendü: 039a/14, 044b/03.

büzül- Büzülmek. -1-

öyledür diyüp ezilüp b. kendüni: 028a/08.

-C-

cabā Bir şey ödemedi, para vermeden alınan şey. -1-

c. diyüp niçe bir zūr eylediye bu kadar ālāt-ı: 006a/15, 046a/05.

cān (f) Yaşama, hayat. -16-

gitdi dīv-i la'īn düşüp c. bir cehenneme gitdi: 007b/03, 014a/13, 016b/10, 022a/12, 023a/06, 024b/08, 031b/14, 034b/14, 036b/04, 042b/08, 045b/12, 051a/12.

c. başına sıçra- Çok korkmak.

bu sözi işüdüp c. başına sıçrayup eyitdi : 012b/10.

c.vir- Ölmek.

ejderhā cān virdi: 022a/15, 040a/11, 047a/01

cānib (a) Yön, taraf. -13-

yirlerinden тұrup iki c. Server de ħamle idince: 002a/08, 016a/11, 018b/04, 019a/07, 028b/15, 029a/15, 030b/04, 034a/14, 034b/09, 041b/03, 042b/03, 046b/06, 049b/11.

cānsuz (f) Cansız. -1-

bu c. diyüp kendüyi Rub'ı meskûna: 003b/12.

cāriye (a) Kadın hizmetçi. -2-

c. ola andan ŝoñra daġı Ħamza üzerine: 014a/11, 036a/14.

cāzū (f) Cadı, yaşlı kadın. -14-

Şāhibkırān Sercā'il c. eliyle Kūhı Şu'ā'ya: 001b/06, 025b/11, 026a/11, 027a/03, 027a/08, 027b/09, 027b/14, 028a/07, 030a/06, 033a/04 ,043a/14, 043a/14, 043b/07, 043b/14, 043b/15.

cebe (m) Zincirden yada halkan örülmüş zırh. -1-

tūġ ve bir cevāhir c. virüp eyitdi: 046a/05.

cebr - cebren (a) Zor. -1-

yüridi kim c. kıaldırup ba'dehū kendi geçüp kıarār ide: 002a/01.

cedd (a) Cet, dede, soy. -4-

Hāķ Te'ālā sizi bize hidāyet gönderdi c.: 014b/07, 014b/10, 015b/04, 019a/01.

cehd (a) Azim, gayret, fedakarlık, çok çalışma. -1-

ol kıadar çalışup çekmege c. eyledi kim olmaz kıan derler: 005b/01.

cehennem (a) Ahirette azap görme yeri, cehennem. -1-

gitdi dīv-i la'īn düşüp cānı bir c. gitdi: 034b/14.

cellād (a) Cellat. -2-

la'īn c. emr idüp tiz tūrmāñ bu nā-bekārları: 037b/09, 038b/06.

cem' (a) Toplama. -8-

şehir binā itmek murād ider birgün vüzerāların c.: 035a/15, 035b/01.

c.eyle- Toplanmak, bir araya getirmek.

andan vüzerā ve hāķīmlerüm c. eyledüm müşāvere: 017b/08.

c. it- Toplanmak, bir araya getirmek.

birgün vüzerāların c. idüp bunlara murāduñ ifāde idüp: 014b/15, 036a/01, 036a/04, 036a/11.

c. ol- Toplanmak, bir araya gelmek.

melâ'inler niye c. olmuş diyüp bir cinniden şordı: 036b/11.

cemâl (a) Yüz güzelliği. -1-

idi ziyâde kuvvete mâlik idi ve hüsni-i c.: 009b/04.

cem'iyet (a) Cemiyet. -1-

keşreti ve c. ortasında zerre kadar aldırmaıup: 005a/04.

Cenâb (a) Hazret. -1-

ve kudret C. Bâriden bil ve her ne işlersen: 004a/11.

ceng, cenk (f) Savaş. -17-

bir haşm isterem ki c. eyleyim didi İskender Şâh: 003a/03, 013a/09,
013a/11, 022b/06, 047b/07, 047b/13.

c. it- Savaşmak.

c. idüp âhir 'âciz olup niyâz eyledüm: 012b/07, 029a/02, 029a/06,
029b/03, 030a/07, 040a/04, 044a/02, 044b/13, 045a/05, 047b/03.

c. eyle- Savaşmak.

bir haşm isterim ki c. eyleyim didi İskender Şâh: 010a/01.

cengci (f) Savaşçı. -1-

onikişer biñ pür-silâh c. qor eṭrâfdan: 015a/07.

cevâb (a) Yanıt. -5-

c. işit-Cevabı duymak.

Bedî'ü'zzamân bu c. işitdi eyitdi baq: 005b/14, 006b/11, 024b/11,
038b/08, 038b/15.

cevâhir (a) Mücevherler. -7-

kemer-i keyânî ve elinde bir c. çevgân çıkarur: 004a/06, 019b/12,
020a/08, 023b/05, 031a/11, 032b/09, 046a/05.

cevân (f) Genç. -1-

kızım zâhir bu c. Zilzâl'e galebe eyledi: 010b/07.

cevelān (a) Dolaşma, gezinti. -1-
sürüp biraz c. idüp Bedī'i da'vet: 013a/06.

cevher (a) Mücevher, öz, elmas. -1-
kurulmuş üzerinde bir c. kürsī kōmışlar: 019b/04.

cezā (a) Ceza. -1-
bulmayalar ve benīādeme itdiklerinüñ c. bulalar: 049a/07.

Cezīre-i Mārān (a) Yılanlar adası. -6-
'aqlına bu geldi kim götürüp C. M.: 026b/05, 026b/07, 027a/13,
030a/06, 043b/14.

ciğer-güşem (f) "Ciğerimin köşesi" anlamında bir sevgi sözü. -3-
eyitdi iy c. gel bu işden ferāğat eyle: 010b/12, 011a/02, 012b/11.

cihān (f) Dünya, ālem. -12-
c. diyüp bir yol ol sīmḥām kolların: 003b/15, 005a/10, 008a/12,
008b/14, 011a/06, 031b/12, 038b/01, 041a/09, 048a/12, 049a/01, 052a/06.

cihan-peymā (f) Dünyayı gezen. -1-
ālāt-ı ḥarb ve Serḥābtāzī nām bir raḥş-ı c.: 018a/14

cihāngīr (f) Meşhur, cihanı fetheden, fatih. -1-
c. cihānda çok ser-encām çeker yedi yıl: 003b/15.

cihāngīrlık (f) Cihangirlik. -1-
ben de cihānda c. da'vāsın iderüm: 048a/12.

cild (a) Kitap, cilt. -1-
yuqarudaki c. beyān olunmuş idi ki çün kule-i evveli: 001b/02, 001b/08.

cinn (a) Cin, şeytan. -3-
dīvi c. gūli 'ifritüñ tiğ urup vücūdların: 033b/08, 036a/06, 036a/07.

cinnī (a) Cin sınıfından bir varlık. -45-

iner ve eger dilerseñ saldukça âteşler çıkar dīv-i c.: 008a/14, 030a/15, 031a/05, 035a/14, 035b/010, 35b/02, 035b/09, 036a/11, 036b/02, 036b/07, 036b/10, 036b/13, 037a/06, 037a/09, 037a/13, 037b/11, 038a/08, 038b/14, 038b/15, 040a/02, 040b/04, 042a/01, 042b/04, 042b/12, 044a/08, 044a/14, 044b/15, 045a/10, 045a/13, 045a/15, 045b/06, 045b/10, 046a/03, 046a/04, 046a/10, 046a/12, 046a/15, 046b/02, 046b/08, 047a/04, 047b/12, 048a/02, 048a/06, 048a/08, 048a/13.

cinniyān (a) Cin toplulukları. -1-

diyüp Bedī'ü'zzamān eyitdi iy Şāhı c.: 044b/09.

cins (a) Cins, tür. -2-

zīrā bu dīvler c. şeytānīdür çok yaşar imdi: 049a/08, 050b/05.

civān (f) Genç. -1-

Şāh ziyāde ta'accüb idüp eyitdi iy c.: 008a/04.

cübe vü cüşen (a) Savaşçı kıyafetleri. -1-

cübe vü cüşen ālāt-ı harb bulup ve bu kadar :020a/07

cüdā (f) Ayrılık. -1-

c. düşeceksin didüğine ziyāde elem: 004b/14.

cümle (a) Hepsi, tümü. -27-

halkuñ kendüne tābi' idüp c. müslemān: 006b/14, 008b/11, 009a/04, 009a/11, 010b/14, 013a/03, 013b/01, 015a/10, 017b/14, 018a/06, 018a/11, 019b/05, 020a/06, 020a/11, 023b/11, 026b/10, 033b/11, 035b/15, 036a/02, 036a/04, 036a/10, 036b/06, 038b/15, 043b/03, 046a/09, 049a/03, 050b/01.

cür'et (a) Cesaret. -1-

ğayri Servere muqābil olmağa c. idemeyüp: 042b/07.

cürm (a) Büyüklük, hacim. -1-

tīg ğilāfından çıķduğı zamān ħarman c. kadar: 031a/07.

çağır- Çağırmaq. -2-

ç. kim İy nā-bekārlar tırmañ şunları: 002b/02, 038b/07.

çāh. (f) Kuyu, Çukur. -3-

bir ucın ç. ağzına muhkem bend eyledi kemendi: 049b/06, 049b/10, 050a/02.

çāk (f) Yırtık, patlamak. -1-

ç. ol- Yırtılmak.

niçe dīv ‘ifritlerin zehresi ç. oldu: 040a/10.

çal- Vurmak, çalmak. -4-

anda bir yirlü kayaya öyle ç. ki vücūdı: 028a/15, 031a/09, 042b/10, 046b/15.

çalğan- Çalkalanmaq, sallanmaq. -1-

derya mişāl ç. ol dem Semendān-ı la‘ın: 040a/13.

çalış- Çalışmaq. -2-

biz de qādir oldıgımız kadar ç. virmek: 005b/01, 005b/06.

çāre (f) Tedbir, ilaç, derman. -1-

imiş ç. yoq lākin luṭf eyle biraz yakın: 027b/07.

çatıl- Çatılmak. -1-

oldı ol dem bir tarrāqa ç. fil yine yirine: 017a/03.

çatırda- Çatırdamak. -1-

ve bir ç. oldu rāvī eydür meger bu İskender-i: 021a/02.

çek- Çekmek. -29-

ç. dimedi Bedī‘ü’zzamān ol maḥalde n’ola Server: 002b/15, 003a/01, 003a/04, 003a/09, 003b/01, 003b/14, 003b/15, 004b/15, 005a/07, 005a/11, 005b/01, 005b/02, 005b/04, 005b/05, 005b/08, 012b/03, 013b/09, 013b/12,

022a/13, 028b/12, 032a/01, 035a/11, 041a/03, 041b/08, 044a/01, 045b/05,
048a/08, 048a/15, 050b/03, 050b/01.

çekil- Uzaklaşmak, araya mesafe koymak. -2-

halk girüye çekildükde Server: 002b/11, 048b/02.

çenār (f) Çınar ağacı. -1-

eyledi ki bir ç. ağacına ol zürü eylese: 012a/05.

çerāğı (f) Işık, kandil. -1-

öñine gelüp ol dürt ç. burup bir zaman: 048b/06.

çevgān (f) Baston. -1-

kemer-i keyānī ve elinde bir cevāhir ç. çıkarur: 019b/12.

çık- Çıkmak. -25-

eger dilerseñ saldukça āteşler ç. dīv-i cinnī: 002a/13, 012b/14, 019a/14,
022b/04, 025b/02, 026b/03, 026b/12, 028b/03, 028b/04, 028b/08, 029a/01,
029a/02, 029b/01, 030a/15, 030b/05, 031b/15, 034a/13, 041b/11, 042b/05,
042b/10, 043b/11, 046a/06, 046b/10, 047a/08.

çıkār- Çıkarmak. -13-

türkeşinden kendi yayın dağı ç. eline aldı: 003a/06, 003a/07, 004a/07,
005a/09, 018a/02, 019a/05, 019b/12, 023b/07, 026a/09, 031a/14, 047a/02,
047b/07, 047b/02.

çift Çift. -1-

iy la‘īn ç. öküzi degülsin bugün öl: 022a/11.

çihl (f) Kırk. -3-

Server tozdan taşra geldi bu kez Samedānı Ç.: 037b/08, 038b/02,
042a/07.

çok Sayı, nicelik, değer, güç bakımından çok olan az karşıtı. -24-

gelüp ç. ‘ifrītler dileyüp hattā Semendūn hezār: 002b/09, 003a/15,
003b/15, 004a/02, 004a/14, 005a/02, 008a/09, 014b/10, 017b/04, 018a/07,

018a/08, 018a/10, 029a/09, 035b/03, 040a/12, 043a/12, 044a/01, 045a/01,
047a/09, 048a/04, 048a/07, 049a/02, 049a/08, 051b/05.

çök- Çökmek. -1-

Ḥudā'nuñdur diyüp diz ç. ol yaya kollap: 005b/07.

çöz- Çözmek. -2-

hey muḥanneş nā-bekār diyüp belinden kemendin ç.: 050a/01, 050a/05.

çün (f) Çünkü. -18-

yuḡarudaki cildde beyān olunmuş idi ki ç. ḡule-i evveli: 001b/09,
010a/15, 011b/09, 012b/09, 013a/04, 015b/02, 016a/06, 016a/09, 017a/12,
025a/07, 026a/10, 028b/13, 029a/01, 037a/05, 042a/06, 042b/06, 044a/10,
048b/10.

çünki, çünkü (f) Nitekim, çünkü. -7-

Ḥudāyı bī-zevāle şıgınuḡ atup tutdı ç.: 005a/05, 005b/13, 011a/10,
011b/01, 022a/15, 036b/03, 039a/12.

çürük Çürük. -1-

zincirler bize bir ç. ip ḡadar gelmez çoḡdan: 051b/05.

-D-

dā'im (a) Devam eden. -3-

rızā-yı bārī için eyle ki d. manşūr: 004a/12, 026a/06, 035a/05.

dā'imā (a) Daimi surette. -4-

d. Ḥazreti Süleymān 'Aleyhisselāmuñ ḡizmetin: 030b/10, 033a/07,
035a/09, 045a/01.

Dahḡāḡ (f) Özel İsim. -1-

D. ḡullanurdı Bedī'ü'zzamān dahı işte: 035a/10.

dahı (f) de /da bağlacı. -45-

ve ben anları d. sağ kırmıyım diyüp biraz dağı: 002b/13, 003a/06, 004b/06, 007a/08, 007b/02, 007b/04, 008b/01, 009b/05, 010b/03, 011a/07, 011b/13, 012b/05, 013a/03, 014b/05, 015a/02, 017a/05, 017a/06, 017b/12, 018a/10, 020a/15, 020b/13, 021b/14, 022a/06, 022a/07, 024b/04, 025b/06, 027b/15, 028b/07, 031a/06, 032a/05, 033b/06, 034b/12, 035a/07, 035a/10, 035a/14, 036a/14, 039a/09, 041b/03, 042b/03, 047b/10, 050a/04, 050a/08, 050a/10, 050a/11, 052a/11.

dağme, dağme (f) Mezar, türbe. -1-

pehlevānlara ğalebe idüp ve d. İskender-i: 025a/05, 027a/09.

dāmād (a) Damat. -1-

virüp d. eylemek ister ne buyurursunuz didi: 024b/07.

dāmādliĝ (a) Damatlık. -1-

şehri yārüñdür bizim gibi gedāyı Şāh d.: 024b/09.

damak Damak. -1-

d. yırtılıp ağızı kan ile tıldı: 006a/06.

dāne (f) Tane. -12-

d. oğ ile bir tır-i kemān viridi andan eyitdi: 004b/07, 008b/09, 030a/10, 033a/03, 034b/15, 036a/08, 037a/08, 037a/09, 043b/06, 043b/12, 045a/11, 050a/13.

dār Ölçüleri yetersiz olan, geniş ve bol karşıtı. -2-

getürüp d. dipleründe bend-i belā içre tıurlar: 037a/10, 040b/03.

dārağacı Dar ağacı. -1-

dāne d. birinüñ yanına sıra vardı: 037a/08.

darb (a) Vuruş, dövme. -1-

d. yidi Serverüñ ayakları yire gömüldü: 041b/13.

dāstān (f) Dava, mesele, sorun. -1-

d. olur diyüp tekrār yine Serveri: 047a/07.

da'vā (a) Dava, mesele, sorun. -3-

ḥayır devletüm ata ben bu kadar erenler arasına d.: 002b/06, 012b/15, 048a/12.

da'vet (a) Ziyafet, çağırma. -4-

d.it- Çağırma.

dīvi tekrār īmāna d. idüp la'in 'inād eyleyüp düşnām virdi: 009a/12, 025a/01, 034b/01.

d.eyle- Çağırma.

raḥşın meydāna sürüp biraz cevelān idüp Bedī'i d. eyledi: 013a/06.

de, da (bağlaç), dahi. -74-

yirlerinden tırup iki cānibden Server d. ḥamle idince: 002a/06, 002a/08, 002a/09, 002b/08, 004a/02, 004a/14, 004b/02, 005a/10, 005b/04, 005b/06, 008a/07, 008a/15, 008b/15, 009a/11, 009b/15, 010a/05, 010a/07, 010a/12, 010b/08, 011a/02, 011b/01, 012b/04, 012b/07, 012b/13, 013b/05, 015a/01, 015b/11, 017b/01, 018a/08, 023a/07, 024a/02, 024a/11, 027a/05, 027a/12, 027b/02, 027b/04, 028a/02, 028a/03, 030a/05, 030a/10, 031a/03, 031b/02, 033a/06, 033a/13, 033b/12, 035a/09, 036a/12, 038a/06, 038b/01, 038b/05, 039a/08, 039b/15, 040a/02, 040a/15, 041a/13, 041b/10, 041b/11, 043a/09, 043b/01, 043b/10, 043b/13, 044a/05, 044a/10, 044a/11, 044a/12, 045b/04, 046a/08, 047b/06, 048a/12, 048b/13, 049a/03, 049b/02, 050a/11, 050b/03.

def'a (a) Defa, kez, kere. -2-

bāzūya getirüp üç d. öyle zūr: 012a/04, 031b/11.

deger Değer. -1-

şād oldu andan Rūm ḥarācı d. bir ḥil'at: 024b/13.

degül Değil. -20-

dökdi mümkün olup çekmek d. belki tuncun bile: 003a/02, 005b/02, 005b/04, 007b/01, 011b/12, 012b/04, 014a/05, 022a/03, 022a/11, 022b/05,

023a/05, 032b/08, 037a/02, 039a/07, 039b/09, 039b/13, 042a/12, 043a/03, 048a/10, 050b/15.

deg Kadar. -1-

bu belāda kıyāmete d. alursıñuz didi bunlar birbirlerine: 050b/13.

dehşet (a) Korku ve telaş içinde olmak. -1-

ehl-i dīvāna d. düşdü İskender Şāh'ıñ ħavf:006b/03.

dek Kadar. -7-

rivāyet iderler ki ol zamānki bizüm kışşamız ol araya d.: 001b/03, 008a/13, 008a/14, 010b/09, 012b/14, 018a/01, 022a/12, 050b/13.

delalet (a) Delil olmak. -1-

ve kendüññ a oldığından d. ider zīrā ki: 023a/13.

deli Deli. -1-

ziyādedür didiler Semendān eyitdi bre d. mi: 039b/05.

dem (f) An, vakit. -75-

tenhā olduğı yirde ol d. Ĥa Te'ālā dergāhına: 003b/03, 003b/13, 005b/11, 007b/01, 008a/07, 009a/01, 009a/04, 010a/03, 010a/05, 010b/02, 010b/08, 011a/07, 011b/14, 013a/02, 013a/05, 013a/07, 014a/07, 015b/11, 016b/11, 016b/12, 017a/03, 017a/06, 019a/10, 021a/01, 021b/02, 021b/06, 021b/10, 021b/12, 021b/15, 022a/14, 022b/03, 026b/04, 027b/08, 028a/13, 028b/14, 029b/05, 031b/02, 032b/07, 033a/11, 033b/05, 034a/01, 034a/08, 034a/09, 034a/14, 034b/07, 036b/07, 037a/13, 037b/08, 038a/08, 038b/14, 039a/15, 039b/09, 040a/03, 040a/08, 040a/13, 040a/15, 041a/03, 041a/06, 041b/07, 041b/04, 041b/15, 042a/09, 042a/13, 042a/15, 042b/09, 044a/02, 045a/10, 046a/03, 046b/13, 047a/04, 048b/05, 049a/14, 049b/10, 050b/14, 051b/12.

depele- Kıyasıya dövme, vurup öldürmek. -2-

ođlını ne zamān d. didi cāzū eyitdi: 027a/08, 043b/07.

depe Baş. -1-

na'rasından kendüni yitürüp hevādan d. üzerine yire düşdi: 028a/12.

depme Tekme, çifte. -2-

itmedi Server yavuzlanup iki d. urdı: 031b/13, 052a/03.

depred- Kımıldamak, sarsmak, harekete getirmek. -2-

d. āhir nāçār olup ol kemānı Bedī'a: 005b/03, 006a/05.

der (f) İçine, içinde, mânâsında ön ek. -1-

'ālem buña bir gürz urup fıl d. hemān şuya: 019a/11.

der-āgūş (f) Kucaklamak. -1-

gözlerinden öpüp ve d. eyledi: 007b/05.

derd (f) Dert. -2-

git didi Ken'ān Cinnī d. uğradı zīrā: 048a/06, 028b/12.

derd-mend (f) Tasalı, kaygılı, dertli. -1-

fıl ğajgurup ol d. köpri başına: 016b/15.

dergāh (f) Dergāh, tekke. -2-

yüzin d. a'lāya tıutup niyāza başladı: 029b/04, 003b/03.

derin Derin. -1-

gördi kim ğāyet d. dibi görünmez Ken'ān'a: 049b/13.

derün (f) İç, içerisi, gönül. -4-

d. muḥabbet kıpup 'āşık oldu: 010a/08, 012b/14, 023b/14, 024a/02.

deryā (f) Deniz. -1-

d. çālgandı ol dem Semendān-ı la'in: 040a/13.

dest (f) El. -3-

d. ur- El vurmak.

hançer ve kimi tığ-i hün-feşan d. urup Bedi'ü'zzamân'uñ: 002a/14, 003a/08.

dest-māl (f) Peçete,bez -2-

olmuş tiz d. ile gubārın silüp süpürdi: 017a/10, 003a/07.

destūr (f) İzin, müsaade. -1-

şimdengirü bize d. virüp eger mümkün ise: 045b/01.

devlet (a) Mutluluk, büyüklük, mevki. -5-

olaydum ne d. idi dirdi ol dem Maḥal Cinnī : 045a/10, 004b/15, 010b/01, 012b/15, 025a/07.

devr (a) Devir. -1-

andan āḥir zamānda d. kamerde Ḥazreti İsmā'īl:

devr-i kamer (a) Ay devri, ahir zaman (Hz. Peygamberin devri.) andan āḥir zamānda d. kamerde Ḥazreti İsmā'īl:018a/03.

dıraḥt (f) Ağaç. -1-

ele getirüp bir d. sāyesinde bend idüp: 020b/04.

di- , de- Demek, söylemek. -253-

ḥuṣūmet ider ise ḥaṭā ider d. ḥalk girüye: 002a/13, 002b/10, 002b/11, 002b/12, 002b/15, 003a/01, 003a/03, 003a/15, 003b/06, 003b/11, 003b/12, 003b/16, 004a/13, 004b/03, 004b/06, 004b/10, 005a/11, 005b/01, 005b/04, 005b/05, 005b/07, 005b/13, 005b/15, 006a/15, 006b/11, 007a/08, 007b/01, 007b/10, 008a/02, 008a/07, 008a/13, 008b/02, 008b/03, 008b/04, 008b/12, 008b/14, 009a/01, 009a/03, 009a/08, 009b/01, 009b/03, 009b/08, 009b/11, 009b/14, 009b/15, 010a/01, 010a/02, 010a/12, 010a/14, 010b/06, 010b/08, 011a/03, 011a/05, 011a/06, 011b/06, 011b/14, 012a/01, 012a/11, 012a/14, 012a/15, 012b/07, 012b/08, 012b/15, 013a/01, 013b/04, 013b/05, 014a/05, 014a/10, 014a/12, 014b/08, 015a/05, 015b/01, 015b/11, 015b/15, 016a/01, 016a/14, 016b/02, 016b/05, 016b/10, 017a/11, 017b/02, 018a/08, 018b/07, 019a/03, 019a/04, 019a/06, 020b/02, 021a/01, 021a/05, 021a/10, 021b/06, 021b/12, 021b/14, 022a/03, 022a/07, 022a/10, 022a/13, 022b/02, 022b/08,

023a/01, 023a/02, 023a/05, 023b/01, 024a/01, 024a/04, 024a/07, 024a/08, 024a/15, 024b/01, 024b/03, 024b/04, 024b/07, 024b/11, 025a/03, 025a/06, 025a/09, 025b/06, 025b/15, 026a/02, 026a/05, 026b/02, 026b/04, 026b/06, 027a/05, 027a/06, 027a/08, 027a/14, 027b/01, 027b/08, 027b/10, 027b/14, 028a/04, 028a/05, 028a/07, 029b/10, 030a/05, 030a/10, 030b/02, 030b/05, 030b/09, 031a/06, 031b/02, 031b/10, 031b/15, 032a/05, 032a/06, 032a/13, 032a/15, 032b/11, 032b/13, 032b/14, 033a/06, 033a/08, 033a/10, 033a/14, 033b/03, 033b/13, 033b/15, 034a/05, 034a/08, 036b/02, 034b/06, 037b/11, 034b/12, 034a/14, 035a/12, 035b/01, 036a/04, 036a/09, 036b/07, 037a/03, 037a/05, 037b/07, 037b/15, 038a/08, 038b/01, 038b/02, 038b/06, 038b/08, 038b/14, 039a/12, 039b/02, 039b/05, 039b/08, 039b/12, 040a/02, 040a/07, 040a/15, 040b/09, 040b/10, 041a/02, 041a/10, 041a/13, 041a/15, 041b/01, 041b/04, 042a/06, 042a/09, 042a/12, 042a/15, 043a/02, 044a/05, 044a/14, 044b/04, 044b/09, 044b/14, 045a/05, 045a/06, 045a/08, 045a/10, 045a/12, 045b/06, 045b/09, 046a/01, 046a/03, 046a/09, 046b/01, 046b/02, 046b/05, 046b/08, 046b/13, 047a/07, 047a/12, 047a/13, 047a/15, 047b/15, 048a/02, 048a/04, 048a/06, 048a/08, 048a/13, 048a/15, 048b/10, 048b/14, 048b/15, 049a/09, 049a/14, 049b/01, 049b/02, 049b/08, 049b/09, 049b/14, 049b/15, 050a/01, 050b/06, 050b/10, 050b/13, 051a/03, 051a/05, 051a/14, 051b/06, 051b/15, 052a/13.

dīb Dip. -4-

gördi kim ġāyet derin d. görünmez Ken‘ān’a: 037a/10, 049b/13, 050a/04, 050a/06.

dīger-nist (f) Diğeri yoktur anlamında bir söz. -1-

böyle bir dīvān ortasında benüm d. da‘vāsı itmezdi: 002b/06.

dikḳat (a) Uyanıklık. -1-

Serveri bilmeyüp ‘aceba bu kim ola diyüp d.: 022b/08.

dik- Dikmek. -1-

d. ve kırk dāne cinnī ve peri ekābirlerin: 037a/09

dilāver (f) Yürekli, yiğit. -32-

pāy-ı taht pehlevānı olan Zilzāl-i Āhen-kemān bir ‘āqil d.: 002a/16, 002a/17, 002b/02, 002b/03, 002b/04, 002b/14, 002b/17, 006b/10, 007a/01, 008a/10, 009a/07, 010b/02, 010b/13, 011a/02, 011a/04, 011b/10, 011b/11, 012b/04, 012b/13, 013a/03, 013b/01, 013b/03, 018a/05, 023b/03, 024a/06, 024b/05, 025a/03, 037a/01, 039a/03, 039a/07, 042b/15, 048b/10.

dile- Dilemek. -11-

alduḡda d. kim zemīne ura ammā Zilzāl’ün: 007a/09, 018b/03, 021b/06, 021b/14, 022a/07, 026a/12, 030a/15, 034a/14, 035b/03, 042a/12, 046b/04.

dilersen Arzulamak, talep etmek, istemek, dilemek. -1-

yarın öl d. kıyāmete ḡadar cān: 022a/12.

dilek Dilek. -1-

şāhdan d. ideyim lākin şol köprüye: 016b/08.

dil-güşā (f) İç açan, gönül açan. -1-

bir ‘Āl-ī saray gördi ol sarayı d. ḡadem: 019a/15.

dil Dil, konuşma. -1-

d. āteş olup eyitti yā meger ben Ḥamza’yı: 038b/03.

dīn (a) İnanç, din, Allah’a inanma ve ibadet etme sistemi. -8-

ve d. ḡaḡdur ve bu cümle dīvānda olan pehlivanlara: 007a/06, 008a/05, 009a/02, 009b/08, 010b/14, 018a/02, 018b/12, 034b/13.

diri Yaşayan, diri. -1-

üzere ḡarār itmişler bunları gören d. şanur: 020a/03.

dirsek Dirsek. -1-

bunuñ d. bir müşt urup tīḡ elinden: 034b/08.

dīv (f) Korkunç, çok iri ve olaḡanüstü güçlü yaratık. -58-

tīḡ urup bu āna dek eger d. ve eger cinnīden: 008a/14, 015b/03, 021a/03, 021b/02, 021b/09, 022a/09, 022a/15, 022b/14, 023a/02, 023b/06,

027a/10, 030a/04, 030a/15, 030b/09, 030b/14, 030b/15, 031a/04, 031b/02, 031b/09, 031b/12, 032a/01, 032a/02, 032a/12, 032a/15, 032b/01, 032b/11, 032b/14, 033a/14, 033b/08, 033b/13, 034a/05, 034a/09, 034b/01, 034b/06, 034b/11, 034b/12, 034b/14, 035a/14, 036a/11, 036b/10, 040a/10, 040b/02, 040b/05, 042b/10, 042b/11, 044a/06, 047b/01, 047b/03, 047b/12, 047b/13, 049a/02, 049a/04, 049a/08, 049a/11, 049b/08, 052a/01.

dīv-i esved (a-f) Siyah dev.

içinde d. esved nām bir ‘ifrīt depeledüm anuñ: 022b/14, 043b/06.

dīv-i siyāh (a-f) Siyah dev. d. siyāh yatur ve māl cevāhir eṭrāfında dökülip: 023b/05

dīvān (a) Meclis. -20-

bağladı zīrā atası vechile ehl-i d. kendüsine: 001b/10, 002a/11, 002a/12, 002b/06, 003a/16, 005a/03, 006b/03, 006b/06, 010a/03, 010b/14, 011b/09, 012b/02, 019b/01, 019b/03, 020a/01, 020a/02, 022b/01, 025a/14, 019b/01, 051a/07.

dīvār (f) Duvar. -2-

d. şakḳ olup Ḥazreti Hızır Nebī ‘āleyhi’sselām: 003b/08, 019b/01.

dīvān-ḥāne (f) Saray ve konaklarda büyük sofa, salon. -2-

tezḥīb olunmuş ve ol d. ortasında bir altun taḥt: 019b/01, 019b/03.

diyār (a) Ülke, topraklar, memleket. -17-

İsm-i a‘zām okıyup öğredüp ve bu d.: 003b/16, 004a/04 008b/10, 014b/07, 014b/12, 014b/13, 014b/14, 017b/13, 023a/06, 023a/11, 038a/10, 042b/15, 043a/07, 043a/09, 043a/13, 043b/09, 044b/07.

diyü Diye. -4-

gelüp ol māla tama’ itmeyeler d. bekler idi: 002b/11, 021a/05, 032a/15, 048b/15.

diyüp Diyerek. -91-

ve muzaffer olursun d. vâfir naşīḥat ü pend: 002a/13, 003a/03, 003b/06, 003b/12, 004a/13, 004b/03, 004b/06, 005b/07, 005b/15, 006a/15, 008a/02,

008b/03, 008b/04, 009a/03, 009a/08, 009b/08, 009b/14, 011a/03, 011a/06, 011b/06, 012a/01, 012a/14, 012a/15, 012b/08, 002b/12, 013b/05, 014a/05, 014a/12, 015a/05, 015b/01, 016a/01, 019a/04, 019a/06, 021a/10, 021b/06, 021b/14, 022a/03, 022a/13, 022b/02, 022b/08, 023a/01, 023a/02, 023b/01, 024a/07, 024b/04, 024b/11, 025b/06, 025b/15, 026a/02, 026a/05, 026b/02, 026b/04, 026b/06, 027a/06, 027b/01, 027b/15, 028a/08, 030a/10, 030b/02, 030b/05, 031b/10, 031b/11, 031b/15, 032a/05, 032a/06, 033b/03, 033b/15, 034a/12, 035a/14, 035b/01, 036a/04, 036b/07, 037b/07, 038b/06, 039a/12, 040b/09, 040b/10, 041a/02, 042a/12, 044a/05, 044b/04, 044b/09, 045a/06, 045a/12, 047a/07, 048a/15, 048b/14, 049b/01, 049b/02, 050a/01, 051b/15.

diz Diz. -3-

Ḥudā'nuñdur diyüp d. çöküp ol yaya kıllap: 005b/07, 021a/14, 021b/03.

doğrı Doğru. -3-

dīnūñ aşkına d. söyle kimsin? Rub'ı: 008a/05, 041a/03, 046b/07.

doğın- Dokunmak. -2-

parmağları Bedī'uñ parmağlarına d. Server: 011a/11, 041b/10.

don Elbise. -1-

emīrāne d. ile oturmuş başında yedi: 019b/10.

dost (f) Dost. -3-

ıhaberleri olmadı ve aramızda olan d. mıdur veya: 037a/04, 037b/05, 037b/06.

dostlık (f) Dostluk. -1-

geldükde Esmā perri ile d. idüp: 035b/11.

doy- Doymak. -1-

Birbirimize d. kerem eyle anda varup benüm: 027b/12.

döğ- Dövmek. -2- yumruğ ile bunları d. döğe birbiri üzerine: 052a/04.

dök- Dökmek. -2-

d. mümkün olup çekmek degül belki tuncun bile: 005b/02, 023b/06.

dön- Dönmek. -19-

d. eyitdi kızım ciğer-güşem imdi şağın: 002b/13, 003b/14, 07b/10, 010b/12, 011a/03, 011b/10, 012b/04, 016a/11, 018b/08, 021a/01, 021b/06, 021b/12, 024b/11, 027a/07, 039a/15, 039b/10, 041a/05, 048a/130, 050b/08.

dördünci Dördüncü. -1-

üç gün gidüp d. gün bir şahrāya geldi: 035a/13.

dört Dört rakamı. -5-

ıqlım d. köşeye hâkim iderdüm ve bu köhne: 017b/03, 035a/03, 048b/06, 048b/07, 050a/12.

döşe- Döşenmek. -3-

şubbe beyāz mermer d. andan bir çāh: 049b/06, 050a/08, 050a/10.

du‘ā (a) Dua, Allah’a yalvarma, yakarma, yakarış: -13-

cinnīye ğazā itdükce bizleri hayır-du‘ādan unutmaya: 010a/15, 018a/15, 031a/05, 046b/12.

d. eyle-Dua etmek, Allah’a yalvarmak.

yārın virüp ve el kaldırıp ‘azīm du‘ālar eyledi: 004b/04, 025a/09.

d. it-Dua etmek, Allah’a yalvarmak.

Bedī‘ü’z-zamān’a d. idüp: 009a/08, 018b/15, 020a/04, 022b/02, 022b/12, 044a/14, 045b/11.

duğter (f) Kız. -1-

yüzlü d. var idi nāmına Mihrānūr dirler: 009b/03.

duğān (a) Duman. -2-

ğārdan bir d. çıkar ‘acep n’ola diyüp ol: 030b/05, 031b/15.

düğün Düğün. -3-

andan d. tedārükün görüp ‘azīm düğünler: 025a/10, 025a/11.

d. it-Düğün yapmak.

‘azīm d. idüp ziyāfetler oldı: 025a/10.

düken- Tükenmek. -1-

d. dağı dibine irüşmedi Server nāçār: 050a/04.

dün Dün. -1-

d. gice yine şehzādenüñ bāğında Hāzreti: 008b/08.

dünyā (a) Dünya. -6-

kimesneyi d. bir yire gelse öldürmege kıadir: 014b/09, 018a/07, 023a/04, 036b/04, 050b/09, 051b/13.

dürlü Türlü. -8-

hārāb-ābādda seyrān idüp çok d. ġarāyib: 017b/04, 026b/01, 027a/01, 028a/11, 040a/09.

dürlü dürlü Türlü türlü, çeşit çeşit.

öyle urdı ki ve güldi kim ol ġār d. d. şadālar virdi: 028a/10, 033b/04.

düş- Düşmek. -27-

geldi at sürüp ardına d. ve biraz: 001b/07, 002a/10, 004b/14, 006b/03, 007b/03, 018b/06, 019a/12, 022a/15, 025b/03, 025b/05, 026a/10, 028a/13, 028b/15, 030b/15, 033a/05, 033b/07, 034b/10, 034b/14, 041a/12, 042b/14, 042b/15, 043a/09, 044a/07, 046b/15, 048b/11, 050a/07, 052a/15.

düş (f) Tesadüf etme, rastlama. -1-

d. ol- Tesadüf etmek, rastlamak.

çıkpup bir āhūya d. oldum ardınca gidüp: 043b/11.

düşmān (f) Düşman, yağı. -1-

idüp la'tin 'inād eyleyüp d. virdi: 037a/05.

düşnām (f) Küfür. -1- la'tin 'inād eyleyüp düşnām virdi: 034b/02

düz Düz. -1-

eyle bir tīg d. diki bu dīv-i sefīd āhīr zamanda: 030b/14.

düz- Düzmek. -4-

İskender-i Kübrā'nuñ taşvīrin alın d.: 016b/12, 019b/09, 031a/06,
031a/11.

düzdir- Düzdürmek. -2-

tīgī alup başqa şanduk d. tīgī: 031b/03, 047b/11.

düzen Düzene sokmak, düzene koymak, sıralamak, elverişli, uygun bir
duruma getirmek. -1-

yirin seyr eyledi bunu d. üstāda taħsīn: 005a/12.

-E-

ecel (a) Ölüm zamanı. -3-

idüp e. varsa ölürüm yok ise: 027a/15, 027b/06, 048a/09.

ecnās (a) Çeşitler, türler. -3-

lākin ol çoqlık e. birbirine girüp: 004a/02, 004b/05, 040a/12.

ednā (a) Aşağı, en alçak. -1-

bir e. kuliyum ve adum Bedī'ü'zzamān'dur murādum Ĥamza: 039b/14.

eger (f) Şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilen
kelime. -21-

şöyle kim e. bu dilāverūñ: 002b/04, 002b/08, 006a/03, 008a/14,
010a/09, 012a/09, 018b/01, 024a/10, 030a/13, 030a/14, 030a/15, 033b/01,
038a/02, 038a/15, 045b/01, 046a/07, 046b/11, 048a/05, 050b/11, 050b/12,
052a/11.

eger Binek hayvanlarının üzerine oturmaya yarayan ne, eyer. -1-

sürhpāyı tāzīye e. üzerine ayup: 020b/14.

ehl (a) Sahip, mensup. -6-

ehl-i dīvān (a) Divan kaleminde çalışanlar.

e. dīvān hayrān oldılar: 006b/03,006b/06, 012b/02, 020a/02, 036b/03.

ehl-i İslām (a) İslam topluluğu.

ve sizler de e. İslām'dan imişsiñüz: 036b/06, 044a/11.

ejder (f) Ejder, büyük yılan. -4-

uyanup gördi kim Server e. öldürmiş şükürler: 002a/05, 046b/14,
047a/01, 047a/05.

ejderhā (f) Ejderha, büyük yılan. -3-

gördiler ki bir cānibden bir ulu e. peyda: 021b/09, 0026b/09, 46b/06,
047a/01.

ekābir (a) Büyükler, ileri gelenler. -2-

e. a'yān birle yirlerinden kalçup şikār iderek: 016a/02, 037a/09.

el El. -60-

bunlardır görüp ā andan e. urup: 001b/06, 002b/13, 002b/16, 003a/06,
005a/11, 006a/02, 006a/10, 007b/09, 011a/04, 012a/02, 013a/12, 013b/14,
014a/02, 014a/09, 014a/11, 016b/14, 019b/12, 028b/05, 028b/08, 029b/06,
029b/11, 030b/12, 033a/05, 034a/10, 034a/11, 034b/08, 037b/13, 038a/10,
040b/11, 040b/15, 041a/03, 041a/04, 041a/10, 041a/12, 041b/04, 042a/04,
044a/04, 049a/14, 050a/06.

e. kaldır-Birine vurmaya kalkışmak: 004b/04, 020a/04.

e.öp-Saygı belirtisi olarak el öpmek: 003b/11, 023b/12, 024b/14,
025a/14, 029b/08.

e.ur-Bir işi yapmaya yanaşmak ve başlamak: 003a/05, 033b/03,
040b/01, 042b/01.

e.e getir-Ele geçirmek: 005a/06, 020b/04, 036a/15, 047b/08, 049a/05,
051a/11.

e.e sun-Elini uzatmak: 005a/09.

e.e vir- Ortaya çıkarmak: 023b/12.

e.den al-Birinin sahip olduğu bir Şeyi yitirmesine sebep olmak: 013b/09,
013b/12.

elbette Elbette. -4-

nāma‘kūl iŐ eyledūn e. ben anuñla imtiḥān: 009b/10, 009b/13, 047a/13,
048a/05.

elem (a) Acı. -5-

diyūp bu e. ile bütūn gice uyumadı Őöyle kim: 003b/06.

e. çek- Acı çekmek, ıstırap çekmek.

Bānū bu aḥvāle ğāyet e. çekūp ziyāde ‘ār eyledi: 003b/14, 004b/14,
012b/03, 048a/08.

el-emān (a) Medet, aman, imdat. -1-

yā Ḳāhir-i Perrī-zād emān e. insāf oldu: 050b/04.

elli Elli. -1-

yekdest dirler biñbir e. bir ‘ifrit katl eyledi: 035b/04.

elma Elma. -2-

her birin bir e. gibi kolunuñ üzerine aldı: 006b/12, 012a/15.

emān (a) Aman, medet. -1-

yā Ḳāhir-i Perrī-zād e. el-emān insāf oldu: 050b/04.

emir (a) Bir Şeyin yapılması ya da yapılmaması konusunda bildirilen kesin
hüküm. -5-

e. sizūñdür ammā lākin Server sizi Ḳūh-ı Őu‘ā’ā: 024b/08, 045b/07.

Emir-i ‘Arap Özel isim.

bir ṭarīḳ ile E. ‘A. anda varup: 038a/14, 044b/02.

Emir-i Cihān Özel isim.

öldüreyim dimese E. C. da anı öldürmez idi: 038b/01

emirāne (a-f) Emir gibi, bey gibi. -1-

e. donlar ile oturmuş başında yedi: 019b/10.

emmāre (a) Zorlayan, cebreden, emreden. -1-

e. ve tekebbürden gāyet sakınup hergiz kendüye: 004a/09.

emr (a) Emir verme sözcüğü. -7-

çekildükde Servergel berü diyü e. itdi: 029b/13.

e. it-Buyurmak, emretmek.

e. idüp Bedī'ü'z-zamān'a bir dāne perende at: 002b/11, 014b/03,
015a/03, 016b/05, 037b/09, 045a/11.

eñ En. -3-

ber-murād oluram e. şon babam beni bir ere virür: 010a/11, 024a/05,
025a/02.

eñse Ense -1-

itmege kâdir olmadı eyitdiler Server bizüm e.: 051b/03.

er Erkek. -5-

ise bundan eyü e. mi buluram ben buña varup: 010a/10, 010a/11,
018a/13, 024a/06, 025a/02.

erbāb (a) İşin ehli. -1-

e.-ı dīvān(a) Mecliste oturanlar.

hükemā oturup ve e. dīvān bunca serheng: 020a/01.

eren Ermiş kimse. -2-

hayır devletüm ata ben bu kadar e. arasına da'vā: 012b/15, 014a/03.

eriş Eski bir bir uzunluk ölçüsü, arşın. -9-

nedür bir oğlan onsekiz e. kadle neylese: 006b/08, 006b/10, 008a/09,
021b/08, 023b/04, 030b/07, 040b/11, 050b/01, 050b/02.

erlik Yiğitlik. -7-

eyitdi başa Server cihānda e. oldur ki sen de: 005a/10, 006b/05,
006b/16, 007a/12, 025a/04, 039a/09, 044b/08.

esen Ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı, sıhhatli, salim. -1-

biz bunu kıormuyuz ki şağ e. dıvāndan: 001b/03.

eşer (a) Eser iz, nişan işaret. -6-

bir e. kıomayınca fārię olmazum didi: 004a/05, 013a/01, 014b/08, 014b/09, 047a/06, 048a/11.

Esmā Perri (a) Özel isim, Kaf ülkesinin sultānı. Diğer adı Sultān-ı Kaf'tır. -2-

geldükde E. perri ile dostlık idüp: 035b/11, 035b/12

eşnā (f) Ara, sıra. -1-

e. kelāmda Bedī'ü'z-zamān baş kıaldırıp: 14b/06

esved (a) Kara, siyah. -2-

oldı ve anda māl üzere bekçi olan dıv-i e.: 022b/14, 043b/06.

etbā' (a) Tabi olanlar. -1-

cümle e. Semendü'ün kıanı için ber-dār: 036a/10.

etrāf (a) Etraf. -6-

ve yardım olur zırā e. olan āftāb: 015a/07, 016a/08, 023b/05, 024a/13, 026b/14, 032b/04.

evlād (a) Evlat -5-

bir e. olup bunda kıalursa ol da: 024a/11, 043a/01, 045a/01, 045a/03, 051a/04.

evlen- Evlenmek. -2-

'Arab diyārından kıız alup e. ola: 023a/11, 045a/02.

evvel (a) İlk, önce. -13-

e. kendünüñ timur yayın getürdiler: 001b/07, 001b/09, 002b/12, 006b/13, 006b/15, 007b/06, 007b/12, 017a/07, 038b/04, 043b/02, 045b/02, 050b/14.

ey Bir hitap sözü. -1-

feth eyledi bundan e. merd-i güzīn adam olmaz didi: 025a/06.

eyit- Söylemek, demek. -103-

e. iy dilāver işte ben bu kadar kuvvete kâdirüm göreyim: 002b/14, 003b/01, 003b/04, 003b/14, 004b/07, 005a/10, 005b/14, 006a/11, 007a/05, 007b/10, 008a/04, 008a/08, 008b/07, 009b/02, 010a/09, 010b/01, 010b/05, 010b/06, 010b/12, 011b/05, 011b/11, 012a/09, 012a/11, 012b/04, 012b/11, 012b/14, 014a/02, 014a/04, 014a/10, 014b/07, 014b/09, 015a/03, 016a/12, 016a/14, 016b/03, 016b/07, 018b/10, 021a/02, 021b/11, 022a/02, 022a/10, 022b/13, 024a/04, 024a/05, 024b/02, 024b/05, 025a/01, 025b/10, 027a/03, 027a/07, 027a/08, 027b/02, 027b/11, 028a/01, 029b/09, 029b/11, 030a/11, 030b/09, 030b/13, 032b/07, 032b/11, 032b/14, 033a/11, 033a/15, 033b/05, 033b/14, 034a/03, 035b/02, 036b/04, 037a/14, 037b/15, 038a/08, 038b/03, 038b/11, 039b/01, 039b/03, 039b/05, 039b/10, 039b/13, 040a/03, 041a/01, 041a/11, 041a/14, 041b/02, 042a/03, 042b/14, 043a/02, 044b/09, 044b/15, 045a/15, 045b/11, 046a/05, 046a/15, 046b/09, 047a/14, 048a/03, 049a/15, 049b/01, 049b/07, 049b/15, 050b/15, 051b/03, 052a/15,

eyle- Eylemek, etmek, yapmak. -120-

rızā-yı bārī için e. ki dā'im manşūr: 002a/04, 002a/06, 002b/07, 003b/13, 003a/11, 004a/12, 004a/14, 004b/04, 004b/13, 005a/02, 005a/12, 005a/13, 005b/01, 005b/10, 006a/01, 006a/03, 006a/04, 006a/05, 006a/13, 006a/15, 006b/14, 007a/11, 007b/05, 008a/01, 008a/02, 008a/03, 009a/08, 009b/10, 009b/13, 010a/01, 010b/07, 010b/08, 011a/10, 011b/02, 012a/02, 012a/05, 012a/10, 012a/15, 012b/03, 012b/11, 013a/07, 013a/13, 013b/10, 013b/15, 014a/14, 014b/01, 016a/11, 017a/04, 017b/05, 017b/08, 018b/02, 019b/08, 021b/15, 022b/15, 023a/01, 023a/02, 024b/07, 025a/04, 025a/06, 025a/08, 025a/09, 025a/15, 026a/04, 026b/04, 027a/10, 027b/06, 027b/07, 027b/12, 028a/02, 029a/05, 030a/05, 030b/14, 031a/15, 033a/13, 034a/04, 033b/09, 034a/02, 034b/06, 034b/12, 035b/04, 036a/11, 037b/04, 039a/10, 039a/11, 040a/01, 040b/05, 041b/02, 041b/07, 042a/05, 042a/06, 043a/03, 043a/05, 043b/04, 043b/06, 044a/02, 044a/12, 044a/13, 044a/14, 045a/07, 045a/15, 047a/10, 047a/11, 046b/10, 048a/01, 049a/02, 049a/03, 049b/05, 049a/06, 050a/02, 050a/07, 050b/06, 050b/07, 051a/12, 051a/13, 052a/05, 052a/07, 052a/08, 052a/12, 052a/13, 052a/15.

eyü İyi. -5-

Hamza gibi Kaf kapusın kaldırıp e. iş: 008b/13, 009a/06, 010a/10, 010a/12, 013a/10.

eyvāh (f) Eyvah. -1-

ağlaşup e. bu bī-dīni bedāyīn kāfirūñ elinde: 037b/13.

ezil- Ezilmek. -1-

öyledür diyüp e. büzülüp kendüni: 028a/08.

-F-

fāriğ (a) Boş kalmak. -1-

ile geldüm ki buña bir eşer kımayınca f. olmazum: didi 013a/01.

Fārisīce (f) Farsça. -1-

“Kibrīt-i Aḥmer” dirler ve hem F. şeb-çerāk dirler: 047a/15.

fark (a) Fark. -1-

bilir birbirlerin f. itmezlerdi Dilāver-i ‘ālem bile: 037a/01.

farz (a) Farz. -1-

baña f. ḥuşūsā bunlar cümle Ehl-i İslām: 036b/06.

feh̄m (a) Akıl etme, düşünme. -2-

ecnāsı maḥlūqātuñ lisānların f. idüp: 004b/05, 032a/10.

f.it-Düşünmek.

senüñ bunda gelecegin f. idüp bu tığı vezīrüm: 004b/05, 032a/10.

fenā (a) Kötü. -1-

ḥalāş eyledi dīvlere f. vurup bunları: 040b/05.

fen (a) İlim, sanat, hüner. -1-

Server biz Şāhibkıran’larız her f. māhiriz diyüp: 005b/15.

ferāġat (a) Bırakma, terketme. -2-

f. it-Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

karşu gelüp çağırup bre dilāverler f. idüñ oturun: 002b/02.

f. eyle-Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

iy ciġer-güşem gel bu işden f. eyle: 012b/11.

ferāmüş (f) Unutma. -2-

iderse beni ġayır du‘ādan f. itmeyesiz: 014a/12, 046b/12.

ferd (a) Birey. -1-

ve adamdan öñine bir f. ġurmamışdur işte ben de: 008a/15.

Ferīdün (f) Özel isim. -2-

oldı biri tīġ-i F. biri tīġ-i İskender: 035a/01, 035a/07.

fermān (f) Buyruk. -1-

ne gelir f. ġudā olmaduġça bir iş olmaz: 029b/12.

feryād (f) Haykırış. -3-

f. āsmāna irdi İslām cinnīleri:: 042b/04.

f. it-Baġırmak, feryat etmek.

bunlar da Bedī‘i görüp f. idüp: 041b/15, 050b/03.

feth (a) Fetih. -7-

f.eyle-Açmak, fethetmek.

Bedī‘ü‘z-zamān iseñ bu tılsımı feth eylemek: 018b/02, 025a/06,
043b/06.

f. it-Açmak, fethetmek.

fikri ‘aceb ġulleleri ne güne f. iderüm dirdi: 009b/01, 015b/15, 018a/06
022b/13.

fevt (a) Ölüm. -1-

gördüm bir ġāce idi f. ġālā 044b/11.

fırla- Fırlamak. -1-

f. bir cānibe gitdi Bedī'ü'zzamān'a Şānī: 034b/09.

fırsat (a) Müsait an. -1-

f. virüp la'īni katl eyledüm ve sizi ħalāş: 044a/13.

fıkr (a) Fikir, düşünce. -10-

çok ġazālar ide didiler ben de f. idüp: 009b/01, 027a/14, 036b/03, 043a/05.

f. **it-**Düşünmek: 018a/08, 023a/05, 023a/06, 024a/05, 026a/14, 026b/04, 027a/14, 036b/03, 043a/05.

fil (a) Fil. -11-

bir f. zāhir olur bir kerre ħortumıyla ħapup: 016b/01, 016b/12, 016b/14, 016b/15, 017a/01, 017a/03, 018b/05, 019a/08, 019a/10, 019a/11, 030b/07.

fi'l-ħāl (a) Şimdi, hemen, bu halde, anında. -1-

f. dār üzere olanları taġıdup Maħal: 040b/03.

fiske (r) Hafif vuruş. -1-

bir f. ile helāk ider didi bunlar: 040a/07.

fuŗat (a) Fırsat. -3-

gice ve gündüz f. gözedür idi ol gün: 026a/07, 043b/01, 043b/10, 044a/13.

-G-

ġāfil (a) Habersiz. -5-

Server imdi ġ. misin sen baña üç: 011b/05, 043a/15.

ġ. ol-Habersiz olmak.

ġāfil olma iy Bānū saña bir kerre zūr iderüm: 030a/06, 039b/09.

ġ. mebāş Habersiz olmamak.

Server imdi ġ. mebāş sen baña üç zūr eyledüñ: 006a/12.

gāh (f) Bazen. -6-

Bedī'ü'zzamān için ziyāfetler idüp g. 'işret: 009a/14, 009a/15, 015b/09, 015b/09, 025b/01, 025b/12.

gā'ib (a) Kayıp. -1-

ğ.it- Kaybetmek.

ğ. itdiler Hüsrever Server'ün böyle erliklerin: 006b/16

ğajgur- (f)Yüksek ses çıkarmak. -1-

fil ğ. ol derd-mend i köpri başına: 016b/15.

ğājla- (f) Ses çıkarmak -1-

fil ğ. üzerine yürüdi ol dem Serveri 019a/10.

galebe (a) Üstünlük. -11-

bu ğ. görüp bir cinniden sizün aḥvālīñiz: 044a/08, 052a/11.

ğ. eyle-Yenmek.

cümlesine ğ. eyledi ve 'ırzların pāy-ı māl eyledi: 006b/14, 010b/07.

ğ. it-Yenmek

bir de ben göreyim eger baña da ğ. idecek: 002b/08, 007a/01, 009b/11, 010a/09, 010b/15, 025a/05.

ğ. ol-Kalabalık olmak, kargaşa çıkmak.

lākin ğāyet ğ. olduğundan kim kimi: 036b/15.

gālib (a) Üstün. -2-

'görelim hizmet ideceğimüz kimse bize ğ.: 052a/09, 052a/10.

Ġamġām Kahrīmānī Özel isim. -1-

daḥı tīġ-i Ġ. Kahrīmānī tīġ-i 'Akreb ve tīġ-i Ferīdün: 035a/07.

ġanī (a) Zengin. -1-

ğ. ider birgün İskender Şāh-ı Kübrā cümle begleri: 015a/10

ġār (a) Mağara, yapan, yapıcı mânâsında son ek. -4-

öyle urdı ki ve güldi kim ol ġ. dürlü dürlü: 030b/05, 031b/08, 033b/04.
034a/15

ġārā'ib (a) Gariplikler. -2-

eyledi bu sefer de çok 'acâyibler ve ġ. görüp: 004a/14, 017b/04.

ġarb (a) Batı. -1-

Ĥamza-i Şāhibkırān dirler şarqdan ġ. dek: 008a/13.

ġāv (f) Öküz. -1-

bu kez şol kolda pehlevān pāy-ı taht olan Şalşāli g. sūvār: 002a/02.

ġavġā Kavga. -1-

itdüm ġ. büyüyüp kışşa çok āhirinden: 043a/12.

ġāyet (a) Gayet. -12-

emmāreden ve tekebbürden ġ. sakınup herġiz kendüye: 004a/09,
004b/12, 028b/10, 029a/08, 036b/15, 039a/01, 039b/03, 046a/12, 046a/14,
049b/13.

ġayib (a) Kayıp. -4-

içine düşüp ġ. oldı çün Server: 025b/05, 026a/10, 030b/03, 043b/12.

ġayret (a) Gayret. -3-

yıkdı bu kez sār'ir pehlevānlara ġ. düşüp hāy nedür: 002a/10, 006a/01,
029a/07.

ġ. ġel-Bir işi yapmaya ya da bitirmeye özen gösterme.

Zilzāl ġayrete gelüp iki eliyle Bedī'u'ñ kemerine şarılup birbiri ardınca:
029a/07.

ġ.it- Çalışmak çaba gösterme.

Bedī'ü'z-zamān ol gice ġayret idüp vāfir yermenzil aldı: 006a/01.

ġayri (a) Başkası, diğeri. -10-

lākin Bedī'den ġ. bir kimese olaydı vücūdi: 021a/15, 022a/10, 023b/11, 029a/09, 029b/03, 032a/13, 033a/01, 034a/07, 042b/07, 052a/06.

ġazā (a) Din uğruna yapılan savaş. -2-

cinnīye ġ. itdükce bizleri ġayır-du'ādan unutmaya: 018a/08, 031a/05.

ġazab (a) Öfke. -2-

Semendān döndi Servere ġ. birle eyitdi: 039b/10.

ġ. gel-Kızmak, sinirlenmek.

işidüp ġ. gelür birgün cümle tevābi'uñ: 035b/15.

ġāzī (a) Din uğruna savaşan kişi. -1-

olacağdur ve ziyāde ġ. Server'dür biz de: ol 031a/03.

geber- Ölmek. -1-

yine uyanmadı be cānum uyusun bu g.: 031b/14.

geç- Geçmek. -10-

şimdi bu köprüden öte adam g. mi?: 001b/08, 002a/01,004b/01, 008a/03, 010a/04, 016a/13, 017a/15, 025a/15, 045b/09, 051a/13.

geçin- Geçinmek. -1-

dīvānunda Şāhibkırān g. Sāmsüvār pāy: 051a/07.

geçir- Geçirmek. -1-

ider idi öteden Bānū da derūnundan g.: 024a/02.

gedā (f) Fakir, kimsesiz, dilenci. -2-

şehri yārūñdür bizim gibi g. Şāh dāmādlıġ: 024b/09, 024b/10.

gel- Varmak, ulaşmak, gelmek. -140-

Server g. berü diyü emr itdi: 001b/10, 002b/02, 002b/11, 004b/03, 005b/11, 006a/01, 006a/10, 007a/10, 007b/02, 007b/04, 007b/11, 009a/04,

009a/05, 009a/11, 009a/13, 009b/11, 010a/02, 010a/04, 010a/15, 010b/02, 011a/13, 011b/05, 011b/12, 012b/11, 013a/01, 013a/12, 013a/14, 013b/07, 014b/13, 016a/06, 016a/09, 016a/12, 016b/12, 017a/12, 017a/14, 017b/07, 017b/14, 018a/05, 018b/05, 018a/07, 018b/09, 018b/10, 018b/13, 021a/05, 021a/08, 021a/10, 021a/14, 021b/02, 021b/04, 022a/03, 022a/08, 022b/05, 022b/10, 023a/04, 023b/03, 024a/14, 025a/03, 025a/14, 025b/03, 025b/09, 025b/12, 025b/13, 026a/01, 026a/11, 026b/05, 026b/13, 027a/01, 027b/05, 027b/08, 028a/01, 028b/07, 028b/08, 029b/10, 029b/12, 029b/13, 029b/15, 030a/04, 030a/09, 030b/04, 030b/06, 032a/10, 033a/04, 033a/11, 033a/13, 033b/12, 034a/04, 034a/13, 034b/05, 035a/13, 035b/03, 035b/05, 035b/07, 035b/11, 035b/15, 036a/05, 036a/15, 036b/11, 037a/06, 037a/13, 037b/02, 037b/06, 038a/03, 038a/11, 038b/01, 038b/04, 038b/06, 038b/10, 039a/04, 039a/09, 039a/11, 039b/11, 040a/01, 041a/05, 042a/03, 042a/04, 042a/07, 042a/11, 042a/13, 042b/14, 043b/08, 044a/07, 044a/03, 044a/06, 045a/04, 046a/12, 047a/03, 047b/05, 047b/11, 048a/10, 048b/06, 048b/12, 049a/01, 049a/15, 049b/01, 049b/09, 049b/14, 050b/11, 051a/01, 051b/05, 052a/10.

gerçek Yalan olmayan, doğru olan şey, hakikat, gerçek. -2-

‘Akrabe Cāzū g. şanup ber-hevā iken: 009a/02, 027b/09, 028a/07.

gerçi (f) Aslına bakılırsa, aslında, her ne kadar. -2-

bu dilāverden g. kıaddi azdur ammā himmeti bülend: 010b/13, 051b/15.

gerdek (f) Gelin ve damatın düğün gecesi. -1-

nikāh olunup Bedī‘ü’zzamān’ı g. kıodılar Bānū: 025a/12.

gerek Gerek. -14-

g. bunuñ ne kıuvveti ve ne hüneri olsa g.: 004a/08, 004b/02, 006b/09, 018a/02, 024a/06, 031a/01, 031b/11, 033a/04, 033a/06, 035a/04, 036a/03, 036b/09, 044b/01, 045b/15.

germ (f) Sıcaklık. -1-

Bedī‘ü’zzamān dağı mest olup tamām kelleler g. oldı.: 014b/05.

Gerşāsib-i Āhen-dest Özel isim. -1-

īmāna geldük benüm atām ādem-ı zād idi G.: 051a/01.

geşt (f) Dolaşma. -1-

çok g. eyledüm ve çok dāvi ‘ifrīt helak: 014b/10, 049a/02.

getür- Getirmek. -32-

Bedī‘a g. imdi elin dilāver senūñle pençe: 002b/12, 004a/03, 005a/06, 011a/04, 011b/02, 012a/04, 015a/09, 016b/07, 018a/06, 020b/04, 020b/14, 027a/05, 029b/06, 029b/13, 035b/08, 036a/09, 036a/15, 037a/10, 038a/02, 038a/06, 039b/07, 043a/05, 043a/14, 043b/03, 043b/15, 045a/12, 045a/14, 047b/08, 048b/01, 049a/05, 049a/14, 051a/11.

gey- Giymek. -1-

altı pāre ceng ālātın üzerine g. ve bir raḥşa: 022b/06.

geydür- Giydirmek. -2-

birbiri üzerine üç kat ḥil’āt g.: 014b/02, 024b/14.

geyin- Giyinmek. -1-

yayılıp g. ārāste idüp ve tīgi beline: 020a/12.

gez- Gezmek. -6-

itmişdi seyrān idüp g. bir gün yolu buraya: 014b/11, 015a/04, 016a/11, 020a/05, 025b/02, 048b/09.

gezdür- Bir kimseyi insan içine çıkarmak, ortada dolazdırmak, taşımak. -1-

g. gezdürmezdim diyüp el ele urup: 033b/03.

ġılāf (a) Kın, kılıf. -5-

diyüp açtı gördi ki içinde bir tīg ğ.: 031a/07, 031a/11, 032a/06, 034a/15, 047a/03.

gibi Benzetme edatı. -19-

ve kâf diyârların temâşâ idüp Hamza g. kâf: 004a/04, 006b/12, 008a/07, 008a/11, 008b/13, 012a/15, 020a/14, 024a/12, 024b/09, 026a/01, 032b/12, 033b/06, 033b/11, 033b/15, 041a/07, 041a/13, 042b/03, 047a/04, 048b/08.

gice Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarınca kadar süren karanlık zaman. -7-

g. Şîr-i Horasân Hüsrev'ün bağında kalup nışfu'lleyde: 003b/02, 003b/06, 008b/08, 026a/07, 029a/07, 030a/07, 037a/15.

gine Yine. -3-

evvelden size lâyıķ imiş hoş g.: 007a/12, 007b/12, 014a/09.

gir- Girmek. -20-

henüz üçyüz yaşına g. didi Bedî'ü'zzamân : 012b/06, 014a/09, 017a/05, 018b/07, 019a/14, 020b/08, 026a/08, 028a/05, 028b/14, 031b/08, 034a/12, 036b/08, 040a/12, 041b/15, 047a/08, 049a/11, 049b/02, 049b/04, 049b/08, 050a/12.

girift (f) Yakalanma, tutma. -1-

Bedî'ü'zzamân'ın pençesine g. idüp: 011a/09.

girü Geri. -5-

g. dönüp gideyim dirken ol dem ardından bir kütür: 002b/10, 021a/01, 021b/06, 029b/10, 048b/02.

git- Gitmek. -58-

g. 'acâyib göresin diyüp bir tarafı gösterüp: 002a/13, 004b/11, 006b/02, 006b/04, 014a/14, 015b/01, 015b/06, 016a/03, 016b/02, 016b/09, 017a/01, 017a/05, 021a/01, 021b/11, 023b/14, 024a/10, 026a/15, 026b/07, 028b/02, 028b/03, 028b/14, 029a/01, 030b/02, 030b/04, 034a/14, 034b/09, 034b/14, 035a/13, 036b/08, 036b/12, 036b/13, 037a/02, 037a/03, 038a/12, 039a/06, 041a/08, 042b/12, 043a/06, 043b/11, 044a/05, 044b/03, 045a/03, 045a/13, 046a/11, 046a/13, 046b/01, 046b/04, 047a/09, 048a/03, 048a/06, 050a/03, 050a/09, 050a/11, 050b/08, 050b/09, 050b/11, 051b/13.

gök Gök. -1-

serāsime olup bre nedür aşlı g. mi: 040a/14.

gömül- Gömülmek. -1-

darbları yidi Serverüñ ayakları yire g.: 041b/13.

gönder- Göndermek. -8-

itmiş Hâk Te‘ālā bize bu dilāveri hidāyet g.: 009a/07, 009b/09, 010a/02, 015a/06, 019a/01, 038a/11, 043a/13, 044b/14.

göñül Kalp, yürek, gönül. -7-

bunlardur görüp hayrān olup herkes g.: 003a/10, 007b/03, 010a/06, 010a/09, 024b/11, 036b/04, 045a/09.

gör- Görmek. -120-

Perverdigārum virdi g. imdi adam nice қапılır: 002a/03, 002b/01, 002b/08, 002b/14, 003a/05, 003b/07, 003a/10, 003a/12, 003a/13, 004a/15, 005b/12, 006b/02, 006b/05, 006b/11, 007a/01, 007a/10, 008b/05, 008b/07, 009a/04, 010a/07, 010a/13, 010b/10, 010b/11, 011b/09, 011b/13, 012a/13, 013b/02, 013b/13, 015a/02, 015a/12, 016b/05, 017a/15, 017b/06, 017b/10, 018b/07, 018b/10, 018b/13, 019a/03, 019a/04, 019a/15, 019b/01, 019b/14, 020a/03, 020a/14, 020b/05, 020b/06, 020b/08, 020b/09, 021a/07, 021b/08, 021b/13, 022a/01, 022b/03, 022b/07, 023b/04, 024b/01, 024b/03, 025a/04, 025a/10, 025b/07, 025b/13, 027a/03, 027a/04, 027b/10, 028a/07, 028b/03, 029b/09, 030b/02, 030b/04, 030b/06, 031b/09, 031a/12, 031a/13, 032a/06, 032b/05, 033b/14, 034a/03, 034a/10, 034a/11, 035a/14, 036b/14, 037a/07, 037a/11, 037a/15, 039a/01, 039a/13, 040b/13, 041a/01, 041a/06, 041a/10, 042a/02, 042a/08, 042b/06, 042b/11, 043a/09, 043b/08, 044a/08, 044b/11, 045b/15, 046a/03, 046b/06, 046b/08, 047a/05, 047a/09, 047a/12, 047a/13, 048a/05, 048b/09, 048b/11, 048b/13, 049a/13, 049b/05, 049b/09, 049b/13, 050a/08, 050a/10, 050b/03, 050a/12, 051b/06, 052a/09.

göre Göre. -3-

ve altun rikāb ve sā‘iri daḥı buña g. Server: 020b/13, 024b/10, 042a/01.

görin- Görünmek. -1-

āhū şüretine girüp g. öñince қаçup: 026a/08, 028b/10, 049b/13.

görüŝ- Görüŝmek. -1-

g. didi andan Server cümlesine vedâ': 046a/09.

gösder- Göstermek. -9-

hâl-i haşimî-yi g. gördiler ki bir altûn: 001b/11, 008b/05, 010b/03,
014a/07, 031a/12, 034a/09, 049b/01.

götür- Taşımak, ulaştırmak veya koymak, götürmek. -12-

pençesine kâfâsına g. ba'dehû koyu viridi: 006a/13, 011b/08, 017a/13,
023b/09, 026b/05, 026b/11, 027a/12, 030a/06, 033a/07, 040b/07, 045b/08,
045b/14.

göyde Gövde. -1-

olup g. sürüp götürdi ol: 040b/07.

gözed- Gözetmek. -1-

gice ve gündüz fırsat g. idi ol gün: 026a/07.

göz Görme organı. -9-

ve dağı altında bir g. var idi âyine kadar var: 003b/14, 007b/05,
010b/10, 020a/15, 025a/01, 026b/06, 026b/13, 046b/14, 048b/03.

gözle- Gözlemek. -1-

itdügim haber alup fırsatım g. ben de yalnız ŝikâra: 043b/10.

ğubâr (f) Toz. -1-

olmuş tiz dest-mâl ile ğ. silüp süpürdi: 017a/10.

ğurbet (a) Gurbet. -2-

'askerüm ne hâlde ben yalnız bu ğ. nice oluram: 003b/05, 003b/16.

ğurür (a) Gurur. -1-

varasın gerekdür hemân ğ. ve 'ucub-i nefsi: 004a/08.

ġusl (a) Gusül. -1-

ġ. idüp dīvāna gelüp Şāh'uß elin: 025a/14.

ġüc Güç. -3-

itmekle g. ile bile yazdılar Server gelüp: 006a/07, 022b/10, 045b/08.

ġül (f) İfrit, hortlak. -2-

seyr için ol kadar dīv-i cinnī ve 'ifrit ve ġ.: 033b/08, 036b/10.

ġül- Gülmek. -5-

öyle urdı ki ve g. kim ol ġār dürlü dürlü: 028a/06, 028a/07, 033a/15, 033b/04, 041a/14.

ġümān (f) Şüphe, zan. -1-

yoğsa hemān g. mısın didi çünkü: 005b/13.

ġümüş Gümüş. -2-

ķubbeli bir pād-gāh ve yediyüzaltmış g.: 018a/12, 019b/05.

ġün Gündüz, ortalığın aydınlık olduğu zaman aralığı. -27-

itmişdi seyrān idüp gezerken bir g. yolu buraya: 009b/01, 014b/11, 014b/13, 014b/15, 015a/14, 022b/09, 024a/04, 024b/04, 025a/13, 025b/02, 025b/13, 029a/05, 029b/02, 030a/07, 030b/04, 035a/13, 035b/15, 036a/05, 044a/01, 045a/02, 045a/14, 046a/11, 048b/08.

ġünāh (f) Günah. -1-

bu g. yitmez mi? bir adam kendü: 038a/01, 038b/11.

ġündüz Günün sabahtan akşama kadar süren aydınlık bölümü. -1-

gice ve g. fırsat gözedür idi ol ġün: 026a/07.

ġüneş Gezegenlere ve yer yuvarlağına ısı ve ışık veren büyük gök cismi. -3-

ammā rāvī eydür meger İskender Şāh'un bir g.: 009b/02, 028b/03, 029a/01.

güne (f) Tarz. -1-

bu g. sözler söyleyüp turlardı bu kez: 013b/06.

gürle- Kalın ve gür sesçikarmak. -3-

Server-i ‘âlem gürz g. inzâl şunup: 013b/11, 036a/05, 041b/04.

gürüldü Aralarında uyum bulunmayan düzensiz seslerin bütünü, şamata. -1-

nâgâh bir g. oldu ne ola dirken: 046b/05.

gürz (f) Sihah olarak kullanılan ağız topuz. -9-

atdı nigâr kaçıyup g. ile hamle eyledi: 013b/10, 013b/11, 013b/12, 018b/05, 019a/11, 030a/14, 034a/02, 041b/08, 041b/10.

güşâd (f) Açılma, açma, açılış. -1-

yedi kez şağına burasın kapu g. olur: 049a/10.

güşâde (f) Açık. -1-

zür idüp kapu g. olup içerü girüp: 049b/04.

güyâ (f) Sanki. -1-

otuzaltı pâre âlât-ı harbin bulup g.: 020a/10.

güzel Güzel. -2-

Hamza oğludur âh şol nigârı görsem g.: 010a/13, 039a/02.

güzide (f) Seçkin. -3-

Hamza degüldür var ise bir g. dilâverdür zîrâ: 001b/05, 017a/13, 039a/07.

güzîn (f) Seçilmiş. -1-

feth eyledi bundan ey merd-i g. adam olmaz didi: 025a/06.

-H-

hâb (f) Uyku. -2-

ol arada uyğusı gelüp h. vardı: 025b/09, 026a/11.

habbe (a) Parça, tane. -1-

ğayri bir h. kabül itmeyüp cümle İskender: 023b/11.

haber (a) Haber. -20-

işüdüp ve pāy-ı tahta oturdığıñ h. alup: 005a/03, 009b/06, 009b/08, 010a/02, 025b/15, 026a/01, 027a/11, 027b/13, 035b/07, 035b/14, 036b/03, 037a/04, 038a/06, 038a/15, 043b/10, 044a/09, 045a/04, 045b/05, 047b/05, 050b/1.

h.al- Bilmek, haberdar olmak.

işüdüp ve pāy-ı tahta oturdığıñ h. alup: 009b/06, 025b/15, 026a/01, 027a/11, 035b/07, 038a/06, 043b/10, 044a/09, 045a/04, 045b/05, 047b/05.

h. gönder- Herhangi bir amaçla bildirmek.

pederine h. gönderüp niçün böyle idersin: 009b/08, 010a/02.

h. ol- Bilgisi olmamak.

Bedī' insān olduğından h. olmadı: 037a/4.

h.vir- Bir şeyle ilgili bilgi göndermek.

hasret öldüğim h. vir benden ümīdlerin kessünler: 027b/13.

h.var :Bilgi ulaştırmak.

benüm bu işden ne h. var eger babañ:038a/15.

habs (a) Hapsetme, kapatma, tutma. -4-

h. eyledüm hergün ölümlerin isteyüp: 049a/06, 049a/12, 050b/06, 051a/12.

h. eyle- Hapsetmek.

anları ele getürüp ve bu kûbbe içinde h. eyledüm: 049a/06, 050b/06, 051a/12.

hâce (f) Hoca, efendi. -3-

olam zâhir var ise atam h. Abdullâh: 023a/10, 043a/04, 044b/11.

hadd (a) Sınır. -1-

sizler murâd eylediñiz benüm ne h. ki: 025a/08.

hadem (a) Hizmet edenler, maiyet halkı. 020a/02.

Hak (a) Allah'ın bir ismi, doğru, adalet, pay. -18-

tenhâ olduğu yirde ol dem H. Te'âlâ dergâhına: 003b/03, 005a/01, 006a/14, 007a/06, 009a/02, 009a/07, 009a/13, 010b/14, 018a/07, 019a/01, 021b/01, 023a/03, 029a/11, 029b/13, 036a/15, 038b/04, 038b/06, 039b/13.

H. Te'âlâ Yüce Allah.

H. Te'âlâ bize bu dilâveri hidâyet gönderdi: 003b/03, 005a/01, 009a/07, 019a/01, 021b/01, 023a/03.

h.-ından gel-Bir kimseyi yenmek, bir işin üstesinden gelmek.

gelmeyenlerin h. geldiler: 009a/13, 018a/07, 036a/15, 038b/04, 038b/06.

hâkî (f) Topraktan yaratılmış (insan). -16-

iy h. kâdir olursañ ihmâl itme zîrâ ol: 021b/05, 022a/06, 027a/03, 032b/06, 032b/11, 032b/12, 033a/10, 034a/06, 035b/02, 038a/02, 039b/11, 040b/10, 041a/02, 041a/08, 051b/12.

hakîm (a) Erdemli, seçkin, hakim. -4-

elinde helâk olacağıñ h. Āşaf Berhîyâ'dan: 017b/03, 017b/08, 017b/14, 030b/12.

hâl (a) Hal, durum. -19-

niyâz idüp eyitdi yâ Rabe'l'âlemîn ne 'aceb h. oldı: 002a/03, 003b/04, 003b/05, 006b/02, 008b/05, 010b/11, 011b/09, 013b/02, 013b/13, 021b/15,

029b/02, 030b/13, 037a/11, 038a/01, 040b/13, 041a/01, 042b/06, 042b/11, 048b/04.

hālā (a) Şimdi. -2-

salṭanat kalmışdur h. ṭılsım ḳomuşdur özge: 015b/08, 044b/11.

halālleş- (a) Helalleşmek. -1-

zuhūr itmedi diyüp birbirleriyle h.: 037b/07.

halāş (a) Kurtuluş, kurtulma. -12-

miḥnetden h. idiyüm benüm de İskender Şāh: 028a/03, 030a/09, 037b/04, 037b/06, 039a/11, 040b/05, 044a/13, 049a/12, 050b/12, 051a/13, 051b/06.

h. eyle- Kurtarmak.

furşat virüp la‘īni ḳatlı eyledüm ve sizi h. eyledüm: 037b/04, 040b/05, 044a/13, 051a/13.

h. it- Kurtarmak.

şimdi bizi bu h. ider diyüp şād oldılar: 028a/03, 030a/09, 037b/06, 039a/11, 049a/12, 050b/12.

h. ol- Kurtulmak.

çoḳdan h. olurduk didiler: 051b/06.

halk (a) Bir milleti meydana getiren insan topluluḡu. -7-

huşümet ider ise ḥaṭā ider didi h. girüye: 002b/10, 006a/08, 008b/11, 009a/10, 036b/08, 036b/09, 043b/09.

halka (a) Ortası boş, yuvarlak şekil, daire biçiminde olan şey. -2-

ḳapunuñ h. yapışıp yedi kez şaḡına: 049b/03, 049a/09.

hamā’il (a) Kılıcı bele bağlamaya yarayan kayış. -1-

öpüp başuna ḳodı ve andan beline h. idüp: 032a/14.

Hāmān-ı Kūhten (f) Özel isim. -1-

bu kez Māhān-ı Kūh-senc ve qarındaşı H. K. ikisi: 002a/07.

ḥamle (a) Hamle, İleri atılma, atılım, saldırış. -15-

ḥ. men‘ idüp anıda bir müşt ile sernigün eyledükde: 002a/06, 002a/08, 013b/10, 034a/04, 039b/07, 040b/13, 041a/09, 042a/08, 042a/05.

ḥ.it- Atak yapmak, saldırmak.

yirlerinden ṭurup iki cānibden Server de ḥ. idince: 002a/08, 034b/07, 040b/02, 042a/12.

ḥ.eyle- Atak yapmak, saldırmak.

nigār қақıyup gürz ile ḥ. eyledi: 013b/10, 041b/02, 041b/07.

ḥammāl (a) Hamal. -1-

ḥ. mıyım? ve hem sen İslām’a gelür degülsin diyüp: 022a/03.

Ḥamza (a) Hz. Hamza. -37-

Ve ḳāf diyārların temāşā idüp Ḥ. gibi ḳāf: 001b/01, 004a/04, 008a/13, 008b/13, 010a/13, 030a/04, 030a/06, 032b/07, 032b/08, 033b/06, 033b/14, 035a/06, 035b/02, 035b/07, 035b/13, 036a/14, 036b/04, 038a/03, 038a/05, 038a/13, 038b/03, 039a/02, 039a/03, 039a/07, 039a/08, 039b/12, 039b/13, 039b/14, 040a/05, 043a/01, 043a/02, 044a/09, 044b/01, 044b/15, 045a/01, 045a/04, 045a/06.

ḥançer (a) Hançer. -2-

ḥ. ve kimi ṭig-i ḥün-feşan dest urup Bedī‘ü’zzamān’uñ: 002a/14, 032b/01.

ḥār ḥār İkilime. -1-

ve ḥ. ḥ. şolumağa başladı ammā nevbet Bedī‘ü’zzamān’a: 006a/09.

ḥarāb (a) Yıkık, viran. -2-

ve Rub’ı mesūnı öyle ḥ. ide kim bir taş bir taş: 036b/01.

ḥarāb-ābād (f) Harabiyetle dolu olan yer. Tam harabe. -1-
ḥ. seyrān idüp çok dürlü ḡarāyib: 017b/04.

ḥarb (a) Savaş, kavga. -7-

ḥ. ile ḡapup ḡolınuñ üzerine aldı Zilzāl: 006b/01, 018a/10, 018a/14,
020a/07, 020a/10, 023b/10, 033a/02.

ḥarāc (a) Vaktiyle müslüman olmayanlardan alınan vergi, haraç. -1-
ṣād oldı andan Rūm ḥ. deḡer bir ḡil'at: 024b/13

ḥareket (a) Bir cismi veya vücudu oynatma, kıpırdatma veya kımıldanma. -8-
istediler Zilzāl ḡayḡırup ḥ.: 007b/07, 012a/07, 016b/12, 019a/08,
031b/12, 050a/14, 051b/02, 052a/02.

ḥ.it- Eyleme geçmek, kıpırdamak, hareket etmek.

Serveri yiründen ḥ. itdiremediler: 007b/07, 012a/07, 019a/08, 031b/12,
051b/02, 052a/02.

ḥarem (a) Saray ve konaklarda kadınlara ayrılan bölüm, harem. -1-
yiründen ṡurup ḥ. varup Mihrānūr Bānū'yı: 024b/15.

ḥarman (f) Harman. -1-

tīḡ ḡılāfından ḡıḡduḡı zamān ḥ. cürmi ḡadar: 031a/07.

ḡaş (a) Has, özgü. -1-

ve Server'e bir ḥ. sarayda mekān ta'yīn idüp: 009a/09.

ḡasm (a) Düşman. -5-

işidüp bize ḥ. olurlar didi vezirleri: 004b/08, 010a/01, 024a/15, 031a/09,
034a/11.

ḡasret (a) Özlem. -1-

bunda ḥ. öldüḡim ḡaber vir benden ümīdlerin: 027b/13.

ḡāṣṣa (a) Özellik, çok özel nitelik. -2-

ṣānīdür ḡaḡ Te'ālā aña ḥ. virmişdür lakin: 029a/11, 030a/11.

hāṣā (a) Haşa. -1-

ömriñüz mezīd olsun ammā h. sen bāzergān: 044a/15.

Haşimī (a) Hz. Muhammedin mensubolduğu kabile. -2-

ve bevvāb ve sāir ḥadem ḥ. ehl-i dīvān üslūb: 008b/05.

ḥaṭā (a) Yanlış, hata. -8-

ḥ. it- Yanlış yapmak.

kaçan bir ḥaşma atsañ urursuñ ḥ. itmez: 002b/10, 004b/09, 042a/06.

ḥ. eyle- Yanlış yapmak.

bilmedük bilmezlik sebebiyle ḥ. eyledük ‘afv:: 008a/01.

ḥ. gel- Zarar gelmek.

Bir kılına ḥ. gelmedi: 021b/02.

ḥ.ol- Yanlış yapılmak.

Çorçarum ki bir ḥ. ola: 012b/13, 041b/12, 042a/01.

hātif (a) Sesi işitilen ve kendi, görülmeyen seslenici, gayipten haber gelmesi.-2-

ol dem h. bir āvāz geldi ki yā Bedī‘ ḳanı saña: 022a/08, 042a/13.

ḥattā (a) Bundan başka, fazla olarak, dahi, bile, hemde üstelik de. -2-

Şāhibḳırān olursun didi ḥ. yidi yaşımdan: 008b/02, 035b/03.

ḥatt (a) Yazı. -1-

ol ḥ. kimese oḳumağa ḳādir olmaz: 018b/14.

ḥavāle (a) Havale etme, gönderme, yollama. -4-

ḥ.eyle-Yollamak, atmak, göndermek.

el nīzeye urup Bedī‘a bir nīze ḥ. eyledi: 002a/04, 013a/13, 013b/15, 034a/01.

havā (a) Hava. -3-

ḳolıyla baş h. perrān oldı la‘īn: 022a/05, 026b/12, 047a/08.

ḥavf (a) Korku. -7-

benüm ḥ. bunda ḳuş uçmaz: 006b/03, 021a/09, 033a/08.

ḥ. it- Korkmak.

Server ben ḥ. iderüm: 046b/09, 048a/05, 049b/14.

ḥ. eyle- Korkmak.

Bedī'a muḳābil olmağa ḥ.eyledi: 026a/04.

hāy Azarlama, şaşma ve sevinç bildirmede kullanılan bir söz. -6-

sā'ir pehlevānlara ğayret düşüp h. nedür: 002a/10, 003a/14, 006b/07, 032a/03, 034a/12.

ḥayāt (a) Yaşam. -3-

şundi Server yidi içdi ḥ. buldı: 019b/14, 029b/07, 045b/12.

ḥayf (a) Yazık. -1-

ḥ. şunu oḳ ile uramadum diyüp daḥı: 025b/06.

ḥayır¹Hayır, olumsuzluk bildiren söz. -3-

şaşurdu ve kimi de h. ḳorḳdı diyüp: 008a/08, 012b/15, 013b/05.

ḥayır²(a) İyilik. -5-

yanında olanlara eyitdi Allāhū Te'ālā ḥ. vire: 018a/15, 025a/09, 031a/05, 037a/14, 046b/12.

ḥayḳır- Haykırmak. -6-

ḥ. ki cihān şadā ile ṭoldı dīv ḥareket: 007b/07, 021b/10, 022a/06, 028a/09 031b/12, 041a/07.

ḥayrān (a) Hayran, tutkun, şaşkın. -15-

ḥ.ol-Şaşırmak, gıpta etmek.

bunlardur görüp ḥ. oldılar andan el urup: 003a/05, 003a/10, 012b/02, 013b/02, 016b/03, 021b/10, 022b/07, 023a/03, 023b/06, 027a/02, 031a/12, 041a/11, 048a/14, 048b/07, 050b/07.

ḥayret (a) Hayret. -4-

bu ḥālî gördükde ḥ. kendüsinden gitdi: 003a/13, 006b/15, 006b/02, 006b/04.

ḥazîne (a) Hazine. -4-

birgün bunuñ içinde ḥ. ḳor ki birgün: 015a/14, 015a/02, 046a/04, 046a/06.

Ḥazret (a) Yüceltme amacıyla kullanılan bir unvan. -18-

dīvārî şakḳ olup Ḥ. Hızır Nebî ‘āleyhi’sselām: 003b/08, 003b/10, 004b/11, 005a/02, 008b/01, 008b/04, 008b/08, 018a/03, 023a/09, 023a/12, 029b/08, 030b/10, 031a/02, 032b/15, 034a/13, 034b/05, 046a/06, 051a/06.

ḥazz (a) Hoşlanma, sevinç, mutluluk. -3-

ḥ.it- Hoşuna gitmek, memnun olmak.

sözlerinden ḡāyet ḥ. idüp şafā eyledi:004b/12.

ḥ. eyle- Sevinmek.

Rub’-ı meskūna iletür şanup ḥ. eyledi: 003b/13, 014b/01.

helāk (a) Yok olma, ortadan kalkma. -29-

dilāveri Bānū şimdi urup nīze birle h.: 002b/01, 013b/03, 021b/04, 025b/10, 026a/05, 026a/13, 027a/09, 027b/01, 027b/03, 038a/04, 038b/12, 048a/11, 049a/02.

h. eyle- Öldürmek, yok etmek.

dive bir tīg urup h. eyledi: 021b/15, 023a/02, 027b/05, 030a/04, 034b/12.

h.it- Öldürmek, yok etmek.

bir fiske ile h. ider: 031a/01, 040a/07, 044a/06, 046b/11.

h.ol- Ölmek, yok olmak.

Hezār dürlü ‘azāb ile h. olsun: 015b/10, 017a/02, 026a/15, 026b/02, 029a/09, 030b/12, 031a/01.

hele Hele, sonunda. -11-

ifāde idüñ h. görelim ister mi didi bunlar: 023a/14, 024b/03, 027b/06, 028b/12, 029a/05, 038b/04, 040a/05, 041b/14, 043b/15, 045a/08, 050a/06.

hem (f) bir şeyi açıklamak veya anlamı güçlendirmek için özellikle, zaten, bir de, şurası da var ki anlamlarında kullanılan bir söz. -5-

h. sen İslām'a gelür degülsin diyüp: 022a/03, 039a/14, 047a/15, 047b/02, 047b/03.

hemān (f) Hemen, çabucak. -29-

çıķup gide diyüp h. yirlerinden şıçraşup kimi: 002a/13, 004a/08, 005b/13, 009a/04, 013b/14, 014a/10, 014a/11, 014a/12, 016a/01, 017a/01, 019a/11, 024b/01, 025b/08, 025b/15, 026b/02, 028a/09, 034a/15, 037a/12, 038b/09, 039a/02, 039b/09, 040b/14, 039b/15, 045b/10, 046b/08 049b/05, 050a/05, 051b/01, 052a/06.

hendek (a) Hendek. -3-

küşade köprüleri var etrāfi ħ. su: 016a/08, 017a/02, 017a/15.

henüz (f) Henüz. -4-

h. üçyüz yaşına girdüm didi Bedī'ü'zzamān: 019b/14, 028a/05, 028b/02 039a/04.

hep (f) Hep, tamamıyla. -2-

meskūn adamsı h. sencileyin kütāh-ķāmet midür?: 008a/06, 023a/14.

her (f) Her.-23-

bunuñla çoklık muķāvemət ider kimse bulunmaz h. kim: 002b/09, 004a/01, 004a/11, 005a/11, 005b/15, 006b/12, 007b/08, 014a/10, 015a/04, 015a/06, 015a/09, 015a/13, 015b/02, 016a/11, 030a/12, 036b/11, 037b/12, 041b/05, 047b/12, 050a/13, 050a/15.

herce bād-a-bād (f) Ne olursa olsun. -1-

senüñ yolına ķurbān h. b. ben seni: 045b/13.

hergiz (f) Aslā, katiyyen. Hiçbir suretle. -1-

emmâreden ve tekebbürden gâyet sakınup h. kendüye: 004a/09.

hergün Hergün. -1-

habs eyledüm h. ölümlerin isteyüp: 049a/06.

herkes (f) Herkes, insanların bütünü. -1-

bunlardır görüp hayrân olup h. gönünden: 003a/10.

hevâ (a) Nefis isteği. -7-

leşinden görünmez oldu h. gâyet ıssı: 014b/12, 017b/07, 028b/10, 028a/12, 026b/03, 034b/04, 041a/07.

heves (a) İstek. -1-

ve bu kubbenuñ seyrine h. idüp gelüp bu: 048b/12.

hey Bir seslenme sözü. -2-

bütün olmuş hayrân olup eyitdi bre h.: 041a/11, 050a/01.

heybet (a) Heybet. -1-

taşra çıkdı öyle h. şalâbet ile: 022b/04.

hezâr (f) Bin. -6-

Şâhibkırân'larda olur yoḥsa h. dilâverler: 008a/10, 026b/01, 033b/11, 035b/03, 035b/14. 038a/04,

hımâr (f) Eşek. -2-

gülüp iy la'în taşcı h. vaḳf ol: 028a/06.

Hızır Hızır. -14-

dīvârı şakḳ olup Hâzreti H. Nebî 'Āleyhi'sselâm: 003b/08, 003b/10, 003b/13, 004b/11, 005a/02, 005a/08, 008b/01, 008b/04, 008b/09, 029b/05, 029b/08, 029b/11, 042b/01, 044a/03.

hicâb (a) Utanma. -3-

olan dilâverlerden **h.** idüp dönüp: 011b/10, 012b/03, 024a/01.

hîç (f) Hiç. -2-

bu oklar h. zâyi' olmaz ve kaçan bir haşma atsan: 004b/08, 014b/08.

hidâyet (a) Doğru yolu gösterme. -2-

itmiş **Hağ** Te'âlâ bize bu dilâveri h. gönderdi: 009a/07, 019a/01.

hikâyet (a) Anlatma. -2-

h. eyle- Anlatmak.

oldum diyüp bunlara bir bir h. eyledi bunlar: 023a/01, 045a/07.

hikmet (a) Hikmet, bilgelik . -3-

imdi taḥkîk bunda bir **h.** var ancak şabr eyleñ: 002b/07, 018b/11, 029b/15.

hil'at (a) Kaftan. -2-

rûm ḥarâcî deger bir **h.** geydürdi: 014b/02, 024b/13.

himmet (a) Yardım. -1-

bu dilâverden gerçi ḳaddi azdur ammâ h. bülend: 010b/13.

Hind Hintli. -1-

yoḡsa H. öyle erlik ider bulunmaz: 044b/08.

Hindî Hindistanlı. -2-

H. beñzemezsin ol İbrâhîm ve Nebî Nesl-i: 023a/14, 044b/06.

Hindistan Hindistan. -2-

fıkr idüp cānum ben H. diyarında: 023a/06, 043a/04.

hisâb (a) Hesap. -3-

h. idersek dört olur sonra beş olsa: 003b/01, 028b/08, 035a/03.

hişâr (a) Hisar. Etrafını alma, kuşatma. -4-

bu köprüñün nısfına varınca **h.** ḳapusından: 016a/07, 016a/10, 016b/13, 016a/15.

hizmet (a) Görev, vazife. -5-

Ähen-Dest oğlı Qahrämän-ı qätile h. ider: 030b/10, 051a/02, 051a/09, 051a/14, 052a/09.

Horasän Horasan. -1-

gice Őir-i H. Hüsrev'ün bağında qalup nışfu'lleylde: 003b/02.

hortum (a) Hortum. -2-

bir fil zähir olur bir kerre h. qapup: 016b/01, 017a/01.

hoş (f) Hoş. -7-

h. gelüp bir nice gün bu diyärda oturup: 007b/12, 010b/09, 011a/03, 014b/13, 032b/13, 046a/01, 048a/15.

hüb (f) Hoş güzel, iyi. -1-

bir däne h. mürgzärda inüp ähü gäyib: 043b/12.

Hudä (f) Yaradan, Allah, Tanrı. -13-

bizüm adımıza bağlanmışdur H. müyesser iderse: 005a/05, 005b/07, 012a/15, 015b/14, 019a/06, 022b/02, 023b/01, 026a/13, 029b/12, 039a/10, 041b/11, 044a/12, 046b/11.

hün-feŐän (f) Kan saçan. -1-

hançer ve kimi tiğ-i h. dest urup Bedi'ü'zzamän'ün: 002a/14.

hürd (f) Kırılmış, ufalanmış, paramparça olmuş. -1-

h.ol-Parçalanmak, kırılmak.

h. olurdı ammä Haq Te'älä Őakladı bir qılına: 021b/01.

hürd-häm (f) Parçalanmış, param parça. -1-

h. oldı server Őäd olup bir tarafa reväne: 028/01.

huŐmet (a) Düşmanlık. -1-

h. ider ise haqta ider didi halk girüye: 002b/10.

ḥuṣūsa (a) Özellikle. -1-

baña farzdur ḥ. bunlar cümle Ehl-i İslām: 036b/06.

ḥuṣūṣ (a) Konu. -1-

idi biz aña ḥizmet iderdük soñra bir ḥ: 051a/10.

hücre Küçük oda. -3-

andan bir kūçek h. görüp yakın varup: 020a/05, 020b/05, 020a/08.

hücüm (a) Hücüm, saldırı, saldırma. -7-

h. it-Saldırmak.

üzerine h. idince berinden İskender-i Şāh'ı Şu'ā'inüñ: 002a/15, 002a/17,
007b/06, 028b/05, 029b/01, 040a/08, 051b/12.

ḥükemā (a) Hakimler. -2-

ḥ. oturup ve erbāb-ı dīvān bunca serheng: 017b/12, 020a/01.

hüküm (a) Hüküm. -3-

h. itdügi vilāyetleri da'vet idüp imāna: 004a/01, 009a/12, 019b/14.

ḥükümet (a) Bir memleketi idare eden vekiller heyeti, hükümet. -1-

ḥ. it-Bir memleketi idare etmek, yönetmek.

yapmış ki gören hayātda henüz ḥükmi h. ider: 019b/14.

hüner (f) Marifet. -3-

gerek bunuñ ne kuvveti ve ne h. olsa gerek: 006b/09, 011b/13, 043a/08.

Hürmüz (f) Özel isim, Nūṣi'-r-revān'ın oğlu. -1-

H. aṣlā kabāḥat yoqdur atası Nūṣi'-r-revān: 043a/10.

ḥüsn (a) Güzellik. -1-

ḥ.-i cemal Yüz güzelliği.

ziyāde kuvvete mālīk idi ve ḥ. cemalde: 009b/04.

Ḥüsrev (f) Özel isim. -2-

gice Şîr-i Ḥorasân Ḥ. bağında alup nişfu‘lleylde: 003b/02, 006b/16.

Ḥüsrev-i Gülgünabā (f) Özel isim, gül kokulu pamuk kaftan. -3-

ayretünden ‘alı gitdi ammā Ḥ. G. Serverüñ: 001b/08, 006b/04,
016a/03.

Ḥüsrev-i abā (f) Özel isim. -1-

Şāh ve olu Ḥ. . ile ve sāir: 023b/02

-I- -İ-

ılāl (a) Azdırma. -1-

lāl it- Azdırmak.

İskender-i Kübrā bizüm azup şeytān ı. idecegin: 019a/02.

‘ırz (a) Irz, namus, iffet, şān ve şeref. -1-

cümlesine alebe eyledi ve ‘ı. pāy-ı māl eyledi: 006b/14.

ıssı Sıcak. -1-

leşinden görünmez oldu hevā āyet ı. olduğundan: 028b/10.

İbrāhīm (a) Özel isim, Hz. İbrahim (as). -6-

unutmayasın ve eger kim Āl-i İ. ve Nesl-i İsmā‘ıl’dan: 018b/01,
023a/09, 023a/12, 023a/15, 032a/07, 044b/06.

ibāl (a) İptal, bozma. -1-

ı. sihre mālikdür beni de helāk ider diyüp: 026a/05.

ibtidā (a) İlk olarak. -1-

ammā Servere du‘ālar idüp ı. Server imdi: 018b/15.

i- Yutmak, içmek. -2-

şandı Server yidi ı. ayāt buldı: 029b/07, 046b/04.

iç İç, dahil, herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dış karşıtı. -22-

i. rûşen oldı dîvi tekār ĩmāna da'vet: 003a/16, 015a/06, 015a/14, 015b/10, 017a/02, 018a/10, 020a/14, 025b/05, 026a/10, 030b/06, 031b/04, 031b/06, 032a/06, 032b/08, 032b/13, 034b/01, 037a/10, 041b/14, 043b/06, 044a/06, 049a/05, 049b/11.

içerü İçeri, iç taraf, dahil. -6-

şahıs dağı i. girüp gitdi ol bir kapularda: 017a/05, 018b/07, 019a/14, 020b/08, 049b/04, 050a/12.

içün Amacıyla, maksadıyla, sebep ve sonuç belirtir. -10-

rızā-yı bārī i. eyle ki dā'im manşūr: 004a/12, 009a/14, 011a/12, 014b/14, 036a/10, 036b/10, 037b/10, 038a/10, 042a/14, 047b/09, 047b/15.

idmān (a) İdman. -1-

ma'lūm oldı ki kemerde dağı māhir i. var imiş: 012b/05.

ifāde (a) İfade. -2-

idüp bunlara murādın i. idüp anlar da: 015a/01, 024b/03.

'ifrīt (a) Şeytan, zararlı ve korkunç mitolojik mahlūk, cin. -16-

didi ol dem 'i. dönüp ardına bakup: 021b/12, 025b/11, 027a/03, 030b/07, 032b/02, 035b/03, 035b/04, 033b/08, 036a/11, 036b/10, 040a/10, 043b/07, 049a/02, 050a/13, 050b/02, 050b/14.

ihmāl (a) İhmal, gereken ilgiyi göstermeme, boşlama. -1-

i. **it**-Savsamak, savsaklamak, boşlamak, önem vermemek.
iy hākī kādır olursañ i. itme zīrā ol: 034a/06.

içdām (a) Gayretle çalışma, sürekli uğraşma. -3-

i. **eyle**- Girişmek.

'işyān idüp kaçduğ bizi içdām idüp: 038b/12, 044a/12.

i. **it**-Girişmek.

nedür ki tā böyle helāklerine i. idersin: 051a/10.

iken Zarf fiil eki. -5-

baña muqābil olup gāfil i. ol la‘ın baña: 017b/06, 027b/09, 033b/06, 043a/07, 043a/15.

iki Birden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam. -21-

yirlerinden turup i. cānibden Server de ḥamle idince: 002a/07, 002a/08, 002a/09 003a/09, 003a/16, 006a/02, 006a/07, 006a/14, 012a/02, 022b/09, 023a/15, 025b/14, 031a/10, 031b/11, 031b/13, 035a/04, 035b/12, 042b/02, 042b/03, 043b/08, 046b/14.

iklīm (a) Yaşam yeri, cennet gibi. -1-

i. Şāh-ı Nūṣi’r-revān oğlu Hürmüz ile mābeyn: 017b/03, 043a/08.

i‘lām (a) Bildirmek. -2-

i‘. it-Bildirmek anlatmak.

Şehir ḥālqına aḥvāli i. idüp: 009b/12.

i‘.eyle-Bildirmek anlatmak.

İskender Şāh bu aḥvāli Bedī‘ü’z-zamān’a i. eyledi: 009a/10.

ile İle. -78-

Bedī‘i nāmdār bir sille i. zīr ü zeber itdi 002a/04, 002a/06, 003b/06, 004a/07, 004b/07, 005a/06, 006a/06, 006a/14, 006b/01, 006b/13, 008b/15, 010a/04, 011a/02, 012b/07, 013a/01, 013a/02, 013a/03, 013b/10, 014a/13, 015a/11, 017a/10, 017a/12, 019a/09, 019a/12, 019b/02, 019b/10, 020b/06, 022b/01, 022b/04, 022b/10, 023a/08, 023b/02, 023b/03, 024a/05, 024a/07, 024a/09, 024b/05, 025a/13, 025b/06, 026a/09, 026b/02, 027b/05, 029a/02, 029a/06, 029b/13, 031b/12, 032a/01, 032a/07, 032a/09, 032a/12, 033a/05, 033a/15, 035a/12, 035b/10, 035b/11, 036b/12, 040a/07, 040b/12, 041b/07, 042a/01, 042a/12, 043a/08, 043b/05, 044a/01, 044a/09, 044b/02, 044b/13, 045a/04, 045b/14, 046b/14, 046b/15, 047b/03, 047b/13, 049a/14, 050a/14, 051b/07, 052a/04.

ilerü Herhangi bir şeye göre daha ötede olan yer, ön, önce, geri karşıtı. -5-
Ähen-kemānı daḥı i. gelüp Server'ün ayacağına: 007b/02, 025b/07,
046a/13, 050a/09, 050a/11.

ilet- İletmek. -2-

beni Kūh-ı Şu'ā'uñ evvel ki kullesine i.: 003b/13, 045b/02.

'ilm (a) İlim. -1-

'i. mähirsin ben buña kâ'il degülüm gel imdi: 011b/12.

ilzām (a) Gerektirme. -1-

ğalebe idüp i. kılup andan ötri payı: 010b/15.

īmān (a) İman. -4-

anlar da cümlesi ī. geldiler İskender Şāh: 007b/04, 009a/11, 009a/12,
034b/01, 051a/01,

'imāret (a) Bayındırlık eseri, büyük yapı, bina. -1-

şehirler ve 'i. yapup niçe yıl bunda: 017b/11.

imdi Şimdi. -36-

i. taḥkīk bunda bir ḥikmet var ancak şabr eylen: 002b/07, 005b/11,
006a/12, 006a/13, 007b/11, 009a/02, 010a/09, 010b/12, 011a/03, 011a/04,
011b/12, 012a/13, 014a/09, 017a/13, 018b/15, 019a/04, 021b/05, 021b/11,
027a/04, 030b/01, 031a/15, 033a/12, 033b/12, 034a/04, 037b/04, 038a/05,
039a/06, 040a/06, 040b/10, 041b/02, 042a/03, 046a/01, 046a/15, 048a/11,
049a/08.

imtiḥān (a) İmtihan. -5-

zāhir murādūñuz i. ise yeter zīrā kim mes'ele ma'lūm oldu: 002b/03,
009b/10, 009b/14, 010a/02, 011a/03.

in- İnnek. -11-

ve bağına i. ve kimi de boşa çıkup Ḥudā: 025b/08, 027b/10, 030a/15
041a/07, 041b/11, 043b/12, 046b/02, 048a/01, 048a/08, 049b/14, 050a/03.

in Mağara. -1-

ol dem yılanlar i. girüp gitdiler Server: 028b/14.

'inād (a) İnat. -4-

'i. eyle-: Israr etmek.

'inād eyleyüp düşnām virdi: 034b/02.

'i. it-: Israr etmek.

'i. itme seni қatl iderüm didi dīv-i sefīd: 034a/05, 040a/01, 050b/12.

'ināyet (a) İyilik, kütuf. -1-

'i. Hақ ile saña bir zorum vardır ikisi: 006a/14.

ince İnce. -1-

bir i. ip ile mühürlemişler Қāhir-i Perrī-zād buna: 051b/07.

inşāf (a) Merhamete dayalı olan adalet. -3-

yā Қāhir-i Perrī-zād emān el-emān i. oldı: 007a/10, 042a/11, 050b/04.

insān (a) İnsan. -6-

қanda gider dimeyüp Bedī'i i. olduğundan: 003a/02, 037a/03, 039b/03, 047b/12, 048a/10, 050b/05.

intikām (a) Öç, öç alma. -3-

niçe mazlūmuñ i. zālimlerden alup ve bunda niçe yādgārlara mālīk olursın: 030a/01.

i. al-Öç almak

haber alup bende hemān i. alayum diyüp: 025b/15, 037b/11.

inzāl (a) İndirme. -1-

Serveri 'ālem gürz gürleyüp i. şunup: 013b/11.

ip İp. -2-

zincirler bize bir çürük i. қadar gelmez çokdan: 051b/05, 051b/07.

ir- Ermek. -2-

feryadı āsmāna i. İslām cinnīleri: 021a/10, 042b/04.

iriş- Erişmek, varmak. -4-

ol dem ‘amūduñ kapup i. bir ‘amūd havāle: 034a/01, 043a/02, 048b/05, 050a/04.

irtesi Ertesi, sonrası. -3-

ile ber-murād oldılar i. gün Bedī‘ü’zzamān: 025a/13, 029a/01, 046a/11.

ise Koşul şart vs. anlam ilgileri kuran edat, ise. -23-

huşūmet ider i. haṭā ider didi halk girüye: 002b/04, 002b/08, 002b/10, 003a/12, 009a/15, 010a/10, 010a/14, 014a/11, 018b/02, 018b/03, 023a/10, 026a/15, 027a/15, 029b/02, 033b/15, 036a/15, 036b/08, 039a/07, 040a/05, 042a/01, 045b/01, 048b/10, 050b/05.

İskender (f) Özel isim, büyük iskender. -58-

düşüp kule-i evvel-i Şāh-ī İ. K. Şah’uñ oğlu Hüsrevi: 001b/07, 001b/10, 002a/15, 003a/12, 005b/08, 006b/03, 008a/03, 009a/01, 009a/11, 009b/02, 009b/12, 010a/01, 010b/02, 010b/06, 010b/11, 012b/09, 013a/03, 013b/01, 014a/15, 014b/07, 014b/09, 014b/10, 015a/02, 015a/10, 015b/05, 015b/13, 015b/15, 016a/04, 016a/12, 016a/14, 016b/05, 017b/02, 018b/08, 019a/02, 019b/09, 020a/09, 021a/02, 021a/13, 022a/01, 022b/05, 022b/11, 023b/01, 023b/11, 024a/04, 024b/01, 024b/12, 024b/14, 025a/05, 025a/09, 027a/09, 027b/11, 028a/03, 035a/01, 043b/04, 041b/08, 043b/02, 043b/05, 045b/04.

İslām (a) İslam. Boyun bükerek teslim olmak. Allahü Teâlânın Muhammed Aleyhisselâm vâsıtasıyla bildirdiği emirler ve yasakları. -10-

baña farzdur huşūsā bunlar cümle ehl-i İ.: 009b/11, 022a/03, 036b/06, 042b/04, 044a/11.

İ. gel- Müslüman olmak.

ve hem sen İ. gelür: 009a/05, 024a/14.

İ. getür- Müslümanlığa davet etmek.

cümlesin İ. getirüp kendüne tâbi' kılasın.: 004a/03, 018a/06, 043b/03.

İsmâ'îl (a) Hz. İsmail (as). -3-

andan âhîr zamânda devri kıamerde Hâzreti İ.: 018a/03, 023a/09, 044b/07.

'ism-i a'zam (a) Allah'ın yüz isminin manaca en kapsayıcı olanıdır. -4-

söylesin diyüp 'İsm-i a'zamı' dağı ta'lim buyurup üç: 004b/06, 008b/10, 026a/04, 051b/08.

iste- İstemek. -15-

bu nâ-bekâr bu dîvânı Şâh'da neylemek i. yâ bu kadar: 002b/03, 002a/11, 007b/07, 010a/01, 010a/14, 023b/15, 024a/04, 024a/09, 024b/03, 024b/07, 025a/03, 036a/11, 037b/02, 038a/14, 049a/06.

istihrâc (a) Çıkarım. -1-

i. idüp Şâh'um senüñ bu şehirlerin: 017b/15.

'işyân (a) İsyân. -1-

'i. it- İtaatsizlik etmek.

'i. idüp kaçduk bizi ikdâm idüp: 051a/10.

iş Bir sonuç elde etmek, çalışma. -9-

nâ-ma'kûl i. eyledün elbette ben anuñla imtihan: 008b/13, 009b/07, 009b/10, 012b/08, 012b/11, 023a/15, 029b/12, 038a/15, 046a/02.

işaret (a) İşaret. -3-

i. it-El yüz hareketleriyle göstermek.

gün oturup 'i. idüp tûrup birgün: 015a/14, 039a/02, 044a/05.

işid- İşitmek, duymak. -16-

bu sözleri i. n'ola hemân buyuruñ diyüp: 005b/14, 009a/03, 009b/06, 012b/10, 016a/01, 022b/02, 024b/12, 024a/15, 033a/15, 035b/15, 036b/03, 037b/12, 038b/09, 039a/01, 044a/10, 051b/01.

işle- Yapmak. -1-

her ne i. rızā-yı bārī için eyle: 004a/11.

işlet- Kumaş ve benzeri bir şey üzerine işleme, nakış yapmak. -1-

Mışır'a Ka'be örtüsü i. gönderdüm didi: 044b/14.

'işret (a) İçki içme. -4-

'i. ve şāyd ü şikār gāh iderlerdi: 009a/14.

'işret-gāh: İçki içilen yer.

gāh 'i. gāh şāyd ve şikār üzere oldılar.: 025b/01.

'i. it-: Eğlenmek.

'i. idüp ve kendü için bu diyārda: 014b/03, 014b/14.

işte Gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenir, aha, işte. -24-

eyitdi iy dilāver i. ben bu kadar kuvvete kâdirüm göreyim: 002b/12, 002b/14, 005a/02, 008a/15, 008b/03, 008b/14, 010b/03, 013a/11, 015b/07, 025a/04, 027a/12, 029b/13, 030a/09, 031b/05, 031b/07, 032b/12, 033a/06, 033a/12, 034a/07, 034b/15, 035a/10, 042a/14, 044b/04, 047b/14.

it-Yapmak, etmek. -359-

cinnîleri āzād i. ben de seni āzād ideyim didi: 001b/03, 001b/09, 002a/01, 002a/04, 002a/06, 002a/08, 002a/15, 002a/17, 002b/01, 002b/02, 002b/06, 002b/08, 002b/09, 002b/10, 002b/11, 002b/16, 003a/03, 003a/09, 003a/15, 003a/16, 003b/04, 003b/11, 004a/01, 004a/04, 004b/05, 004b/09, 004b/10, 004b/12, 005a/07, 005b/09, 006a/04, 006b/16, 007a/01, 007a/07, 007b/06, 007b/08, 007b/09, 007b/13, 008a/04, 008b/11, 008b/12, 008b/14, 009a/06, 009a/07, 009a/08, 009a/09, 009a/10, 009a/12, 009a/14, 009a/15, 009b/01, 009b/03, 009b/04, 009b/05, 009b/07, 009b/08, 009b/09, 009b/11, 010a/07, 010a/09, 010b/05, 010b/10, 010b/15, 011a/09, 011b/06, 011b/07, 011b/10, 012a/06, 012a/07, 012b/08, 012b/09, 012a/10, 012b/07, 012b/08, 013a/06, 013a/08, 013a/09, 013a/11, 013b/04, 014a/06, 014a/14, 014b/03, 014b/04, 014b/11, 014b/14, 014b/15, 015a/01, 015a/03, 015a/05, 015a/10, 015b/01, 015b/04, 015b/07, 015b/12, 015b/14, 015b/15, 016a/02, 016b/06,

016b/08, 017a/06, 17a/07, 017a/15, 017b/01, 017b/03, 017b/04, 017b/05,
017b/09, 017b/12, 017b/15, 018a/02, 18a/06, 018a/08, 018a/09, 018b/03,
018b/09, 018b/15, 019a/02, 019a/03, 019a/06, 019a/08, 019a/09, 019b/06,
019b/07, 019b/14, 019b/15, 020a/03, 020a/04, 020a/12, 020a/15, 020b/03,
020b/04, 021a/04, 021a/05, 021a/06, 021b/04, 021b/07, 022a/02, 022b/02,
022b/03, 022b/09, 022b/10, 022b/12, 022b/13, 023a/05, 023a/06, 023a/13,
023b/03, 023b/11, 023b/14, 024a/02, 024a/03, 024a/05, 024a/07, 024b/10,
024b/03, 025b/11, 025a/01, 025a/05, 025a/09, 025a/11, 025b/12, 025a/14,
025b/14, 026a/03, 026a/05, 026a/07, 026a/13, 026a/14, 026b/04, 026b/07,
026b/08, 026b/10, 027a/10, 027a/15, 027b/01, 027b/03, 027b/04, 028a/03,
028b/02, 028b/05, 028b/08, 029a/02, 29a/07, 029b/01, 029b/03, 029b/08,
030a/03, 030a/06, 030a/08, 030a/09, 030b/01, 030b/03, 030b/11, 030b/13,
031a/01, 031a/05, 031a/08, 031a/09, 031a/10, 031a/13, 031a/14, 031b/13,
031b/15, 032a/01, 032a/03, 032a/05, 032a/10, 032a/13, 032a/14, 032b/04,
032b/05, 032b/09, 033a/02, 033a/06, 033a/08, 033b/01, 033b/02, 033b/07,
033b/13, 034a/03, 034a/05, 034a/06, 034a/09, 034a/12, 034a/15, 034a/08,
034b/02, 034b/07, 035a/03, 035a/05, 035a/09, 035b/01, 035b/14, 036a/01,
036a/02, 036a/04, 036a/12, 036b/04, 036a/13, 036b/09, 036b/01, 036b/11,
036b/12, 036b/14, 036b/15, 037a/01, 037a/05, 037a/06, 037b/01, 037b/03,
037b/06, 037b/07, 037b/09, 037b/10, 037b/14, 038a/08, 038a/15, 038b/02,
038b/08, 038b/12, 039a/03, 039a/04, 039a/06, 039a/12, 040a/01, 040a/02,
040a/04, 040a/05, 040a/07, 040a/08, 040b/01, 040b/02, 040b/06, 040b/08,
041a/09, 041b/06, 041b/09, 041b/15, 042a/03, 042a/06, 042a/09, 042a/12,
042b/07, 042b/11, 043a/05, 043a/12, 043b/10, 043b/13, 043b/15, 044a/02,
044a/05, 044a/07, 044a/09, 044a/10, 044a/14, 044b/08, 044b/11, 044b/13,
045a/05, 045a/10, 045a/11, 045a/12, 045a/13, 045a/14, 045b/06, 046b/04,
046a/10, 046b/09, 046b/11, 046b/12, 047b/03, 047b/04, 047b/05, 047b/07,
047b/08, 047b/11, 047b/13, 048a/02, 048a/12, 048b/12, 048b/14, 049a/01,
049a/03, 049a/04, 049a/05, 049a/07, 049a/09, 049a/11, 049b/04, 049b/08,
049b/09, 049b/10, 049a/12, 049b/15, 050a/06, 050a/07, 050a/09, 050a/13,
050a/14, 050a/15, 050b/03, 050b/11, 050b/12, 051a/01, 051a/03, 051a/06,
051a/09, 051a/10, 052a/11, 051a/14, 051b/03, 051b/10, 051b/12, 051b/14,
052a/02, 052a/03, 052a/06, 052a/09, 052a/12.

i'tibār (a) İtibar, saygı görme, saygınlık prestij. -2-

bu merteye i. idersin ve cevāhirden ziyade: 032b/09, 051b/13.

i'timād (a) Emniyet, güven. -2-

ben de ol i. ile nice adama karşı koyup: 002b/05, 008b/15.

i'. ol- Güvenmek, güveni olmak.

kendüye i. olmasa tā bu merteye atup tutup: 002b/05.

ittifāk (a) İttifak, uyuşma, uzlaşma. -1-

i. it- Uzlaşmak.

cümle i. itdiler ki varup bunlardan atan: 036a/02.

iṭā'at (a) İtaat. -2-

tābi' ol ve i. eyle diyince dīv-i sefid: 033a/13, 034b/06.

iy Bir seslenme sözü. -53-

eyitdi i. dilāver işte ben bu kadar: 002b/14, 002b/17, 008a/04, 010b/01, 011a/02, 011a/05, 011b/05, 011b/11, 012a/11, 012b/04, 012b/11, 014a/02, 014a/09, 015b/11, 016a/12, 017a/12, 017a/13, 021b/05, 022a/02, 022a/06, 022a/11, 024b/05, 024b/08, 027a/03, 027a/09, 027b/02, 028a/06, 031a/15, 032b/06, 032b/11, 033a/11, 033b/05, 033b/14, 034a/04, 034a/06, 038a/09, 038b/07, 039b/11, 039b/13, 040b/10, 041a/02, 041a/08, 042a/10, 042b/14, 044b/09, 044b/15, 045a/15, 047a/14, 048a/08, 048b/10, 049a/15, 050b/08, 051b/12.

izdihām (a) Aşırı kalabalıktan doğan sıkıntı. -1-

i. idi zīrā ḥalqa bahāne gerek bunları: 036b/09.

-K-

Ka'be (a) Kābe. -1-

Mışır'a K. örtüsü işletmege gönderdüm didi: 044b/14.

ķā'il (a) İnanmış, akli yatmış. -1-

'ilminde māhirsin ben buña k. degilim gel imdi 011b/12.

ķa'r (a) Derinlik. -2-

deryā-yı muhīt'e beşyüz ķulaç dīvler ķ. tālup: 047b/01, 047b/06.

ķabāhat (a) Kabahat, yanlış ve çirkin iş yapmak, suç işlemek. -2-

imdi bu ķ. size yetişür ki Ĥamza'yı bunda: 038a/05, 043a/10.

ķābil (a) Yetenekli, mümkün. -3-

kökünden ķoparur idi ammā Serveri aşla ķ. 005b/04, 012a/06, 012b/04.

ķabūl (a) Benimseme, kabul etme, alma. -6-

ķ. eyle-: Kabul eylemek.

gel baña itā'at eyle ķulluğum ķabūl eyle: 028a/02, 033a/13, 040a/01.

ķ. it-: Kabul etmek.

artık muhālefetüm yoktur ķullığüñ ķ. itdüm: 007a/07, 023b/11, 025a/08.

ķabza (a) Bazı gereçlerin tutulacak kısmı. -1-

eyledi andan ol kemānuñ ķ. yapışup: 005a/13.

ķaç Kaç. -1-

Sāmsüvār öñinde bir ķ. evlādı vardur ulu oğlına: 051a/04.

ķaç- Kaçmak. -5-

Ken'ān Cinnī görüp Server hemen ķ. didi: 026a/08, 042a/02, 042b/12,
046b/08, 047b/04, 051a/10.

ķaçan Ne zaman. -4-

bu oğlar hīç zāyi' olmaz ve ķ. bir haşma atsañ: 004b/08, 014a/11,
031b/01, 035a/06.

ḳad (a) Boy, uzunluk. -13-

yüz kırık eriş ḳ. çekerlerdi ammā cümlenüñ üst: 003a/12, 005a/14, 006b/10, 006b/08, 010b/13, 021b/07, 021b/09, 023b/04, 030b/07, 039b/01, 039b/04, 050b/01, 050b/02.

kadar Kadar, miktar. -35-

baḳup bu k. dilāverler Bedī'i şīr-dil üzerine hücum: 002a/17, 002a/11, 002b/14, 003a/09, 003a/16, 004b/13, 005a/03, 005a/04, 005b/01, 005b/06, 005b/12, 006a/15, 008b/06, 009a/03, 011b/03, 012b/15, 019b/06, 020a/07, 020a/15, 020b/11, 021a/08, 022a/12, 025a/04, 028b/04, 028b/07, 031a/07, 031a/12, 032b/01, 036b/10, 039a/14, 039b/01, 039b/02, 048a/10, 050a/03, 051b/05.

ḳadem (a) Adım. -4-

ḳ. başup köprünüñ yarusına gidesin: 016b/09, 016b/10, 019a/15, 046a/13.

ḳādir (a) Güçlü. -11-

biz de ḳ. oldığımız ḳadar çalışalum virmek: 002b/14, 023a/04.

ḳ. ol-Gücü yetmek, muktedir olmak

Server biz de ḳ. oldığımız ḳadar çalışalum: 005b/06, 009a/03, 011b/04, 018b/14, 024b/10, 026a/13, 034a/06, 046a/13, 051b/03.

Ḳaf (a) Kaf Dağı. Masallarda adı geçen, arzın etrafını kuşatan dağ. -17-

Ḳamza gibi Ḳ. ḳapusın ḳaldırup eyü iş: 004a/04, 008b/12, 008b/13, 015b/03, 025b/12, 026b/07, 027a/12, 029b/14, 030a/04, 030b/15, 033b/06, 033b/07, 035b/02, 036a/13, 039a/04, 039a/05, 047a/06.

ḳafā (a) Baş, kafa. -1-

pençesine ḳ. götürdi ba'dehū ḳoyu virdi: 011b/08.

kāfir (a) Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan, kāfir. -3-

azdırup dīninden çıkarup k. itse gerekdür: 018a/02, 037b/13, 050b/15.

Ḳāhir , Ḳāhir-i perri-zād (a) Özel isim. -8-

böyle galebeyi K. bile itmedi eger bir dağı: 050b/04, 050b/07, 050b/08, 051a/05, 051a/08, 051b/07, 052a/06, 052a/11.

ķāhire (a) Üstün gelen, yenen, zorlayan. -1-

ķ. ta'accüb eyledi amma Zilzāl-i Āhen-kemān: 005b/10.

ķahķaha (a) Yüksek sesle gülme. -1-

işidüp ķ. ile gülüp eyitdi nā-bekār : 033a/15.

ķahrāmān (f) Kahraman. -4-

idi benüm adıma Şahmān-ı merdüm-ser dirler ol ķ.: 035a/07, 051a/02, 051a/03, 051a/04.

ķakı- Kızmak. -2-

atdı nigār ķ. gürz ile ĥamle eyledi 013b/10, 034b/07.

ķal- Kalmak. -19-

'arız olup az ķ. ki mest ola yazdı: 003b/01, 003b/02, 011a/14, 015b/02, 015b/08, 017b/09, 017b/12, 019a/13, 024a/09, 024a/11, 028a/04, 029a/12, 033b/01, 035b/05, 038b/09, 041a/02, 041b/14, 046a/08, 050b/13.

ķal'a (a) Kale. -1-

İskender-i Kübrā bir zamān bu ķ. kendi: 015b/05.

ķalay Kalay. -1-

ve bir yanı ķ. bir yanı tunç idi Ve ol ķadar şan'atlar: 019b/06.

ķaldır- Kaldırmak. -12-

itdügüm zūrı bir tığa eylersem yirinden ķ.: 002a/01, 004a/05, 004b/04, 008b/13, 012a/10, 012b/01, 014b/06, 015a/08, 020a/04, 033b/09, 049b/11, 051b/09.

ķalıb Kalıp. -2-

bir fil ķ. düzmüşler ĥarekete gelüp ol demdir: 016b/12, 019a/08.

ķalın Kalın. -1-

İskender-i Kübrā'nuñ taşvīrin ķ. düzmişler: 019b/09.

kalk- Kalkmak. -2-

k. yine bir cānibe tā ķuşluk vakti 016a/02, 029a/15.

ķamçı Kamçı. -2-

virilen k. işte böyle mel'unlar içündür: 030a/10, 042a/14.

ķamer (a) Ay. -1-

andan āhīr zamānda devr-i ķ. Hāzreti İsmā'il: 018a/03.

ķāmet (a) Boy, endam. -3-

ķ. ile Serverüñ üzerine yürüyüp Server 010b/10, 008a/09, 040b/12.

ķan Kan, vücut sıvısı. -8-

damağı yırtılıp ağzı ķ. ile tıldı: 005b/01, 006a/06, 029a/14, 032b/04, 036a/03, 036a/10, 037b/10, 040b/06.

ķanda Nerede, nereye. -4-

eyitdi bre nā-bekār imdi tır ķ. gidersin: 021b/11, 036a/15, 037a/03, 050b/08.

ķandan Nereden. -1-

iy hākī sen ķ. geldüñ benüm babamı öldüren: 039b/11.

ķanğı Hangi. -1-

Kübrā'yı ķarşu virüp lākin ķ. birin men' itsün: 041b/09.

ķanı Hani. -3-

ol dem hātifden bir āvāz geldi ki yā Bedī' ķ. saña: 010b/01, 033b/10, 042a/13.

ķap- Kapmak. -23-

ķarb ile ķ. ķolınuñ üzerine aldı Zilzāl: 004a/05, 006b/01, 007a/04, 008b/13, 014a/02, 016b/01, 016a/15, 017a/07, 019a/14, 020b/06, 020b/08,

026a/01, 027a/11, 028a/14, 029b/05, 030b/06, 032b/03, 034a/01, 034b/10,
041a/03, 043b/01, 043b/14, 048b/04.

ķapak Kapak. -2-

olan ķ. ķaldırup bir cānibe ķoyup iķinden: 049b/11, 049b/07.

ķapıl- Kapılmak. -1-

Perverdigārum virdi gör imdi adam nice ķ.: 012a/13.

ķapķara Simsiyah. -1-

dürlü şadālar gelür ve bütün taşı ağacı ķ. yanmış: 027a/01.

ķapla- Kaplamak. -1-

saķır yazu yazılmış ammā toz ķ. belirsiz: 017a/09.

ķapu Kapı. -8-

bu ķubbeyi seyrān idem dirseñ ķ. halkasın: 017a/05, 016a/07, 049a/09,
049a/10, 049b/03049b/04, 050a/09, 050a/11.

ķār (f) Yarar, fayda. -3-

ğayri nesne k. itmez dimiş Server ol: 032a/13, 033a/02, 034a/08.

ķarābet (a) Yakınlık, akrabalık. -1-

su'āl idüp ģaber aldum Ħamza ile ķ. var: 044a/09.

ķarār (a) Bir iş veya sorun hakkında düşünölerek verilen kesin yargı: -8-

ķ. **it-**Durmak.

ģadem ģařem-ı ehl-i dīvān üslüb üzere ķ. itmişler 002a/01, 020a/03,
037a/06.

ķ. **eyle-**Durmak.

öpdi ve geķüp pāy-ı taģtda k. eyledi: 008a/03, 014a/14, 017a/04,
025a/15.

ķ. **ķalma-**Tamammölü kalmamak.

Bedī'ü'z-zamān bu cevābları işidüp artıķ şabra ķ. ķalmayup: 038b/09.

ķarınca Karınca. -1-

Server kendü yanında bir k. kadar yoktur:039a/13.

ķarındaş Kardeş. -3-

bu kez Mähân-ı Kûh-senc ve ķ. Hâmân-ı Kûhten ikisi: 002a/07,
035b/10, 044b/12,

ķariş Müdahale etmek, el atmak, karışmak. -2-

bu erliklerin görüp yüregi ķ. ķariş yağ: 006b/05.

ķariş- Karışmak. -1-

girüp ķ. böylece gitdi halk ise: 036b/08.

ķarpuz Karpuz. -1-

bir altun kilidlü şanduk vardır üzerinde ķ.: 020b/10.

ķarşu Karşıt, zıt, muhalif. -4-

ķ. gel- Baş kaldırmak, itâatsizlik etmek.

ķ. gelüp çağırup bre dilâverler ferâgat idüñ oturuñ: 002b/02.

ķ.koy- İstememek, karşı koymak.

nice adama ķ. koyup pây-ı tahta oturayım didüm: 008b/15.

ķ.tur- Karşı gelmek, muhalefet etmek.

ķaddiyle ķ. turup bu kadar sözler söyler: 039b/02.

ķ.vir- Karşılık vermek.

İskender-i Kübrâ'yı ķ. virüp lâkin ķangı birin men' itsün: 041b/09

ķaşaba (a) Kasaba. -1-

köyler ve ķ. adamları kaldırup: 015a/08.

ķaşd (a) Kasıt, amaç, istek, maksat. -2-

hücüm idüp helâkine ķ. gördükde yirinden atılıp: 002b/01.

ķ. it- Niyet etmek, kasdetmek.

Server'e ķ. iderse ben kendi elimle anı ķatlı iderüm: 007b/08.

kaşr (a) Saray. -1-

şābāha yakın nāgāh anı gördi kim olduğu k.: 003b/07.

kāşki (f) Keşke. -1-

ammā gönünden k. öyle bir Şāhibkırān oğlu: 045a/09.

kat Kat. -3-

birbiri üzerine üç k. hil'at geydürdi: 014b/02, 018a/10, 036a/01.

kātil (a) Katil. -1-

Āhen-Dest oğlu Qahrāmān-ı k. hizmet ider: 051a/02.

katl (a) Öldürme. -18-

aceb bir k. müsteḥak adam olsa: 016b/03, 016b/06.

k. eyle- Öldürmek.

amān virme bizi k. eyle: 022b/15, 033b/09, 035b/04, 042a/05,
044a/13, 052a/12.

k it-Öldürmek

iderse ben kendi elimle anı k. iderüm: 007b/09, 033a/05, 033b/01,
033b/13, 034a/05, 038a/08, 038a/14, 043b/09, 043b/15, 046b/11.

kaḅm (a) Kavim. -5-

āḅir zamāna dek ṭura ammā şeyāḅin bu k.: 018a/01, 018a/06, 023a/08,
039a/15.

kaḅm-i melā'in (a) Lanetlenmiş kişiler.

çün ol k. melā'in bu ḅali görüp: 042b/06.

kaḅra- Kavramak, tutmak. -2-

Bānū'nuñ tiğ ṭutan bileginden k. ve bir: 014a/01, 017a/01.

kavuş- Kavuşmak. -1-

k. diyüp diledi ki girü döne ol dem: 021b/06.

kaḅa Kaya. -1-

anda bir yerlü k. öyle çaldı ki vücūdı: 028a/15.

kazā (a) Kaza. -1-

Serveri ‘ālem k. rızā diyüp tırdı: 027a/06.

Kehrāb (f) Özel isim. -2-

eyitdi tura bre k. bu bī-çārelerin günahı: 038b/11, 040a/03.

Kehrāy (f) İranda bir şehir. -1-

kaldırup nām şāhibi Kehrāyları katl eyledi.33b/09

kelām (a) Söz, lakırdı. -1-

oldı esna-yı k. Bedī‘ü’zzamān baş kaldırup: 014b/06.

kelle (f) Baş, kafa. -2-

Bedī‘ü’zzamān dağı mest olup tamām k. germ: 014b/05, 046b/15.

kemāl (a) Eksiksizlik. -1-

taḥşin idüp bu tazelikte eyü k. taḥşil: 009a/06.

kemān (f) Yay. -4-

dāne oğ ile bir tūr-i k. virdi andan eyitdi: 004b/07, 005b/03, 005a/11, 005a/13.

kemend (f) Yakalamak için kullanılan ip. -7-

tutarağ aşağı inüp ol kadar gitdi kim k.: 019a/05, 047a/02, 050a/01, 050a/02, 050a/03, 050a/05, 050a/06.

kemer (f) Kemer. -15-

senüñle k. tutuşalım görelüm ne kadar kuvvete malik: 002a/09, 005b/12, 006a/01, 006a/02, 006a/10, 011b/13, 012a/01, 012a/03, 012a/14, 012b/05, 014a/02, 019b/12, 028a/14, 044a/11, 052a/01.

Kemer-i Keyān (f) Özel isim. -1-

K. K. ve elinde bir cevāhir çevgān çıkarur: 019b/12

Ken‘ān Özel isim. -20-

añsızın Mahal Cinni ve oğlu Ra‘d Şātır‘ı ve K. :036a/06, 038b/14, 042b/13, 045b/10, 046a/03, 046a/10, 046a/12, 046a/14, 046b/02, 046b/08, 047a/04, 047a/11, 047a/13, 048a/02, 048a/06, 048a/13, 049a/15, 049b/09, 049b/13, 049b/14.

kenār (f) Kenar. -4-

bir şu k. getürdi eline bir nān pāresi: 029b/06, 032a/07044a/03, 047a/03.

kendü Kendi. -46-

k. eliyle getürdügi yayı Zilzāl‘üñ yayı ile: 002a/01, 002b/05, 002b/12, 003a/06, 003a/07, 003a/14, 003b/12, 003b/14, 004a/03, 004a/09, 004b/03, 014b/12, 005a/06, 006a/11, 006b/02, 006b/06, 006b/15, 007b/09, 008a/02, 008b/11, 013b/04, 014b/14, 015b/05, 015b/06, 020a/05, 020a/11, 023a/05, 023a/13, 024a/05, 024a/10, 026b/12, 026b/14, 027b/04, 028a/08, 028a/12, 031b/10, 038a/01, 039a/13, 039a/14, 041b/14, 043b/14, 043b/02, 047b/11, 047b/08, 048b/02, 051b/14.

kepāze (f) Kepaze. -1-

iy dilāver yā meger böyle k. adam yayum var: 002b/17.

kerem (a) Cömertlik. -1-

k. eyle- Cömert davranmak, iyilik yapmak, lütufta bulunmak.

birbirimize doymaduk k. eyle anda varup benüm 027b/12.

kerre (a) Defa, kez, sefer. -10-

geldi eyitdi gāfil olma iy Bāñū saña bir k.: 003a/04, 005b/08, 011b/05, 012a/14, 016b/01, 022a/06, 024b/02, 028a/09, 028b/04, 040b/01.

kes- Kesmek. -3-

güçle Server‘i iki parmak ökçelerin yirinden k.: 006a/07, 030a/14, 027b/14.

keşret (a) Çokluk. -1-

k. ve cem‘iyyetüñ ortasında zerre kadar aldirmayup: 005a/04.

ketif (a) Kürek kemiği. -1-

birkaçı gürz ü sipere doğınup ve kimi de k.: 041b/10.

keyānī (f) Şahlara ait. -1-

kemer-i k. ve elinde bir cevāhir çevgān çıkarur: 019b/12.

kez Kez, defa. -22-

bu k. şol kıolda pehlevān pāy-ı tađt olan Şalşāli gāv sūvār: 002a/02, 002a/07, 002a/10, 006b/11, 006b/15, 010b/10, 011b/06, 011b/07, 012a/01, 012a/02, 013b/06, 016b/14, 017a/01, 019a/06, 034a/12, 034b/12, 041a/10, 042a/07, 047b/04, 049a/10, 049b/03, 051b/09.

ķıl- Kılmak. -5-

kendüne tābi’ ķ. ve ķāf diyārların temāşā idüp: 004a/03, 010b/15, 028b/06, 040b/06, 051b/10.

ķıl Kıl. -1-

Ĥaķ Te‘ālā şaķladı bir ķ. ĥaķā gelmedi: 021b/01.

ķılıç Kılıç. -3-

ve eger ki ķ. niyetine urşañ ķılıçdan ziyāde: 030a/13, 030a/13, 040b/11.

ķır- Kırmak. -2-

tīg bunları öyle ķ. ki ol vādiler yılan: 028b/09, 029a/03.

ķırķ Otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı, kırk. -5-

ķiyās idersin şağında ķ. vezīr ve şolunda: 019b/15, 036a/07, 037a/07, 037a/09, 050b/01.

ķırmızı Kırmızı. -1-

ve tırnakları ķ. idi Bedī‘ü’zzamān bu raĥşı: 020b/03.

ķiŝŝa (a) Ders alınması gereken kısa hikāye. -3-

itdüm ġavġā büyüyüp ķ. çok āhirinden: 001b/02, 043a/12, 045b/15.

ķiyāmet (a) Kıyamet. -3-

bu dilāverde oġlum oldu ŝoñra ķ. dek: 012b/13, 022a/12, 050b/13.

ķiyās (a) Kıyas, mukayese etme. -2-

ķ. eyle-Karşılaştırmak, mukayese etmek.

bulunmaz mı ķ. eyledinüz didükde bunlar yalvarup: 052a/07.

ķ. it-Karşılaştırmak, mukayese etmek.

ħayātda henüz ġükmi-i ġükümet ider ķ. idersin: 019b/15.

ķız Kız. -17-

ülfet idüp ķ. alup virirler benüm ceddüm: 009b/13, 010a/02, 010b/07, 010b/08, 010b/12, 012b/09, 012b/12, 014a/15, 015b/04, 023a/11, 024a/05, 024b/06, 025a/01, 025a/09, 027b/11, 028a/04, 043b/05.

ķızıl Kızıl. -1-

tāzī dimiŝler tüyi ķ. olup üç ayakları: 020b/02

ķi (f) Anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan bir söz.

-97- rivāyet iderler k. ol zamānki bizüm ķiŝŝamuz ol araya dek: 001b/03, 001b/08, 002a/12, 004a/12, 005a/10, 007a/03, 007a/06, 008b/05, 008b/06, 009a/02, 009b/07, 010a/01, 010a/02, 011a/14, 011b/02, 011b/11, 012a/05, 012a/15, 012b/05, 012b/12, 013a/01, 015a/14, 017a/11, 017b/01, 019b/07, 019b/14, 020b/06, 020b/08, 020b/09, 021a/08, 021a/12, 021b/06, 021b/08, 021b/14, 022b/07, 023a/08, 023a/13, 023b/04, 023b/12, 024b/10, 025a/08, 026a/12, 027a/05, 028a/15, 028b/08, 028b/09, 029a/03, 029a/14, 030a/11, 030a/13, 030b/04, 030b/06, 030b/14, 031a/15, 031b/12, 032a/06, 032a/07, 032b/15, 033b/04, 034a/11, 034a/14, 034b/03, 035b/07, 036a/02, 036a/09, 036b/11, 037a/07, 037a/15, 037b/05, 038a/05, 038b/12, 039a/03, 039b/01, 040b/13, 040b/15, 041a/10, 041b/03, 042a/11, 042a/12, 042a/13, 042b/02, 043a/01, 044b/10, 045a/03, 045b/14, 046b/04, 046b/06, 047a/06, 048a/09, 048a/14, 048b/03, 048b/10, 048b/13, 050a/12, 051a/06, 051b/14, 052a/10.

Kibrīt-i Ahmer Özel isim. -1-

K. A. dirler ve hem Fārisīce şeb-çerāk dirler: 047a/15

kilid Kilit. -1-

gördi ki çapusunda bir şarı k. ile bend: 020b/06

kilidlū Kilitli. -1-

bir altun k. şanduk vardır üzerinde karpuz: 020b/10

kim Kim. -62-

yüridi k. cebren çaldırıp ba‘dehū kendi geçüp karar ide: 002a/01, 002b/04, 002b/09, 003a/09, 003b/01, 003b/06, 003b/07, 006b/13, 005b/01, 006a/03, 006a/05, 006b/11, 007a/09, 007b/08, 008a/05, 015b/13, 017b/02, 017b/13, 018b/01, 019b/01, 020a/06, 022a/04, 022a/06, 022a/07, 022a/08, 022b/05, 022b/08, 026a/13, 026b/05, 027a/03, 027a/07, 028a/10, 028b/04, 030b/11, 031a/12, 032a/09, 033b/04, 033b/09, 033b/12, 036a/13, 036b/01, 036b/13, 036b/15, 037a/02, 038b/07, 039a/01, 039a/03, 040a/09, 041a/06, 041a/08, 042a/02, 047a/05, 042b/15, 047b/12, 048b/07, 048b/10, 049a/03, 049b/12, 049b/13, 050a/03, 051b/06, 051b/14.

kimesne Kimse. -8-

ol k. āhir zamān Peyğamberi: 015b/09, 015b/10, 016a/14, 021a/04, 023a/04, 024a/01, 030b/15, 031a/01.

kimi Bazı. -9-

hançer ve k. fığ-i hūn-feşan dest urup Bedī‘ü’zzamān’uñ: 002a/13, 002a/14, 013b/04, 013b/05, 036b/15, 039b/03, 041b/10, 041b/11, 052a/01.

kimse Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi. -3-

bunuñla çoklık muķāvemet ider k. bulunmaz her kim: 002b/09, 008b/03, 052a/09.

kīn (f) Kin, gizli düşmanlık, garaz. -1-

ziyāde k. idüp ammā āşikāre Bedī‘a muķābil: 026a/03.

kişi Kişi, insan, kimse, şahıs. -1-

ol dem gelüp eyitdi iy nerre K. kórkduguna 033a/11.

ko- Koymak, bırakmak. -25-

açmaz k. dā'im Bedī'ü'nñ ardınca olup: 002a/12, 004a/05, 010a/04, 013a/01, 015a/07, 015a/14, 015b/08, 018a/11, 018a/15, 018b/04, 019b/04, 021a/03, 025a/12, 026a/06, 027b/15, 032a/12, 032a/14, 036b/02, 038b/04, 040a/04, 040b/10, 044b/05, 047a/06, 048b/01, 048a/11.

koğ- Kovmak. -1-

k. yetişemedi āhudur bir meşelik: 025b/04.

kol İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm. -18-

diyüp bir kerre k. şunup Bānū'nuñ kemerin tütüp: 001b/10, 002a/02, 005a/14, 006b/01, 006b/12, 007a/05, 007a/08, 011a/06, 011a/08, 012a/14, 012b/01, 013b/15, 013b/08, 014a/02, 014a/08, 022a/05, 034b/03, 051a/08.

koltuk Omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer. -5-

uyhuya vardugumda k. alup yaturum: 022a/04, 030b/08, 031b/09, 032b/03, 033a/09.

kop- Kopmak. -1-

derünundan muhabbet k. 'āşık oldı: 010a/08.

kopar- Koparmak. -4-

eylese yirinden k. idi lākin Bedī'i yirinden: 006a/04, 012a/06, 018b/04, 019a/07.

kork- Korkmak. -6-

k. ki bir haṭā ola biriñüz ölürse kızım: 012b/12, 013b/05, 033a/11, 039b/01, 041a/08 049a/15.

koy- Koymak, bırakmak. -19-

koparup bir cānibe k. andan köpriye: 007a/12, 008b/15, 011b/04, 011b/08, 012a/08, 014a/08, 015a/13, 015b/06, 019a/07, 020b/15, 022a/13, 029a/13, 031b/04, 044a/04, 047a/03, 047b/10, 049b/11, 050a/06, 052a/14.

ķoyu vir- “Koy-” fiilinin tezluk hali.

nāĉār olup ķ. virdi ve Őolumaĉa başladı: 011b/04, 011b/08, 012a/08, 050a/06, 052a/14.

köhne (f) Köhne. -1-

iķlīm dört köşeye ĥākīm iderdüm ve bu k.: 017b/03.

kök Kök. -2-

k. ķoparur idi ammā Serveri aşla ķābil: 006a/03, 012a/06.

köpri Köprü. -11-

adam olsa bu k. üzerine Şalup: 016a/08, 016a/13, 016a/15, 016b/04, 016b/08, 016b/09, 016b/11, 016b/15, 017a/07, 018b/04, 019a/07.

köşe (f) Köşe, birbirini kesen iki ĉizginin, zaviye. -1-

iķlīm dört k. ĥākīm iderdüm ve bu köhne: 017b/03.

kötek (f) Dayak, sopayla atılan dayak, patak, deĝnek. -1-

eyü k. urdılar lākin Server ĥamlelerin men’ine: 013a/10.

köy (f) Genellikle tarımsal alanda ĉalıŐılan, konutları ve öteki yapıları bu

hayata uygun yerleŐim birimi, köylük yer, köy yeri. -1-

k. ve ķaŐabalardan adamları ķaldırup: 015a/08.

ķubbe (a) Kubbe. -16-

cevāhir buldı ve bir hücrede yüzaltmış ķ.: 018a/12, 020a/08, 023b/08, 047b/09, 048a/01, 048b/01, 048b/05, 048b/09, 048b/12, 048b/13, 048b/14, 049a/01, 049a/05, 049a/09, 049b/06, 051b/11.

ķucak Kucak. -2-

ķutarsın ve k. alup yatarsın: 032b/10, 031b/05.

ķucaķla- Kucaklamak. -1-

Őaķlayup ayurmayup işte yine ķ.: 031b/07

ķüĉek Küĉük. -22-

andan bir k. hücre görüp yakın varup: 020b/05, 051a/04.

kudret (a) Güç. -1-

ve k. Cenābı bārīden bil ve her ne işlersen: 004a/11.

kūh (f) Dağ. -8-

Şāhibkırān Sercā'il cāzu eliyle k. Şu'ā'ya: 002a/07, 002a/07, 017b/06, 018a/05, 027a/12, 046a/07, 047a/14, 050b/10.

Kūh-ı Āteş (f) Magma. -1-

uğrar ve K. Ā. üzerinden geçilür didi: 045b/09.

Kūh-ı Kāf (f) Kaf dağı. -9-

bir zamān K. K. Ĥamza nām bir ĥākī gelüp 008b/12, 026b/08, 033b/06, 035b/02, 039a/04, 043b/01, 045b/02, 045b/07, 046a/08.

Kūh-ı Şu'ā (f) Dağın etrafı. -4-

furşat bulup beni çapup K. Ş. bırağdı 001b/06, 003b/16, 015a/04, 033a/03.

Kūh-ı Zulumāt (f-a) Karanlıklar dağı. -1-

birgün bir gice gidüp irtesi K. yakın 046a/11

Kūhār (f) Özel isim. -1-

āñir eyitdi:-İy Server bu bir K.: 047a/14.

kul Kul. -7-

eyledüm ve kimini de k. idüp ammā bu cümleden: 007a/07, 009a/10, 033a/13, 039b/14, 040a/01.

k.it-Kul etmek, köle etmek.

kimini de k. idüp ammā bu cümleden: 049a/03.

k.ol-Kul olmak, köle olmak.

gel baña k. ol yoğsa seni çatl iderüm: 033b/12.

kuḷāb (a)Çengel, kanca. Ucu eğri nesne. -3-

nice cenk ider diyüp biraz k. urup: 003a/03, 005a/14, 005b/07.

ķulaç Kulaç. -1-

deryā-yı muhīṭ'e beşyüz ķ. dīvler ķa'rına ṭālup: 047b/01.

ķulak Kulak. -1-

ile dīvūñ ķ. başup zūr idüp çeküp: 032a/01.

ķullan- Kullanmak. -3-

ķuşanur dāim tīg-i sefīdi ķ. idi: 035a/05, 035a/06, 035a/10.

ķulle (a) Dağ tepesi, kule. -13-

varın Kūh-ı Şu'ā'ı yedi ķ. siz gezüp ve her: 001b/06, 001b/08, 004a/01, 009b/01, 015a/04, 015a/05, 015b/03, 018a/05, 026a/01, 029b/14, 043b/02, 045b/02, 045b/04.

ķur- Kurmak. -4-

götürüp şehriñ ortasında ķ.: 008b/14, 014b/03, 019b/04, 023b/09.

ķurbān (a) Kurban. -1-

senūñ yolına ķ. herçi bād-ā-bād ben seni: 045b/13.

ķurtar- Kurtarmak. -3-

zincirin alup ķ. ammā biri yiründen hareket: 036b/05, 042b/08, 051b/02.

ķuş Kuş. -3-

beklerüm benüm ḥavfumdan bunda ķ. uçmaz Sen 021a/09, 026b/08, 026b/09.

ķuşan- Kuşanmak. -2-

ķ. ve Serḥābtāzī nām raḥşı bir bāğ: 020a/13, 035a/05.

ķuşat- Kuşatmak. -1-

kemer ķ. ve sizler de ehl-i İslām'dan: 044a/11.

ķuşluk Kuşluk, günün sabahla öğle arasındaki bölümü, kuşluk vakti. -2-

olup gitdi lākin ol maḥal henüz ķ. vakti idi: 028b/02, 029a/15.

kütāh (f) Kısa. -2-

İskender Şāh ise Bedī‘u’ñ böyle k. kıaddın görüp: 003a/12.

kütāh-kāmet (f) Kısa boylu. -1-

meskūn adamsı hep sencileyin kütāh-kāmet midür? :008a/06

ķuvvet (a) Güç. -17-

vücūd virmeyesin ve ķuvvetine mağrūr olmaya ķ: 002b/14, 003a/13, 003a/15, 004a/10, 005b/12, 005b/09, 006b/09, 008a/07, 008a/09, 009b/04, 011b/02, 012a/03, 012a/12, 026a/12, 039b/04, 047b/14.

ķuyu Kuyu. -1-

bir ķ. hāpisdür şaķın hālāş itmeyesin: 049a/12.

kūbrā (a) Büyük. -15-

çoķdur ceddüm İskender-i K. bütün ‘ālemi geşk: 014b/07, 014b/10, 015a/02, 015a/10, 015b/05, 017b/02, 019a/02, 019b/09, 020a/09, 021a/03, 022a/01, 022b/05, 027a/09, 041b/09, 043b/05.

kūçük Küçük. -1-

orta yirinde bir k. hīşār var ķapuları: 016a/07.

kūffār (a) Kafirler. -1-

yādgārı ol Servere ulaşturalum K. ve dīvi: 031a/04.

kūfūvvet (a) Eşi, benzeri, misli. -1-

vardır boyları meyl-i mināre gibi lākin k. yaramaz: 008a/11.

kūl Kül. -2-

tā’ifesin yaķup k. ider imdi şol tarafa: 030b/01, 042b/10.

kūnkūreli (a) Kat kat. -1-

kūnkūreli tāc ve arķasında lebāçe: 019b/11

kūrsī (a) Sandalye. -1-

ķurulmuş üzerinde bir cevher-ī k. ķomışlar: 019b/04.

küstaḥlıḳ (f) Saygısızlık. -1-

yirin buldı bizler k. idüp: 007b/13.

küşade (f) Açılmış. -1-

k. köprüleri var etrâfı hendek su: 016a/08.

kütür Kütür. -1-

girü dönüp gideyim dirken ol dem ardından bir k.: 021a/01.

-L-

lâciverd (f) Afganistan'da çıkan koyu mavi süs taşı. -1-

altun ḥâl ve l. ile muraşşa' tezhîb olunmuş: 019b/02.

la'în (a) Lanetlenmiş. -31-

ḥaṭâ gelmedi ol dem dîv-i l. tekrâr bir 'amûd yine: 021b/02, 021b/04, 022a/02, 022a/15, 022a/05, 022a/11, 027b/01, 022b/15, 028a/06, 028a/11, 028a/14, 030b/09, 032a/03, 034b/02, 035b/06, 034b/14, 037b/09, 037b/15, 038a/09, 038a/13, 039a/13, 040a/13, 041a/12, 041b/06, 042a/04, 042a/10, 042b/02, 043a/15, 043b/14, 044a/13.

lâkin (a) Ama, fakat. -30-

şafâ eyledi l. yedi yıla kadar yâr u yârânından: 004b/13, 006a/04, 008a/09, 008a/11, 012b/06, 013a/10, 013a/13, 015b/09, 016b/08, 021a/15, 023b/13, 026a/13, 027b/04, 027b/07, 028b/02, 028b/06, 029a/08, 029a/10, 029a/11, 033a/02, 033b/14, 036b/15, 037b/06, 039a/04, 040a/12, 041b/09, 041b/12, 045b/07, 045b/14, 051a/12.

laṭîf (a) Latif, yumuşak. -1-

sîmîn ḳolın şığayup ol l. pençesin: 011a/08.

lâyıḳ (a) Uygun, yakışan, yaraşır. -3-

evvelden size l. imiş ḥoş gine: 007b/12, 024b/10.

1. ol- Uygun olmak.

andan ötri pāy-ı tahta l. olup otırdı: 011a/01.

lāzım (a) Lazım, gerek, gerekli. -3-

zāhir bu kendüye lāzımlı bir şey olmak gerekdür: 031b/10.

1.ol- Gerekmek.

l. ola diyüp ve bunlara vedā' idüp gider: 015b/01, 046a/02

lebāçe (f) Önü açık elbise, hırka. -1-

künkürelı tāc ve arķasında l. ve belinde: 019b/11.

leş (f) Hayvan ölüsü. -1-

l. görünmez oldı hevā ğāyet ıssı: 028b/10.

libāce (f) Elbise.

künkürelı tāc ve arķasında libāce ve belinde: 019b/11.

licām (f) Dizgin, gem. -2-

üzerine қayup l. urup ve üzerine binüp: 020b/12, 020b/15.

lisān (a) Dil, zebān. -1-

ecnāsı maḥlūķātuñ l. fehm idüp: 004b/05.

luṭf (a) İyilik, inayet, lütuf. -4-

1. eyle-İyilikte bulunmak, bağışlamak.

Server Maḥal Cinnīye eyitdi iy şehri yār l. eyle: 027b/07, 045a/15,
048a/01, 052a/08.

-M-

mā'il (a) Hevesli, istekli. -1-

m. ol-Sevmek, gönlünü kaptırmak.

içinde bulup gördiği gibi m. oldı: 020a/14.

ma'kūl (a) Akla uygun, akıllıca. -1-

m. gör-Akla uygun olmak.

şehirler yapmaktır didüm vezîrlerüm m. görüp: 017b/10.

ma'nā (a) Mana. -1-

Maḥal Cinnī eyitdi iy Server bu aşıl m. Ḥamza: 044b/15.

mābeyn (a) Ayrı. -1-

iklīm Şāh-ı Nūşî'r-revān oğlu Hürmüz ile m.: 043a/08.

mācerā (a) Serüven. -1-

Gülgūnḳabāya buluşup anuñla arada geçen m.: 001b/08.

mādām (a) Madem. -1-

İy nerre imdi bu tîgi sen zabıt eyle m. ki: 031a/15.

mağara (a) Mağara. -4-

m. ḳapusına gelip gördi ki içinde bir: 030b/06, 033a/08, 034b/13, 044a/06.

mağrib (a) Kuzey Afrika. -2-

‘āciz olup adam gönderüp m. diyarından: 043a/13, 045a/06.

mağrūr (a) Gururlu, kibirli. -1-

m. ol-Gururlanmak.

vücūd virmeyesin ve ḳuvvetine m. olmaya ḳuvvet: 004a/10.

maḥal (a) Yer, mekan. -3-

lākin ol maḥal henüz ḳuşluk vaḳti idi: 005b/05, 024a/12, 028b/02.

Maḥal Cinnī (a) Özel isim. -16-

añsızın m. cinni ve oğlu Ra'd Şātır'ı ve Ken‘ān: 035b/09, 036a/06, 037a/13, 037b/11, 038a/08, 038b/14, 040b/03, 042a/01, 042b/12, 044a/14, 044b/15, 045a/10, 045a/13, 045a/15, 045b/06, 046a/04.

Māhān-ı Kūh-senc Özel isim. -1-

bu kez M. Kūh-senc ve arındaşı Hāmānı Kūhten ikisi: 002a/07.

maħbūs (a) Hapsedilmiş olan. -1-

bile giderdi tā kim ol m. olan cinnī: 036b/13.

māhir (a) Usta -3-

ma‘lūm oldu ki kemerde daħı m. idmānuñ: 005b/15, 011b/12, 012b/05.

maħlūk (a) Yaratılmış, mahluk. -1-

bu tılsımātda ‘acāyib m. okdur olmaz: 048a/07.

maħlūkāt (a) Yaratılmışlar, mahluklar. -2-

bunlar da ecnāsı m. ve pehlevānlar okdur: 004a/02, 004b/05.

mahmūz (a) Binek hayvanlarını dūrtūp hızlandırmaya yarayan demir veya elik para. -1-

m. id-Mahmuzla dūrtmek.

raħşın meydāna sūrūp rikāba m. idūp: 013a/08.

māl (a) Mal. -8-

Kūbrā ol m. üzerine beki bir dīv omıdı: 015a/09, 015a/13, 020a/06, 021a/03, 021a/05, 022b/14, 023b/05, 023b/07.

mālāmāl (f) Ağzına kadar dolu. -1-

ol yirler daħı gōrdi dīv cinnīden m. ‘aceb: 035a/14.

mālik (a) Sahip. -9-

gōrelim ne adar uvvete m. yosa hemān gūmānda mısın: 005b/12, 009b/04, 022b/15, 026a/05, 047b/14.

m. ol- Sahip olmak.

ve bōyle uvvete m. olduđın gōrūp hayretinden: 003a/13, 017b/14, 030a/02, 035a/12.

ma'lūm (a) Malum, bilinen. -2-

m. ol-İçine doğmak.

kim mes'ele m. oldu şöyle kim eger: 002b/04, 012b/05.

manşūr (a) Galip. -1-

rızā-yı bārī için eyle ki dā'im m.: 004a/12.

mār (f) Yılan. -5-

atayım gözüm önünde m. yisün diyüp: 026b/06, 026b/08, 027a/05,
027a/14, 044a/01.

Mārāñ (f) Yılanlar. -6-

alup Cezāre-i M. gitdi: 026b/05, 026b/07, 027a/13, 030a/07, 043b/15.

mātem (a) Hüzün, keder ve musibet zamanındaki ağlayış, yas. -1-

iki pāre olmuş buldu m. idüp gördi olmaz: 025b/14.

mazlūm (a) Mazlum. -1-

m. intikāmın zālîmlerden alup ve bunda: 030a/01.

mebāş (f) Olmamak. -1-

Server imdi gāfil mebāş: 006a/12.

mecāl (a) Güç, takat. -2-

ol bend itmişler ašlā harekete bir m. yok idi: 050a/15.

m. kılma- Gücü kalmamak.

ayağ üzere tırmağā m. kalmadı: 029a/12.

meclis (a) Toplanma, sohbet ve eğlence toplantısı. -1-

m. kılur-Toplanmak.

emr idüp bu şādīye m. kılurup 'işret: 014b/03.

mecrūh (a) Yaralı. -1-

şuya baturdum böyle m. bütün olur didi: 041b/01.

meded (a) Yardım, imdat. -1-

uluların görüp m. ide bunlar yakın yirde: 036b/14.

meger (f) Meğer. -8-

iy dilāver yā m. böyle kepāzeyeye adam yayum var: 002b/17, 009b/02, 021a/02, 021a/06, 025b/10, 030b/09, 038b/03, 043b/13.

mehān (f) Ağzı suyu. -1-

didi ve bu mağarada anuñ ħavfindan m. idüp: 033a/08.

mekān (a) Mekān. -2-

ve server'e bir ħaş sarayda m. ta'yīn idüp: 009a/09, 025b/12.

mel'ūn (a) Lanetlenmiş. -5-

bu m. Bedī'ü'zzamān'ı götürüp anda: 026b/11, 038a/09, 042a/14, 037b/12, 041a/10.

melā'in (a) Lanetlenmiş olan kimseler. -2-

çün ol ħavmi m. bu ħāli görüp: 035b/01, 042b/06.

Melik Kāsım (a) Padişah, özel isim. -1-

ve M. K. ve oğlu Rüstem ħikāyetlerin eyledi: 045a/07.

men' (a) Engel olma, alıkoyma. -9-

lākin Server ħamlelerin m. muħayyed oldı: 013a/10, 013a/13.

m. eyle-Engellemek, önlemek.

ħamlelerine siper virüp m. eylemek müşkildür: 034a/04, 042a/06.

m. id-Engellemek, önlemek.

ħamlesin m. idüp anı da bir müşt ile sernigün eyledükde: 002a/06, 034a/03, 041a/09, 041b/09.

m. ol-Yasaklanmak.

ħāli görüp bildi ki bunuñ ħamleleri m. olmaz: 040b/14.

merd (f) Mert, yiğit. -1-

merd-i güzîn (f) Seçilmiş yiğit.

feth eyledi bundan ey m. güzîn adam olmaz didi: 025a/06.

merhamet (a) Merhamet, acıma. -1-

m. it-Acımak, şefkat göstermek.

m. eyledi yire urmayup başı: 007a/11.

mermer (Yun.) Mermer. -4-

ķubbe beyāz m. dōşemişler andan bir çāh: 016b/11, 049b/06, 050a/08, 050a/10.

mertebe (a) Mertebe. -4-

kendüye i'timādı olmasa tā bu m. atup tūtop: 002b/05, 005a/01, 023b/12, 032b/09.

mes'ele (a) Mesele. -1-

ise yeter zīrā kim m. ma'lūm oldı şöyle kim eger bu dilāverūñ: 002b/0

meskūn (a) Yerleşilmiş. -8-

m. ademisi hep sencileyin kūtāh-ķāmet midür?: 003b/12, 008a/06, 010b/01, 015b/12, 025a/03, 036b/01, 038a/12, 038b/05.

mest (f) Sarhoş, kendinden geçme. -2-

m. ol-Çok mutlu olmak.

'arız olup az ķaldı ki m. ola yazdı: 011a/14, 014b/05.

meşelik Meşelik. -1-

koğup yetişemedi āhudur bir m.: 025b/04.

meşgul (a) Meşgul, bir işle uğraşan, iş görmekte olan. -1-

m. ol-Vaktini vermek, uğraşmak, oyalanmak.

itmege m. oldılar Selaāñın serverler: 014b/04.

meydān (a) Meydan, geniş, açık, düz yer, alan. -6-

m. açılıp ol dem Bānū rahşın meydāna: 012b/06, 013a/05, 013a/08, 037a/07, 050a/12.

meyl (a) Eğilim, gönül akması, sevme, istek. -1-

boyları m. mināre gibi lākin küfüvete yaramaz: 008a/11.

mezīd (a) Artma, çoğalma. -1-

ömriñüz m. olsun ammā hāşā sen bāzergān: 044a/15.

mı, mi, mu, mü Soru edatı. -20-

003a/02, 010a/10, 012a/09, 14a/04, 015b/12, 016a/13, 018b/10, 023b/15, 024a/06, 024b/03, 033b/01, 033b/06, 038a/01, 038a/04, 039b/05, 040a/14, 040b/10, 040b/11, 052a/07, 052a/10.

miḥlan- Olduğu yerde kalıp bir yere kıpırdayamaz olmak. -1-

eyitdi bre nā-bekār yire mi m. eger saña: 012a/09.

Mışır (a) Mısır. -2-

M. Ka'be örtüsü işletmege gönderdüm didi: 043a/06, 044b/14.

miftāh (a) Anahtar. -3-

olmuş ve üzerinde m. тұrur Server alup: 020b/07, 020b/11, 032a/05.

miḥnet (a) Sıkıntı. -3-

m. ḥalāş idiyüm benüm de İskender Şāh: 026b/01, 028a/03, 035a/11.

Mihrānūr Özel isim. -9-

yüzlü duḥteri var idi nāmına M. dirler: 009b/03, 012b/14, 023b/13, 024a/08, 024b/06 024b/15, 025a/07, 028a/04, 043b/04.

miḳdār (a) Miktar. -1-

andan kendüsi bir m. girüye çekilüp: 048b/02.

mināre (a) Minare , yüksek, ince yapılı kule. -1-

vardır boyları meyl-i m. gibi lākin küfüvete yaramaz: 008a/11.

minḳār (a) Gaga. -1-

açup m. ol zāğları tār-mār ider ve: 037b/03.

minnet (a) İyiliğe karşı duyulan şükr hissi. -2-

didi ol ādemūñ cānına m. ḳadem başup: 016b/10, 024b/08.

minvāl (a) Hareket tarzı, davranış. Usul, yol. Fayda. -2-

daḫı bu m. üzere idi ol dem Bedī‘ü’zzemān: 017a/06, 029a/06.

miyān (f) Kılıç takılan kuşak. -2-

çekiş ne umurum diyüp tığın m. ḳoyup: 022a/01, 022a/13.

mīzān (a) Ölçü. -1-

Bānū raḫşın sürüp m. yirine gelüp: 013b/07.

muḫabbet (a) Muhabbet. -5-

bir ‘aceb m. oynayup Bānū’ya gönül mürğın: 010a/06, 010a/08,
014a/07, 023b/14, 035b/13.

muḫaddiṣān (a) Hadisçiler, hadis bilginleri. -1-

muḫaddiṣān-ı rüzgār zamanın hadis bilginleri.

rāviyān-ı aḫbār ve nāḳilān-ı āṣār ve m. rüzgār şöyle:001b/02.

muḫālefet (a) Muhalefet. -3-

lāyık göre biz ne gedāyuz ki m. itmege ḳādir: 007a/07, 024b/10,
052a/12.

muḫanneṣ (a) Kalleş. -1-

hey m. nā-bekār diyüp belinden kemendin çözüp: 050a/01.

muḫārebe (a) Muharebe. -1-

bir alay müfsid sözine uyup aña biraz m. 043a/11.

muḫāṭara (a) Tehlike. -1-

bunda m. çoḳdur didi Bedī‘ü’zzamān: 048a/04.

muḥīṭ (a) Büyük deniz, okyanus. -2-

deryā-yı m. beşyüz kulaç dīvler қа' rına t̄alup: 047b/01, 047b/06.

muḥkem (a) Sağlam. -2-

yayın t̄unçlarından birbirine m. şardı andan dest: 003a/08, 050a/02.

mu'īn (a) Yardımcı. -1-

m. ol-Yardımcı olmak.

işidüp Ḥudā m. ola diyüp du'ā iderler 022b/02.

muḳābil (a) Karşılık. -4-

m. ol-Karşısına çıkmak, karşı karşıya gelmek.

Bānū'ya m. olup cengi āgāz idüp birbirlerine: 013a/09, 026a/03,
042b/07, 043a/15.

muḳaddemā (a) Evvelce, bundan önce. -1-

Nūşī'-r-revān ile ceng itdükde ben anı m.: 044b/13.

muḳāvemēt (a) Dayanmak, karşı durma, karşı koyma, dayanırlık. -1-

bunuñla çoḳlıḳ m. ider kimse bulunmaz her kim: 002b/09.

muḳayyed (a) Kayıtlı, serbest olmayan, önem veren. -5-

m. ol-Sınırlanmak, bağlanmak.

m. olmayup nigāruñ nīzesine sīne gelüp: 013a/11.013a/14, 046a/01,
046a/02, 047a/12.

muntāzır (a) Hazır. -1-

zīrā 'askerüm andadur ve baña m. belki ol: 045b/03.

murād (a) İstek. -12-

bunlara m. ifāde idüp anlar da münāsib görüp: 002b/03, 012b/09,
015a/01, 017b/09, 024b/06, 025a/02, 036a/09, 039b/14, 052a/08.

m. eyle-Dilemek, istemek.

atā çün izler m. eyledüñüz: 025a/08.

m. it-Dilemek, istemek.

şehir binā itmek m. ider birgün vüzerāların cem' : 014b/15, 017a/15.

muraşsa' (a) Süslü, kıymetli taşlarla bezenmi. -1-

altun hāl ve lāciverd ile m. tezhīb olunmuş: 019b/02.

muwāfık (a) Uygun, münasip. -1-

hevāsı ṭab'uma gāyet m. gelüp begendüm: 017b/07.

muzaffer (a) Galip, üstünlük kazanmış, üstün. -1-

m. ol-Zafer kazanmak.

ve m. olursun diyüp vāfir naṣī hat ü pend: 004a/13.

mübārek (a) Mübarek. -1-

gelüp seni yoqlarum diyüp kendünüñ m. ağzı: 004b/03.

müfsid (a) Fesatlık yapan. -1-

bir alay m. sözine uyup aña biraz muharebe: 043a/11.

mühre (f) Yuvarlak cisim, omurilik. -1-

m. çıkarup kemendin aldı andan bir şu: 047a/02.

mühr (f) Mühür. -2-

İsm-i 'a'zam birle m. urmuşdı Server ol m.: 051b/08,051b/08.

mühürle- Mühürlemek. -1-

bir ince ip ile m. Ḳāhiri perrī-zād buna: 051b/07.

mümkin (a) Mümkün, olabilir, olabilen. -2-

dökdi m. olup çekmek degül belki ṭuncun bile: 005b/02, 045b/01.

münācāt (a) Yalvarma. -1-

m. it-Allah'a yalvarmak.

idüp olda 'āciz olup m. idüp: 030a/08.

münāsebet (a) Münasebet. -1-

m. ile eyitdi iy Dilāver Şāhımız şöyle: 024b/05.

münāsib (a) Uygun. -2-

m. görüp İskender-i Kübrā dağı hazīne 015a/02, 024b/01.

mürğ (f) Kuş. -1-

bir ‘aceb muḥabbet oynayup Bānū’ya gönül m.: 010a/06.

mürğzār (f) Kuş bahçesi. -1-

bir dāne ḥūb m. inüp āhū gāyib: 043b/12.

müslemān (a) Müslüman. -1-

ḥalkuñ kendüne tābi’ idüp cümle m.: 008b/11.

müslimān (a) Müslüman. -7-

anuñla imtaḥān oluram diyüp m. olmadı: 009a/03, 009b/14, 014a/13, 014a/15, 043b/04, 045b/04, 051a/11.

müsteḥaḳ (a) Hak etmiş. -3-

bir ḳatle müsteḥaḳ adam bulup getürdiler: 016b/03, 016b/06.

m. ol-Hak etmiş olan.

böyle ri‘āyete m. oldu: 011a/02.

müşāvere (a) Danışma. -3-

m. it-Danışmak.

ben de fikr idüp tekrār m. itdüm: 018a/09, 017b/08, 024a/07.

müşkil (a) Zor, güç. -1-

men’ eylemek m. ḥaṭa idersin didi çün: 042a/06.

müşṭ (f) Yumruk. -5-

itdiremediler andan Bedī’i şīr-dil m. depme,: 002a/03, 002a/06, 006b/13, 034b/08, 052a/03.

müşṭāḳ (a) Çok isteyen, can atan. -1-

elin öpdi beyt merhabā m. idi dirlerdi: 003b/11.

müte'ayyin (a) İleri gelen. -1-

İşte Server'üñ üç dāne m. tīği 034b/15, 036a/08.

müyesser (a) Gerçekleşmek. -1-

bizüm adımıza bağlanmışdur Hūdā m. iderse: 015b/14.

-N-

n'ola Ne olur, ne çıkar, şaşılır mı, nedir, ne olabilir. -15-

Bedī'ü'zzamān ol maħalde n.: Server 005b/05, 009b/15, 011a/05, 011b/14, 016a/01, 024b/04, 024b/08, 027b/14, 030b/05, 031b/10, 032b/13, 045b/06, 045b/12, 046b/01, 049b/02.

nā-bedīd (f) Belirsiz, görünmez olan. -1-

şuya atup n. olur gider didi Server: 016b/02.

nā-bekār (f) Hayırsız, yaramaz, müfsit, kötü hareket sahibi. -22-

bu n. bu dīvānı şāhda neylemek ister yā bu kadar: 002a/11, 012a/09, 021a/07, 021b/05, 021b/11, 021b/13, 026a/02, 027a/09, 032b/06, 033a/15, 033b/14, 034a/12, 037b/09, 037b/15, 038a/02, 038b/07, 040b/09, 040b/10, 041a/02, 041a/08, 050a/01, 052a/05.

nāçār (f) Çaresiz. -6-

n. getirüp Server'i ol kubbeye öñine kodı: 011b/04, 048b/01.

n.ol-Çaresiz kalmak.

Server n. olup hemān belinden kemendi çözüp: 005b/03, 012a/07, 042b/11, 050a/04.

nāgāh (f) Ansızın. -5-

şābāha yakın n. anı gördi kim olduğu kaçruñ: 003b/07, 017b/05, 037b/02, 046b/05, 048b/03.

nākīlān (a-f) Nakledenler. -1-

nākīlān-ı āşār Eserleri nakledenler.

Rāviyān-ı aḥbār ve n. āşār ve muḥaddiṣān-ı rūzgār şöyle: 001b/02.

naql (a) Nakil, aktarma. -1-

n. olınmışdı ki Şāhibkırān'ı 'ālemūñ evlādlarınıñ: 001b/04.

naqş (a) Nakış, desen. -1-

arḳada olan İskender Şāh siperi arḳaya n.: 021a/13.

nām Ad, adında, adlı, ün, şöhret. -17-

idüp cihānda bir n. ḳursun didi işte: 008b/14, 009b/03, 009b/05, 018a/05, 018a/14, 018b/11, 020a/13, 020b/01, 022b/15, 033a/04, 030a/03, 033b/09, 035b/02, 043a/14, 043b/05, 043b/07, 044b/05.

nāma'ḳūl (f-a) Mākul olmayan. -1-

n. iş eyledün elbette ben anuñla imtihan: 009b/10.

nāmdār (f) Ünlü, namlı. -1-

ḥavāle eyledükde Bedī'i n. bir sille ile zīr ü zeber itdi: 002a/04.

nān (f) Ekmek. -1-

bir şu kenārına getürdi eline bir n. pasesi: 029b/06.

na'ra (a) Haykırma, bağırma. -9-

gördi bir n. urup vay bre nā-bekâr: 021a/07, 022b/01, 028a/10, 028a/12, 031b/11, 032a/15, 032b/05, 040a/08, 040a/15.

nasıl Nasıl. -1-

pederin ta'yīb idüp bu n. işdür ki bir ādem: 009b/07.

naşīb (a) Nasip. -4-

ḥayrān olup beñzer ki bunda ya n. vardur: 032a/08, 048a/14.

n. al- Faydalanmak.

Ḥazreti Hızır'a buluşup n. aldum ve baña daḥı: 008b/01.

n. ol- Kısmet olmak, fırsat düşmek, elvermek.

bu tılsımı fetḥ itmek bize n. oldı: 022b/13.

naşīḥat (a) Öğüt. -1-

naşīḥat ü pend (a-f) Öğüt.

ve muzaffer olursun diyüp vāfir n. ü pend: 004a/13.

nazar (a) Bakış. -5-

n. it-Bakmak, gözden geçirmek.

n. idüp bu kez kāmetin az görüp gözine: 010b/10, 017a/07, 030b/11,
032b/05, 034a/09.

nāzenīn (f) Nazlı, zarif, narin. -1-

niḡār-ı n. ne dirsın şimdi seni bu erenler: 014a/03.

nāzik (a) Kibar. -1-

şıḡayup ol dem Bānū daḥı ol nāzik sā'id-i: 011a/07

ne Ne. -51-

yiriñüzde bu dilāverden n. istersüñüz?: 002a/10, 002b/03, 003a/14,
003b/04, 003b/05, 004a/11, 005b/12, 006b/08, 006b/09, 009b/01, 009b/15,
014a/03, 015b/10, 019a/03, 020b/09, 022a/13, 023a/08, 024a/07, 024b/07,
024b/10, 025a/03, 025a/04, 025a/08, 027a/08, 028a/04, 029b/02, 029b/09,
029b/10, 029b/12, 030a/12, 032a/03, 032a/04, 032b/06, 032b/08, 032b/14,
037b/06, 038a/15, 038b/12, 039b/01, 039a/09, 039b/06, 040a/14, 041a/14,
044b/10, 045a/10, 046b/05, 047b/14, 048b/15, 049a/13, 046a/02 051b/13.

Nebī (a) Peygamber. -8-

ol dem Hızır N. zāhir olup Serveri ḡapup: 003b/08, 029b/05, 029b/11,
031a/13, 032b/15, 044a/03, 044b/06, 050b/15.

Nebiyy'allāh (a) Allah'ın peygamberi. -1-
öpdi eyitdi yā N. gör başuma neler: 029b/09.

nefs (a) Nefis. -1-

varasın gerekdür hemān gurūrdan ve 'ucubi n.: 004a/08.

nefs-i emmāre (a) Çok zorlayan nefis, kötü şey, şeytandan gelen. -1-
n. e. ve tekebbürden gāyet şaķınup 004a/09.

nerdübān (f) Merdiven. -1-

ķapusından iķerü girüp bir n. çıkup: 019a/14.

Nerīmān (f) Özel isim. Pehlivan demek. -1-

ođlı N. ve ođlı Ķahramān-ı Kūçek: 051a/04.

nerre (f) Şeytan, çok büyük, çok çirkin. -8-

eyledi adına Şehāb N. dirlerdi anuñ da anası: 030a/05, 031a/15,
033b/06, 033b/10, 034a/04, 033a/11, 050b/08, 051b/09.

nesil (a) Nesil. -8-

İsmā'ile beñzersin ol n. 'Arab diyārında olur: 018a/04, 018b/01,
023a/09, 023a/12, 023b/01, 032a/08, 044b/06, 044b/07.

nesne her türlü cansız varlık, şey, obje. -2-

ğayri n. kār itmez dimiş server ol tūğ-i: 032a/13, 033b/15.

nevbet (a) Nöbet, sıra. -3-

ammā n. Bedī'ü'zzamān'a: 006a/09, 011b/04, 013a/12.

nev-civān (f) Delikanlı, genç. -1-

işidüp baķup gördi kim bir tāze n. gayet: 039a/01.

neyle- Ne eylemek, ne yepmak. -7-

yoğ yire žayi' oluruz biz sañā n. böyle idesin:002a/11, 006b/08,
011a/12, 037b/14, 041a/02, 047a/11, 048a/03.

nışf (a) Yarısı, yarım. -1-

bu köprüñ n. varınca hiřār kapusından: 016a/15.

nışfu'l-leyl (a) Gece yarısı. -1-

gice řir-i Ğorasān Ğüsrev'üñ bağında ęalup n.: 003b/02.

ni'al (a) Pabuçlar. -1-

şaff-ı n. yire gösterdiklerinde oturmayup şağ ęolda: 001b/10.

nice Nice, nasıl. -25-

n. cenk ider diyüp biraz ęollap urup: 003a/03, 003b/05, 004a/15,
006a/15, 006b/11, 008b/15, 012a/13, 014b/13, 016b/05, 017b/11, 020a/04,
021a/10, 023a/02, 023b/15, 026b/04, 027a/04, 029b/15, 030a/02, 040a/10,
040a/11, 042a/10,042a/11, 042b/15, 045a/04, 045b/15.

niçün Niçin. -8-

ğonderüp n. böyle idersin ve böyle: 009b/09, 010b/05, 021a/08,
022a/08, 024a/03, 038a/01, 046a/02, 048a/11.

nigār (f) Resim gibi güzel, sevgili. -14-

ile ceng itmedükçe olmaz didi zīrā n. da: 010a/13, 011a/10, 012a/11,
012a/15, 012b/07, 013a/02, 013a/14, 013b/04, 013b/10, 013b/13, 014a/07,
014a/09, 014a/10.

nigār-ı nāzenīn Güzel sevgilinin zarifliğı.

n. nāzenīn ne dirsin şimdi seni bu erenler: 014a/03.

niķāb (a) Peçe. -2-

ol dem Bānū'dur yüzine n. asup ol dīvāna: 010a/03, 014a/06.

nikāh (a) Nikah. -4-

muḥabbet vāḳi' oldı āḫir Ḥamza Esmā'yı n.: 024b/06, 025a/12,
035b/13, 043b/05.

nişān (f) İz, belirti. -4-

bir n. için ol arada bir ḳubbe yapıdırup: 008b/04, 014b/08, 047b/09,
047b/14,

niyāz (f) Yalvarma, dua. -3-

n. eyle-Yalvarmak, yakarmak.

āḫir 'āciz olup n. eyledüm: 044a/02.

n. it- Yalvarmak, yakarmak.

n. idüp eyitdi Yā Rabe'l'ālemīn ne 'aceb ḫāl oldı: 003b/04.

n. baş-Yalvarmaya başlamak.

yüzin dergāh-ı a'lāya tıttup n. başladı: 029b/04.

niye Niçin, neden. -1-

melā'inler n. cem' olmuş diyüp bir cinnīden şordı: 035b/01.

niyet (a) Niyet. -4-

ve eger ki ḳılıç n. ursañ ḳılıçdan ziyade: 030a/12, 030a/13, 030a/14,
042b/02.

nīze (f) Mızrak, süngü. -6-

bir n. ḫavāle eyledi lākin Bedī'ü'zzamān aşla men'ine: 013a/12,
013a/13, 013a/14, 013b/03, 013b/08, 013b/09.

nūr (a) Işık. -2-

yanına da'vet idüp eyitdi gözüm n. kızım: 003b/14, 025a/01.

Nūşī'-r-revān Özel isim, yedi iklim şahıdır. -3-

N. ile ceng itdükde ben anı muḳaddemā: 043a/08, 043a/10, 044b/13.

nübüvvet (a) Peygamberlik. -1-

alasıñ ben kim Süleymāñ ‘Aleyhi’selāmum N. ile: 032a/09.

-O-

o Teklik üçüñcü kişiyi gösteren bir söz. -3-

imiş diyüp o. dem server ol cinniler arasına: 010b/05, 035b/09, 036b/07.

oğlan Erkek çocuk. -2-

nedür bir o. onsekiz eriş kadınle neylese: 006b/08, 015b/06.

oğul Erkek evlat. -29-

düşüp kule-i evveli Şāh-ī İskender Şah’uñ o. Hüsrevi: 001b/07, 010a/13, 012b/13, 015b/07, 023a/07, 023b/02, 025b/12, 025b/13, 027a/04, 027a/08, 027a/10, 035b/05, 035b/09, 036a/06, 043a/03, 043a/04, 043a/08, 043b/03, 043b/08, 044a/10, 044b/01, 045a/07, 045a/09, 051a/02, 051a/04, 051a/05.

ok Ok. -7-

Hızır baña üç dāne o. ve bir yay virüp: 004b/07, 004b/08, 004b/09, 004b/10, 008b/09, 025b/06, 046b/13.

okı- Okumak, yazıya geçirilmiş bir metne bakarak bunu sessizce çözümleyip anlamak veya aynı zamanda seslere çevirmek, söylemek. -7-

İsmi A‘zām o. öğredüp ve bu diyar: 008b/10, 015a/12, 017a/11, 018b/13, 018b/14, 048b/10, 048b/13.

ol O, üçüñcü tekil kişi zamiri. -247-

rivāyet iderler ki o. zamāñki bizüm kışşamız o. araya dek: 002a/03, 002b/15, 003a/04, 003a/09, 003a/16, 003b/01, 003b/03, 003b/13, 004b/09, 004b/10, 005a/10, 005a/13, 005b/01, 005b/03, 005b/05, 005b/07, 005b/11, 006a/03, 007a/01, 007a/03, 007b/01, 008a/07, 008b/15, 009a/01, 009b/05, 010a/03, 010a/05, 010b/01, 010b/02, 010b/08, 011a/03, 011a/06, 011a/07,

011a/08, 011b/09, 011b/14, 012a/05, 013a/02, 013a/04, 013a/05, 013a/07, 014a/07, 014a/12, 014a/15, 015a/11, 015a/12, 015b/02, 015b/07, 015b/11, 016a/06, 016a/09, 016a/10, 016b/10, 016b/11, 016b/12, 016b/15, 017a/01, 017a/02, 017a/03, 017a/04, 017a/05, 017a/06, 018b/06, 018b/14, 019a/04, 019a/05, 019a/08, 019a/10, 019a/12, 019a/13, 019a/15, 019b/03, 019b/05, 019b/06, 019b/08, 020a/05, 020b/11, 021a/01, 021a/03, 021a/04, 021a/05, 021a/06, 021a/12, 021b/02, 021b/06, 021b/10, 021b/12, 021b/15, 022a/14, 022b/03, 023a/02, 023b/03, 023b/04, 023b/06, 023b/07, 024a/11, 024b/02, 025b/09, 025b/10, 026a/07, 026a/09, 026b/04, 026b/08, 027a/14, 026b/14, 027b/04, 027b/08, 028a/06, 028a/10, 028a/13, 028b/02, 028b/03, 028b/04, 028b/07, 028b/09, 028b/14, 029a/07, 029a/12, 029b/02, 029b/05, 030a/08, 030a/11, 030b/03, 030b/05, 031a/01, 031a/03, 031a/04, 031a/06, 031a/12, 031a/13, 031a/14, 031b/02, 031b/05, 031b/06, 031b/08, 031b/09, 032a/13, 032b/07, 033a/06, 033a/10, 033a/11, 033b/04, 033b/05, 033b/13, 033b/14, 034a/01, 034a/06, 034a/07, 034a/08, 034a/09, 034a/14, 034a/15, 034b/06, 034b/07, 035a/09, 035a/14, 035b/02, 035b/08, 036b/02, 036b/07, 036b/10, 036b/13, 037a/06, 037a/07, 037a/13, 037b/03, 037b/04, 037b/08, 037b/11, 038a/08, 038a/12, 038b/14, 039a/15, 039b/09, 040a/01, 040a/03, 040a/06, 040a/08, 040a/09, 040a/12, 040a/13, 040a/15, 040b/07, 040b/13, 041a/03, 041a/06, 041a/15, 041b/03, 041b/04, 041b/06, 041b/07, 041b/12, 041b/15, 042a/09, 042a/13, 042a/15, 042b/02, 042b/06, 042b/09, 043a/06, 043a/07, 043a/09, 043a/15, 043b/09, 043b/13, 043b/15, 044a/02, 044a/12, 044b/06, 044b/07, 045a/10, 045b/03, 046a/03, 046b/03, 046b/11, 046b/13, 047a/01, 047a/04, 047b/09, 047b/10, 048a/01, 048a/09, 048a/11, 048b/01, 048b/05, 048b/06, 048b/09, 049a/11, 049a/14, 049b/02, 049b/10, 050a/03, 050b/09, 050b/14, 051a/03, 051b/04, 051b/08, 051b/09, 051b/10, 051b/12.

ol- Olmak, meydana gelmek, vuku bulmak, varlık kazanmak. -300-

bunlar şād olup ol dīvi nice helāk eyledūñ diyüp: 001b/04, 001b/05, 001b/09, 001b/10, 001b/12, 002a/02, 002a/12, 002a/16, 002b/04, 002b/05, 002b/08, 003a/05, 003a/13, 003a/15, 003b/03, 003b/04, 003b/05, 003b/07, 003b/08, 003b/09, 003a/10, 004a/10, 004a/13, 004b/08, 005a/01, 005b/01, 005b/02, 005b/03, 005b/06, 006b/09, 007a/02, 007a/10, 008a/10, 008b/02,

008b/06, 009a/03, 009a/04, 009b/11, 009b/14, 010a/02, 010a/08, 010a/11, 010a/12, 010b/14, 011a/01, 011a/02, 011a/12, 011a/14, 011b/03, 011b/04, 011b/05, 011b/10, 012a/07, 012a/08, 012b/02, 012b/05, 012b/07, 012b/13, 013a/01, 013a/02, 013a/04, 013a/09, 013a/11, 013a/14, 013b/01, 013b/02, 013b/04, 014a/10, 014a/13, 014b/01, 014b/04, 014b/05, 014b/06, 015a/11, 015b/01, 015b/03, 015b/10, 015b/12, 016a/05, 016a/06, 016b/01, 016b/02, 016b/03, 016b/04, 016b/05, 016b/14, 017a/02, 017a/03, 017a/10, 017a/11, 017b/14, 018b/06, 018b/08, 018b/12, 018b/13, 018b/14, 019b/02, 019b/07, 020a/05, 020a/14, 020b/01, 020b/02, 020b/07, 020b/09, 020b/14, 021a/02, 021a/13, 021a/14, 021a/15, 021b/01, 021b/10, 022a/05, 022a/14, 022b/02, 022b/05, 022b/07, 022b/08, 022b/12, 022b/14, 023a/01, 023a/02, 023a/03, 023a/07, 023a/10, 023a/11, 023a/12, 023a/14, 023a/15, 023b/06, 023b/13, 023b/15, 024a/06, 024a/10, 024a/11, 024a/12, 024a/13, 024a/15, 024b/11, 024b/13, 025a/06, 025a/11, 025a/12, 025a/13, 025b/01, 025b/05, 025b/11, 025b/14, 026a/01, 026a/04, 026a/06, 026a/10, 026a/14, 026a/15, 026b/02, 027a/02, 027b/03, 027b/06, 028b/01, 028b/02, 028b/04, 028b/10, 028b/11, 028b/12, 028b/13, 029a/01, 029a/03, 029a/04, 029a/08, 029a/09, 029a/10, 029a/14, 029b/01, 029b/03, 029b/05, 029b/12, 030a/02, 030a/08, 030a/12, 030b/03, 030b/12, 031a/03, 031a/09, 031a/12, 031b/01, 031b/11, 032a/04, 032a/05, 032a/11, 033a/01, 033b/01, 034a/06, 034a/11, 034b/01, 034b/04, 034b/13, 035a/01, 035a/03, 035a/06, 035a/12, 035a/15, 035b/01, 035b/06, 035b/12, 035b/13, 036a/13, 036a/14, 036b/11, 036b/13, 036b/15, 037a/03, 037a/04, 037a/14, 037b/14, 038a/04, 038a/06, 038a/13, 038b/03, 039a/10, 039a/12, 039a/15, 039b/04, 039b/06, 039b/09, 040a/03, 040a/10, 040a/11, 040a/14, 040b/03, 040b/07, 040b/14, 041a/05, 041a/11, 041a/13, 041b/01, 041b/12, 042a/01, 042a/15, 042b/03, 042b/07, 042b/08, 042b/11, 043a/01, 043a/13, 043a/15, 043b/02, 043b/09, 043b/11, 043b/13, 044a/02, 044a/15, 044b/01, 044b/05, 044b/07, 044b/12, 045a/01, 045a/03, 045a/10, 045b/05, 045b/12, 046a/01, 046a/02, 046a/07, 046a/10, 046a/13, 046a/14, 046b/01, 046b/03, 046b/05, 046b/07, 047a/07, 047a/10, 047a/12, 047a/13, 047b/04, 048a/07, 048a/11, 048a/14, 048b/03, 048b/04, 048b/07, 048b/15, 049a/10, 049b/04, 049b/10, 049b/11, 049b/12, 050a/05, 050b/04, 050b/07, 050b/09, 050b/14, 050b/12, 051a/13, 051a/05, 051a/11, 051b/03, 051b/06, 051b/11, 052a/02, 052a/10.

on On, dokuzdan sonra gelen sayının adı. -2-

o. ‘amūd alup yürüdi ve her bir ‘amūdı biner: 041b/05, 041b/06.

ora O yer. -1-

Hızır Nebī gelüp beni o. alup bir şu kenarına: 044a/03.

orta Orta. -10-

o. yirinde bir küçük hışār var kapuları: 002b/06, 005a/04, 016a/05, 016a/07, 019b/03, 023b/09, 026b/07, 027a/13, 037a/07, 037b/01.

ortalık Ortalık, bulunulan yer çevre. -1-

çün aḥşam oldı a. şogudı: 028b/13.

ot Ot, toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan bitkiler. -3-

ve o. bitmez idi ve o. bitmez idi: 025b/07, 025b/08, 026b/10.

otur- Oturmak. -14-

tahta lāyık olup o. böyle ri‘āyete: 001b/11, 002b/02, 009a/01, 009b/06, 010a/05, 010b/04, 010b/06, 011a/01, 014b/13, 015a/14, 019b/10, 020a/01, 021a/04, 051a/08.

otuz Yirmi dokuzdan sonra gelen sayı . -1-

gelür kim olur degüldür İskender-i Kübrā’nuñ o.: 022b/05.

otuzaltıncı Otuzaltı sayısının sıra sıfatı, sırada otuzbeşinciden sonra gelen. -1-

Ḥamza-i bā-şafānuñ otuzaltıncı cildidür 001b/12

oyna- Oynamak. -2-

bir ‘aceb muḥabbet o. Bānū’ya gönül mürğın: 010a/06, 011a/13.

-Ö-

ögred- Öğretmek. -1-

İsmi A‘zām okıyup ö. ve bu diyar: 008b/10.

ögün- Övünmek. -1-

cihānda bu hamlemi men’ iderseñ ö.: 041a/09.

ökçe Ökçe. -1-

Güçle Server’i iki parmak ö. yirinden kesdi 006a/07.

öküz Öküz. -1-

iy la‘tın çiftim ö. degülsin bugün öl: 022a/11.

öl- Ölmek. -11-

iy la‘tın çiftim öküzi degülsin bugün ö.: 012b/12, 022a/07, 022a/09, 022a/11, 022a/12, 026a/02, 027a/15, 027b/01, 027b/13, 031b/02, 048a/09.

öldür- Öldürmek. -18-

anları kim ö. imdi sen de gel baña kul: 023a/03, 023a/04, 026a/13, 026a/14, 027a/04, 028b/07, 027a/11, 033a/14, 033b/12, 035b/08, 038a/12, 038a/14, 038b/01, 038b/02, 039b/11, 039b/15, 047a/05, 051a/12.

ölü Ölü. -1-

eyledügin dīv benüm oğlum idi varup ö.: 027a/10.

ölüm Ölüm. -3-

isem helāk olur gider ö. acısın: 026a/15, 033a/01, 049a/06.

‘Ömer bin Ḥamza (a) Özel isim. -1-

diyüp ‘Ö. bin Ḥamza ve Sīmrāy ve Ayna Şāh-ı Mağribī: 045a/06.

ömr (a) Ömür, yaşam, hayat. -1-

ö. mezīd olsun ammā hāşā sen bāzergān: 044a/15.

öñ Bir şeyin esas tutulan yüzü, arkanın karşıtı. -14-

ö. alup öldürmek ister āhir Emīr-i ‘Arab anı katl: 007b/03, 008a/15, 008b/03 009a/05, 026a/01, 026a/08, 026b/06, 038b/01, 038a/14, 038b/10, 048b/01, 048b/06, 050b/15, 051a/04.

öp- Öpmek. -7-

elin ö. beyt merhabā müştāk idi dirlerdi: 003b/11, 007b/05, 008b/04, 024b/14, 025a/15, 029b/09, 032a/14.

örtü Örtü. -1-

Mışır’a Ka’be ö. işletmege gönderdüm didi: 044b/14.

öte Konuşanın temel olarak aldığı bir şeyden daha uzak olan yer veya şey. -4-
şimdi bu köprüden ö. ādem geçebilür mi?: 008a/03, 016a/13, 017a/15, 024a/02.

ötri Bir şeyden dolayı. -1-

galebe idüp ilzām kıilup andan ö. payı: 010b/15.

ötüri Dolayı. -2-

alup andan ö. sizleri ve tevābi’iñizi: 038a/07, 051a/11.

öyke Öfke, sinir, hiddet. -1-

gelüp bir ‘amūd urdı bende ö. ile helak: 027b/05.

öyle Öyle. -41-

depredemedi ammā üçinci zūrı ö. eyledi kim: 006a/05, 008b/06, 009b/15, 012a/04, 012a/15, 019b/13, 021a/12, 022a/04, 022b/04, 028a/08, 028a/09, 028a/15, 028b/09, 029b/02, 029a/03, 030a/12, 030a/14, 031b/11, 033b/04, 034b/03, 036a/13, 036b/01, 038a/02, 039a/05, 039b/08, 040a/08, 040b/15, 042b/02, 044b/08, 045a/09, 048a/09.

öz Öz. -1-

oğlı olasın Ĥamza’nuñ ö. oğlı olmak gereksin: 044b/01.

özge İyi, güzel. -2-

ķapusın ķaldırup ö. eşerler ķoyasın ve bī-nihāye: 004a/05, 015b/08.

‘özür (a) Özür, pişmanlık, af. -1-

düşüp ‘ö. eylediler Şahmāni Merdüm-ser eyitdi: 052a/15.

-P-

pādişāh (f) Sultan. -3-

şöyle bilesin ki ben de zamānumda bir p. idim: 004a/01, 015b/03, 017b/01.

pārgāh (f) Sultan çadırı veya sarayı. -2-

üzerine bir p. bulup ve İskender-i Kübra’nuñ: 018a/12, 020a/09

pāre (f) Parça. -7-

otuzaltı p. ālāt-ı harbin bulup güya: 020a/10, 022b/06, 025b/14, 029b/06, 037b/01, 042b/03, 043b/09.

parmak Parmak. -4-

hamleme tākat getüremez ve bir p.: 006a/07, 011a/11, 039b/07.

pāy (f) Hisse, pay. -7-

dīvānunda Şāhibkırān geçinürdi Sāmsüvār p.: 007b/11, 008a/03, 009a/01, 009b/06, 010b/04, 010b/15, 051a/07.

pāy-ı māl (f) Ayak altına alma, ayak altında kalmış, çiğnenmiş. -1-

cümlesine ğalebe eyledi ve ‘ırzların p. eyledi: 006b/14.

pāy-ı taht (f) Başkent. -4-

pehlevān p. olan Zilzāl-i Āhen-kemānuñ üzerine: 001b/12, 002a/02, 002a/16, 025a/15.

peder (f) Baba. -6-

p. ta’yīb idüp bu naşıl işdür ki bir ādem: 009b/07, 009b/08, 010a/15, 036b/05, 038a/03, 043a/04.

pehlevān (f) Pehlivan, boylu boslu ve güçlü, güreşçi, yiğit. -10-

Sercā'il nām bir cāzū getürdüp p. şüretinde: 001b/12, 002a/02, 002a/10, 002a/16, 003a/01, 004a/02, 007b/06, 010b/14, 025a/05, 043a/14.

pek Sağlam, dayanıklı. -1-

p. uyhuşu olur 'aceb bu şandukda ne var: 032a/04.

pelīd (f) Kirli, murdar, alçak kimse. -3-

nice bir vereyüm zīrā bildüm ki inşāfa gelür p.: 038b/13, 039b/13, 042a/11.

penbe (f) Pamuk. -1-

penbe-mişāl Pamuk gibi.

ammā çünki nigāruñ penbe-mişāl parmaqları: 011a/10.

pencere (f) Pencere. -1-

hişārdan bir p. açılıp bir şahıs zāhir: 016b/13.

pençe (f) Pençe. -12-

Bedī'a getür imdi elin dilāver senünle p: 011a/04, 011a/08, 011a/09, 011b/01, 011b/03, 011b/07, 011b/08, 011b/11, 021a/14, 021b/03, 026b/03, 037b/02.

pend (f) Nasihat, öğüt. -1-

ve muzaffer olursun diyüp vāfir naşḫat ü p.: 004a/13.

perende (f) Dönerek takla atma. -1-

emr idüp Bedī'ü'zzamān'a bir dāne p. at: 045a/11.

perest (f) Tapan. -1-

p. Şahlar bizüm İslām'a geldüğimizi: 024a/14.

perrī (f) Peri. -10-

geldükde Esmā p. ile dostlık idüp: 035b/11, 036a/07, 036a/12, 037a/09, 041b/15, 042b/13, 050b/04, 051a/05, 051a/08, 051b/07, 051b/13.

perrān (f) Uçan. -2-
p. oldu Uçtu.

kolıyla baş havāya p. oldu la‘īn: 022a/05, 034b/04.

Perverdigār (f) Tanrı. -1-

P. virdi gör imdi adam nice қапılır: 012a/13.

pes (f) Öyle ise, şimdi. -2-

ḥayrān oldılar p. Ḥaḫ Te‘ālānuñ öldürmediği: 007a/05, 023a/03.

pesend (f) Beğenme. -1-

Şāh Şu‘ā’ı Bedī‘a p. idüp bu kuvveti: 005b/09.

peydā (f) Mevcut, aşikar, açık. -3-

tekrār müşāvere itdüm ve bu tılsımı p. idüp: 018a/09, 046b/06, 047a/10.

peygamber (f) Peygamber. -1-

helāk itse gerekdür ol kimesne āḥir zamān p.: 031a/01.

peymā (f) Ölçücü. -1-

p. kodum bunları alup benüm rūḥum ḥayır-du‘ādan: 018a/15.

pūlād (f) Çelik. -1-

Bedī‘i sağ görüp bre nā-bekār p. mısın: 021b/13.

pür-silāḥ (f) Çok silahlı. -1-

onikişer biñ p. cengci қor eṭrāfdan: 015a/07.

-R-

Rabe’l‘ālemīn (a) Alemlerin rabbi, Allah. -1-

niyāz idüp eyitdi Yā R. ne ‘aceb ḥāl oldu: 003b/04.

Ra'd Felek (a) Özel isim. Gökyüzü. -1-

hevādan yire inüp R. F. gibi haykırup: 041a/07.

Ra'd Nerre (a) Gök gürültüsü, Özel isim. -7-

ya kanı Sehāb Nerre ve R. N. ve Berķ Nerre ve: 033b/10, 035b/09, 036a/06, 038b/14, 041a/07, 042b/12, 045b/10.

Ra'd Şatır (a) Özel isim. -3-

Maḥal cinni ve oğlu R. Ş. ve Ken'an: 036a/06, 038b/14, 045b/10

rāḥat (a) Üzüntüsüz, tasasız, kedersiz bir halde bulunma. -2-

r. olup andan gidelim didi Server n'ola: 046b/01, 046b/03.

raḥş (f) Gösterişli güzel at. -13-

ol dem ol 'acaib r. binüp taşra oldı: 004b/02, 013a/05, 013a/08, 013b/07, 013b/14, 014a/08, 018a/14, 020a/13, 020b/01, 020b/03, 022a/14, 022b/06, 025b/08.

rāst (f) Doğru, düz, rast, karşılaşma. -2-

Bedī'ü'zzamān ḳaddin r. idüp tozdan: 021b/07, 025b/02.

ra'se (a) Titreme. -1-

neylesün vücūdına r. gelüp yüregi oynayup: 011a/12.

rāvī (a) Rivayet eden, anlatan. -6-

ammā r. eydür meger İskender Şāh'un bir güneş: 003b/01, 009b/02, 021a/02, 024a/04, 025b/10, 030b/09.

rāviyān (a) Rivayet edenler, hikaye anlatanlar. -1-

Rāviyān-ı aḥbār Rivayet edenlerin söyledikleri, haber verenler.

r. aḥbār ve nāḳilān-ı āşār ve muḥaddiṣān-ı rüzgār şöyle: 001b/02.

rāyiḥa (f) Koku. -1-

bir b. belürdi kim olmaz Server bakup 049b/12.

recā (f) Yalvarma. -1-

r. idüp eyitdi baña şol halde bir tılsım: 030b/13.

ref' (a) Kaldırma. -1-

yüzinden niqābın biraz r. idüp tebessüm idüp: 014a/06.

reftār (f) Salınarak yürüme. -1-

r. ile gelüp bir sīm sandāliye kodılar Geçüp 010a/04.

rencide (f) İncitme. -2-

r. iderler didi Maḥal Cinnī n'ola Server: 045b/06, 049a/04.

reng (f) Renk. -1-

yiri ziyāsından rüşen ider beyāz sūd r.: 031a/08.

revāne (f) Yola çıkma. -3-

r. oldılar çün yakīn geldiler ol şahrānuñ: 016a/06, 028b/01, 046a/10.

reviş (f) Hal, gidiş. -1-

yine idem dedi ol dem Server bunuñ r.: 042a/09.

rızā (a) Memnunluk. -2-

Serveri 'ālem kazāya r. diyüp tırdı: 004a/12, 027a/06.

ri'āyet (a) Uyma, boyun eğme. -1-

taḥta lāyık olup otırdı böyle r.: 011a/01.

rikāb (a) Üzengi, eger, huzur, kat. -2-

ve altun r. ve sāl'iri daḥı buña göre Server 013a/08, 020b/13.

rivāyet (a) Nakletme, hikaye etme, söylenti. -4-

ola bir r. bu raḥşuñ nāmına sürhpāy: 020b/01, 034b/04, 045b/10.

r. it- Nakletmek, hikaye etmek, anlatmak.

r. iderler ki ol zaman ki bizüm kışşamız ol araya dek: 001b/03.

rub' (a) Dörtte bir, bir şeyin dört kısmından bir kısmı. -8-

bu cānsuzları diyüp kendüyi r. meskûna: 003b/12, 004a/07, 008a/05, 010b/01, 015b/12, 036b/01, 038a/12, 038b/05.

rūh (a) Ruh. -2-

Süleymān 'Aleyh'isselām r. yemin eylediler: 018a/15, 052a/13.

ruḥṣat (a) İzin. -1-

tuyup iy la'īn niçesin ben saña r.: 042a/10.

Rūm (a) Anadolu. -2-

şād oldı andan R. ḥarācı deger bir ḥil'at: 024b/13, 025a/02.

Rūmī (a) Anadolulu. -1-

'Ālem Şāh-ı R. daḥı bunda gelüp ne erlikler: 039a/09.

rūşen (f) Aydınlık, açık. -4-

r. aydınlık ne ola dirken gördi ki 020b/09, 034b/01, 031a/08, 048b/11.

rūzrūşen (f) Aydınlık gün. -1-

ḳapuyı açup iḳerü girip gördi ki r.: 020b/08.

rūzgār (f) Zaman, yel. -2-

Rāviyān-ı aḥbār ve nākīlān-ı āşār ve muḥaddişān-ı r. şöyle: 001b/03, 017a/13.

Rüstem (f) Özel isim, Melik Kāsım'ın oğlu. -3-

tūġ-i R. tūġ-i Şamsām ve sāir onsekiz Şāhibḳırānların: 035a/08, 039a/08, 045a/07.

-S-

Sā'id-ı Sīmīn Özel isim. -1-

ol dem Bānū daḥı ol nāzik S. S. ḳolın şıġayup: 011a/07.

şabāḥ (a) Sabah, sabah vakti. -2-

Server yine yatup ş. eyledi ele üç gün: 003b/07, 029a/05.

şabr (a) Sabır, olacak veya gelecek bir şeyi telâş göstermeden bekleme. -2-
artık ş. karar kalmayup hemân ‘askeri yarup: 038b/09.

ş. eyle-Sabretmek, katlanmak.

imdi taḥkīk bunda bir hikmet var ancak ş. eylen: 002b/07.

şadā (a) Ses, yankı. -6-

haykırdı ki cihān ş. ile tıldı dīv hareket: 027a/01, 031b/12, 042b/05.

ş vir-Ses vermek, ses yankılanmak.

güldi kim ol gār dürlü dürlü şadālar virdi: 028a/11, 033b/05, 040a/09.

şaf (a) Temiz, pak. -1-

ş. bağla-Sıra olmak, sıraya girmek.

olup ol yire varup ş. bağlayup çün: 013a/04.

şafā (a) Gönlün şen olması. -2-

bu ş. ile üç gün gidüp dördüncü gün bir şahrāya geldi: 035a/12.

ş. eyle- Gönlünü eğlemek, eğlenmek.

ş. eyledi lākin yedi yıla kadar yār u yārānından: 004b/13

şaff (a) Dizi, sıra. -1-

ş. ni’alde yire gösterdiklerinde oturmuyup sağ kolda: 001b/11.

şag¹ Sağ, taraf. -10-

geldi ş. elin Zilzāl’ün kemerine ve şol elin: 001b/10, 003a/04, 005a/07,
005b/08, 006a/10, 016a/03, 019b/15, 021b/13, 035a/04, 040b/01.

şag² Diri, canlı, sağ. -7-

bunu kırmuyuz ki ş. esen dīvāndan: 002a/12, 027b/15, 038b/04,
041b/03, 042a/08, 049a/10, 049b/03.

şāhib (a) Sahip, haiz . -2-

kaldırup nām ş. kim anaları katl eyledi: 033b/09, 036a/08.

Şāhibkırān (a-f) Muzaffer, güçlü ve üstün hükümdar. -27-

Ş. Sercā’il cāzu eliyle Kūhı Şu‘ā‘ya: 001b/03, 001b/05, 004b/01,
005b/15, 007a/04, 008a/010, 008a/12, 008a/13, 008b/02, 018a/04, 026a/04,

029a/10, 030a/04, 034b/10, 035a/02, 035a/08, 035b/07, 035b/08, 038a/11,
040a/06, 044a/10, 045a/09, 046a/14, 047b/03, 047b/12, 050b/10, 051a/07.

sāhirān (a) Sihirbazlar. -1-

eyitdi İy şeytānı s. ben de anı senüñ oğluñ: 027b/02.

Şahmān-ı Merdüm-ser , Merdüm-ser Özel isim. -3-

işidüp hemān varup Ş. Merdüm-ser'üñ bendi: 050b/14, 051b/01,
051a/03, 051b/01, 052a/15.

şahrā (a) Sahra, çöl. -4-

'asker cem' olmuş Server 'ācep bu ş. bu: 016a/06, 035a/13, 035a/15,
040a/09.

sāir (a) Diğer, başka, seyreden, harekette olan, yürüyen. -13-

Şāh ve oğlu Hüsrev-i Kabā ile ve s. vezirler: 002a/10, 016a/05, 020a/02,
020b/13, 022b/12, 023b/02, 033b/11, 035a/06, 035a/08, 036a/07, 037b/11,
040b/04, 042b/13.

şaka şakla- Çok iyi saklamak. -1-

zamāndan berü bu tīgi ol şanduk içine ş. saklayup 031b/06.

şakal Sakal. -1-

bunda ş. şalı virüp Kaf'dan öyle: 039a/05.

şakın- Herhangi bir korku ve düşünce ile bir şeyi yapmaktan uzak durmak.-5-

kızım ciğer-güşem imdi ş. bu dilāverden gerçi: 004a/09, 010b/12,
022a/09, 033a/02, 049a/12.

şakla- Saklamak, gizlemek, gizli tutmak. -4-

hurd olurdu ammā Hāḡ Te'ālā ş. bir kılına: 021b/01, 031b/07, 032b/13,
041b/12.

şal- Salmak. -5-

şola hamle idüp dīv ‘askerlerine āteş ş.: 016b/04, 025b/08, 030a/15, 039a/05, 040b/02.

şalābet (a) Metanet, dik olma. -1-

taşra çıkdı öyle heybet ş. ile: 022b/04.

şalındır- Salındırmak. -1-

ş. İskender Şāh bu ħali görüp: 010b/11.

Sallallahü Aleyhi ve Sellem (a) Salat ve selam onun üzerine olsun. -1-

S. ‘Aleyhi ve Sellem Ĥazretlerünüñ ‘ammī-zādesi: 031a/02.

şalşāl (a) Kuru balçık, kumla karışık ince çamur. -1-

bu kez şol kıolda pehlevān pāy-ı taht olan Ş. gāv: 002a/02.

salţanat (a) Saltanat. -1-

s. kalmışdur ħālā tılsım kıomuşdur özge: 015b/08.

Şamsām Özel isim. -1-

tīg-i Rüstem tīg-i Ş. ve sāir onsekiz Şāhibkırānların: 035a/08.

Sāmsüvār Özel isim. -2-

Ķahramānı Kūçek ve S. öñinde bir kaç evlādı vardır: 051a/04, 051a/07.

Sāmün-ı Ejder-süvār Özel isim. -1-

anuñ ardınca S. ejder-süvār yürüdükte ānında: 002a/05.

şan- Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek. -6-

iderüm ben ise bunu Ĥamza ş. hele: 003b/13, 020a/03, 021b/04, 027b/09, 040a/05, 041a/08.

şānī (a) İkinci. -6-

ş. Şāhibkırān Zilzāl-i Āhen-kemān’ı 001a/05, 007b/04, 018a/04, 029a/11, 034b/09, 050b/10.

şan'at (a) Sanat. -2-

ol kadar ş. gösterdi kim gören hayrān olur: 019b/06, 031a/12.

saña Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi. -16-

'ināyeti Hāq ile s. bir zorum vardır: 006a/14, 011b/05, 012a/09, 018a/10, 027b/08, 028a/01, 030a/10, 033a/01, 037b/14, 041a/02, 042a/10, 042a/13, 044b/05, 047a/12, 051a/13, 051b/13.

sandāliye şandālīn (a) Makam, koltuk, mevki, sandalye. -5-

reftār ile gelüp bir sīm s. kodılar geçüp 007b/11, 010a/04, 018a/13, 019b/05, 019b/08.

şanduk (a) İçine çeşitli şeyler konulan, tahtadan, dört köşe, kapaklı ev eşyası, sandık. -15-

ş. açup bir yāķūtdan licām ve bir zeberced: 020b/10, 020b/12, 030b/08, 031b/03, 031b/06, 031b/09, 032a/02, 032a/04, 032b/03, 032b/08, 033a/07, 033b/02, 034a/10, 034a/11, 034b/04.

şānī (a) İkinci. -6-

fırlayup bir cānībe gitdi Bedī'ü'zzamān'a Ş: 001b/05, 007a/04, 018a/04, 029a/11, 034b/09, 050b/10.

şar- Sarmak. -2-

yayın tūnçlarından birbirine muħkem ş. andan dest: 003a/08, 019a/05.

sarāy (a) Saray. -4-

bir 'Āl-ī s. gördi ol saāayı dil-güşāya ķadem: 009a/09, 014a/14, 019a/15, 019a/15.

şarı Sarı. -2-

başında bir ş. 'amūd var üzerinde birkaç 017a/08, 020b/06.

şarıl- Sarılmak. -4-

iki eliyle Bedī'u'ñ kemerine ş. birbiri ardınca: 006a/02, 011b/07, 012a/03, 052a/01.

şatır (a) Bir sayfa üzerine enine yazılan veya dizilen kelimelerin meydana getirdiği yazı sıralarından her biri, yazı sırası. -1-

s. yazu yazılmış ammā toz kaplayup belirsiz: 017a/09.

şav- Savmak, istenmeyen birini yanından uzaklaştırmak. -1-

Hele alup ş. kendüsi toz içinde kaldı: 041b/14.

şāyd (a) Avlanmak, av. -2-

şāyd ü şikār (a) Avlanmak, ava gitmek.

Gāh ‘işret gāh ş. ü şikār üzere oldılar Server: 009a/15, 025b/01.

sāye (f) Yardım, koruma, aracılık. -1-

ele getirüp bir dıraht s. bend idüp: 020b/04.

sebeb (a) Sebep. -5-

s. Maḥal Cinnī imiş ve onuñ oğlu Ra’d: 008a/01, 035b/09, 038a/06, 045b/12, 044a/12.

sefer (a) Yolculuk. -1-

eyledi bu s. de çok ‘acāyibler ve ġarā’ibler: 004a/14.

sefid (f) Beyaz. -16-

rāvī eydür meger bu la’īne dīv-i s. dirlerdi: 030b/09, 030b/14, 030b/15, 031a/14, 032b/14, 033a/14, 033b/13, 034a/05, 034a/07, 034b/06, 035a/02, 035a/05, 035a/12, 040b/01, 044a/06 046b/15.

Sehāb, Sehāb Nerre Özel isim. -3-

kanı S. N. ve Ra’d Nerre ve Berķ Nerre ve: 030a/05, 033b/10, 038a/11.

seksen Seksen. -1-

Bedī’ü’zzamān eyitdi ḥayır şāhum s. -toķsan eriş kāmekli: 008a/08.

Selaāfīn (a) Sultanlar. -2-

itmege meşġul oldılar S. serverler 014b/04, 016a/05.

selām (a) Selam. -3-

zāhir oldı ve Bedī’a s. virdi Serveri ‘ālem: 003b/09, 003b/10, 022b/11.

sel Sel. -1-

s. bir su ve kan var ki olmaz ‘aħir Server: 029a/14.

selef (a) Önceki. -1-

görüþ ve nice ılımlar bozup ve s. geçen Őahibkırān’ların: 004a/15.

Semendān-ı Ćihil Dest (f) Özel isim. -3-

ağlařurken ol dem S. Ć. D. didükleri la’ın: 037b/08, 038b/02, 042a/07.

Semendān ,Semendān Hezār Yek-dest (f) Özel isim, binbirelli olan. -14-

dem S. gürleyüp yigirmi eline on ‘amüd alup yürüdi: 035b/14, 037b/15, 038b/10, 039a/10, 039a/12, 039b/05, 039b/10, 040b/08, 040a/03, 040a/13, 040b/09, 041a/01, 041a/14, 041b/04.

Semendün, Semendün Hezār Yek-dest (f) Özel isim. -7-

atañ olan S. la’ın varup Ćamza’nuñ: 033b/11, 035b/03, 036a/03, 036a/10, 037b/10, 038a/04, 038a/13.

sen Sen, teklik II. şahıs zamiri. -64-

eyitdi baća Server cihānda erlik oldur ki s. de: 004b/03,005a/10, 005b/04, 005b/12, 006a/12, 008a/07, 009a/02, 011a/02, 011a/04, 011b/13, 012b/06, 014a/03, 016b/07, 017a/13, 017b/15, 021a/08, 021a/09, 022a/02, 022a/03, 025a/02, 027a/05, 027a/07, 027a/11, 027a/12, 027b/02, 028a/02, 029b/13, 029b/15, 031a/15, 032a/07, 032a/08, 032a/10, 031b/01, 032b/06, 032b/12, 032b/15, 033b/01, 033a/02, 033a/05, 033a/14, 033b/12, 033b/13, 033b/15, 034a/05, 038a/09, 038a/12, 038b/13, 039b/11, 039b/12, 039b/15, 040a/02, 040b/10, 041a/12,044a/15, 044b/02, 044b/05, 045b/13, 046b/02, 046b/09,048a/05, 048a/15, 049b/01051a/13, 051b/14.

sencileyin Senin gibi. -2-

meskūn adamsı hep s. kūtāh-ķāmet midür: 008a/06, 038a/09.

sene (a) Yıl. -1-

idüp bunda birćać s. ćalup murādum: 017b/09.

sengīn (f) Ağır, taştan. -1-

arğa virdi ol s. ‘amūd arğaya öyle taşındı ki: 021a/12.

serāsime (f) Sersemleşmiş. -1-

s. olup Bre nedür aşı gökler mi: 040a/14.

Sercā’il Özel isim. -2-

Şāhibkırān S. cāzu eliyle Kūhī Şu‘ā’ya: 001b/05, 043a/14.

ser-encām (f) Son, başa gelen olay. -1-

cihāngīrlər cihānda çok s. çeker yedi yıl: 003b/15.

Serhābtāzī (f) Özel isim. -2-

ālāt-ı hārb ve S. nām bir raḡşı cihan: 018a/14, 020a/13.

serheng (f) Çavuş; askerlerin başı. -1-

hükemā oturup ve erbāb-ı dīvān bunca s.: 020a/01.

serkeş (f) İnatçı, başkaldıran. -1-

eyledi Server bir s. kızım vardır elbette ben: 009b/13.

sernigūn (f) Başaşağı, tepetakla. -1-

hamlesin men’ idüp anı da bir müşt ile s. eyledükde: 002a/06.

Server (f) Önder, lider, baş. -141-

yirlerinden tırup iki cānibden S. de hamle idince: 002a/08, 002b/11, 005a/10, 005b/05, 005b/15, 006a/07, 006a/12, 006b/04, 006b/16, 007a/05, 007b/02, 007b/04, 007b/08, 007b/11, 009a/04, 009a/15, 009b/13, 009a/09, 011a/11, 011b/04, 012a/06, 013a/10, 013b/11, 013b/15, 014a/13, 014b/04, 015b/15, 016a/05, 016a/14, 016b/02, 017a/11, 017a/14, 018b/07, 018b/15, 019a/03, 019a/10, 020b/07, 020b/13, 021a/06, 021a/11, 021a/14, 021b/03, 021b/10, 022a/07, 022b/08, 022b/10, 024b/02, 024b/04, 024b/08, 024b/14, 025b/01, 025b/05, 026a/10, 026a/12, 027a/02, 027b/10, 028a/11, 028b/01, 028b/03, 028b/05, 028b/08, 028b/11, 028b/14, 029a/02, 029a/05, 029a/14,

029b/02, 029b/05, 029b/07, 031a/03, 031a/04, 031b/13, 032a/02, 032a/13, 032b/13, 033a/03, 034a/02, 034a/14, 034b/03, 034b/07, 034b/13, 034b/15, 036a/08, 035a/15, 036b/07, 037a/11, 038b/15, 039a/13, 039b/10, 040a/08, 040b/12, 041a/10, 041b/07, 042a/01, 042a/02, 042a/04, 042a/07, 042a/08, 042a/09, 042b/07, 042b/14, 044a/14, 044b/15, 045a/15, 045b/06, 045b/07, 045b/11, 046a/01, 046a/05, 046a/09, 046a/15, 046b/01, 046b/08, 046b/13, 047a/01, 047a/05, 047a/06, 047a/07, 047a/11, 047a/14, 048a/03, 048b/09, 049a/14, 049b/02, 049b/07, 049b/09, 049b/10, 049b/12, 049b/14, 050a/04, 050b/15, 0048b/01, 048b/04, 052a/02, 041b/13, 046a/12, 051b/03, 051b/08, 051b/12, 052a/08, 052a/14.

server-i ‘ālem(f) Alemin reisi. -11-

Server-i ‘ālem gürz gürleyüp inzāl şunup: 003b/09, 013b/11, 014a/07, 016b/07, 017a/14, 019a/13, 022b/03, 027a/06, 028a/09, 042a/15, 051a/14.

sevinc Sevinç. -1-

Mihrānūr s. ağladı devletüm atā çün: 025a/07.

seyl (a) Sel, şiddetle gelen şey. -1-

şoķaķ şoķaķ idüp kırup ķan s.: 040b/06.

seyr (a) Seyir, yürüme, gezi, izleme. -8-

bunları s. için ol ķadar Dīv-i cinnī ve ‘İfrīt ve Ğül: 036b/10, 048b/12.

s. et-İzlemek, seyretmek.

eline alup biraz s. idüp bā‘dehū tebessüm itdi: 002b/16, 016a/11, 019b/07, 023b/03.

s. eyle- İzlemek.

her cānibiñ gezüp s. eyledi: 005a/12.

s. tūr- Seyretmek.

bıraĝup kendüsi havāya çıķup s. tūrdı: 026b/12.

seyrān (a) Gezinme, bakıp seyretme. -7-

itmişdi s. idüp gezerken birgün yolu buraya: 014b/11, 017b/04, 047a/09, 049a/09, 049a/11, 049b/05, 050b/11.

şıçra- Sıçramak, hızla yukarıya veya ileriye atılmak. -6-

çıkp gide diyüp hemān yirlerinden ş. kimi: 002a/13, 003b/10, 012a/01, 012b/10, 034b/11, 040b/14.

şığa- Kolu, paçayı yukarı çekip toplamak veya kıvırmak, sıvamak. -2-

ş. ol dem Bānū daḥı ol nāzik sā'ıdı: 011a/07, 011a/08.

şığın- Sığınmak. -1-

Ḥudāyı bī-zevāle ş. atup tutdı çünki: 005a/05.

şıña- Bilgisini, yeteneğini, yeterliliğini veya niteliğini yoklamak, imtihan etmek. -1-

tüvānā yigit oldı birgün ş. la'inden: 035b/06.

sıra Sıra. -1-

dāne dārağacı birinüñ yanına s. vardı: 037a/08.

sihre (a) Büyü. -3-

s. kuvvetiyle Serverüñ 'aqlın aldı diledi ki: 026a/05, 026a/12, 041a/13.

sil- Silmek. -1-

olmuş tiz dest-māl ile ğubārın s. süpürdi: 017a/10.

silāḥ (a) Silah. -1-

malı cümle anda bulup kimünde s. ve kimünde: 020a/06.

sille (f) Elin iç yüzüyle vurulan tokat. -2-

ḥavāle eyledükde Bedī'i nāmdār bir s. ile zīr ü zeber itdi: 002a/04, 006b/13.

sīm (f) Gümüş. -1-

reftār ile gelüp bir s. sandāliye ḳodılar geçüp: 010a/04.

sīmḥām (f) İşlenmemiş gümüş. -1-

cihān diyüp bir yol ol s. kolların: 011a/06.

sīmīn (f) Gümüştēn. -1-

s. kōlın şıǵayup ol laṭīf pençesin: 011a/08.

Sīmrāy Özel isim. -1-

diyüp ‘Ömer bin Ḥamza ve S. ve Ayna Şāh-ı Maǵribī: 045a/06.

sīne (a) Göǵüs. -1-

muḳayyed olmayup nigāruñ nīzesine s. gelüp: 013a/14.

siper (f) Siper. -6-

servere bir ‘amūd urdı tīzīye s. yetiřdiremeyüp: 021a/11, 021a/13, 029a/13, 041b/08, 041b/10, 042a/05.

siyāh (f) Siyah. -2-

hindiler hep s. olurlar aḳ yoḳdur hele: 023a/14, 023b/05.

siz Çokluk ikinci kişi zamiri. -21-

varın Kūh-ı Şu‘ā’ı yedi ḳulle s. gezüp ve her: 007b/12, 015a/04, 018b/12, 019a/01, 024a/07, 024b/06, 024b/02, 025a/08, 037b/15, 038a/05, 038a/06, 038a/07, 038b/04, 044a/08, 044a/11, 044a/13, 045b/07, 046a/07, 050b/12, 052a/06, 052a/10,

şoǵu- Soǵumak. -1-

çün aḳşam oldı ortalıḳ ş. ol dem yılanlar: 028b/13.

şoḳaḳ (a) Sokak. -2-

ş. şoḳaḳ idüp ḳırup ḳan seyl: 040b/06.

şol Sağ karşıtı, sol taraf. -11-

geldi şaǵ elin Zilzāl’uñ kemerine ve s. elin: 002a/02, 003a/04, 005a/07, 005b/08, 006a/09, 006a/10 016a/04, 019b/15, 035a/04, 040b/02, 051a/08.

şolu- Solumak. -2-

ve ḥar ḥar ş. başladı ammā nevbet Bedī‘ü’zzamān ’a 006a/09, 012a/08 .

şoñ Son, ahir, nihayet, netice. -4-

Şāh kendü ile fikr idüp eyitdi eñ s. kızum: 010a/11, 024a/05, 025a/02, 043a/05.

şoñra Sonra, daha ileri bir zamanda. -15-

olduğdan s. biz bunı qormuyuz ki şağ esen dīvāndan: 002a/12, 010a/15, 012b/13, 017b/13, 017b/14, 035a/03, 036a/14, 038a/12, 038b/05, 044b/03, 045a/05, 047b/11, 049a/13, 051a/09, 051b/13.

şor- Birine soru yönelterek herhangi bir konuda ondan bilgi istemek, sual etmek. -1-

melā'inler niye cem' olmış diyüp bir cinnīden ř.: 035b/01.

söyle- Söylemek, düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak. -10-

dīnūñ aşkına dođrı s. kimsin Rub'ı: 004b/06, 006b/07, 006b/15, 008a/05, 013b/06, 027b/08, 039b/02, 044b/10, 046a/01, 047a/13.

söz Söz, bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lâkırdı. -14-

bu ne s. ki söylersin ben babamı: 004b/12, 006b/07, 009b/08, 012b/10, 013b/06, 016a/01, 027b/08, 033a/14, 034a/13, 037b/12, 039b/02, 043a/11, 044b/10, 051a/14.

şu Su. -15-

bir ř. kenārına getürdi eline bir nān paresi: 016a/08, 016b/02, 017a/02, 018b/06, 019a/11, 025b/07, 026b/10, 029a/06, 029a/14, 029b/06, 041a/15, 041b/01, 044a/03, 046b/04, 047a/02.

su'al (a) Soru. -4-

s. eyle- Soru sormak.

Server s. eyledi: Ken'an neylersin: 047a/11.

s. it- Soru sormak.

cinnīden sizūñ ađvāliñiz s. idüp ĥaber aldum.: 017b/12, 044a/09.

s. olun- Soru sorulmak.

Qubbeyi yapmağa ne oldu diyü? s. olunursa zamānumda: 048b/15.

suç Kusur, kabahat, suç. -2-

s. yine senūñ ve atañ didükleri pelīdündür: 038b/13, 052a/08.

şuffe (a) Peygamberimizin Mescidine bitişik olarak inşa edilen ve içinde bazı sahabelerin Peygamber Efendimizden Kur'ân ve Hadis ilimlerini öğrendiği ve barındığı yer. -1-

ş. itmişler her birinde üçer dâne 'ifrît bir: 050a/13.

şulb (a) Zürriyet, sülale. -1-

ş. oğlu degilüm ammā beni ahiret oğul eyledi ben: 043a/03.

sultān (a) Sultan. -4-

s. olan İskender Şah'ın dīvānına gelüp tā aşağı: 001b/10, 036a/03, 036a/13, 043b/02.

şun- Sunmak. -9-

çıkarup Zilzāl'ün eline ş. andan: 002b/13, 005a/09, 005b/04, 012a/14, 013b/08, 013b/09, 013b/11, 013b/15, 029b/07.

şūret (a) Suret. -2-

Sercā'il nām bir cāzū getürdüp pehlevān s.: 026a/08, 043a/14.

şusuzluk Susuzluk. -1-

olduğundan ve ş. Server zebūn oldu: 028b/11.

süd Süt. -1-

yiri ziyāsından rüşen ider beyāz s. renginde: 031a/08.

Süleymān Hz. Süleyman (as), özel isim. -12-

dā'imā Hazreti S. 'Aleyhisselāmuñ hizmetin: 030b/10, 031a/13, 032a/09, 032b/15, 034a/13, 035a/02, 046a/04, 035a/02, 046a/04, 046a/06, 050b/15, 052a/13, 051a/06, 035a/02, 046a/04.

süpür- Süpürmek. -1-

olmuş tiz dest-māl ile ğubārın silüp s.: 017a/10.

Sürhpāy (f) Özel isim, kırmızı ayaklı. -2-

ola bir rivāyetde bu raḥşuñ nāmına s. 020b/01, 020b/14.

sür- Sürmek. -9-

s. biraz cevelān idüp Bedī'i da'vet: 013a/06, 013a/08, 013b/07, 013b/14, 025b/03, 040b/07, 040b/09, 042b/01, 046b/07.

süstlik (f) Tembellik, gevşeklik. -1-

gelüp yüregi oynayup vücüdına s.: 011a/13.

süt karındaş Süt kardeş. -1-

Şâtır ile s. karındaşlar imiş ve bunda: 035b/10.

sütun (f) Direk. -1-

ķollap urup yüz arşın ķaddiyle ve s. kollarıyla: 005a/14.

süvār (f) Ata binmiş. Binici. -10-

: 002a/05, 051a/04, 051a/07.

s. ol-(Binek hayvanına, ata) binmek.

ol dem Bedī'ü'zzamān ile niğār s. olup: 002a/02, 013a/02, 013a/03, 015a/11, 022b/07, 045a/12, 046a/10.

-Ş-

şād (f) Mutlu olma. -14-

Emr idüp bu ş. meclis ķurup 'işret itmege: 014b/03.

ş. ol-Neşelenmek, sevinmek:

mertebelere vāşıl olacağına ş. olup Hāķ Te'ālā'ya: 005a/01, 007a/02, 007a/10, 014b/01, 018b/08, 020b/13, 022b/12, 023a/01, 024b/11, 024b/13, 028b/01, 039a/12, 042a/15.

şādīlik (f) Mutluluk. -1-

Şāh'a bağışladı bir mertebe ş. el virdi ki: 023b/12.

Şāh (f) Şah. -60-

İskender Ş. ise Bedī'u'nñ böyle kütāh ķaddin görüp: 001b/07, 001b/10, 002a/11, 002a/15, 003a/12, 005b/09, 006b/03, 008a/04, 008a/08, 009a/02, 009a/11, 009b/02, 009b/12, 010a/01, 010b/03, 010b/06, 010b/11, 012b/09, 013a/03, 013b/01, 014a/15, 014b/07, 014b/09, 015b/06, 015a/10, 015b/11,

015b/13, 015b/15, 016a/04, 016a/12, 016a/14, 016b/05, 016b/08, 017b/15, 018b/08, 021a/13, 022b/11, 023b/02, 023b/15, 024a/05, 024a/14, 024b/02, 024b/09, 024b/14, 024b/05, 025a/09, 025a/14, 027b/11, 028a/03, 038a/03, 043a/08, 043b/04, 044b/09, 044b/12, 045a/06, 45b/04, 047b/02, 047b/05,

şahıs (a) Şahıs, kişi. -5-

hişârdan bir pencere açılıp bir ş. zâhir: 016b/13, 017a/05, 018b/06, 019a/09, 019a/12.

Şâh-î İskender Şah Özel isim. -1-

düşüp kule-i evveli Ş. İskender Şah'ın oğlu Hüsrevi: 001b/07.

Şâh-ı Kübrâ (a-f) Büyük şah.

tiz dest-mâl ile ğubâruñ silüp Şâh-ı Kübrâ süpürdi: 015a/10, 017a/10.

şâhid (a) Tanık. -1-

bu işde ş. iki oldı ben Āl-i İbrâhîm: 023a/15.

şâhîn (f) Şahin. -3-

isterler nâ-gâh bir ş. gelüp pençesin: 012a/01, 034b/11, 037b/02.

şakık (a) Yarma, yarıлма. -1-

dîvârı ş. olup Hâzreti Hızır Nebî 'Āleyhi'sselâm: 003b/08.

şark (a) Doğu. -1-

Hamzai Şâhibkırân dirlir ş. ğarba dek: 008a/13.

şart (a) Şart. -1-

arķamda götüreyim lâkin bu ş. ile ki yolda: 045b/14

şaş- Şaşmak. -2-

Server hayrân olup ş. yukarudan: 013b/05, 027a/02.

şeb-çerāk (f) Karanlıkları aydınlatan cevher, kıymetli bir taş, gece çırası. -6-

anlar da deryâ-yı muhîṭ'ün қа' rından bu ş.: 020b/11, 047a/15, 047b/06, 047b/10, 047b/15, 048a/02.

ehādet (a) Tanıklık. -1-

üç gün bakmağla ve iki adam ş. itmekle güc ile bile yazdılar: 022b/09.

şehir (a) Şehir. -15-

ğullar virdiler ş. hālķına aħvāli i'lām idüp: 009a/10, 014b/15, 015a/05, 015a/06, 015a/09, 015a/13, 015a/11, 015a/13, 017b/10, 017b/11, 017b/15, 023b/07, 023b/09, 024b/09, 045a/15.

Şehr-i Yeşīm (f) Zümrüt taşı. -3-

getürüp süvār idüp 'azm-i Ş. Y. diyüp: 036a/05, 045a/12, 045a/13,

Şehnāz Perrī Özel isim. -1-

ol dem Ş. Perrī feryād idüp toza girüp: 041b/15.

Şehnüvāz Perī Özel isim. -2-

cinni ve Ş. P. ve sāir vüzerā ve begleriyle ve kırık: 036a/07, 042b/13.

şehriyār (f) Padişah, hükümdar. -3-

devletüm ş. ata ķanı ol Rub'ı-Meskündan: 010b/01, 005a/03, 017a/12.

şehzāde (f) Şehzade. -2-

dün gice yine ş. bāğında Hāzreti: 008b/08, 049a/15.

şerr (a) Şer, kötülük. -1-

işte yine bir senüñ gibi hākī ş. böyle: 032b/12.

şevket (a) İstek, heves. -1-

çıkārup Rub'-ı meskūna 'aceb ş. ü 'azamet ile: 004a/07.

şevk (a) İstek. -1-

bu tīğüñ ş. çekdügi miñnetleri untdı: 035a/11.

şey (a) Şey. -3-

böyle ş. ayıp degüldür dedi ol dem Zilzāl'i: 007b/01, 031b/10, 049b/05.

şeyātīn (a) Şeytanlar. -1-

āhīr zamāna dek tura ammā ş. bu kavmi: 018a/01.

şeytān (a) Şeytan. -3-

zīrā bu dīvler cinsi ş. çok yaşar imdi: 019a/02, 027b/02, 049a/08.

şifā (a) Şifa. -1-

iy la‘īn bir sencileyin azğun mel’ün benüm senüñ ş.: 038a/09.

şikār (f) Av. -7-

ve gāh şayd u ş. iderlerdi Server ise: 009a/15, 010a/07, 016a/02,
033b/07, 025b/01, 025b/02, 043b/10.

ş.it-Av yapmak: 010a/07, 016a/02.

şimdengirū Bundan sonra. -3-

bildüm ki dīnūñ haqdur ş.: 007a/06, 029b/10, 045b/01.

şimdi -10-

dilāveri Bānū ş. urup nīze birle helak: 013b/03, 014a/03, 014a/05,
016a/13, 026a/14, 035b/05, 036b/05, 039a/06, 039a/11, 041a/13.

şīr-dil (f) Aslan yürekli. Cesaretli. Cesur. -2-

Bedī‘-i şīr-dil üzerine hücum idüp: 002a/17, 003b/02 ,049b/15, 052a/03

Şīr-i Ḥorasān Özel isim. -1-

gice Ş. Ḥorasān Ḥüsrev’üñ bağında qalup nişfu‘lleylde: 003b/02.

şol Şu, o. -8-

Ḥamza oğlıdur āh ş. nigārı görsem güzel 010a/13, 010b/03, 013b/02,
016b/08, 030b/01, 030b/13, 042a/04, 044a/04.

şöyle Şöyle. -11-

mes‘ele ma‘lūm oldı ş. kim eger bu dilāverūñ: 001b/02, 002b/04,
003b/06, 011b/02, 011b/06, 017b/01, 017b/02, 019b/01, 024b/05, 027b/10,
048b/07.

şu Şu. -2-

hayf ş. ok ile uramadum diyüp dağı: 025b/06, 038b/07.

şu'le (a) Ateş. -2-

eyledi ve bir taraftan bir ş. peydā oldı: 047a/10, 048b/08.

şu'ā (a) Bir ışık kaynağından uzanan ışık telleri. -14-

bu Kūh-ı Ş. bir zamān benīādem'den bir dāne Server: 001b/06, 002a/15, 003b/16, 005b/09, 014a/15, 015a/04, 018a/05, 033a/03, 043b/01, 043b/02, 045b/02, 045b/07, 046a/08, 050b/10.

şükr (a) Görülen iyiliğe karşı gösterilen memnuluk, minnettarlık. -8-

neslinden imişim ş. Hūdāya :023b/01.

ş. it-İyilik dolayısıyla hoşnutluğu bildirmek.

ş. idüp andan Bedī'a eyitdi: 029b/08, 042a/03, 047a/05.

ş. eyle-Şükretmek.

ayağ üzere düşüp ş. eyledi: 005a/02, 009a/08, 050a/07.

ş. ol-: Şükretmek.

Hūdāya ş. olsun vāqı'ā gelüp zuhūr eyledi: 039a/10.

şüphe (a) Kuşku. -1-

ş. olan gelüp okusun ve görsün: 018b/12.

-T-

tā (f) Kadar. -7-

İskender Şah'ın dīvānına gelüp t. aşağı: 001b/10, 002b/05, 027a/12, 029a/15, 036b/13, 038b/12, 045a/03.

ta'accüb (a)Şaşma, hayret etme. -3-

t. eyle-Şaşırmak, hayret etmek.

ķuvvet-i ķāhiresine t. eyledi: 005b/10.

t.it-Şaşırmaq, hayret etmek.

Server bunun uyķusuna t. idüp: 008a/04, 032a/03.

ta'ām (a) Yemek. -1-

ķ. idüp şu içüp tekrār dilediler ki gideler: 046b/03.

taḅ' (a) Tabiat, karakter. -1-

hevāsı ķ. ğāyet muvāfiķ gelüp begendüm: 017b/07.

tābi' (a) Bağımlı, boyun eğen, birbirinin emri altında bulunan. -4-

t. ol-Bağılı olmak, birinin emri altında bulunmak, kontrolüne girmek.
gel bañā t. ol ve itā'at eyle: 034b/06.

t. it-Uymak.

bunları ele getirüp kendüye t. iderdi: 008b/11, 047b/08.

t. kıl-Boyun eğmek.

cümlesin İslām'a getirüp kendüne t. kılasın: 004a/03

ta'bīr (a) Yorumlama. -1-

t. budur ki bir dost veya bir dostın: 037b/05.

tāc (a)Taç. -1-

künkürelı t. ve arķasında lebāçe ve belinde: 019b/11.

tāğ Dağ. -2-

itdügüm zūrı bir ķ. eylersem yirinden ķaldıra: 012a/10, 042b/03.

tağıd- Dağıtmak. -3-

fi'1-ħāl dār üzere olanları ķ. Maħal: 029a/04, 040b/03, 042b/08.

taħķīķ (a) Hakikat, gerķek. -1-

imdi t. bunda bir ħikmet var ancak şabr eylesen: 002b/07.

taħşīl (a) Toplama. -2-

nām t. idüp yine yārānuña varup: 009a/06, 030a/03.

taḥsīn (a)Beğenme, güzel bulma, takdir etme. -6-

Server'e t. ve āferīn eylediler:003a/11, 009a/06.

t. **eyle**-Güzel bulup takdir etmek.

baḳup ḥayrān olup Qāhir'e t. eyledi: 005a/12, 019b/08, 050b/07.

t. **it**-Güzel bulup takdir etmek.

Āşaf'a t. idüp andan çıkarup: 031a/13

taḥt (f)Saltanat koltuğu, saltanat makamı. -8-

imdi gel berü Server pāy-ı t. şandāliyesi: 007b/11, 010b/04, 008a/03, 009a/01, 009b/06, 011a/01, 019b/03, 051a/08.

taḥtgāh (f)Yönetim merkezi. -1-

girdiler şehir-i yeşim Maḥal cinnünün t. idi: 045a/13.

Ṭahmūrāş Özel isim. -5-

andan çıkarurlar Ṭ. dīv-i bendiñ hem Şāh: 047b/02, 047b/05, 047b/14, 048a/09, 048b/14.

tā'ife (a) Topluluk, kavim. -1-

t. yaḳup kül ider imdi şol tarafa: 030b/01.

ṭāḳat Bir şeyi yapabilme, başarabilme gücü, güç, hāl, derman, kuvvet. -1-

ṭ. **getür**-Dayanmak, katlanmak.

ḥamleme ṭ. getüremez ve bir parmağumca: 039b/07.

ṭaḳm-Takınmak. -1-

arḳa virdi ol sengīn 'amūd arḳaya öyle ṭ. ki: 021a/12.

ṭaḳ-Takmak. -1-

ṭ. bunda getürdi murādum budur ki diyor: 036a/09.

ṭāl-Dalmak. -1-

beşyüz kulaç dīvler қа'rina t. andan çıkarurlar: 047b/01

ta'lim (a) Eğitim. -1-

söylesin diyüp 'İsm-i a'zamı' dağı t. buyurup üç: 004b/06.

tama' (a) Aç gözlülük, çok istemek. -1-

t. **it**-Tamah etmek, açgözlülük yapmak.

gelüp ol māla t. itmeyeler diyü bekler idi: 021a/05.

tamām, temām (a) Tamam, bütün, tüm. -3-

dağı mest olup t. kelleler germ:004b/09, 014b/05, 034a/04.

t. **ol**-Tamamlamak, bitirmek.

Dügün t. olup nikāh olunup: 025a/11.

ta'n (a) Ayıplama. -1-

t. sözler söyleyüp turlardı hāy: 006b/07.

taraf (a) Yan. -9-

hurd hām oldı Server şād olup bir t. revāne: 028b/01, 030b/01, 030b/02, 042b/12, 044a/04, 047a/10, 048b/03, 048b/07, 050a/12.

tarīk (a) Yol. -3-

bu t. ile 'aserden çıkarup ol ağaçlık 026a/09, 044b/02, 045a/04.

tarrāka (a) Gübmürtü. -1-

oldı ol dem bir t. çatılıp fil yine yirine 017a/03.

tārīh (a) Bir olayın gününü, ayını ve yılını bildiren söz veya gün. -4-

Server ol qubbeyi görüp ve gezüp t. bulup: 018b/09, 048b/09, 048b/13, 049b/01.

tār-mār (f) Perişan, karmakarışık, darmadağınk. -2-

t. **it**-Perişan etmek.

açup minķarıyla ol zāğları t. ider: 037b/03, 040b/08.

taşvîr (a) Resim. -1-

İskenderi Kübrâ'nuñ t. kıalın düzmişler: 019b/09.

taşTaş. -2-

ve rub'ı meskûnı öyle ĥarâb ide kim bir t. bir t. 027a/01, 036b/01.

taşcıTaşcı. -1-

gülüp iy la'ın t. ĥimârlarına vaķ ol 028a/06.

taşı-Taşımak. -1-

ve ol malı taşre çıkarup şehre t. 023b/07.

taşın-Taşınmak. -1-

degil midür ve böyle yay t. mı ve bunuñla insân 003a/02.

taşra (a)Bir ülkenin başkenti ve en önemli şehirleri dışındaki yerlerin hepsi. -9-

ve ĥalkdan utanup t. tükürmeyüp yutdı 006a/08, 021b/08, 022a/14, 022b/01, 022b/04, 023b/07, 034b/13, 042a/02, 042a/07.

ta'yîb (a)Ayıplama. -1-

pederin t. idüp bu naşıl işdür ki bir adam: 009b/07.

ta'yîn (a)Yerini belirleme. -1-

ve Server'e bir ĥaş sarayda mekân t. idüp 009a/09.

tayâ- Dayamak. -1-

kendi bögrüne t. Zilzâl'e eyitdi 006a/11.

tâze (f) Genç, taze. -4-

işidüp bakup gördi kim bir t. nev-civân gâyet 009a/06, 039a/01, 039a/03, 039a/04.

tâziyâne (f) Kırbaç. -8-

olup elinde bir t. bir kez fili urup: 016b/14, 017a/04, 019a/09, 030a/09, 030a/10, 042a/15, 042b/09, 044a/04.

Te‘ālā (a) Yüce. -7-

tenhā olduğu yirde ol dem Hāḡ Te‘ālā dergâhına: 003b/03, 009a/07,
019a/01, 021b/01, 023a/03, 029a/11, 037a/14.

tebdil (a) Değiştirme, değiştirilme, başka bir hâle getirme. -1-

t. ol-Değiştirmek.

kaçan t. olsa sāirîn kullanurdu Hāmza: 035a/06.

tebessüm (a) Gülümseme. -2-

t. it- Gülümsemek.

eline alup biraz seyr idüp bā‘dehū t. itdi: 002b/16, 014a/06

tedārük (a) Hazırlık. -3-

t. it-Hazırlamak.

bilüp gör ne t. itmiş didiler Server: 019a/03.

t. gör-Hazırlık yapmak.

ol dem Ken‘ân Cinnī yol t. görüp 025a/10, 046a/03.

tekebbür (a) Kibirlenme. -1-

emmāreden ve t. gāyet sakınup hergīz kendüye: 004a/09.

teklif (a) Öneri. -1-

t. eyle-Önermek.

kendü yirini t. eyledi Bedī‘ü’zzamān: 008a/02.

tekrār (a) Yinelemek, bir şeyi iki veya daha çok defa yapma. -7-

t. müşāvere itdüm ve bu tılsımı peydā idüp: 018a/09, 021b/02, 032a/15,
040b/01, 046b/04, 047a/07, 052a/05.

temāşā (f) Seyir yeri. -9-

Hālā tılsım komuşdur özge t. gāhdur: 015b/09.

t. eyle-Seyretmek.

bir yüksek yire çıqup t. eyle: 017b/05, 046b/10.

t. it-İzlemek, seyretmek.

ve k̄āf diyārların t. idüp Ḥamza gibi k̄āf: 004a/04, 008b/12,
015b/12, 048a/02, 049a/01, 049b/08.

tenhā (f) Tek başına, yalnız, boş yer, ıssız yer. -1-
t. olduğu yirde ol dem Ḥaḳ Te‘ālā dergâhına: 003b/03.

terk (a) Terk, bırakma, vazgeçme. -1-
t. **it**-Bırakmak.
söziyle dīnin t. ide diyüp pederine ḥaber: 009b/08.

teslīm (a) Teslim. -2-
t. **eyle**-Bir şeyi sahibine vermek.
Bānū’ya t. eyledi Bānū bu kez iki eliyle: 006a/01, 010b/08, 012a/02.

tevābi’ (a) Tabi olanlar. -1-
diyüp cümle t. ve ‘askerin cem’ idüp: 036a/04, 038a/07, 035b/15.

tevekkül (a) Herhangi bir işte elinden geleni yapıp daha sonrasını Allah'a bırakma. -1-
olup hemān belinden kemendi çözüp t.: 050a/05.

tezhīb (a) Süsleme. -1-
t. **ol**-Süslemek.
altun ḥāl ve lāciverd ile muraşşa’ t. olunmuş: 019b/02.

tılsım (yun) Doğaüstü işler yapabileceğine inanılan güç. -15-
saltanat kalmışdur ḥālā t. komuşdur özge 004a/15, 015b/08, 015b/13,
017a/14, 018a/09, 018b/02, 018b/11, 019a/13, 022b/13, 023b/03, 025b/10,
030b/13, 043b/06, 047b/10, 048a/07.

tırnak Tırnak. -1-
ve t. kırmızı idi Bedī‘ü’zzamān bu rahşı: 020b/03.

tıg (f) Kılıç. -57-

t. urup bu āna dek eger dīv ve eger cinnīden: 012b/06, 012b/08, 014a/01, 020a/12, 022a/01, 022a/04, 022a/09, 022a/13, 028b/09, 030b/14, 031a/06, 031a/07, 031a/11, 031a/13, 031a/15, 031b/01, 031b/03, 031b/06, 032a/06, 032a/08, 032a/10, 032a/12, 032a/13, 032b/14, 033a/05, 033a/12, 034a/09, 034a/10, 034a/11, 034a/15, 034b/03, 034b/04, 034b/08, 034b/10, 034b/11, 034b/15, 035a/01, 035a/07, 035a/08, 035a/09, 035a/11, 040b/15, 042a/12, 042b/02, 046a/05, 046b/15, 047a/03.

t. ur-Kılıç vurmak.

t. urup bu āna dek eger dīv ve eger cinnīden: 008a/14, 013b/14, 028b/06, 033b/08.

tīg-i sefīd (f) Beyaz kılıç.

tekrār idüp bir kerre t. s. el urup: 031a/14, 034a/07, 035a/02, 035a/05, 035a/12, 040b/01.

tīgzen (f) İyi kılıç kullanan adam. -1-

zīrā nigār da tīgzen idi: 012b/08

timur Demir. -5-

idi haşmı çalduğda vücūdı t. olsa: 002b/12, 003a/04, 031a/09, 049b/07, 050a/09.

tīr (f) Ok. -1-

tīr-i keman (f) Ok ile yay.

dāne oğ ile bir t. kemān virdi andan eyitdi : 004b/07.

tūrkeş (f) Okluk, ok kabı. -2-

urursuñ haṭā itmez ve yine ol oğları tamām t.: 003a/06, 004b/09.

tīz (f) Tez, çabuk. -9-

t. öleyim didi Server diledi kim bir dağı ura: 002a/14, 016b/06, 017a/10, 022a/01, 022a/07, 028a/14, 034a/10, 037b/09, 042b/01.

toğ- Doğmak. -1-

t. bir bāzergān oğlı olam da bizim: 023a/07.

toz Toz. -6-

saşır yazı yazılmış ammā t. şaplayup belirsiz: 017a/09, 021b/07,
041b/14, 041b/15, 042a/02, 042a/07.

tunç Tunç. -3-

ve bir yanı şalay bir yanı t. idi ve ol şadar şan'atlar: 003a/08, 005b/02,
019b/06.

tut- Tutmak. -1-

ammā řunki Bānū da Bedī'u'nñ pençesinde t.: 011b/01.

tükür- Tükürmek. -1-

ve şalkdan utanup şaşra t. yutdı: 006a/08.

tüvānā (a) Güçlü, kuvvetli. -1-

t. yigit oldu birgün řıñadı la'inden: 035b/06.

tüy Tüy. -1-

tāzī dimişler t. kızıl olup üç ayakları: 020b/02.

tol-Dolmak. -2-

damağı yırtılıp ağzı şan ile ř. 006a/06, 031b/12.

tolu Dolu. -1-

ř. çün Bedī'u'zzemān ol araya gelüp 016a/09.

topTop. -1-

ve altun ř. şutar ammā üstād öyle bir 019b/13.

toprak Toprak. -1-

yařūd ř. çerker řoř sen bilürsin diyüp 048a/15

tur- Durmak. -31-

eyitdi bre nā-bekār imdi ʔ. ʔanda gidersin 002a/03, 002a/08, 005b/11, 006b/07, 008a/15, 008b/03, 013b/01, 013b/06, 015a/14, 018a/01, 020b/07, 020b/11, 021b/11, 024b/15, 026b/12, 027a/06, 028b/15, 029a/12, 032a/07, 032b/03, 032b/04, 037a/10, 037a/13, 037b/09 038a/01, 038b/07, 038b/11, 039b/02, 045b/11, 046a/04, 051b/11.

ʔut- Tutmak. -13-

senüñle kemer ʔ. anda daʔı goreyim hünerüñ: 002a/09, 002b/05, 011a/05, 011b/13, 012a/14, 014a/01, 019b/13, 029b/04, 032b/10, 041a/06, 042b/09, 050a/03, 051b/04.

ʔutuş- Tutuşmak. -1-

senüñle kemer ʔ. görelüm ne ʔadar kuvvete mâlik 005b/12.

ʔuy- Duymak. -3-

şanduğı alup yine dīv ʔ. Server bunuñ 026b/01, 032a/02, 042a/10.

-U-

u O, üçüncü tekil kişi zamiri. -2-

şafâ eyledi lâkin yedi yıla ʔadar yār u. yārānından: 004b/13, 009a/15.

uc Uç. -1-

bir u. çāh ağızına muhkem bend eyledi kemendi: 050a/02.

‘ucubi (a) Şaşılacak şey. -1-

varasın gerekdür hemān ğurūrdan ve ‘u. nefsi: 004a/08.

uç- Uçmak. -3-

ve ejderhālaruñ zehrinden ʔuş bile u.: 021a/09, 026b/08, 026b/09.

uğrā- Uğramak. -6-

git didi Ken‘ān Cinnī derde u. zīrā: 014b/12, 017b/06, 033a/12,
045b/09, 047b/13, 048a/06.

uğur İyi nitelik, meymenet, kadem, talih, şans, yol. -2-

öñinde bir u. İslam’a geldiler ve Bedī‘a: 009a/05, 040b/15

ulaşdur- Ulaştırmak, ulaşmasını sağlamak. -2-

u. didi Hızır Nebī eyitdi benüm elimden: 029b/11, 031a/04.

ulu Büyük, ulu. -5-

çekdi ammā bunuñ üzerine böyle u. devlete: 004b/15, 043a/04,
046b/06, 051a/04,

unut- Unutmak. -4-

u. hemān Server-i ‘ālem bir kerre haykırup öyle: 018b/01, 028a/09,
031a/05, 035a/11, 036b/14.

ur- Vurmak. -54-

haykırup iy hākī bir kerre dağı u. kim bārī: 002a/14, 003a/03, 003a/05,
003a/09, 004b/09, 005a/14, 007a/09, 007a/11, 008a/14, 013a/10, 013a/12,
013b/03, 013b/14, 014a/04, 014a/05, 016b/14, 017a/04, 018b/05, 019a/09,
019a/11, 020b/15, 021a/07, 021a/11, 021b/03, 021b/14, 022a/04, 022a/06,
022a/07, 022a/10, 022a/13, 025b/06, 027b/05, 028a/10, 028b/06, 030a/12,
030a/13, 030a/14, 031b/13, 032a/15, 032b/05, 033b/03, 033b/04, 033b/08,
034b/03, 034b/08, 034b/11, 034b/12, 040a/09, 040b/01, 040b/15, 042b/01,
042b/02, 046b/14, 051b/08.

‘uryān (a) Çıplak. -1-

‘u. idüp eyitdi iy la‘īn ben senüñ: 022a/02.

usan- Usanmak. -1-

ola didi nigār eyitdi hemān u. her: 014a/10.

utan- Utanmak. -1-

ve hālqdan u. taşra tükürmeyüp yutdı: 006a/08

uy- Uymak. -1-

bir alay müfsid sözine u. aña biraz muhārebe: 043a/11.

uyan- Uyanmak. -8-

ol dem Ken‘ān Cinnī uyğudan uyanur gibi u.: 021a/06, 032b/01, 032b/02, 031b/14, 032a/15, 047a/04.

uyhu Uyku. -5-

ol arada u. gelüp hāba vardı: 025b/09, 032a/03, 032a/04, 033a/09, 047a/04.

uyu- Uyumak. -7-

diyüp bu elem ile bütün gece u. şöyle kim: 003b/06, 021a/06, 030b/08, 031b/04, 031b/08, 031b/14, 043b/13.

-Ü-

üç Üç, ikiden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam. -18-

Hızır baña ü. dāne ok ve bir yay virüp 004b/06, 006a/03, 006a/12, 008b/09, 012a/04, 014b/02, 015a/13, 020b/02, 022b/09, 029a/05, 030a/07, 030b/04, 034b/15, 035a/04 035a/13, 044a/01, 045a/14, 050a/13.

üçüncü Üçüncü, üç sayısının sıra sıfatı, sırada ikinciden sonra gelen. -2-

depredemedi ammā ü. zorı öyle eyledi kim: 006a/05, 029b/14.

ülfet (a) Alışkanlık. -1-

ü. idüp kız alup virirler benüm ceddüm: 015b/04.

ümîd (f) Umut. -2-

bunda hasret öldüğim haber vir benden ü.: 027b/13, 041b/02.

üslüb (a) Tarz. -1-

ve bevvāb ve säir hadem haşemi ehl-i dīvān ü.: 020a/02.

üst Üst, bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri. -1-
yüz kırık eriş kaç çekerlerdi ammā cümleñ ü.: 050b/01.

üstād (f) Bilim veya sanat alanında üstün bilgisi ve yeteneği olan kimse. -2-
ve altun top tutar ammā ü. öyle bir 005a/12, 019b/07, 019b/13.

üşü- Üşüşmek. -1-
üzerime ü. beni ortaya alurlar pāre pāre itmek: 037b/01.

üzere Üzerine, üzerinde, müddetçe, süresince, kadar, amacıyla. -9-
dağı bu minvāl ü. idi ol dem Bedī'ü'zzemān: 017a/06, 020a/03,
022b/14, 025b/01, 029a/06, 029a/12, 036b/02, 040b/03, 050a/07.

üzeri Bir şeyin üst kısmı. -47-
ü. üşüp beni ortaya alurlar pāre pāre itmek: 001b/11, 002a/09, 002a/15,
002a/17, 004b/15, 006b/01, 006b/12, 007a/12, 010b/04, 012b/01, 014a/08,
014b/02, 016b/04, 017a/08, 019a/10, 019b/04, 019b/08, 020a/09, 020a/11,
020b/07, 020b/10, 020b/15, 021a/03, 021b/04, 022b/06, 023b/08, 028a/13,
028a/14, 028b/05, 029b/01, 032a/05, 032b/05, 034b/07, 036a/12, 036a/14,
037b/01, 040b/08, 040b/12, 042b/01, 043a/06, 045b/05, 045b/09, 046b/07,
046b/13, 047b/10, 051b/12, 052a/04.

-V-

vādī (a) İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit, koyak. -2-
tīg bunları öyle kırdı ki ol v. yılan: 028a/10, 028b/09.

vādī-i miḥnet (a) Sıkıntı çukuru, sıkıntı çekmek. -2-
ben de seni bu v. m. ḥalāş idiyüm: 026b/01, 028a/02.

vāfir (a) Çok, bol. -4-
ve muzaffer olursun diyüp v. naşīḥat ü pend: 004a/13, 005a/07,
029a/08, 037a/15.

vākı'ā (a) Gerçi, her ne kadar... ise de, olay. -3-

bu gice bir v. gördüm ki bir vāfir zağlar: 037a/15, 037b/04, 039a/10.

vakf (a) Bağışlama. -1-

vakf ol- Bağışlamak.

gülüp İy la'ın taşcı hımārlarına v. ol: 028a/06.

vākı' (a) Olan, geçen. -1-

vākı' ol-Vuku bulmak, olmak, meydana gelmek.

muḥabbet v. oldu āhir Ḥamza Esmā'yı nikâh: 035b/13.

vakt (a) Zaman. -3-

olup gitdi lâkin ol maḥal henüz kuşluk v. idi: 004b/02, 028b/02, 029a/15.

vālide (a) Ana. -2-

v. Ḥazreti İbrāhīm neslinden ola: 023a/12, 044b/03.

var¹Var, mevcut. -51-

bunda bir hikmet v. ancak şabr eylen: 002b/07, 002b/17, 003b/16, 006a/14, 008a/11, 008a/12, 008b/06, 009b/03, 009b/13, 011b/02, 011b/14, 012a/03, 012b/06, 014a/09, 015b/10, 016a/07, 016a/08, 017a/08, 018b/11, 020a/15, 020b/10, 023a/08, 023a/10, 024b/06, 025b/09, 025b/11, 026a/11, 027a/15, 027b/08, 028a/04, 029a/14, 029b/15, 030b/07, 030b/08, 032a/04, 032b/08, 032b/14, 032b/15, 035a/09, 037a/08, 038a/15, 039a/07, 041a/14, 041a/15, 043b/08, 044a/09, 048a/05, 048a/14, 049b/07, 051a/04, 051b/04.

var²Ulaşmak. -36-

eñ şoñ bir ere v. seni murādum Rūm'ı: 004a/08, 010a/10, 013a/04, 014a/14, 015a/04, 015b/09, 015b/12, 016a/10, 016a/15, 016b/11, 017a/04, 017a/07, 019a/04, 020b/05, 021b/05, 025a/02, 033a/09, 041b/03, 024b/15, 025b/07, 026a/11, 027a/10, 027b/12, 027b/14, 030a/03, 036a/02, 036a/12, 038a/13, 038b/05, 041a/04, 041a/15, 044b/02, 045a/02, 046a/08, 046b/13, 051b/01.

vaşf (a) Nitelik, özellik, övgü. -2-

bunları aḥşam olunca öyle kırdı ki v.: 029a/03, 036b/11.

vāşıl (a) Erişen, ulaşan, kavuşan. -1-

vāşıl ol- Ulaşmak, kavuşmak.

mertebelere v. olacağına şād olup Ḥaḳ Te‘ālā’ya: 005a/01.

vaşiiyyet (a) Vasiyet. -2-

ḥücreler gezüp ol kendüye v. olan: 020a/05, 043a/05.

vay Şaşma anlatan bir söz. -1-

gördi bir na’ra urup v. bre nā-bekār : 021a/07.

ve (a) Ve bağlacı. -265-

rāviyānı aḥbār v. nākilānı āşār v. muḥaddiṣānı rüzgār şöyle: 001b/03, 002a/07, 002a/14, 003a/02, 003a/07, 003a/11, 003a/13, 003b/09, 004a/02, 004a/04, 004a/05, 004a/06, 004a/08, 004a/09, 004a/10, 004a/11, 004a/13, 004a/14, 004a/15, 004b/01, 004b/04, 004b/08, 004b/09, 005a/03, 005a/07, 005a/14, 006a/08, 006a/09, 006a/10, 006b/09, 006b/13, 006b/14, 007b/05, 007b/10, 008a/07, 008a/14, 008a/15, 008b/01, 008b/09, 008b/10, 008b/12, 009a/04, 009a/05, 009a/09, 009a/15, 009b/04, 009b/06, 009b/09, 009b/11, 010b/04, 010b/14, 012a/08, 013b/01, 013b/04, 014a/01, 014a/02, 014b/01, 014b/08, 014b/14, 015a/03, 015a/04, 015a/06, 015a/08, 015a/13, 015b/01, 015b/10, 016a/04, 016a/05, 017a/04, 017a/14, 017a/15, 017b/03, 017b/08, 017b/11, 017b/12, 018a/06, 018a/07, 018a/09, 018a/10, 018a/12, 018a/13, 018a/14, 018b/01, 018b/12, 018b/13, 019a/08, 019b/02, 019b/03, 019b/05, 019b/06, 019b/08, 019b/11, 019b/12, 019b/13, 019b/15, 020a/01, 020a/02, 020a/06, 020a/07, 020a/08, 020a/09, 020a/12, 020a/13, 020a/15, 020b/03, 020b/07, 020b/11, 020b/12, 020b/13, 020b/15, 021a/02, 021a/14, 022a/03, 022b/06, 022b/09, 022b/12, 022b/14, 022b/15, 023a/09, 023a/13, 023b/02, 023b/03, 023b/05, 023b/07, 024a/13, 025a/04, 025a/05, 025a/15, 025b/03, 026a/01, 026a/07, 026b/07, 026b/09, 026b/10, 027a/01, 027b/15, 028b/11, 029a/06, 029a/09, 029a/14, 030a/01, 030a/02, 030a/04, 030a/09, 030a/11, 030a/13, 030a/14, 030a/15, 031a/02, 031a/03, 031a/04, 032a/12, 032a/14, 032b/03, 032b/09, 032b/10, 033a/05, 033a/08, 033b/04, 033b/10, 034b/06,

035a/07, 035a/08, 035b/08, 035b/09, 035b/10, 036a/04, 036a/06, 036a/07, 036b/01, 036b/10, 037a/04, 037a/09, 037b/03, 037b/11, 038a/07, 038b/13, 038b/14, 038b/15, 039a/14, 039b/07, 039b/14, 040a/01, 040a/11, 040b/04, 041b/05, 041b/08, 041b/10, 041b/11, 042b/12, 042b/13, 042b/15, 043b/04, 043b/05, 043b/14, 044a/11, 044a/13, 044b/06, 044b/12, 045a/04, 045a/06, 045a/07, 045b/03, 045b/09, 045b/10, 046a/04, 046a/05, 046a/07, 047a/10, 047a/15, 047b/03, 047b/08, 047b/12, 048a/02, 048b/09, 048b/12, 049a/01, 049a/02, 049a/03, 049a/05, 049a/07, 049a/11, 049b/01, 050a/15, 050b/09, 050b/12, 051a/04, 051a/06, 051a/08, 052a/01.

veçhile (a) Sebep, münasebet. -1-

bağladı zīrā atası v. ehl-i dīvān kendüsine: 006b/06.

vedā' (a) Ayrılık. -5-

bulursuñ didi ol oqları v. idüp: 004b/10, 014a/13, 015b/01, 030b/03, 046a/09.

velākin (a) Velakin. -1-

yādigārları var idi v. ol da dā'imā tīği: 035a/09.

veliyy (a) Sahip.

veliyyü'l-akrān (a) Akranlarının ileri geleni. -1-

güzidesi olan Bedī'ü'zzamān v. ya'nī šānī: :001b/04.

ver- Vermek. -1-

nice bir v. zīrā bildüm ki inşāfa gelür pelīd: 042a/11.

veya (a) Seçime bırakılan şeyler ikiden çok olursa kullanılır. -2-

haberleri olmadı ve aramızda olan dost mıdır v.: 037a/04, 037b/05.

vezīr Vezir. -13-

kıyās idersin sağında kırık v. ve şolunda 015a/03, 015a/12, 015b/02, 016a/04, 017b/10, 019b/15, 023b/02, 024a/07, 024a/15, 024b/02, 024b/04, 024b/08, 032a/11.

vilāyet (a) İl. -2-

bu v. **Ḳāf**’uñ üçüncü **ḳullesine** yakındur: 009a/12, 029b/14,

vir- Vermek. -51-

bunda **ḥasret** öldüğim **ḥaber** v. benden **ümīdlerin**: 003b/09, 004a/10, 004b/04, 004b/07, 005a/08, 005b/06, 005b/08, 006b/11, 008b/09, 009a/10, 010a/11, 012a/12, 012a/13, 015a/09, 021a/12, 022a/15, 022b/11, 023b/12, 024a/01, 024a/06, 024a/08, 024b/01, 024b/07, 025a/03, 027b/13, 028a/11, 029a/11, 030a/09, 030a/11, 032b/15, 033b/05, 034a/02, 034b/02, 035a/02, 037a/14, 040a/09, 040a/11, 041b/09, 042a/04, 042a/05, 042a/14, 044a/04, 044a/13, 045b/01, 046a/05, 046b/11, 047a/01, 048b/08 050a/06, 052a/12, 052a/14.

vir- Vurmak. -1-

ḥalāş eyledi **dīvlere** **fenā** v. bunları: 040b/05.

vü Ve. -2-

cübe v. **cüşen ālāt-ı ḥarb** bulup ve bu kadar: 020a/07, 036b/05.

vücūd (a) Beden. -12-

v. **virmeysin** ve **ḳuvvetine** mağrur olmaya **ḳuvvet**: 004a/10, 011a/12, 011a/13 021a/15, 021b/09, 027a/13, 028a/15, 031a/09, 033a/02, 033b/08, 039b/06, 041b/12.

vüzerā (a) Vezirler. -3-

andan v. ve **ḥakīmlerüm cem‘** eyledüm **müşavere**: 014b/15, 017b/08, 036a/07.

-Y-

yā¹ (a) O halde, öyle ise. -3-

bu nā-bekār bu dīvān-ı şāhda neylemek ister y. bu kadar: 002a/11, 002b/17, 014b/08.

ya² Ey, hey. anlamlarında bir seslenme sözü. -9-

Ḥudā diyüp bir kez zūr idüp yirinden: 003b/04, 012a/15, 019a/06, 022a/08, 029b/09, 038a/15, 038b/03, 042a/13, 050b/04.

yaban (f) Yabancı, kaba, yabanıl, boş. -2-

şunup çeküp nīzeyi elinden alup y.: 013b/09, 013b/12.

yādgār (f) Bir kimseyi, bir olayı hatırlatan nesne veya kişi, andaç. -9-

geçen Şāhibkīrān'ların y. āletleriñ ve 'acāyib: 004a/06, 004b/01, 018a/11, 022b/15, 030a/02, 031a/04, 032a/12, 035a/09, 046a/07.

yağ Yağ. -2-

bu erliklerin görüp yüregi karış karış y.: 006b/05, 007a/02.

yaḥūd (f) Veya, ya da. -1-

y. toprağı çeker hoş sen bilürsin diyüp: 048a/15.

yak- Yakmak. -2-

çaldıkça āteş çıkup dīvleri y. kül eder: 030b/01, 042b/10.

yaḳā Yaka. -1-

dīvler kimi y. ve kimi kemerine şarılıp zūr: 052a/01.

yakın (a) Yakın. -12-

şābāḥa y. nā-gāh anı gördi kim olduğu kaçruñ: 003b/07, 016a/06, 018b/05, 020b/05, 027b/07, 028a/01, 029b/14, 036b/14, 037a/06, 037a/13, 046a/11, 050a/07.

yāḳūt (a) Değerli bir taş, yakut. -1-

şandığı açup bir y. licām ve bir zeberced: 020b/12.

yalñuz Yalnız. -2-

‘askerüm ne hâlde ben y. bu ğurbetde nice oluram: 003b/05, 043b/10.

yalvar- Yalvarmak. -1-

bulunmaz mı kıyās eyledinüz didükde bunlar y.: 052a/07.

yan Yan. -19-

ve bir y. kıalay bir y. tunç idi ve ol kıadar şan’atlar 015b/09, 016a/03, 016a/04, 016a/10, 016a/12, 018b/09, 019a/04, 019b/06, 025a/01, 031b/04, 032b/11, 033a/07, 037a/06, 037a/08, 037a/14, 039a/13, 039a/15, 040a/03, 050b/02.

yan- Yanmak. -1-

dürlü şadālar gelür ve bütün taşu ağacı kıapkıara y.: 027a/01.

ya’nī (a) Yani. -1-

ğüzīdesi olan Bedī’ü’zzamān veliyyü’l-aķrān y. şānī-i: 001b/04.

yap- Yapmak. -7-

y. ne oldu diyü su’āl olunursa zamānumda: 017b/10, 017b/11, 019b/14, 032a/11, 032a/12, 047b/09, 048b/15.

yap yap Yavaş yavaş. -1-

ķolından y. y. raķşın üzerine kıoyup: 014a/08.

yapdur- Yaptırmak. -1-

ğönderip y. ve her şehrūñ içine: 015a/06.

yapış- Yapışmak. -2-

eyledi andan ol kemānuñ kıabzasına y.: 005a/13, 049b/03.

yapu Yapı. -1-

ve ol şandālīnūñ y. cümle altundan ğümüşden: 019b/05.

yār (f) Sevgili, dost. -8-

şafâ eyledi lâkin yedi yıla kadar y. u yārānından: 004b/13, 004b/04,
024b/09, 027b/04, 045a/15, 050b/11, 051a/13, 051b/14.

yar- Yarmak. -2-

‘askeri y. Semendā’nuñ öñine gelüp: 032b/02, 038b/10.

yara- Yaramak. -1-

neme y. lâzım olmayan işe niçün muqayyed olurum: 046a/02.

yarad- Yaratmak. -1-

baña bu kuvveti viren onsekizbiñ ‘ālemi y.: 012a/12.

yaramaz Yaramaz. -2-

vardır boyları meyl-i mināre gibi lâkin küfüvete y.: 008a/11, 047a/12.

yārān (f) Dostlar. -3-

şafâ eyledi lâkin yedi yıla kadar yār u y.: 004b/13, 029b/10, 030a/03.

yardım Yardım. -1-

ve y. olur zīrā etrāfda olan āftāb: 024a/13.

yarın Yarın. -1-

y. öl dirlerseñ kıyāmete kadar cān: 022a/12.

yarı Yarı. -2-

qadem başup köprünüñ y. gidesin: 016b/09, 016b/11.

yaş Yaş, doğum senesi. -2-

henüz üçyüz y. girdüm didi Bedī‘ü’zzamān: 008b/02, 028a/05.

yaşa- Yaşamak. -1-

zīrā bu dīvler cinsi şeytānīdür çok y. imdi: 049a/08.

yat- Yatmak. -7-

düşüp biraz y. andan turup bir canibe: 021b/05, 028b/15, 029a/05,
029a/13, 043b/13, 046a/15, 046b/03.

yatur- Yatırmak. -4-

dīv-i siyāh y. ve māl cevāhir eṭrāfında: 023b/05, 031b/05, 032b/10,
033a/09.

yavuz Kötü. -1-

andan döndi İy y. nerreler kıanda giden Kāhir-i perrī-zād: 050b/08.

yavuzlan- Sertleşmek, çetinleşmek, kabadayılaşmak. -1-

itmedi Server y. iki depme urdı: 031b/13.

yay Yay. -12-

degil midür ve böyle y. taşınur mı ve bunuñla insān: 002b/12, 002b/17,
003a/02, 003a/04, 003a/06, 003a/08, 003a/07, 003a/09, 003a/16, 005a/06,
005a/08, 008b/09.

yaya Yaya. -1-

Ḥudā'nuñdur diyüp diz çöküp ol y. kıollap: 005b/07.

yayıl- Yayılmak. -1-

y. geyinüp ārāste idüp ve tīgi beline: 020a/12.

yazı Yazı. -2-

y. 'ayān oldı Server okıyup dimiş ki: 017a/09, 017a/11.

yazık Yazık. -1-

bu ḥāli görüp ḥayrān oldılar y. şol: 013b/02.

yazıl- Yazılmak. -1-

saṭır yazu y. ammā toz kıaplayup belirsiz: 017a/09.

yaz- Yazmak. -2-

ve siziñ dīniñüz olacağın y. şüphesi: 018b/12, 032a/07.

yedi Yedi. -12-

cihāngīrlər cihānda çoğ ser-encām çeker y. yıl 003b/15, 004a/01, 004b/13, 015a/03, 015a/04, 015b/02, 017b/02, 018a/05, 019b/10, 043a/07, 049a/10, 049b/03.

yediyüzaltmış Yedi yüz altmış. -1-

ķubbeli bir pādġāh ve y. ġümüő 018a/12.

yemin (a) Ant, yemin. -1-

didiler Süleymān ‘Aleyh’isselām rūhına y. eylediler 052a/13.

yerli Yerli. -1-

anda bir y. ķayaya öyle çaldı ki vücūdı 028a/15.

yeşil Yeşil. -2-

ķadar var y. beg zāhir olmuş öyle ki böyle 008b/06, 030a/10.

Yeşim Bir Şehir ismi. -2-

getürüp süvār idüp ‘azmi Şehr-i y. diyüp 045a/12, 045a/13.

yık- Yıkmak. -2-

y. Bu kez sā’ir pehlevānlara ġayret düşüp hāy nedür 002a/10, 052a/05.

yıkıl- Yıkılmak. -2-

y. dirken ol dem de Bedī’ü’zzamān na‘rayı 040a/15, 042b/03.

yıl Yıl. -6-

cihāngīrlər cihānda çoğ ser-encām çeker yedi y. 003b/15, 004b/13, 017b/11, 033b/02, 033b/07, 050b/09.

yılan Yılan. -8-

arada ol ķadar y. çığdılar kim olmaz bu kerre: 028b/04, 028b/07, 028b/09, 028b/14, 029a/02, 029a/04, 029a/06, 029b/01.

yıldırım Gök ġürültüsü ve Őimőikle ġörülen, hava ile yer arasındaki elektrik boşalması. -1-

yıldırım mişāl Çok hızlı bir şekilde, hızla.

niçe buraya geldüñ diyüp y. mişāl irüp: 021a/10.

yırtıl- Yırtılmak. -1-

damağı y. ağızı kan ile tıldı: 006a/06.

yi- Yemek. -3-

atayım gözüm önünde mārlar y. diyüp: 026b/06, 027a/05, 027a/14.

yidi Yedi. -3-

Şāhibkırān olursun didi hattā y. yaşımdan: 008b/02, 029b/07, 041b/13.

yigid Yiğit. -2-

ol dem ayağa tırup bağa y. gel imdi: 005b/11, 035b/06.

yigirmi Yirmi. -4-

bir tīg öyle urdı ki y. elin bir uğurdan: 040b/15, 041a/03, 041a/12, 041b/04.

yine Yine. -29-

urursuñ haṭā itmez ve y. ol oqları tamām türkeşinde: 004b/09, 008b/08, 016a/11, 017a/03, 021b/02, 021b/03, 024a/01, 025b/02, 025b/13, 026a/14, 028a/01, 029a/01, 029a/02, 029a/04, 029a/05, 029a/15, 029b/01, 029b/02, 030a/03, 031b/07, 031b/14, 032a/02, 032b/03, 032b/12, 038b/06, 038b/13, 041a/05, 042a/09, 047a/07.

yir Yer. -64-

tenhā olduğı y. ol dem Haḫ Te‘ālā dergāhına: 001b/12, 002a/03, 002a/08, 002a/13, 002b/01, 002b/03, 003b/03, 003b/10, 005a/12, 006a/04, 006a/07, 006a/13, 007a/11, 007b/13, 008a/02, 010b/06, 010b/08, 012a/01, 012a/07, 012a/09, 012a/10, 012b/01, 013a/04, 013b/07, 014a/04, 014a/05, 015b/06, 016a/02, 016a/07, 017a/03, 018b/03, 019a/06, 021a/14, 021b/04, 023a/04, 024b/15, 026b/07, 026b/14, 025b/07, 028a/04, 028a/13, 029a/08, 030b/04, 031a/08, 032b/03, 034b/10, 035a/14, 036b/14, 037b/14, 041a/01,

041a/07, 041b/13, 043a/05, 045a/02, 045b/11, 046a/04, 046b/02, 046b/10, 046b/15, 048a/01, 048a/13, 051b/02, 052a/02, 052a/05.

yit- Yetmek. -1-

bu günâh y. mi? Bir adam kendü hâlinde tûrurken niçün: 038a/01.

yitür- Yitirmek. -2-

kendüsin y. hây hây nedür bu beniâdem de: 003a/14, 028a/12.

yoḥsa Yoksa. -10-

Şâhibkırân'larda olur y. hezâr dilâverler: 005b/13, 007a/07, 007b/08, 008a/10, 027b/03, 032b/06, 033b/13, 039b/12, 044b/08, 051b/04.

yok Yok, mevcut olmayan. -17-

idüp ecelim varsa ölüüm y. ise: 008b/07, 014b/08, 023a/14, 027a/15, 027b/07, 033a/01, 032b/08, 033b/15, 037b/14, 039a/14, 039b/08, 043a/10, 048a/05, 049b/05, 049b/09, 050a/15, 051b/15.

yokla- Yoklamak, kontrol etmek, bakmak. -1-

gelüp seni y. diyüp kendünüñ mübârek ağzı: 004b/03.

yol Yol. -11-

cihân diyüp bir y. ol sîmhâm kolların: 011a/06, 014b/11, 017b/06, 026b/08, 044a/07, 045b/08, 045b/13, 045b/14, 046a/03, 048a/03, 048b/08.

yukaru Yukarı. -3-

men' olmaz hemân şıçrayup aşağıdan y. 001b/09, 027a/02, 040b/14.

yumruk Yumruk. -1-

y. ile bunları döge döge birbiri üzerine: 052a/04.

yut- Yutmak. -1-

Ve halkdan utanup taşra tükürmeyüp y.: 006a/08.

yuy- Yıkamak. -1-

kenārına gelüp tîgi y. ğılāfına koyup: 047a/03.

yüksek Yüksek. -1-

bir y. yire çıkup temāšā eyle bunı 046b/10.

yüreg Yürek. -4-

bu erliklerin görüp y. qarış qarış yağ: 006b/05, 007a/02, 010a/05, 011a/13.

yüri- Yürüme. -8-

iderüm didi Bedī' şīr-dil eyitdi bre y.: 002a/01, 002a/05, 019a/08, 019a/10, 040b/12, 041b/05, 049b/15, 051b/15.

yüz Sima. -6-

y. dergāhı a'lāya tutup niyāza başladı: 009b/03, 010a/03, 014a/06, 029b/04, 041a/06, 042b/09.

yüz Yüz sayısı. -5-

köllap urup y. arşın qaddiyle ve sütun köllarıyla: 005a/14, 006b/10, 050b/01.

-Z-

zabı (a) Tutma, hākim olma. -1-

z. eyle-Tutmak, ele geçirmek.

iy nerre imdi bu tîgi sen z. eyle mādām ki: 031a/15.

zāğ (f) Karga. -2-

açup minqāriyla ol z. tār-mār ider ve:037a/15, 037b/03.

zāhir (a) Açık, belli, görünüş, kuşkusuz, elbette, şüphesiz. -9-

olam z. var ise atam hāce Abdullāh 002b/03, 003b/09, 010b/07, 016b/13, 023a/10, 029b/05, 031b/10.

z. ol-Ortaya çıkmak, görünmek.

Hızır-ı Nebî z. olup Server'i kapup bir şu kenârına getürdi: 008b/06, 016b/01.

zaḥmet (a) Sıkıntı, meşakkat, güç. -2-

zîrâ ben anları ne z. ile ele getürmişümdür: 049a/13.

z.çek-Sıkıntı çekmek, eziyet çekmek.

anda çok z. çekdüm mârılar ile üç gün: 044a/01.

Zâl Özel isim. -1-

Z. dirler anuñ oğlından Kâhir-i Perrî-zâd olmışdur 051a/05.

zâlim (a) Zulüm eden: -2-

mazlûmuñ intikâmın z. alup ve bunda: 018a/07, 030a/01.

zamân (a) Vakit. -32-

İskenderi Kübrâ bir z. bu çal'ada kendi 001b/04, 007a/03, 014a/05, 015b/05, 015b/07, 017a/12, 017b/01, 018a/01, 018a/03, 019b/07, 020a/04, 021a/04, 021a/06, 021a/08, 024a/03, 027a/08, 028a/10, 029b/02, 030b/14, 031a/01, 031a/07, 031b/06, 033a/03, 033a/06, 035b/02, 036b/03, 039a/08, 043a/01, 046a/08, 048b/06, 048b/14, 048b/15.

zarar (a) Zarar. -1-

şoñra z. görürsün zîrâ ben anları ne zaḥmet: 049a/13.

zarûret (a). Mecburiyet, gereklilik, zorunluluk, zorunluk. -1-

raḥşların alsañ gerekdür ben de z. vakitlerde: 004b/02.

zâyi' (a) Yitik. -2-

bu oğlar hiç z. olmaz ve kaçan bir ḥaşma atsan: 004b/08, 037b/14.

zeberced (a) Kıymetli bir taş. -1-

şandığı açup bir yâkûtdan licâm ve bir z.: 020b/12.

zebūn (f) Aciz, güçsüz, zayıf. -4-

z. ol-Güçsüz duruma düşmek.

olduğundan ve şusuzluktan Server z. oldı: 028b/11, 029a/08, 046a/13, 047b/04.

zehre (f) Öd. -1-

niçe dīv 'ifritlerin z. çāk oldı: 040a/10.

zehr (f) Zehir, ağu. -2-

ve ejderhālaruñ z. kuş bile uçamazdı: 026b/09, 026b/10.

zemin (f) Yer. -1-

alduğda diledi kim z. ura ammā Zilzāl'ün: 007a/09.

zerre (a) Zerre. -2-

keşret ve cem'iyetüñ ortasında z. kadar aldırmayup: 005a/04, 011b/03.

Zilzāl, Zilzāl-i Āhen-kemān Özel isim. -23-

şundılar Z. dağı eline alup andan dönüp Bedī'a: 001b/11, 002b/13, 002a/16, 002b/12, 003a/07, 005a/06, 005a/09, 005a/11, 005b/10, 006a/01, 006a/10, 006a/11, 006b/01, 007a/04, 007a/08, 007a/09, 007b/01, 007b/04, 007b/07, 010b/04, 010b/05, 010b/07.

zincīr (f) Zincir. -5-

dāne müte'ayyin adnām şāhibi serverleriyle bend z.: 019a/12, 036a/08, 050a/14, 051b/02, 051b/05.

zīr (f) Alt. -1-

zīr ü zeber (f) Altüst etme. -1-

havāle eyledükde Bedī'i nāmdār bir sille ile zīr ü zeber itdi: 002a/04.

zīrā (f) Çünkü. -22-

bağladı z. atası vechile ehli dīvān kendüsine: 002b/04, 006b/06, 012b/07, 018b/11, 023a/13, 024a/03, 024a/13, 025a/04, 026b/08, 033a/01,

034a/06, 036b/09, 039a/07, 042a/05, 042a/11, 045b/03, 045b/08, 046a/14,
048a/03, 048a/06, 049a/08, 049a/13.

ziyāde (a) Fazla, çok. -19-

cüdā düşeceksin didüğine z. elem: 004b/14, 007a/02, 008a/04, 009b/04,
012b/03, 013b/13, 022a/09, 026a/03, 030a/13, 031a/03, 032b/09, 034a/03,
037a/12, 039b/05, 045b/08,

ziyāfet (a) Ziyafet. -3-

anda getirüp üç gün z. idüp andan: 009a/14, 025a/11, 045a/14

ziyān (f) Zarar. -2-

ol hākī baña z. etmeye didi Bedī'ü'zzamān: 033a/10, 048b/04.

ziyā (a) Işık. -1-

yiri z. rüşen ider beyāz süd renginde: 031a/08.

zūr (f) Zorlama, güç, kuvvet. -22-

kim eger ol z. bir köklü ağaca eylese yirinden koparır: 006a/03,
006a/05, 006a/14, 012a/10, 12a/15.

z.eyle-Bir kimseye güç kullanmak, kuvvet uygulamak.

z. eyledüñ beni yirümden götürmedüñ imdi: 006a/03, 006a/13, 006a/15,
011b/02, 012a/04, 012a/05.

z.it- Bir kimseye güç kullanmak, kuvvet uygulamak.

Bānū saña bir kerre z. iderüm diyüp: 011b/06, 011b/07, 018b/03,
019a/06, 032a/01, 049b/04, 049b/10, 050a/09, 051b/09, 052a/01.

z.gör-Bir kimsede kuvvet olduğunu anlatmak.

berāber virüp arçasında men' idüp ziyāde z. görđi: 034a/03.

zuhur (a) Ortaya çıkma. -3-

z. itmedi diyüp birbirleriyle hālalleşüp: 019a/09, 037b/07, 039a/11.

zulumāt (a) Karanlık. -5-

bu z. düşüp bu rüşenligi görüp: 036a/03, 045b/08, 046a/11, 047a/08,
048b/11.

SONUÇ

72 cildi bulunan Hamza-nâme'nin 36. cildi, yüksek lisans çalışmamızın temelini oluşturmuştur. Çalışmamıza öncelikle Hamza-nâme'nin 36. cildinin nüshalarını tespit ederek başladık. Nüsha İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Nadir Eserler Kütüphanesi 2496 Numarada kayıtlıdır. Tek nüshası bulunan 36. cildin 52 varaklık kısmının incelemesi yapılmıştır.

Bu çalışma üç bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde Hamzavî ve Hamzanâme hakkında bilgiler verilmiştir. Metnin dil ve anlatım özellikleri belirtilmiştir. Ardından metinde yer alan kelimelerin dillere göre sayısal değerleri ve oranları gösterilmiştir. Birinci bölümün son kısmında ise metnin özet kısmı sunulmuştur.

İkinci bölümde Hamzanâme'nin 36. cildi Eski Anadolu Türkçesinin dil hususiyetleri ön planda tutularak transkribe edilmiştir. Metnin rahat okunması ve anlaşılması için noktalama işaretlerini eksiksiz ve doğru biçimde kullanmaya çalıştık. Böylece uzun cümlelerle yazılan metnin daha kolay okunmasını sağladık.

Üçüncü bölümde transkribini yaptığımız metnin bütün kelimelerini indeks programıyla alfabetik sıralamasını yaptık. Eserde geçen tüm kelimelerin metindeki anlamları verilmeye çalışılmıştır. Metindeki yabancı dillerden gelen kelimeleri ve hangi dillerden geçtiğini belirledik. Madde başı olan sözcüklerin farklı anlam taşıyanlarına numaralar vererek ortaya çıkabilecek anlam karışıklığının önüne geçtik. Alt maddede bulunan sözcükleri de bağlı olduğu madde başı sözcüklerinin altında verdik. Alt madde başında deyimleri, birleşik fiilleri ve bazı tamlamaları metin içinde kazandığı anlamlarını belirleyerek verdik. Metinde geçen kişileri, yer isimlerini madde başı olarak verdik. Her bir sözcük için kökeni, sözlük anlamı, metinde geçtiği örnek cümle, kaç adet geçtiği ve hangi varakta, hangi satırda bulunduğu tek tek belirtilmiştir. Kaynakça kısmında ise faydalanmış olduğumuz eserler belirtilmiştir. En son kısımda araştırmacıların karşılaştırma yapabilmeleri için Arap harfli orijinal nüshanın tıpkıbasımını bulunmaktadır.

Hamza-nâme'nin, genel olarak İslam ve Türk kültüründen beslendiği ve Fars kültürünün etkisini yoğun şekilde taşıdığı görülmektedir. Bu da eserin Fars edebiyatından çeviri olması fikrini düşündürmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Ö. Asım. (2016). *Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Artun, Erman (2002). Dini-Tasavvufi Halk Edebiyatı. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Büyük Türkçe Sözlük. (2005). Ankara : Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Devellioğlu, Ferit (2010). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Dilçin, Cem (2009). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Elçin, Şükrü (1986). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Kanar, Mehmet (2011). *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları.
- Kocatürk, V. Mahir (1970). Büyük Türk Edebiyatı Tarihi. Ankara: Edebiyat Kitabevi.
- Köprülü, M. Fuat (1986). Edebiyat Araştırmaları. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları .
- Köprülü, M. Fuat (2004). Edebiyat Araştırmaları I. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Uçman, Abdullah (1985) Hamza-nâme Maddesi. Büyük Türk Klasikleri: Tarih, Antoloji, Ansiklopedi, C 1, İstanbul: Ötüken yay.
- Sami, Şemseddin. (2004). Kamus-ı Türki. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Sezen, Lütfi (1991). Halk Edebiyatında Hamza-nâmeler. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yelten, Muhammet (2009). *Eski Anadolu Türkçesi ve Örnek Metinler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Yelten, Muhammet (2013). “Hamza-nâme'nin Okuma Mekanları.” Turkish Studies, 8(9), 151-165.
- Yelten, Muhammet (2013). Türk Edebiyatında 15.yüzyıldan Bir Kesit Olarak Hamza-nâme'nin Hitap Ettiği Zümreler. Turkish Studies, 8(13), 179-247.
- Yelten, Muhammet: “Hamzanâme'nin Yeni Ciltleri ve Okunma Mekânları” Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/9 Summer 2013, p. 151-165, AnkaraTurkey.

Yelten, Muhammet & Özkan, Mustafa (2006). Türkçe'nin Sözlüğü. İstanbul:
Babıali Kültür Yayınları.

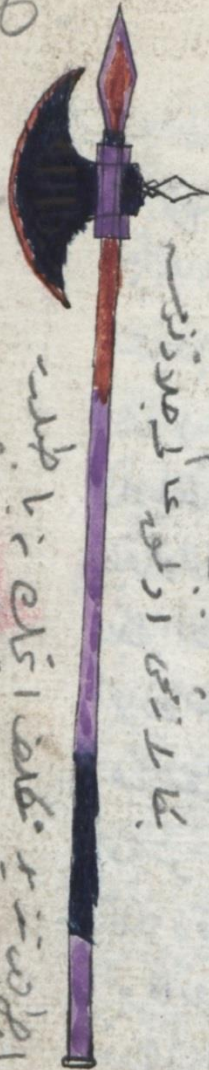

TIPKIBASIM

36

عرد حله ايج ادم اظلال
 با لاني اوله ادره ادره
 اظلال با اظلال
 اظلال با اظلال
 اظلال با اظلال

Edeb.yat Fakültesi

Arşiv ve Dergi No. 19576

Kitap No

24.5.50

300/64110 00 Kutub

Sıra No

3338

47

یور و کیم جبراً قالدیریب بعد کندی کیم قاراریده
 بوکن رسول قولده بملوان بای تخت اولادن مهلههالگا و
 سوار اولغانی کوروب برندن طوروب بدیع بیشت
 حواله ایله که بدیع نامدار برسله ایلم زیر بر ایندی
 آنک اردنجه سامون اژد سوار یورد که انده
 هله سن منع ایوب اینک برمشته ایلم ککنو ایله کن
 بوکن ماها ن کوه سیغ و قرنداشی هاما ن کوهین ایکیسی
 یلرضن طوروب ایکی جانیند ن سرورک جمله ایچمه
 المرنده کر لردن طوقوب اکیسنده بربری اوزرینه
 یقیدی بوکن سار بملو الموه غیرت و خوشب های بد
 بونا لک بر دیوان شاهه نیلمک استر با بو قدر
 اولد قدر لکلی بز بوقی قورسوز که صباغ استن دیواندن
 حیصوب کیده دیوب همان بر لردن صباغ استن کیمی
 حیصوب وکی تیغ حوششان دست اوروب بدیع الزنناک
 اوزرینه هجیمه ایچمه بریدن اسکندر شاه صباغ
 بای تخت بملوانی اولان زینال آهی کمان برغال کل درود
 ایدی با صوب بو قدر دلاورلو بدیع شیر دل اوزرینه هجیم

حرف با صفایک اوتوز انتیجی جلد بدس

جلد
۲۵۰

رویان اضار و ناقادن انار و صحنان روزگار کویلم
 روایت ایدر لکم اولنما کیم بزیم قشهر من اول ایلم در
 نقل اولغند کیم صا حب قران عالیک اولد لردنیک
 کزیده کیم اولان بدیع الزمان ولی الا قران یعنی تاف
 صا حبقران سر جائل جاز و ایلم کوه شعایه
 دو شوب قله اول شاهی اسکندر شاهک اولغلی خنوی
 کلکون قبا یه بو شوب آنکه ارام کیم ما جدرای
 یوقار و کیم جلد بیان اولغند ایلم چون قله اول
 سلطانی اولان اسکندر شاهک دیوانه کلوب تا شامی
 صف نغاله بره کوستر و کلرنده اوتور ما یب صباغ خوله
 بملوان بای تخت اولان زینال آهی کمان لک اوزرینه
 یور و کیم

چنگه بیلور سر هست و بیست برهه اندازد اراننده عیب
دکلیج و بویلیم یا ی ط ششور می و بونکلم انسان
نیجه جنات ایدس دیوبت بر از حق لایب اورب
اول بقور یاری بر قاجی کوه صاغمه صوله چکدک
چونله در کوروب حیران اولدیلر اندن ال اورب
تیر کشندن کندی یاین دحق حقاروب ال نه الا
وبیلندن دستمالن جقاروب کندی یا بیلیم زنا
یاین طوخلر ندن بر برینه حکم هاردی اندن کت
اوروب اول ایکی یاقی بر ایدوب اول قدر چکدکم
بونله و کوروب حیران اولوب هر کس کوکلدی
بی اختیار سرورن خشنه وافرین اولدیلر کنده
شاه ایسه بدینه بولم کوناه کون کوروب
وبویلیم قومه مالک اولدیلر کون کوروب
کنده سن بتروب های های ندر بوی بی ادمه
اولون قولکس جوقلغی دیر ایدی اما بدیع الزما
اول دیوانلک ایچینه بو ایگه یا بیلدی بر ایدوب اولقه

ایدوب هلاکنه قهدر لرت کورنده برندن اتلیب بونله
قارشو کلعب جاعزوب بره دلاور لر قراخت ایدک اوزد
برکنده بودلاوردن نه استرکنر فلا هر مراد کور باغلا
ایسه بتر زیراکم مسلم معلم اولدی شو بیلیم کور بولور
کندوبه اعتقادی اولاسه تا بومرتبه آتوب طوفان
بویلیم بردیوان اورناسنک بنج دیکر نیست دعای ایسی
ایجدی تحقیق بونله بر حکمت و اس انجی صبر ایلیک
برده بن کورسم اگر بجه ده غلبه ایده جلیک اولور
بونکله جوقلغی تقاومت ایدس کس بونماز هر کس
خصومت ایدر ایسه خطا ایدر دوی خلق کوریم
چکدکه سرور کلعب و دیو امر ایدی اول کنده
بقور یا بر کمتور بیلر اشته دیوبت زوزال آهنگمان
صوندیله اولزال دحق الیه اندن دنوب بیلیم
ایندی ای دلاور اشته بن یوقد قورتم قادرم کوریم
چکد بیلور سن دیدی اندن بدیع الزمان اول اهنگلاف
النه الیه بر ایدس ایدوب بعلک بیلیم ایدوب
ای دلاور یا مکر بویلیم کیمزه ادمه بریم وار
چکد بیلور ایدر

میدی قوله در هر بقوله به بر باد نشاء حکم ایدر
بوندده اجناس مخلوقات و بلبلوانده جود
جلمسن اسلام کنورعب کنوونه تابع قیلدن
دقاف و بارلرینی نماشا ایدوب محض کبی قاف
قیوسن قالدیرعب اوزکه انزلر قویسن وینای
یادگار والاندک و بارلرهلل والنون جواهلر
جقارعب ربع مسکونه عجب شوکت و عظمت ایل
واره سن ککرده همان غروردن و عجب نفس
امادده و نکبردن غایت صافقعب هرگز کندوی
وجود و برمیسن و قوتنه مغرور اولم قوت
دقدرق جناب باریدن بیل و هر نه اشکبار
و نه باواری ایچون ایلکه که دائم منصوص
و مظهر اولورسن دیوب و افر نصبت و بند
ایلدی بوسفرده جوق عجابلر و غرابلر
کورعب و نیچ طلسملر بوزوب و لافدن

حکدکم بونلر صایدن قالدیر اما راوی ایدر اول
کیجه شتر خزان خسروک باغده قانوب نصف
اللیدک تنها اولدیغی برده اولدم حق تعالی درک هله
نیاز ایدوب ایدای یارب العالمین نه عجب حال اولدی
عکرم نه حالک بن یاکوز بوغز بندک نیچ اولورک
دیوب بوالم ایلم بیون کیجه او یومادی شولم کوم
صباحه یقین ناکه اف کوردکم اولدیغی قلدک
دیوارکی شقی اولوب حضرت عظیم ربی علیه السلام
ظاهر اولدی و بدیع کلام و زردی سرور عالم
سلامت اکوب برندن جویایوب حضرت عظیم
البن اویدی بیت سر صبا مشقا قایدی دیردی
بوجانسن لری دیوب کندوی ربع مسکونه
ایلت صافقعب حظ ایلدی اولدم حضرت علی علیه السلام
دنیب کندوب ایدکی باق کوزم نورک الم جمله
جهانکرلر جهاندک جوق کس فحاح حکم بدیل
غریب سلاک واردور بودیام کوه شفاع دیرلر
یدی

سرتیه لر واصل اوله جفته شاد اولوب حقیقاً
چوق شکر لور ایلی اشته حلهزت حلهزت بولم
خبر لر یلم و عظیم انشا ن شهر یارک دیوانه
کنزنی و ججهت اورا سنده زره قدر لر یلم
خدای بی زواله هفتوبه آتوب طوبی چونکم
کندی ایلم کتور دیک یای ززالاک یای ایلم
بر ایصب صاغم و هول و افز جگه
اندرن صهر علمه السلام و بر دیک یای
حقاروب ززالاک البینه هوندی اندرن
ایندی بینه سرور همانه ارلاک اولدک کنده
بوکما ف جگه سن دیکی ززالاک الیه الویه
برین سیر ایلمک بونی دوزن اوکساده تخمین
ایلی انده اول کماله قهله سنه ایستجه
قلاب اورصب بوزار استین قویلم و سکون قویلم

کچی صا حیت اندرین یادک رالاندور و عجب
رضندرین اسلک کور کدر بنده ضرورت و قدر
کلهوبنی بوقلام دیوب کندولک مبارک اغزی
یارین وریصب وال قالدیصب عظیم و عار ایلی
علمه اجناس مخلوقا لک لاندین فزلم ایصب
سولیمین دیوب اکم اعظمی و ضی تعلم بوز صایب
دانن اوق ایلم بر تیر کمان و سردی انده ایلی
بو او قل هج ضایع اولان و جی بر طهمه نسا
اور لک خطه ایتر و بنه اول اوقلوی تمام کشته
بولور لک دوی ~~خطه~~ خطه و داع ایصب
کتدی آکا بدیع الزمان حضرت حلهزت ایصب
السلامت سوز لر نده غایب خطه ایصب
صفا ایلی لکن بوی بیل قدر یار و یار انده
جدا دوشه جگه سن و دیکه ز یام الم
جگدی اما بولک اوزر بیکه بولم اولود و
دوبنه کن

کھوین زلزالمہ تسلیم المیدی زلزالم غیرتہ کلعب
ایکی الیلم بدیلم کورینہ صارمیلوب بربری اویلم
اوج زور المیدی کم اکرا اول زوری برکوکلو اغانام
الیلم برندن قوپار ایلی کنن بدیلم برندن
دبرده مدی اطا او جینی زوری اولیلم المدیلم
دماغی برتیلیب اغزی قان الیلم طولدوس
کوجلم سروری ایکی برقی او کیم لرین برندن کیم
وخلقدن او تانقب طیشہ نوکرمیلوب یوتدی
وظار ضار صولغیز بیلدی اما نوبت بدیلم
کلدی صماغ الیلم زلزالم کورینہ وکولالند
کندی بوکونہ طیارمیلوب زلزالم استیک
سرور ایمدی غافل میلش سن یگا اوج
زور المیلوش بی برمدن کتورمدن ایمدی
عنایت صق الیلم سگا برزورم وارد الیلم
جبا دیوبت نیچیم بر زور الیلم بوقدر الیلم

اولقدر جالشوب جکلم جمد المدیلم اولاز قان در
دوکی میکی اولوب جکلمت دکلم بکلم طونجین بل
دیرج دهمدی آخر تا جبار اولوب اول کماقی بدیلم
صونقب بونک جکلم کسی قابل دکلمر ددی امکنده
جلت دیمدی بدیلم الزمان اول محله نوکر کرد
بزده قادی اولدیغون قدر جالشوب لم دیرملم
خدا لک در دیوبت دیز جکوب اول یایه قلند
دیوبت صاغنه صولله بقتنی کون جکدی اکسکدر
شاه شجاع بدیلم بیسند ایصب بوقور
قاهقسن نجیب الملی اما زلزالم آهن قات
اولدم ایاغنه طوروب باقنه یکیم کل ایمدی
سنکلم کور طونشیم کورلم نم قدر قورنه مالدر
سن یوقسم صمان کما نده مستی دیری جونک
بدیلم الزمان بوجواج کشتندی ایمدی باق
سرور بر صا صبقا لیزه عورنده ما هر زرتوت
کونین

حربيله قا بوب قولك اوز زرينه ادى نزال
بو حالى كوردكده حيرتندن كندوسندن كندى اهل
ديوانه دهشت ووشدى اكنذر زنا هلو
حيرتندن عقلى كندى اما حيرت كلكون قيار
بو ارلكلرين كورصب يوكى قاريسى قاريسى ياق
باغلى زيرا اناسى وچلم اهل ديوان كندوسن
طعن آيند سوز لر سويليب طور لر دى ها
نذر بر اوغلان اون كنى اريشى قلم نيلسه
كربت بونك نه قوقى ونه هدى اوسته
با خصوص بويلم يوز اريشى قودود لا ورس
نجيه صواب ويرير در لر دى يوكوز كوردلر
هر برينى بر الما كى قولك اوز زرينه ادى
وكين مشت ايلم وكين سلم ايلم اول بكنكلى
چلم كنه غلبه ايلدى وعوضلمين يا مال ايلدى
يوكوز اول سويلينر حيرت كندى كندولرين
غائب ايند بيلر ضرور سوز بويلم ارلكلرين
كورد

كورد اول دلا وور بويلم غلبه ايند وكنه
زياد و شاد اولوب يوكنده باغ باغلى دى
اما اول زمانكه جويج الزمان ولى ادران
ثانف صاحبقران نزال اهن كى قايوب:
قولنه ادرقه بديج الزمان ايندى كور
پسدر بيلد كنه دنك حقد كنه كند
ارتق مخالفت يوقدر قوللقت قبول ايند
ديدى بديج الزمان دحق نزالى قولنه
الدرقه ديلد كنه زرينه اوره اما نزالك
انصافه كلد كنه كورد شاد اولوب
وسرحت ايلدى يره اور ما يوب باشى
اوز زرينه آله آهسته آهسته كنه
اياغ اوز زرينه قوبوب ارلكه

مجموع نام ۵۷۵
عنوان نام

بهمدک بمیزانک - بیسایه خطا ایلدک عفو
ایله دیوب کند و برینی تکلیف ایله بدیع الزمان
کجوب بیای خسته قران ایلدی اوانده نه کسک
شاه زیاده بجه ایوب اییدی ای حیوان
دیولک عشقنه دورق سوخله کمسای بدیع
مبسکون ادمیسی هجی بخایم کوناه قامت بیل
وسنک کی انلورده قوتلورمورددک اولدم
بدیع الزمان اییدی خیرین مثنایم کسکی طشتیان
اریش قامتلور ادملورمورددک بو قوت بدیع
صاحقران ایلدی اولور بو خسته هوزار اولور
قاردر بو یولور میله مناره کی لیکن کفرته بریاض
امتا جهانده برصاحقران و اندر ایلینه
خج و صصاحقران دیر بو شوقنه غریبه لک
تبع اولور بو آده ملک الیوب و کوجتیدین
و ادمده اوکنه بر فرط و مستدر ایشاره بده

بویله شی عیب و کلدردی اولدم زلزلال
اهنگمان و حنی ایلر و کلوب سرور و ایله
و خوشوب بد بیطک اولنده جان کوی کلدرد
ایمان کلدی سرور و حنی زلزلال
کوز لرلندن او یوب و دراغوش ایلیک
اول بریلولاندلر بین برودن هجوع ایطک
استدیلر زلزلال صحیر و آب حرکت
ایتیاک یوقسه هر کیم بر سرور و قصد
ایدیسه بن کندی المله ای قتل ایله
دیددی و اندن و بیب ذبیح الزمان اییدی
ایمدی کل بر سرور پای قست صندلی
اولان سیز و لایق ایستی خوشی کینه
برین بو لدی بز لر کور کسای خلوق ایوب
بلدرو

بویله شی عیب و کلدردی اولدم زلزلال
اهنگمان و حنی ایلر و کلوب سرور و ایله
و خوشوب بد بیطک اولنده جان کوی کلدرد
ایمان کلدی سرور و حنی زلزلال
کوز لرلندن او یوب و دراغوش ایلیک
اول بریلولاندلر بین برودن هجوع ایطک
استدیلر زلزلال صحیر و آب حرکت
ایتیاک یوقسه هر کیم بر سرور و قصد
ایدیسه بن کندی المله ای قتل ایله
دیددی و اندن و بیب ذبیح الزمان اییدی
ایمدی کل بر سرور پای قست صندلی
اولان سیز و لایق ایستی خوشی کینه
برین بو لدی بز لر کور کسای خلوق ایوب
بلدرو

حضرت حضرت بولوب نصیب الدم ویکاد حجا
 صاحبقران اولورسون ددی حقی بدی یا شکر
 بروکمه لور و کومه طور مدی دیوب شکر
 حضرت حضرت بشکان المند اولدی دیوب
 حال هاشمی کوس تری کور دیر که بر التون
 قدر واریشل بک ظاهر اولشی اوله کوبله
 بک کور بکوری یوغیدی بدیع الزمان ایتدی
 روز نیجه یینه شکر زاده ناک یا غنچه حضرت
 حضرت بکا اوج زانه اوق و بوی دیوب و دیوب
 اسح اعظم اوقیوب اوکوره دیوب و دیوب یار
 خلفک کز و نه تابع ایدوب جمله مسلمانان
 ایدوبین ددی و کوه قاف قاف ایدوب
 حزه بی قاف قیوسین قالدیوب ایدوب
 ایدوب جهاندی برنا حقور سورت دیوب
 بنده اوله اعتماد ایلره نجه ادمه قشوقیوب
 پای

پای تحته اویورکیم دیدم ددی اولدم کنگر
 شاه که کرجکسین ایددی بک دینک حقدی که
 بوقد نایب شکره قار اولور سونه هیوب شکر
 اولدی و جمله سی کور دیوب کلوب هماندم
 اوکنده بر او غورده اسلامه کلدی و دیوب
 تحسین ایدوب بوتازه لکده ایومال تحصیل
 ایتدی حقی نقالی بر عبود لاری هدایت کوندر
 دیوب شکو ایلدی بدیع الزمان دعا لور ایدوب
 و سوره بر غاصی سولایکه منکات تعیین ایدوب
 قولور و بر دیوب خلقه خلقه لایک لایک ایدوب
 انلورده جمله سی ایمانه کلدی لور اکنده شاه
 حکم اندوی و یلا ایتدی دعوت ایدوب ایمانه
 کلان کلدی کلین لورین حقلر نده کلدی بدیع
 الزمان ایچون ضیافتلور ایدوب کاه عشق
 و کاه شهید و شکار ایدوب ددی سرور ایتدی

حضرت حضرت بولوب نصیب الدم ویکاد حجا
 صاحبقران اولورسون ددی حقی بدی یا شکر
 بروکمه لور و کومه طور مدی دیوب شکر
 حضرت حضرت بشکان المند اولدی دیوب
 حال هاشمی کوس تری کور دیر که بر التون
 قدر واریشل بک ظاهر اولشی اوله کوبله
 بک کور بکوری یوغیدی بدیع الزمان ایتدی
 روز نیجه یینه شکر زاده ناک یا غنچه حضرت
 حضرت بکا اوج زانه اوق و بوی دیوب و دیوب
 اسح اعظم اوقیوب اوکوره دیوب و دیوب یار
 خلفک کز و نه تابع ایدوب جمله مسلمانان
 ایدوبین ددی و کوه قاف قاف ایدوب
 حزه بی قاف قیوسین قالدیوب ایدوب
 ایدوب جهاندی برنا حقور سورت دیوب
 بنده اوله اعتماد ایلره نجه ادمه قشوقیوب
 پای

برخصم استمکه جنگ ایله هم ددی اسکندرشاه
قزیه خبر کوئندردیکه کلوب امتحان اولسوردی
اولدم یانوردیورینه نقاب اصوب اولدیوانه
دقتار ایله کلوب برسم صندلیه خودیلر خوب
اوبوردی اولدم بدیع الزمانده یوره کندن
برنجب محبت اوینایوب یانویه کوکل مغزک
شکارا تدردی یانویه بدیع الزمانی کوردی
در و ننده محبت قویوب عاشق اولدی
کوکلندن آبدی اجدی اکوبی غلبه اید
ایسه بوندن لهوری یولورم بن بوکا و اول
برسم دا اولورم کصون یایلم بی براره ویر
بوندن ایوادم اولمازدی بدیع الزمانده
حجزة اوغلید راه شول نکاری کورم کوزل
ایسه یاری اتاسندن استم یاری ددی
اماجون یانوکلا دی بدرینه دعادن مسکوه

فکری نجیب قلّه لری نه کوزه فتح ایده بریم بردی
اماراوی ایله مکر کسندر شاهک برکنش
یوزلور خستری واری ایدی زامنه مهمانور بریر
ایدی زیاره قوته مالک ایدی وحسن چالده
بی نظیر ایدی اولدی بدیع الزمانک ناملسه
اشیدوب و پای تخته اوتوردی خاک خبرالوب
بدرین تعییب ایدوب یوناصل اشده ک برادم
سوزیلله دینک ترک ایده دیوب بدرینه خسر
کوندروب بخونه یویله ایدرسین ویویله
نامعقول ایش ایلدک البته بن الکله امتحان
اولورم وغلبه ایدکجه اسلامه کلوم ددی
اسکندرشاه بوحوالی بدیع الزمانه اعلام
ایلدی سرور برسی قیتم وارد البته بن
الکله امتحان اولورم دیوب مستیمان اولدی
نه بیوررسدی بدیع الزمانه نوله بنده اوله
برخصم

صورتی که در کتاب قیوسه نام نفاسه سیم اسم از کتاب است
 ۱۰۰

ایندی ای دولت شهریار تاقی اول ربع مسکوند
 کلن دلاور بونده میدرد مکه اولدم کند
 شاه دهی بدیع الزمان کوستور بیل شته شول
 بای تحت اور زنده او غوره و زلزالی لوده
 ایدن اور در مکه باخواندی یا چون ززال
 برنده او تور ددی اسکندر شاه ایتدی
 قنم ظاهر بوجوان ززاله غلبه ایلدی
 اولده برتی اکا سلیم ایلدی اولدم قنم
 بدیع الزمانه یا شده یا غنه رک بر خوجه
 نظر ایوب بونق امتاک از کوروب کوزینه
 صالدر مددی اسکندر شاه بو حال کوروب
 دوندی ایتدی قنم حکم کونیم ای دی صدقین
 بود لاور در کوجمه قدی آزور اما حق بیلت
 و دینی حقدور بوجمله دیوانده اولان اولدی
 غلبه ایوب الزام قیلوب انده اورتی پای
 تحت

تو که ۲ ایضا رجه حشر الی ایضا
 کج حشر قوشه ما ده ۴۱: ۱۰ اول کتبی تراکی نبعی انان
 قوشه ریشانه شه تم شهر خور کتات اولدی حشر
 حشر
 تحته لایق اولوب او تور دی بویله رعایسته
 مستحق اولدی ای حکم کونیم سنده بودله اولدی
 امتحان اول دی با یونقونیمدی دیوب دونک
 بدیعه کشف ایتدی الین دلاور سگله بیجه
 طوتالیم دی بدیع الزمان نوله ای یایوی
 جهان دیوب بر یول اولسم خانم قوتالیم
 صغایوب اولدم باغوندی اول نازک ساعد
 سیمین قولینی صغایوب اول لطیف بیجه سیرین
 بدیع الزمانک بیجه سینه کرفت ایدوب
 بند ایلدی اما چونکه به کارک بنده مثال
 بر مقاری بدیعی ک بر مقاری نه دو قدی سرور
 اولدی ایچونه نیاسونه و چون سینه رعشه
 کلوب یوره کی اوینا یوب و چون سینه سستاک
 عارض اولوب انقا لیکه مست اولیه یا قدی

دیوب برکت اهلین مثال برنده صحرای یوب کریم
 بانویه تسلیم ایلدی بانو یوزنیک ایلیه
 بدیع الزمان کورینه صحرای یوب وار قوت
 بانویه کوروب اوج دفعه اوپله زور
 ایلدی که برجهنار غاچه اول زوری ایلسه
 کوننده قنار ایلدی اما سوروی اصلا قابل
 اولوب برنده حرکت اندوره مدی ناجار
 اولوب قیو و زدی و صولومغه بستلدر
 ایتدی بره ناکار بره می میخلدک اوسکا
 اندو کم زوری برطالغه ایسم برنده قالدیه
 بیلوردم دی بدیع الزمان ایتدی ای خار
 بکا بو قوت ویرنه اوسه سکون بک عالی برده
 برور دگارم ویردی کورای ایدی اتم بجه قاپور
 دیوب برکت قول صوب بانو ک کریم طوب
 یاخذ دیوب بر زور اوپله ایلدی که بر الما کوی کار

در کورینه صحرای یوب کریم
 دیوب برکت اهلین مثال برنده صحرای یوب کریم
 بانویه تسلیم ایلدی بانو یوزنیک ایلیه
 بدیع الزمان کورینه صحرای یوب وار قوت
 بانویه کوروب اوج دفعه اوپله زور
 ایلدی که برجهنار غاچه اول زوری ایلسه
 کوننده قنار ایلدی اما سوروی اصلا قابل
 اولوب برنده حرکت اندوره مدی ناجار
 اولوب قیو و زدی و صولومغه بستلدر
 ایتدی بره ناکار بره می میخلدک اوسکا
 اندو کم زوری برطالغه ایسم برنده قالدیه
 بیلوردم دی بدیع الزمان ایتدی ای خار
 بکا بو قوت ویرنه اوسه سکون بک عالی برده
 برور دگارم ویردی کورای ایدی اتم بجه قاپور
 دیوب برکت قول صوب بانو ک کریم طوب
 یاخذ دیوب بر زور اوپله ایلدی که بر الما کوی کار

اما چونکه بانو بدیع بجه سینه طوب
 وار قوت بانویه کوروب شویله زور ایلدی که
 اولم اولدی زور قدر بدیع بک بجه سینه طوب
 قادر اولدی ناجار قیو ویردی یوب سورت سوروی
 کلدی ایتدی غافل اولم ای بانو سکا برکت
 زور ایلدی دیوب برکت شویله بانو ک
 بجه سینه صحرای یوب برکت زور ایلدی بانو ک
 بجه سینه قنار کوریدی سوروی قیو ویردی
 هور بانو اولدی کوروب اول دیوانده
 اولدی دل کورونده حجاب ایلوب روپ
 بدیع الزمان ایتدی ای دل کورونده بجه
 علمنده ماهر سینه بکا قائل دکلم کل ایلم
 سگله کوروتالم انده دی کوریم هنر
 وار مبدد دی اولدم بدیع الزمان نوله
 دیوب

ایله کلامکه بوکابر اشرافه میخجه فارغ اولوم
اولدم بدیع الزمان ایله نکار وار اولوب
اسکندر شاه دخی جمله دلاور لویله وار
اولوب اولیره واروب صاف بغلیوب چون
میدانه اچیلوب اولدم بانور خشمین میدانه
سوروب برانجولان ایدوب بدیعی دعوت
ایلدی اولدم بدیع الزمان اول نجایب
رخشین میدانه سوروب رکابه مهور ایدوب
بانویه مقابل اولوب جنکی اغاز ایدوب بر
ایوکو تکلمور و ردیلر کنی سوروجله لرین معنه
مقید اولدی اشته بونلور برانجنک ایدوب
نوبت بانویه کلدی الینیزه یه اوروب بدیعه
برینزه عواله ایله کنی بدیع الزمان اصلا شفیه
مقید اولیلوب نکار کنی سینه سینه کوفت

برنده قالدیروب قولنک اوزینیه الدی بتونه
اهل دیوانه حیرانه اولدیربانوب عواله
غایت الم چاکوب زیاده عار ایلدی حجابندن
دونیوب ایتدی ای دلاور بوکاده قابل کلم
معلوم اولورکه کوره دخی ماهر اطمانک
وارا عیسی کنی سیکله میدانه کوروب تیغ
ایله جنک اشدکجه اولور ددی زینکارده
تیغ زنه ایدی بیلکه برایش ایده ایم دیوب
مورای بو ایدی چون اسکندر قوتزدن
بو روزی اشدوب جان باشنه چراییب
ایتدی ای چاکو کوش کل بو ایدنده فرانت ایله
قور قوماکه بر خط اوله برکنز ایدیه قیوم
سن بودلا زنده اوغلم اولک صلیک قاتمه
در و نمزدن چقان ددی مهر انور بانوب ایدی
خیرد ولتم اتابن بو قدر انور اسانه دعوا
ایله

باوقنك تیغ طوقان بیله كنده قورایوب و بر
البیله كوندن قابوب قولنه الدی وایتدی ای
نكار نازنین ندر سین شمندی سی بو ار ندر
اراسنده بیره اوره می در كده بانق ایندك
شمندی زمان دكدر بیره اوره نك دیوب
یور نندن نقابنه بران فرخ ایوب تبسم لیدو
محببت كوستوردی اولدم سرور عالم ككاری
قولنده یاب یاب رخشمن اوزرینه قیوب
وارا میدی ای نكار كنه المیه كبر سین
اوله دردی نكار ایتدی همده اوصافنه هر
نجن ایسه الیكونده هم دهان بو جار دیه كزف
فراموشی بیورمیه ندیوب اول اراده هلم
جانبله مسلمان اولدی انده سروره و نواح
ایوب كندی سوزینه واروب قولایلدی بریدیه
اسكندر شاه شغافچی اول اراده قورایوب همدهان

طوری اسكندر شاه و جمله انده اولان اولدی
بو حال كوروب حیران اولدیس یازق شول
دلاوری بانوشمیدی اوروب نینه برله هلا
ایدردیسی و كچی نكاره عاشق اولدكند
شاشوردی و كیمیده خنر قورقدی دیوب
بو كونه سوزلوسو بیوب طور سردی بوكن
بانور خشت سین سوروب میزان برینه كلوب
بدیعه بر نینه صوتدی بدیع الثمان قول
صوبوب حكوب نینه النده الوب بیانه
اندی نكار قایوب كوزنایله جمله ایلك
سرور عالم كور كور بیوب ایخال صوبوب
حكوب انده الوب كوزنی بیانه اندك
اما نكار بو حال كوروب زیاده اتش الوب
همدهان ال تیغه اوروب رخشمن سوروسا
سروره حواله ایلدی بدیع الثمان قول سو
بانك

ص
ق
ص
ص

لا
ط
چ
س
وی
و

اولدوغنه شاد اولوب خط ايلدي ويديع الزمانه
بربري اوزرينه اوج قات خلعت كيوردك
امرايدوب بوشايه محاسن قوروي شريف
انكده مازخول اولديورس لاطين سوروروك
يديع الزمان دخی مست اولوب تمام كلاه لوك
اولدي اثنای كلامده بديع الزمان باش قالديور
ايتدي شاهم جديكز كند كيوزان بويارلوك
هيچ اري يوقميدر ويابريشنان يوقميدر
اسكندر شاه ايتدي انك بوردنياده ائروي
چوقدر جدم اسكندر كيورس يوقه عالمي كشت
آمشدي سون ايدوب كوزكن بركونه يوط يوقه
اوغرايوب بوياري بكنوب هواسي كندويه
خوش كلوب برجه كونه بويارلوكه اوغور
عشرت ايدوب وكند وايچونه بويارلوكه بر
شهر بنا اقلك ساد ايدوب كونه وزراليوي جمع
ايدوب

ايدوب بونلره مرادك افاده ايدوب انلوكه
مناسب كوروب اسكندر كيور دخی خنزيره
اجوب ويدی وزيرلرينه امرايدوب ايتدي
وارين كونه شعاعي يدك قله سين كزوب شهر
برقله يه بر شهر بنا ايدك ديوب يونلوك
كوندروب يابدردك وهر شهرلك ايجنه
اونه ايگيشويك برسلاح چنكي قوراطرافه
كويونو قصبه اوردن ادملوكي قالديوروب
يوشهره كوروب هر برينه مال ويوروب
عنى ايدوب كونه اسكندر شاه كيور جمله بگله
ايله وار اولوب اولدنيا اولناه شهرلوكي
كوروب بكنوب اول وزيرلره اوزين اوقور
دهر بر شهرلوكه مال قيوب وهر بر شهرلوكه اوج
كونه اوغوروب عشرت ايدوب لوروروب
بركونه بونلك ايجنده خنزيره قور كونه بركونه

اولدوغنه شاد اولوب خط ايلدي ويديع الزمانه
بربري اوزرينه اوج قات خلعت كيوردك
امرايدوب بوشايه محاسن قوروي شريف
انكده مازخول اولديورس لاطين سوروروك
يديع الزمان دخی مست اولوب تمام كلاه لوك
اولدي اثنای كلامده بديع الزمان باش قالديور
ايتدي شاهم جديكز كند كيوزان بويارلوك
هيچ اري يوقميدر ويابريشنان يوقميدر
اسكندر شاه ايتدي انك بوردنياده ائروي
چوقدر جدم اسكندر كيورس يوقه عالمي كشت
آمشدي سون ايدوب كوزكن بركونه يوط يوقه
اوغرايوب بوياري بكنوب هواسي كندويه
خوش كلوب برجه كونه بويارلوكه اوغور
عشرت ايدوب وكند وايچونه بويارلوكه بر
شهر بنا اقلك ساد ايدوب كونه وزراليوي جمع
ايدوب

لانم اوله ديوب ويونلره ودياع ايدوب كيدر
جون اول يدي وزيولر يونده قالوب هر يري
برقانه نك بادشاهي اولور قاف ديولر يله
الفت ايدوب قيتالوب ويريرلر يئم چيتم
اكندي كيري بر زمان بوقلعه ده كندك
كندكده براوغلان قيتوب اكندي ويريده شاه
ايدراشته اولور مانده برو اوغلده اوغله
سلطنت قالمشدر حا الاظلم قومشدر اولور كه
مناشا كاهدر لكن كمنه لريانته واره صفي
هلاك اولور لر و ايجنده نوازدير كيه سنده
ياهنودي اولدم بديع اي شاه عجب بيزه
واروب مناشا التملك اولور يريع مسكونده
اكندير شاهك برطاسيك بوزدم كيم بيلور
بريم اولمئنه بخله شدر خدا ميسر ايدرسنه
بلكه فتح ايدره دم ددي اكندير شاه سوزور
بوسوزلري

بوسوزلري اشيدوب بوله هاه بوزركه ديوب
كاهر اهياه برله برلورنده قالوب شكارا ايدرك
كندك بديع التملك صلغ ياننده خسرو كلكون
قبا و اكندير شاه صول ياننده بكم وزيولر
وسا سلاطين سوزورلور ورتيه الوب بوزلوي
روانه اولديلر چون يقين كلديلور و صحرانك
اورته بيزنده بر كوجك خضار وار قيتور ك
كشاده كوبر و لوري و اراطراف خندك صو
طوبو چون بديع الزمانه اول ارايه كلوب
بوزلور يوه ايريكوب اول خضار لك ياننده وار
هر هانك كزوب سوز ايلدي انده بيه روتق
اكندير شاه ياننده كلوب ايتدي اي شاه
خندك بوزلور وده اولته ادم كيم بوزلوي
ددي اكندير شاه ايتدي سوزور كمنسه
بوزلور و نك نصفنه وار بجه خضار قوتور بيزه

کید که اول قیل بر کوز طومبیه قور ایوب همده
 اول خندک ایچنده اولان صوبیه انوجیلاک
 اولدی اولدم بر طراقه جملوب قیل بیه برینه
 واروب قور ایلدی و اول تاز یانه اورلن
 شخصی دخی ایچو کیوب کندی اول قور
 دخی نوم سوال اوزده ایدی اولدم بدیع الزما
 اولکی قوییه واروب نظر ایدی کوبیزیک
 باشنده بر صاری محمود و اوز زنده بر قیاح
 سطر یاز یازنی اتا قوز قیلوب بلورسی
 اولشی تزیو شمال ایله غبارک سیلوب بوپور
 یاز عیاه اولدی سرور او قیوب دیمشکه
 ای زمان ایله بونده کلوش شریار چون
 کوره بونده سخی روزگار ایدک ای کزیده
 بی ادم و سرور دعالر بونده کلوب همده
 کوروب و بو خنده کی اوتنه کجملک مراد اید

بر قیل ظاهر اولور بر کوز خور طومبیه قابوب
 صوبیه انوب نایدید اولور کیدر ددی سرور
 حیران اولوب ایدی بر قتله مستحق
 ادم اولسه بو کوبی اوز زینه صالوب
 کوره لم نجه اولور ددی اسکندر شاه
 ایروب تخیبر قتله مستحق ادم بولوب
 کوریدیل سرور عالم ایدی بقیه ادم سخی
 شاهده دیک ایدیم لکن سنول کوروییه
 قلم یا صوب کورونک یاروسنه کیده
 ددی اول ادمک جاننه منت قدم یا صوب
 کورونک یاروسنه واروب اولدم هر روز
 بر قیل قابی دوزه شرح کتبه کلوب اولدم
 خصار دده بر نجه اعیلوب بر نجه ظاهر
 اولوب مالنده بر تازیانه بر قیل اوروب
 قیل خوزروب اول دده مندی کوبی با شنه
 کیدر

آخر زمانه درك طوره اما شياطين بوقوعی
از دیوب رسیدند جقداروب کافرا تشه کرد
الذنه اخر زمانه در وقت حشره حضرت اسمعیل
شدند بدیع الزمانه ثالث صا حقرات
نام برد لا و کله بوکوه شعاعک پدی قله که
فتح ایدوب و جمله قومک اسلامه کنور
و جوق ظالمی حقدنه کلوب و دنیا ده
جوق غزالی ایدیه در دیوبنده فکر ایدوب
تکرار مشاوره ایدم و بو طلسی پدی ایدوب
ایچنده سکا بوقرات الات حرب و دخی جوق
یاد کارس قورم جمله دن بری یوزا الحشر
قبه لی بر بار کاه ویدی یوزا التمتی کش
صندالیه و اون ایکی بیک اریه ته جاش
الذنه حرب و سرخاب تازی نام بر در خوش زمانه
بما قورم بو نوری الوب بم روم خمیره عاده

شویله بیله سکه بنده زمانه بر باد شاه ایدم
شویله کم اریه اسکندر کور ایدوب دی
اقلیم درت کوشه یه عالم ایدرم و بو کهنه
خراب آباده سیران ایدوب جوق در دیوب
عجایب قلمش ایدم ناکاه سیران ایدر
اسکن یولم بور ایه اوغز یوب بو کوهی کور
هوا سی صبحه غایت موافق کلوب بکندم
انده وزرا و حکیم ایدم جمع ایدم مشاوره
ایدوب یونده بر قاج - نه قالوب مر ایدم
شهر لری ایدم وزیر لرم معقول کور
شهر لرو و عمارت لری ایدوب تجیه بیل یونده
قالدم و دخی بر کور حکم لریه سوال ایدوب
بنده صکره بود یاره بی ایدم کم بونده
کلور مالک اولور ایدم صکره جمله حکیم
استخراج ایدوب شاهم سزک بو شهر لری
آخر

حق تعالی سزای بزه هدایت کوندردی جدتین
 اسکندر کبری بزم آرزو شیطانه افلاک ایدین
 بیلوب کورنه تدارک ایتمش ددیل سوسور
 امید کوره لم دیوب اول محمود یانته واروب
 بلنده کندین جقاروب اول محمود صاروب
 یا خدادیوب برکت زورایدوب یوندت
 قوباروب برجانیه قیوب اندن کوهریه
 یور دیوب فیل قابی حرکت ایدوب واول
 شخصی ظهور ایدوب تازدیانه ایله اوروق
 فیل غنیلوب اوزرنیه یوروق اولدم رود
 عالم بوکابروک زاره وب فیله دهماه صوبه
 دیوب اول شخصی یقولوقن زنجیر ایله
 آسلیو قالدی اندن سرور عالم اول طلسمک
 شویندن ایچر وکیروب برزبان جقوب
 برعالی سزای کوردی اول سزای دکنانه قدم

اونوتیه سینا واکرم ال ابراهیم و نسل سمعیده
 بدیع الزمان ایسک بوطلسمی فتح ایلمک
 دیکر ایسک زورایدوب بو محمودی برزبان
 قوباروب برجانیه قویه سین اندن کوهریه
 اوغزایه سین فیل یقیت کلادکه برکوز زاروب
 صوبه دوشوره سین اول شخصی باطل اولور
 ایچر وکیروب عجایب کوره سین دیش رود
 عالم شاد اولوب دونوب اسکندر شاهک
 یانکه کلوب تاریخ احوالین بیان ایدوب
 اندن ایتدی کور دیکرمی بزم یونده کلادک
 حکمتی وراعتی زبول طلسم بزم نامه بغلوق
 و سزک دیکر اوله جغتیا زارشی شهبه کی
 اولان کلوب اوقسون وکوسون درک
 اول خطی کیمسه اوقومغه قادر اوله ستر
 اما سروره دعالم ایدوب ایتلا سوز ایدکی
 حق خدا

يا صوب بر ديوان خانه كوردى شوبله كم يوارى
 القون حال ولا جوردا ايله مرصع تزهيپ و انوش
 و اول ديوان خانه اورتا سنده بر القون تحت
 قورمش اوزرندنه بر چوهره كرى قوشمش
 و اول صندل ليك يا بوسى جمله القونده كنده
 و بريانى قلاى بريانى قوج ايدى و اولقدر صغالى
 ايتتمك كره اولمز بر زمان سيم ايدوب اولتاديه
 تحمين ايلدى و اول صندل ايله اوزرندنه
 اسكندركبرى نك تصويرين قالمين دور
 ايمرانه ر و نلر ايله اوقورمش با شيبه يده يده
 كور كوره لى تاج و ارقا سنده ابراجه و يلدنه
 كيريك و اللنده بر چوهره جوكان جقار سا
 و القون طوب طوقا اما اوستاد اويله بر
 يا بيشكه كورده حيا نده هفوز حكم حكومت ايدر
 قياس ايدرسين صاغنده قوق و زيبه و صولنده
 حكما

حكما اوقوروب و ارباب ديوان بونجه سوهنك
 و بوقاب و ساق و خدم خشم اهل ديوان الوب
 اوزره قورار تمش بونلرى كورده ديرى صانور
 بر ايمان ال قالد بروب دعا ايدوب اذنه بر نجه
 خجوه كوروب اول كند و يه وصيت اولانك
 مالى جمله ائده بولوب كمنده سلاح و كمنده
 جبهه و جوشن الات و حرب بولوب و بوقدر
 چوهره بولدى و بر ججه ده به نالتمش قيتيه
 اوزرندنه بر بارگاه بولوب و اسكندركبرى نك
 اوقوزالى ياره الات خويك بولوب كور
 كند و نك بونينه ايشى بونلرى جمله اوزرندنه
 يا بولوب كيبوب اراسته ايدوب و تيفى يارنه
 قوشاندى و سرخاب تازى نام شمشى بولم
 ايجنده بولوب كورد و كيكى مائل اولد
 و دى الننده بر كوزى و ارايدى ائده قدر و

بونجه

اوله برورایتده بورخشک نامنه سرخ باک
 تازی رییشلو قوی قزل اولوب اوج اقلوب
 وطرفقلوبی قمری ایدی بدیع الزمان بوشتی
 اله که توروب بر دخت سایه سنده بندایدوب
 انده برکوجک حجره کوروب یقینه واروب
 کوردیکه قیوسنده برصاری کلید ایله بند
 اولشی واوزنده مفتاحی طور سرور اولوب
 قوی اجوب ایجوب کیوب کوردیکه روز
 روشن آیدنق نه اوله دیرکن کوردیکه
 برلقونه کلید وصدق وارد اوزنده قاریوب
 قدر بر شجراق طور صفاحی بولوب واول
 صدوغی اجوب بر یا فو قندن لحام وبرزجد
 والقونه رکاب وسانری دخی بو کاکوره سرور
 شاد اولوب کوروب سرخ پای تازی اکی
 اوزرینه قیوب لحام اوروب واوزرینه بنوب
 کیوب

کیوب ووقوب کیده م دیرکن اولم اردنده برکوتور
 دیرچا طردی اولدی ^{کوی ایدی} مکر بو اسکند
 کبری اول مال اوزرینه بکی بریو قوشندک
 اول زماندن بر واندن اوزور رایدی کیمسه ل
 کلوب اول مال طبع اینه لوی بکلر ایدک
 مکر اول زمانده اویور ایدی اویاوب سرور
 کورری برغوغه اوروب وای بره نابکاس
 سن بونده بخونه کلک بر بوقدر زمانده
 بکلوم بنم خوشنده بونده قوش اوچمان سن
 سجه بو قایه کلک دیوب یلدریم مثال یوق
 سرور بر محمود اوردی تزیه سهریشندیر ^{میکر}
 ارقه ویردی اول سنگین خود ارقیه اویله
 ارقا اولان اسکندر شاه سهری ارقیه
 اولوب سرورک بریزی ویر سجه سی بره کلک
 کن بدیوند غیری برکمه اولیدی ^و

کورری برغوغه اوروب وای بره نابکاس
 سن بونده بخونه کلک بر بوقدر زمانده
 بکلوم بنم خوشنده بونده قوش اوچمان سن
 سجه بو قایه کلک دیوب یلدریم مثال یوق
 سرور بر محمود اوردی تزیه سهریشندیر
 ارقه ویردی اول سنگین خود ارقیه اویله
 ارقا اولان اسکندر شاه سهری ارقیه
 اولوب سرورک بریزی ویر سجه سی بره کلک
 کن بدیوند غیری برکمه اولیدی

خورد اولوردی اما حق تعالی صفتی بر قلده
 خطا کلدی اولدم دیو لعین تکرار بر محمودینه
 اوردی نینه سرورک بر بزی بر بجه سی
 یره کلدی لعین هلاک اتم صافو پازینه
 وارمیوب یابن امدی ای خاک نابکار اسلده
 قافندک دیوب دلدیکه کیوردونه اولدم
 بدیع الزمان قدیره راست ایدوب توزن
 طشوره اولدی کوردیکه یوز الممشایی
 قدلو بر دیو وجودی اذرها یه بکوت
 اولدم سرور حیرانه اولوب حیرت
 ایتدی بره نابکار امدی طور قلده کدر
 ددی اولدم عزیزت دیوب آدینه بقوب
 بدی صیغ کوروب بره نابکار بولادی
 دیوب دلدیکه بر محمودی اوره بدی
 هلاک ایلده اولدم بدیع الزمان افعالی
 کوریا

کوروب ترمیاندن اسکدر کبری تیغلی
 عریان ایدوب ایتدی ای لعین بر سنک
 جمالین میم وهم کن اسلامه کلور کلسین
 بو کافولوق التند بر تیغ و نیله اوردیم بر
 قولیه باشی هوایه برانه اولدی لعین
 حیرتوب ای خاک بر کوره دخی اوردیم باری
 تزاوله تم ددی سرور دلدیکم بر دخی اوره
 هانقدن بر ناکل دیکم یابدیع الزمان
 صفتی دیو بوره برده زیاده تیغ ایلله اورم
 ددی بدیع الزمان غیری اورمیوب ایتدی
 ای لعین جنتم اوکوزی دکلمین بکون اول
 یارینه اول دیرسکن قیامت رکن جان
 جکیش نه امورم دیوب تیغک میاندنه قوی
 اولدم اول عجاب رخساره بنو طشوره اولدی
 بریدت دیو لعین دوشوب جان ووردی امجد کوریا

طشوه دن بدیع الزمان ایله دیونک لغوه سین
اشردوب خدا معنی اوله دیوب دعا ایلدن
ایدی برده ان کور دیار اولدم سرور عالم
طشوه جعدی اوله هیبت صلایت ایله
کلورکم اولور دکلدر کسند رکیمینک اونوز
القی یاره چنک الاشق اوزرینه کیوب و برده
سوار اولمشله کورن حیران اولور دی یونوز
شهروری بیلمیوب عجباً بولکم اوله دیوب
ایقوب او جکونه یا قغله وایکی ادم شهادت
اتکله کوجیله بیله یازدیلسرور کجوب
بونلوه سلام و بیروب اسکندر شاه شعاعی
وسا نوری دعا ایروب شاد اولوب بدیع
ایتدی محمد ته بوطله ^{عی} اتمک بزه نصیب
اولدی وانده مال اوزره بجی اولان دیونک
نامنده لعین قتل ایلم و یونوز کالتره مالک
اولم

اولدم دیوب بونلوه بربر حکایت ایلمک بونلوشاد
اولوب اول دیوبی نجیه هلاک ایلمک دیونک
حیران اولدیلسر حق دعایینک اولدم
کسند دینا بربره کلسه اولدمکه قار
دکلدر ددیوب بدیع الزمان فکراید و کیدویه
فکراید و ص جاتم بر هندستان دیارنده
طوغدم بر یازد کسان اوغلی اولامده بونم
ایله عرب قومند نه علاقه موز و بربر
بن حضرت اسمعیل و ابراهیم نلدن
اولام ظاهر و اریسه اتام خواجه عبد
عرب دیارندن قتیلوب اطندی اوله
والدم حضرت ابراهیم نسلندن اوله
و کند و نک اولدیغندن دلکایت ایدر نیرکله
هندیلسر سیه اولور لوق یوقد سیه
یونلشده شاهلایکی اولدی بر ابراهیم

۹۱
 دیردی دیردی اماینه کسمه به دیوب حجاب
 ایدر ایدی اوزه ده بانوئه دروننده کجودوب
 اه ایدر دی زیر ایدیع کوردی بوخجه زمانه بخون
 تامندن استمگه دیردی راوی ایدر بکونه ککنده
 نشاه کتد وایله فکر ایدوب ایتدی اکصونه قنم
 براره ویرسم کونک یاری بود لافوره ویکرم اولمزی
 دیوب وزیر لیری ایله مشاوره ایدوب سینه
 دیکتد بینه مهر نوری بدیع الزمانه ویرم کتد
 لغت قنم یاری بو بهانه ایله بوننده قالسونه
 بره قول قناد ولور کتد ویدر سه بلکه
 بر اولادی اولوب بونده قالور سه اولده
 باباسی کی بهادر اولوب بره محکمه رفته
 ویردم اولور زیر اطرافنده اولان افتاب
 برست شاه لور بزم اسلامه کلد و کینرک
 اشدیردوب بره خصم اولور لوردی وزیر لیری

نسلنده ایسم شکر خدایه دیوب اسکندر
 شاه و اوغلو خسرو قبا ایله وسائر وزیر
 و دلا و وزیر ایله کلوب اولطلسه می بر ایدوب
 کوردی کورکه یوز الهشی ایش قذیله اول
 دیو سیاه یا نور و مال جو اطرافنده
 د و کولب ج نهاییه اول دیوه همین اولوب
 و اول مالک طسره حقا رب شهره کلاید
 یوز الهشی قبه اوزرینه بار کاه ایله
 کوروب شهرک اورتا ننده قوردریس
 اما بدیع الزمان الاک حریدنه بار کاهنده
 عزیزک بر حبه قبول اعیوب جمله اسکندر
 شاه قتلدی بر مرتبه شادلیق ال قنم
 اولماز نمن بدیع الزمان مهر نوره عاشق
 ایدی انک تحبب در و نونده بقولید
 عجیب بجه اولور خا شاهنده استم جی بلکه
 وزیر دی

بانتنه دعوت ایدوب ایتهدی کوزم نوری قیزم
کصون براره واره حشمتی سنی مرادم رب
مسکوندن کلن دلاوره ویرمک استوم ندرن
زیرالشته کوردن نه ارکلا بیلدی ویوقدر
بهلوانلوه غلبه ایدوب ودهمه اسکندری
فتح ایلهدی بوندن ایوم دکن ادم اوغوردی
مهرانوسو بختندن اغلیدی دولتم تاجون
سنلی سواد ایله کوزم نه مدمدرکه قبول
اقامه هم ددی اسکندرسناه قزیه خیره ایله
اندن دوکونه تدارکن کوروب عظیم دوکونلو
ایدوب متناقض اولدی دوکونه عام اولوب
تکاح اولوب بیع الزمان کورکه قوریلوب
ایله برساد اولدی برونشی کون بیع الزمان
عسل ایدوب دیوانه کلوب سن هله ایمن
ایدوب وکجوب پای تختله قمار ایله ک

مناسب کوروب نهاله ویرک ددیلا اسکندر
شاه وزیریزینه ایتهدی سنلی بکرکه اول سوروه
افاده ایله هله کوره لم استومی ددی بونلو
دخی بوله دیوب برکون باشی وزیریک سروره
مناسبت ایله ایتهدی ای دلاورشا هونو بویه
برسادی وار قزی مهرانوسو سنوه تکلیف ایله
ویروب داماد ایلمک استرنه بیور زیندی
سنورک جائنه منت بوله ای وزیر اصغر
شهریار کورم کی کدای شاه دله تانق
لایق کوره بزنده کدایرکه مخالفت امله قادر
اوله وزیروب کولنده شاد اولدی ودر
اسکندر شاه بدویک بوجو ایک اشیدوب
شاه اولدی اندن روم خرابی کور برخلعت
کیوردن سورالین او بوب اسکندر شاه
بزندن طوروب خوره واروب مهرانوسو بیا
بانتنه

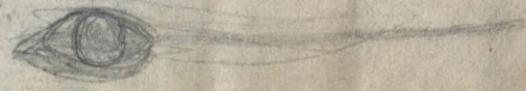
وكلوب قلّه او كنده بر ادم قابوب اولدو غيخي خور
الدى اولسون ناكلار ديوب بديع الزمانه
زياده كين ايديوب اما اشكاره بديعه مقابل
اومغوه خوف ايلك صاحقراندراسم اعظم بيور
ابطال سخه ما كدر ببنده هلاك ايدر ديوب
ايجان قوردى دلم بديك ارنجه اولوب
ليجه وكوند زفرضت كوزه در ايدى اوكونه
اهم صبور بنده كوروب كورندى او كنجه غيبي
بويويون ايله عكودن عتاروب اول غاچليق
ايجنه دوشوب غايب اولدى چون سرور
انده واروب خوايه واردي جازو در كلوب
سحر قوتيله سرورك عقلماني الدى بديك
هلاكه ايدى لكن خدا اولدو صيغه كيم قارسا
اولور بنده فكلو ايديوب شمسك بون بون اولدور
ايسم هم هلاك اولوب كيدر اولوم ايجيسين

گاه عشوت گاه صيد وشكارا وزره اولدلي سرور
ينه بر كونه شكاره حقوب كز كن بر اهوويه رست
كلدى ات سوروب ارنينه روشدى وبران
فوعوب بيسته مدى اهورد بر ميشه لك
ايجنه روشدى غايب اولدى اما سرور
حقيف سونق اوق ايله اورمدم ديوب دحي
ايلرو واروب كوردي بر اولو موفولو بريد
عجمه اننده اينوب رخشتم اوتنه صالوب
اول اراده او كجوسى كلوب خوايه واردي
راوق ايدق اتمام كيم اول طلمرده هلاك
اولان عفويتك بر جان و ناسى ورايدى
موان تا فده ايدى اما كاهي بر كلور اخلده
بولشوردى بر كونه ينده كورمكه كلوب غيخي
ايكى باره اولش بولدى هاتم ايدوب كوردي
اولم خنرالوب بنده همام انتقام اليم حور
وكلوب

در لوصد التور کور و به قون طاشی غامبی قهوه یا
سور و حیران اولوب سئاسندی یوقا و ورن
عفویته جاز وایتدی ای خاکی بیجه کورکم
بهم او غلومی اولدر مک تجه در کور ایمدی
بنده سی بونده کور مکده مار لریسون و
سور و عالم قضا یه رهناد یوب هور و
اندین دور و یوب ایتدی یا سی کم سیرین
او غلنی نرمان دیندم ددی جاز وایتدی
ای نایکارا کندی کور دی جمده نده هلا
ایلد و کین دیوبیم او غلیم ایدی وار و یا کور
یولدم برادم قانوب خیر لدم کن اولدی
بنده اشته سی کور ووب تا کوه قافلش
اور تا سنده جزیره و مارانه برافتم و
مار لریبیه لرددی اولدم بدیع الزمان فکر
ایدوب اجلم وارسه اولورم یوق ایسه

ملومیزی بر بوخ وادی محنته بر اغه یم هزار دور
عذاب ایله هلاک اولسون دیوب همما
بدیعی بیجه ننه الوب هوایه جوقوب
عجبا تجه ایسم دیوب فکر ایدکن اولدم
عقلانه بوکلدیکم کورتوب جزیره و مارانه
ایتم کوزم اوکنده مار لریسون دیوب
الوب جزیره مارانه کتدی و بو جزیره
مارانه کوه قافک اورته برنده ایدک
اول بولدن قوش بیله اوچان ایدی زینما لر
واذر هالک زهر نده قوش بیله اوچه مزدی
واوتتا بتز ایدی و جمله صوری زهر لولیدی
اندن بوملعون بدیع الزمان کور ووب انده
بر اغوب کندوسی هوایه جوقوب بره لور
بدیوبک عقلی باشنه کلوب کوزین اجوب
کندوی اول برده بو یوب اطرافنه بقوب
درنو

یقین طوب اندک آیتدیینه سکا اجیدم کل باری
 سده به بنی مورثکه قبول ایله بنده سخی بوولای
 محندن خلاصی ایده ایم بنده اسکندر شاه
 قزی مهوای توردنه قالوریم واردردی
 هموزا وجویزیشنه کیدرم ددی بدیع الزمان
 کولب ای لعین طاشخی خمار لرینه و قفا اول
 یدری جاز فدیوکن کولدوکن کوروب کوجک
 اولیله دردیوب از دیوب بوژو ووب کندوخ
 اوندی بھان سرور عالم برکته حیقو و بایله
 برهوه اوردیکم بر زمان اول ولدیلو درلو
 ودر لوصد الویوردی لعینه سوسورک بو
 لغوه سندن کندوخ بتر ووب هودان دپه
 اوزرینه برده وشد اودم بدیع الزمان
 اوزرینه اتلوب لعینه ءتر میزند قلوب
 اندک بریو قویایه اولیله هله بدیکه و جهوردی

اولمزم باری بولعیی برتقریب هلاک ایدم یوق
 آیتدی ای شیطان سازن بنده ای سنگ اولک
 اولدوغنی بلمزوم یوخسه هلاک انمز ایدم
 بلکه کندومه یار ایدرم لکن اولده بکا استی
 کلوب برتخوردوردی بنده اویکه ایله هلاک
 ایلدم هله اولدی اوله جاق اجلم بونده
 آیش چاره یوق لکن لطف ایله بران یقین
 کل سکا برسوزم وار سوبیله ایم ددی ولدم
 عقربه جاز و کوجک صانوب برهوا لکن
 بران اشخی ایوب ثوبیله کوره لیم ددی سهور
 آیتدی بن اندک اسکندر شاهک قزین الدم
 بر بریمزه د ویدق کوم ایله اندک واروب بجم
 بونده حسرت اولدوکن خنیر ویر بنده امید لرین
 کسنو نلوردی جاز و قوله واروب دپه ایم
 وین النوری دخی مویش قوریمیم دیوب بران دخی
 یقین

کندی چون ایرتشی اولدی کنش جوقوب بیینه
یلانلو جقدی سرور یله جنک ایدوب بیینه
بونلوی اختتام اولنجیه اویله قوریکه و
اولمنزینه اختتام اولوب یلانلو طاعت
سرورینه یاغوب میاح ایتمک هله اوچون
بوسوال اوزره آج و سوسوز یلانلو ایتمک
ایدرگ بدیع الزمان اولکجه غیرت ایدوب
واغیر یومترک الدی کن غایت زبون اولدی اولدی
ویلیغیجه غیرت اولسه جوقده هلاک
اولور دی کن بدیع الزمان صاحبقران
ثاندر حق تعالی آکا خاصه و برصدد کن
ایاق اوزره طور رفته جمالی قالمادی اول
اراده سهوین یا شی التنه قیوب بران یاندی
سهویده برصو و قه
قالقوب یله برصو و قه
تاغوسلو

حلا نوبانی

قرتس لای میخ

ذنه الی حاجن

مصطفی اعنا کن

حاله مسن که بلا

قران کت اولدی

معالوم مسال در ۳۳۵

۳۳۵ ۳۳۵ ۳۳۵

۳۳۵ ۳۳۵ ۳۳۵

۳۳۵ ۳۳۵ ۳۳۵

۳۳۵ ۳۳۵ ۳۳۵

۳۳۵ ۳۳۵ ۳۳۵

۳۳۵ ۳۳۵ ۳۳۵

۳۳۵ ۳۳۵ ۳۳۵

خوریخام اولدی سرور شادا اولوب بر طرفه روانه
اولوب کندی کنی اولحل هونوز قوشاق و تقی ایکی
کنشجه کنش جوقوب سرور کنی کوردی اول
اراده اولقد ریلانلو جقد یلکم اولمز یوکمه
سرورک اوزرینه هجوم ایدوب سرورال
تیغه اوروب بونلوی قیوب کن برین
اولدور بریک دخی کلور دی اولقد یلانلو
جقدیکه حسابیه کلن ایدی سرورک الیده
تبع بونلوی اویله قریکه اول و ایدیلر یلان
شندنه کورغوز اولدی هو اغایا استاق
اولدو غندنه و سوسوز لیدن سرور زبون
اولدی هله اختتام اولنجیه بودرگ جنک
چون اختتام اولدی او تالق صوغوری
اولدم یلانلو کندی یلوب
و شوب بران طور بویانه
کندی

نظومك انتقامك ظالمك الووب وبونده
خجه يادك ابره مالك اولور سونه وعظيم
نام تحصيل ايدوب يينه يارنده واروب
وخجه وصاحبقران قافه كلخجه برده هولانك
ايلدي ادينه سخاب نره ديرلودي انگده آناي
جان فاريدي حجه وغافل بولوب كسور و خجيره
مارانده برافدي اوچكونا وچ كجه جناب
ايدوب اولده عاجن ولوب مناجات ايدوب
بن كلوب خلاص ايتدم و برتاز يانه ويرد خجتم
سكاده بر دانه تاز يانه ديوب بوشل قانچي
ويردي و ايتدي بونك خاصته سي اولدر كيه
برادمه هر نه نيتنه اورسك اويله اولوس
واكر كه قلع نيتنه اورسك قليچده زبانه
كسس و كسور زينتنه اورسك اويله اخشي
ايش و كور بيلوسك صالده خجه انتفال چقال چوي

اولوب يينه ييلانز جوقب اوزرينه بچيم ايدوب
ينه سرور نه حال ايسه اوكونه اويله زما
اولخجه جنك ايدوب غنيري لطاقتا و نوب
يوزين درگاه اعلايه طبوب نيازه بسلاي
اولدم حضري نبي ظاهر ولوب سرور قابوب
برسونك نازينه كسوردي الله بر ناز باره سي
صوندي سرور يدي ايجدي حيات بونك
شكور ايدوب الله حضرت حضريك اليه
اوبدي ايتدي يايقي الله كور باشمه نمر
نه عقبه لوكلدي شمدن كويون بي ميرانه
اولسند دردي حضري ايتدي بنم ايلده
نه كلور فرهاد خدا اولد خجه بر ايتي اولمز
اشته امرحق ايله بونده كلام كي بورد
بوويلات قافله اوچي قفله سنده يمين دار
سزك بونده كلد و كند حكمت وارد ركنه
مقلومك

طائفه سپين يا قوب كول ايدن ايدى سقون طرفه
كيت عجايب كوره سيم ديوب بر طرفي كو سترق
وداع ايدوب غايب اولدى بديع الزمان اول
جانبه اوپكون كندى بريره كلوب كورديكه بر
غازدن بر دخان حقار نجب بوله ديوب اول
مغاره قوسنه كلوب كورديكه ايجنده بر
عفريت يوز قوق اريش قذق وار باشي فيل
باشنه بگز قونوغنده بر صندوق وار اوپوي
راوى ايدن مكر بولعينه ديو سفيد ديري
دائما حضرت سليمان عليه السلامك خدمت
ايدرى بونك اخريته نظر ايدوب كيمك
الذده هلاك اوله جانك حكيمى صنف بر خندان
رجا ايدوب كاستول حالده بر
ايله بر تيق روزيكه بو ديو غيد اخز نماده
بر كسنه قافه رو شوب بو ديو سفيد
هلاك

هلاك اشده كر كدر اولگنه اخز نماده بديوي
صلى الله عليه وسلم حضرت تلو بريك حتى زاده سى
اوله هقدوب وزياده غازى سورو ديزده اول
ياد كارى اول سوره اولك يره لم كفاره ويو
جهتية غز ايتكجه بزلى خير عاده اونيمه
ردى اصف بن برخيا دني بديع دوزوب اول
تبع غلافندن هقدوب حتى زمان خرمى جومى قذد
برى منيا سندن روشنى ايدن بياض سوردونكند
ايدى خصمى جال دقده وجودى تهور اولسه
ختيار مثال ايكى بولرايدى اصف بن برخيا
بوتيقى دوزوب غلافنده جواهر بركيدوب
اولقدر صغفلن كوستد كيم كورن خورن اولد
ايدى سليمان بن اويتيقى كوردكده اصفه خجمن
ايدوب الذده هقدوب اول تبع سفيد كوتوق
ايزه ايدى بوتيقى سنى صنف ايله مازامه

بوتیغ سنده در هلاک اومازب من قمان سنده
ایلد قده اولور سونه ددی اولدم دیوده اول
تریغ الوب بشقه سندق در و زدی بوتیغ
ایچنه قیوب یاندن اریزدی اویوسه
بیله قوجاغنه الوب یانوردی اشته اول
رماندن برو بوتیغ اول سندق ایچنده صوا
صقیوب اریسوب اشته ینه قوجا قلیوب
اویوسه ک بدیع التزمان اول غاره کربوب
اول دیوک قولوغنده سندق وخی کور ووب
نوله دیوب ظاهر بوکند ویه لازلی برشی
اولیغ کرکدر دیوب ایکی دفعه اویله نغره
خیقردیکه جهاه صد ایله طوولدی یوکرت
امدی سوری و زلیوب ایکی دهه اوردی
ینه اویامدی به حاج اویوسه یوکرت
بورنده دغان جمان ایلی دیوب ایتلری
ایله

Handwritten marginal notes in Arabic script on the right side of the page.

ایله دیوک قولاغنه بصوب زور ایدوب چلوب
سندق وخی الوب ینه دیو طوولدی سوری ووب
اویقوسه نه تجت ایدوب های لعینلرین نه
پک اویقوسه اولور تجت بو سندق نه وار
اوله دیوب دخی مفتاح اوزرنده ایدی اسم الله
دیوب اجدی کوردیکه ایچنده بر تیغ غلاف
ایله طوور کنارنده یانمشلرکه سنده ال تراجم
سندنه بدیع التزمان بوتیغ سذک نصیبکار
اله سین بیکم ایمان علیه السلام نبوت ایله
سذک بونده کله چکن فتم ایدوب بوتیغ
وزیرم اولان اصف بر بر خیا ایدوب طلم
ایله یانمشلر دیار کار قوم و بو یوه بو تیغنه
غیری بسنه کار اتمدی شی سوری اول تیغ
اوبوب باشنه قوردی واندنه بلنه جمان ایدوب
تکرار یوا ویا سونه دیو بر نغره اوردی

اولدجه سکا اولوم یوقدر زین اولونده غیری
 سناک و جودینه بر لات حرب کارا غولکن مقین
 بوکوه شعاخه بر زمان بنی ادمده برانه کور
 کلسه کرک ناهنه بدیع الزمان دیر بر بر عباد
 الحاله بونده روسوب و بو تیغ ایله سنی قتل
 آتسه کولدر دیمسندی آتسه بنده اولونان
 برو بو صند و غی یاننده ایرم راعایله کور
 دردی و بو مغاره ج اناک خوفنده مکان ایوق
 او کجویه وارد و محمد قونوغمه الوب یانور
 اول خاکلی بکا زیاہ اتمه بدیع الزمان
 اولدم کولوب آتدی ای تره کستی قورقدوق
 اوغرا آتسه تیغ بدیع الزمان بتم اولدی
 کل بکا اطاعت ایله قونوغم قبول ایله بده
 سنی اولدم دردی دیوسفید بوسوز ترکی
 آتدی و ب قهقهه ایله کولب آتدی نایکار

دیوا یانمادی اغوشخو یله بورنک برار شونه قد
 یاردی عفریت اچیبندن اچوبوب او یانوب
 بیزنه طور دی و صند و غی بینه قانوب قونوغه
 الدی طور مبوب بوردننده قانه اقا ریدی لافنه
 نظر لیدوب بدیعی کوردی اوزرینه نغمه اولوق
 ای نایکار خلیگی سن بونده نه ارسین یوشسه
 حین میسین درکده اولدم بدیع الزمان آتدی
 یوق حنی تکلم اما بو صندق ایچنده نواردر
 بو مرتبه اعتبار ایدرسین و جوا هر دهنه زیاہ
 طوتار سین و قوجا غنه الوب یا نور ساس
 یانندن ایرمز سین دردی دیو آتدی ای خاکلی
 آتسه بینه بر سنک کی خاکلی شرتدن بونوله
 مقلم دردی سر و غوشی نوله اما ایچنده
 نواردر دردی دیوسفید آتدی بونده بر تیغ
 وارد که حضرت سلیمان بنی بکا و یروب بوسنده
 اولدجه

سخی قالندک بی قتل ایده چیک کنن اولدوغن
 بیلله ایلم بویجه بیلدن بویوصندوغی
 کزدیم کزدیم زیم دیوب الاله اوروم
 اولله اوردیکه وکولدیکم اول غاردریوردو
 صدالرووردی اولدم بدیع الزمان ایتدی ای
 نره بی بکهدکی حیره دخی بخیکی ایکن کوه قافه
 دوشوب اوب کزبیل قافی عکار ایدوب
 دیوجتی غول عفریتک تیغ اوروب و
 قالدیروب نام صاجی کهر بیری قتل بلدی
 یاقی سخاب نره ورسد نره وپوق نره و
 سائر لری جمله دن بری سندونه هوز ایدوب
 انلری کم اولدردی ایددی - نده کل بکا قوب
 اول یوخسه سی قتل ایده دم دی دیوق غید
 ایتدی ای ناکار حیره و کوردم کنن اولده
 سنک بی ایسه بینه یوق ایلیش دیوب
 اولدم

اولدم عمو دیک قاپوب ایرشوب برعمو حور الله
 ایلدی سرور کوز نری بری و پروب ارقا سنده
 منع ایدوب زیاده زور کوردی اندن ایتدی
 ای نره ایددی جمله فی مقام منع ایلم کل اید
 عناد اتمه سی قتل ایده رحم ددی دیوب - غید
 ای خاک کادرا اولور سنک اهل ایتمه زبال اول
 تیغ سفید اشقه بنده بکا اول قیغده غیری
 الا کاراقن ددی اولدم بدیع الزمان بویکا
 تیغی کوس نردی اولدم دیو نطو ایدوب
 تیغی بدیع الزمانه انده کوروب ترصدوغی
 اجوب کوز دیکه صدقده اولان تیغ خضع انده
 کیوستی برکزه ایدوب های بره ناکار بوی
 همت سئلهمان - وزلی کلوب جقدک
 دیوب اولدم دیکه برجه اینه کیده سرور
 همام تیغی غلا قندن عربان ایدوب اول غار

ایتمه کوز نری بری و پروب ارقا سنده
 منع ایدوب زیاده زور کوردی اندن ایتدی
 ای نره ایددی جمله فی مقام منع ایلم کل اید
 عناد اتمه سی قتل ایده رحم ددی دیوب - غید
 ای خاک کادرا اولور سنک اهل ایتمه زبال اول
 تیغ سفید اشقه بنده بکا اول قیغده غیری
 الا کاراقن ددی اولدم بدیع الزمان بویکا
 تیغی کوس نردی اولدم دیو نطو ایدوب
 تیغی بدیع الزمانه انده کوروب ترصدوغی
 اجوب کوز دیکه صدقده اولان تیغ خضع انده
 کیوستی برکزه ایدوب های بره ناکار بوی
 همت سئلهمان - وزلی کلوب جقدک
 دیوب اولدم دیکه برجه اینه کیده سرور
 همام تیغی غلا قندن عربان ایدوب اول غار

ابن روثا اولدى ديوى تكوارا عايانه دعوت
ايديوب لعين عنادا ايديوب دشنام ويردي
سور عالم برتبع اويله اورديكه برقوليله باش
هوايه ترانه اولدى آقا بررواينده تيغ صند
الوب حضرت سيمانك ديديوى بنم كل بكا
تابع اول واطاعت ايله ريجه ديوسفيد
قاوقوب اورزينه جمله ايديوب اولد مسرور
بونك درككه برصشت اوروب تيغ الله
فزيوب برجايله كندى برع الزمان ناخ
صامعزانه تيغ يره دوشور ميوب تاوب
شاهين مثال صحر ايوب ليوه برتبع اورق
هلاك ايلدى ديويون دغى اورديجيه
سوروكلمدى مغاره دن طشوره اولوب
كندى ديولعين روسوب جان برهغه كندى
اشته سوروك اوج دانه متعيق تيغ
اولدى

اولدى برى تيغ فرودون برى تيغ اسكندر
برى تيغ سفيد سليمان صاحبقرانك ويردون
مسباب ايديوسك درت اولور صكوبوش اولسه
كوكرد انده ايك سن صاغنه اوچي صولنه
قوشانور دام تيغ سفيدى قولنور ايدى
قچه تبديل اولسه سائرين قولنور دى حمه
دغى تيغ غنم قهرمانا تيغ عقرب ونيغ فرودون
تيغ رسم تيغ صمصام وساوا وسكوز طوقوز
يادكار لوى وار ايدى وكن اولده رانما تيغ
ضخاى قولنور دى برع الزمان دغى اشته
بوتيقان شوقيله جكدوكى محنتلى اوتندى
تيغ سفيد مالك اولدم ديوب بوصفا ايله
اوج كونه كيدوب در دغى كونه برصا ايله كندى
اول برلور دغى كوردى ديوجيتندن مالان نجب
عسكرك جمع اولمش سورونج بوسوراده بو

قائمه جمع ايدوب بوجوالا بونلوه عهفن ايدوب
جمله اتقاق ايتديلكه واروب بونلوه اتاك
ظلمات لطائف سمندونك قانك الملق كوسين
ديوب جمله بواجولرين وعسكوكين جمع ايدوب
كورليوب بركونه شهريشه كلوب يا صوب
اسزورده حمل جهتي واوغلي رعد شاطري وكنونا
جهتي وشهنواز تری وسائر زورار وياكلوبيله وقرق
دانه متقيته اد نام صاحبي سرور ليله بندر نجيو
طاقوب بونده كوردی سردم بودر كسه ديور
جمله اتبا عيله سمندونك قانك ايجونه بر داس
ايملك استر ديوجي عفرت عسكوكين جمع
ايدوب اسماء تری اوزرينه واروب انبيده
بردار يده كم سطان قاف اوغوب ايله عزميه
جاريه اوله انده صكه مخي حمزه اوزرينه
فنده بولور ايسه اله كوردوب عقندنه ككاه

ملاعيلورينه جمع اولش ديوب بر جهتي ده صورده
اول جهتي ايتدي بر زمان كوه قافه حمزه نام خجلكي
كلوب جوقه عفرت يلد بر بلبوب حتى سمندون هزار
يك دست ديور بيليك برالتور عفرت قتل ايلدي
انك بر اوغلي قالشندي شمدي كلوب يتشدي
توانا كيت اولدي بركونه مكلاري لوجيه ده
خيرالديكه بايا سين حمزه و صاحبقوران كلوب
اولدر مشق و اول صاحبقوران بونده كوتور كه
سبب حمل جهتي ايش وانك اوغلي رغد
سناطل ايله سورد نذا شمل ايش ويونده
كلادكه اسماء تری ايله دوستلوق ايدوب
اراده عشق بازلوق اولوب ايكي باشغده بم
محبت واقع اولدي افرو حمزه اسماء نكاح
ايدوب الور كسندان هزار يكدست بوخبري
اشيدوب غضبه كلور بركونه جمله بواجولك
قائمه

میگوید بر برتری فرق امتزاجی در لاورد عالم بیله
کندوب بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو
قنده کیدر دیوب بدیع انسان اولدوغندرت
خبرتری اولدی وارامزده اولان دکتیتمرد ویا
دوشمن میدرد بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو
اول جیتی بکلونیک یا ننه یقین کلوب قورایدو
کور دیکه اول اراده بومیدان اورتا سنده قرق
دانه دارا غایجی بر برتیک یا ننه صبره واری
دکشتو و قوق دانه جیتی وتری اکابر لریغ
کوروب دارا بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو
سور بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو
زیاچ اجدی هممان اخ بونلو بونلو بونلو بونلو
بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو
یا ننده اولنلو بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو
بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو بونلو

دریغ مسکو خا اوله خراب ایده کم بر طاش بر طاش
اوزره قومیه دردی بدیع الزمان اول جتیده
چونکه بو خبری اشریوب بر زمان فخر
ایدوب کولکنده ایتدی به جانم خجیه بخونیا
واخرت بدرمدر شجری بونلو قورتارمقی
یکافوضدر خصوص بونلو جمله اهل اسلام
ایمشی دیوب اولدم سرور اول خینلار اینه
کیوب قارینوب بیله چه کندی خلق ایسه
ازدهام ایدی زیر خلقه بهانه کون بونلو
سیر بونلو اولقدرد بونلو و عفریت و عول
جمع اولشد بیکه وصفه کلنوزی هر برتری
عجمله ایله کیدر ایدی بدیع الزمان اولانده
بیله کیدر دی تا کم اولن بونلو اولان جیتی
اولون کوروب مدد ایدره بونلو بونلو بونلو
ایدی لکن غایت غلبه اولدوغندرت کم کیمی
بیوب

اوزر عيه اوسوب بنی اوردیه الوردی باره اثلک
 استرینا کاه بر شاهین کلوب پنجه سین
 اجوب منقار بیله اول ز غلری تارهار ایدر
 التمدد به کاخلای ایدر اول واده
 تعیبی بود که برد و است و یا برد و است
 دوستی کلوب بزى خلاص ایده لکن نه عجب
 ظهور آمدی دیوب بر بر لریله حلال الشوب
 اغشور کن اولام سندان جهل دست در کلوی
 لعین جلاده امر ایدوب تر طور ما ک بونا ک اثر
 بر ارا ایدر کن بن اقام سندان قانی اچووه
 انتقام الهم دردی محل جتی و صا لری اول
 ملعونک بو سوز لری اشردوب هر برک
 اغشوب ایواه بو بیدری بد آین کافون الله
 یوق بره ضایع اولور بز سکا لندک بوبله ایده
 دردی سندان لعین ایتدی بره نابکار لری سوز
 بولسام

بوکناه یه ترمی بر ادم کند و حال الله طور کن پنجه
 اولیله بر خاکی نابکاری الووب بوند کتور و ب کتور
 حنی بونده کلهسه بنم بدیم عین الحیات سنه
 اولان سندان هزار یکدست هلاکی اولور
 ایدر یوق قیامت سنه بشتور که حنی بونده
 کتور دیکر بنده سوزک سبب اولد و غا کن خبر
 الووب انده اوتری سوز لری و تو اوعکوزی
 قتل ایده رم دردی اولدم محل جتی ایتدی
 ای لعین بر نخلین از غون ملعون بنم سندان
 الممدن الملق اچووه دیاریمی الهمده الدی بنده
 ادم کوندروب صاحبقرانی الووب کلدم سخا
 اولد و روب صکره ربع مسکونه کیدر کن اولکندک
 اتاک اولان سندان لعین واروب حنی نه نیک
 اوکن الووب اولد و رمک استرا خا موعرب افشقا
 ایدر یا بنم بو ایشده نه خیمم واراکو دیا یالک

اشیدوب بقوب کوردیم بر تازہ بوجوان غایت
 کوزل بھان حمزہ یہ بکزر بر لرینہ اشارت
 ایوب محب بوتا زہ دل اور کچھ در کہ حمزہ
 کوہ قافہ کل کدکھ ہنوز تازہ ایدک لکن
 ہونکہ صقال صالی و یروب قافہ اولہ
 کندی ایدی شمدی بلکہ اغار شمدی لکن
 حنی مذکل در واریسہ بر کزیدہ دل اور در زریا
 بوندہ حمزہ یہ بکزر بویلہ بر زمان رسم
 علمت کہ رومی دخی ہونکہ کلونہ ار لکل
 ایلمت در خدایہ شکر ولسون واقعہ
 کلوب ظہور ایلدی شمدی بزی بخلاصی
 ایدر دیوب شاد اولدی بچو کہ شمدان
 لعینہ کوردک سوز کند ویا شندہ بر قارقچہ
 قدر بوقدر اما اوازی بیوک و ہم کندی
 قومندہ بکزر اولدم دوندک یا شندہ اولتاوہ

اوکنہ کلوب اولدوریم دیشہ امیر جانانہ
 این اولدورم ایدی دی شمدان جمل دست
 دیبک انش اولوب ایدی یا مکرین حمزہ
 صاغ قوریم ہلہ اول سزک حق کوزن کلہ ہم
 صکرہ ربیع مسکونہ واروب انیدہ بولوب
 عقندتہ کلوریم دیوب اندہ بنہ جلال سرہ
 جاغز دیم ای نایکار لور لور شک شوئلر
 بردار ایدک ددی بدیع الزمان بوجو ایدی
 اشیدوب ارتق صبرہ قراق لیوب ہمان
 عسکری یاروب شمدانک اوکنہ کلوب
 ایدی طورہ برہ کھراب بویچار لرین کینای
 ندر کہ تا بویلہ ہلا کلرینہ اقدام ایدک
 صوج بنہ سنک و افاق دکلوری بلر لکن
 ددی اولدم عمل جتی و بر شدا طر و کفان
 جتی و جملہ جتی بکلری سورور بوجو ای
 اشیدوب

عناد اقله كلوب قولوغم قبول ايله و اول
 جيتلری از ایت بنده سی از ایدیه مده
 اولدم سندان یاننده اولان کور ایلر ایتدی
 بره قومک بره بو تکله جنک اقله عاس
 ایدیه رح بره ایسه بوخ حجه صاندم هله
 اول صاحبقراندا ایدکی بوخ ادم
 بر فسلکه ایله هلاک ایدس ددی بو نلو
 لهجوم ایدجنه اولدم سورور ایلر بر غره
 اوردیکم اول صحرالرد لوصدا لور و یروب
 نجه دیوغن بیتلرین زهره سی چاک اولدی
 چانه ویردیلمو و نجه لری بیهوش اولدیلم
 لکن اول جوقلق اجناسی بر برینه کیروب
 دریا مثال چالغندری اولدم سندان لوبن
 سر اسمه اولوب بره ندر اصل کو کالری
 یقلدی دیکن اولدمده بدیع الزمان نوره

ایتدی بوندکه بنده قور قیوب بو قدر قدیه
 قوشو طوروب بو قدر سوروسو یلوردی
 ایتدیلمنساندر بونلورن کیمی غایبته
 بهادر اولور لر قتلوی آذر اقا قوتلوی
 زیاده در ددیلم سندان ایتدی بره دیهی
 اولدیکن بونک نه وجودی اوله بتم بر
 جمله مه طاقت کتوره من بر بر ما نجه
 یوقدر ددی بونلی اویله دیمه بوند
 غافل اوله جوق دکلس ددیلم اولدم جهانه
 سندان دوندی سورور غضب برله ایتدی
 ای خاک سن قنده کلدک بتم با با ای اولدور
 جمع یوخسه تمین ردی بدیع الزمان
 ایتدی ای بلید بر حجه دکلم جناب حقک
 برادرنا قولیم و ایم بدیع الزمان در مراد حجه
 اتاک اولدر منی بنده سی اولدر مکرر حجه
 عناد

بونکلی قور
 زلف فرجه
 قور قیوب
 ایتدی

بره براقدي سمدان بوحاك كوروب ايتدي
 اي نايكار خاك يندك بوسكا قالميه ديوب
 اول يكرمي الين قاوب دم حكوب دوغري
 واروب اللربن اب حيا ته بانوردى اللرى
 ينه بتونه اولنگ دوغوب عسكربينه كلوب
 كورد يكم بورو ملغه يوز طوموش اولامده
 هوادنه بره ايوب رعد فلك كى سقوب
 اي نايكار خاك صامنه كم قور قوب كندم
 جها نده بو جمله قى منع ايدرسك اوكنه كه
 ددى بو كز سوزو كورد كه ملعونك اللرى
 بتونه اولمش حيرانه اولوب ايتدي بره حى
 لعين بن سذك يكرمي الين برده دو شوروم
 شنگ بتون اولمش بى بيلور سى بى دى
 سمدان كولب ايتدي بونده نواردر بوندك
 برصو وارو اب حيات ديور واروب اولب

س

نكار ايدوب بركته تنغ سفينه ال اوروب صاغه
 صوله جمله ايدوب ديوع كرتيه اتق صا ك
 فى الحال دارا وزره اولنورى طاغيدوب محل
 جقى وسائز لرينه يتشوب بند لرتن الوب
 خلاص ايدى ديولره فنا ويروب بولرى
 صوقاق صوقاق ايدوب قوروب قانه ييل
 اولوب كويده لريمه سوروب كوتوردى اول
 عسكرى تارمار ايدوب سمدانك اوزرينه
 سوروب سمدان بره بونا كايار نيلر ايدوب
 ايدى اي نايكار خاك قورمى سى ديوب
 يوز يكرمي الله قلم الوب يوز قرقا اريش
 قامت ايله سوروك اوزرينه ييويروب
 اولجاك كوروب بيلد كه بونك جمله لرى
 منع اولن لهما صجر اوب اشغى دن يوقار
 بر تنغ اويله اورد بيله يكرمي الين برار غور
 بره

سوریه یا توردم بویله محجوح بقونه اولوردی
بدیع الزمان ایدی جمله ایله ایلم
بودر که بر دخی اول جانیه صاع و ارمیه
دردی اولدم جندان کولوب یکر می اید
اون محجود الوب یوردی و هر بر محجوری یکر
بطمان ایدی اولدم لعین اول اون محجور
ایله برسته جمله ایلدی اولدم سوسو
سهرین ارقیه حکوب و کوز اسکندری
کبری قوشو و یروب لکن قنچی برین منع
بر قاجی کوز و سهره در قنوب و کیمی کفت
دیغریزه اندی و کیمیده بوشه جفوب خدا
مقلک و جهورینه اصلا خطا اولدی لکن اول
منیر ییدی سورک ایقلوی بره کومونک
هله الوب ماوردی کندوسی توز ایچنده قانک
اولدم شهناز بری فریاد ایدوب توزه کیری
کوره

سوریه یا توردم بویله محجوح بقونه اولوردی
بدیع الزمان ایدی جمله ایله ایلم
بودر که بر دخی اول جانیه صاع و ارمیه
دردی اولدم جندان کولوب یکر می اید
اون محجود الوب یوردی و هر بر محجوری یکر
بطمان ایدی اولدم لعین اول اون محجور
ایله برسته جمله ایلدی اولدم سوسو
سهرین ارقیه حکوب و کوز اسکندری
کبری قوشو و یروب لکن قنچی برین منع
بر قاجی کوز و سهره در قنوب و کیمی کفت
دیغریزه اندی و کیمیده بوشه جفوب خدا
مقلک و جهورینه اصلا خطا اولدی لکن اول
منیر ییدی سورک ایقلوی بره کومونک
هله الوب ماوردی کندوسی توز ایچنده قانک
اولدم شهناز بری فریاد ایدوب توزه کیری
کوره

قوماً مصطفی مانا
 باینی ظهور صفتی ملک
 نایبی نماز روزی روزی
 انستینک نماز روزی روزی
 وقت از وقت
 ۱۴۰۴
 ۴۴

حضرت ال اورب نیز از زینده سوروب آرقوری
 اول لعینه بر تیغ او بیله او ردیکه لومین یکی
 باره اولک طاک غلرکی یکی جانینه یقنوب مخی
 فریادی اسمانه ایردی اسلام جیتلوری
 علیک عون الله صدای عتیوقه جقدف
 هونه اول قوم ملاعیمی بو حال کوروب
 غیری سوروره مقابل او بغه جرات ایده میج
 جاهه یاشی قورتاریق ارجیجه اولدی طاعنقه
 یوز طوتدیلو اولدم بدیع الزمان تازیانه
 جالدیجه اش جقوب دیولوری یقوب کول ایله
 ایدی سائیدیولور بحالی کوروب ناچار اولور
 قاجوب کتدیلو بو طرفده حمل جینی و عد
 شاطر و کنعان و شهناز پتری و سائیری
 کلوب سرورک ایغنه دوشوب ایتدیلو ای
 دلا قورع الهم کیم سین و بودیاریجه بجه دوزک
 بکوزکه

بکوزکه اولدغی ده دن اولوب بزه یویله زمانده
 ایرشدک دوری ایدیم الزمان ایتدی بنی حقه
 صلب اولدی کلیم اتمای بنی خرب اوغل ایلدی بیه
 هندی سمانده بر اولو حوجا بک ناک اوغلیم بیدم
 بروصیت ایلدی صوکن فکر ایتوب برینه کوم
 دیدم اول عهد از زینده عزیم مصرا ایدو کیدر
 ایکن عجم دیارینه دوستدم اولدیارده دیدی
 اقلیم شاهی نوشتر وان اوغلی هم من ایله مایین
 دوستش بینه اولدیارده بولوب کوروم
 هر زنده اصلا قیاحت یوقد راتا خیشتر وان
 برالایه مفسد سورنیه اویوب کلرا زنجاریه
 ادم غوغا بیویوب قصه جوق اخربندت
 عاجتر اولوب ادم کوندروب مغرب دیارنده
 سو جانل نام بر حاز کوروب بیهلوان سورنیه
 بکامقابل اولوب خاقل ایکن اول لومین بکام

کوز لدر بر ماه اولمز و مکن باغلس درای باقی
 کوز لدر بر ماه اولمز و مکن باغلس درای باقی
 کوز لدر بر ماه اولمز و مکن باغلس درای باقی
 کوز لدر بر ماه اولمز و مکن باغلس درای باقی

انده چوقا زحمت جگدم مار لوليله اوجکون
چنگ ايدوب اغرعاجين اولوب نياز ايلدم اولدم
حضرتي کلوب، بنيا اولدنه الوب برصوگنارينه
قيوب اليمه برتاز يانه ويروب شول طرفه
کيت ديوب اشارت ايتدي بنده کيدوب بر
مغاره يه کلوب ايجنده ديو سقردي هلاک
ايدوب انده يوله دوشوب بکون بونده کللم
بو غلبه و کوروب بر جيتدين سزک احوالکنز
سؤال ايدوب خبر ايلدم حجه ايله قرابتکوزار
ايش ايتدم حونه صاحبقرانده بنيا وغل ايدوب
بليله کي قوش ايتدي وسزورده اهل اسلام
ايش سگن اول سبيدن بنده اقدام ايلدم
فرست ويروب لعين قتل ايلدم وسني خلاص
ايلدم ددی جمل سني ره دعا ايدوب
عزیز مزيديا ولسونه اما خاشاک بازنکان

فرست بولوب بنيا قابوب کوه شعاعه بر اقدو بنده
قلعه اول اطراف اسکندرشعاعان کندوب
او غلني عسکريه جمله اسلامه کوروب
مسلمان ايلدم واسکندرشاهک مهر نور
نام بر قزوين نخاح ايله ادم واسکند کورينک
بر دانه طلسمک فتح ايلدم ايجنده ديواسني
نام بر عرفه ديلم انک عقر به نام بر جازو
اناسي و ارايشي او غلني کور مرکه کلوب کي
باره اولشي بولور اولديار خلقنده بهم قتل
ايتدم خبر ايلوب فرستم کوز بنده يالکوشگاه
جعوب بر اهوريه روشي اولدم ارجنه کيدوب
بر رانه حوب مغز زده ايوب اهورايب
اولوب بنده ياقوب او يور ليدم مکر اول اهور
جاز و لعين کند و اعشي بنيا قابوب جنبره و
مارانه کوردي هله اول جازوي قتل ايدوب
انده

اولاد زنه جوق اولدی حمزه نك عادت داعت
وارد وخی برده اولور برقاچکوندن بر اغوب
کیدن اولادی اولور سه باسین بلمز که
بر طریقه خبر ایجه و خجه سی کلوب حمزه ایله
جنک ایدوب باصلمیخه دینور صکره دیر
دیوب حمزه حمزه و سمرای و اینده شاه مغوب
و مالک قاسم و اوغلی رستم حکایتلوی ایله
بدیع الزمان هله بن انلوه بکزه مزم ددی
اما کولکلند کاشکی اولیله برصاحیقان اوغلی
اولدیم نه دولت ایدی دیری اولدم محل حمزه
امرایدوب بدیع الزمان برده برنده ات
کوروب سوار ایدوب حمزم شهر بیتم دیوب
کندیلو شهر بیتم محل حمزه نك محکامی اید
انده کوروب اوچکون ضیافت ایدوب انده
سور محل جنیه ایتدی ای شهر و اطفال ایله

اوغلی اوله سین حمزه نك او زارغلی اولوق کریم
بر طریقی ایله امیر عرب انده واروب نك
والده فی الوب صکره بر اغوب کتمونه بکلمی
باپاک بازرگان ایدر اشته بوبله ددیوب
سکا بازرگانلق نامک قومش اوله
هندیه بکزه مزمین اول ابراهیم بی و نسل
اسمعیله بکوزر سین اول نسل عرب دیارنده اولور
یوخسه هندده اولیله ارك ایدر بولمشر
دیوب بدیع الزمان ایتدی ای شاه جنیقان
بونه سور دکره سور بوسین بن باپاک
کوردم بر خواجه ایدی فوت اولور حاله
قرنداشی بهم حمزم درویمزله بیره اولور شاه
نوشوران ایله جنک اندکه بن ان مقدما
مصوه کعبه اورقوبی شدمکه کوندر دم ددی
محل حمزه ایتدی ای سور و بواصل معنای حمزه
اولاد

شع بزجی بم مع شع کلشه باغی بقا بیکر انداز دور حضرت اسم عمی صفا
صفا کله رستم مولد بن مرد صید ۲۰۰ دی تغیر ۲۰۰ خادرقام لعلم بقا

بارک الله معكم سوا ایلیمه اعام

شع بزجی و بزجی دستور و یوروب که ممکن ایسه
تغیر کوه شعاعک اوکی قله سنده ایلتک
زیر اع کیم انده در و یکا منظر لیدر بیکه اول
بر قله شاه لریده اسکندر شاهک مسلمان
اولدوغنک خیر لوب اوزرینه عسکری
رنجیده ایدر لر دی محل جتی نوله سرور
امر سوزکد امارا ککن سرور سوزی کوه شعاعه
کسور مک زبانه کوه در زبیر لوب کور بورا ده
او غرار و کوه انشین اولدوغن کجه کور بورا ده
همان کنعان جتی و بزجی ایتمده رعده شاطر
یزندن طوروب دعا لوب ایتدی سرور
نوله بزجی حیا تمزه سبب اولدک بزجی
سندک یولونه قویان هر چه یار ایدر سنی
ار قامة کوزی هم لکن یوش طبله که یولده
نچه عجبایب قصه لوب کورسک کور کد یاصلا بزجی
مفید

مفید اولوب سوبله ددی سرور خوش اندک
مده برار لایم اولمیان ایشه بزجی مفید اولدوغ
ددی اولدم کنعان جتی یول تدارکن کوروب
و محل جتی یزندن طوروب خزینه اجوب بزجی
تبع و بزجی هر چه بیروبو ایتدی سرور
بولورکی حضرت سیمان خزینه سنده عقار
سزله یزندن یادگار اولسون و اگر سکوة
شعاعده بز زمان قالور سکون بزده واروب
کورسه وز ددی اندک سرور جمله سنده و یلع
ایدوب کنعان جتی وار اولوب روانه اولد
بر کون بزجی کیدوب ایتدی کوه ظلمت ایتدین
کلدی کنعان جتی سرور کنعان غایت
نوبت اولدی بر قدم ایوب کتله قادار اولد
زیر ایوب صافق انوغایت اغرا اولد کنعان
جتی ایتدی سرور ایدک بورا ده بزجی ایوب

بنا کله شع بزجی مع شع کلشه باغی بقا بیکر انداز دور حضرت اسم عمی صفا
صفا کله رستم مولد بن مرد صید ۲۰۰ دی تغیر ۲۰۰ خادرقام لعلم بقا

از درها جان و پردی سرور اول از درك باز
مهره سین جقاروب کندین الدی انده بر سو
کنارینه کلوب تنبی یویوب خلافتنه قیوب
اولدم کنعان جتی او یوقودن او یانوف کجا ویا
نوب کوردیم سرور از دری اولدر مشق کول
ایدوب افزین سرور بکون قافده برانز قود
لاستان اولور دیوب تکرارینه سرور ک
ارقاسنه الوب هوایه حقوب ظلماته کیر
کندیلون ندین خوف حجابیل کوزوب سیران
ایلدی و بر طرفند بر شعله سید اولدر
سور سو اول ایلتک کنعان نیلیم سرور
سکایز امر دیه کوردی بدیع معید اولوب
البته سویله ددی کنعان کوردی اولدر
اخرا ایتدی ای سرور بو کوه دیو کا عریجه
کورت احمر بر لور هم فارسیجه شجر ای بر

راحت اولوب اندن کیده لم ددی سرور بوله
سین بیلوسینی ددی کنعان جتی بره ایوب
براز یانوب اول اراده راحت اولدی طعام
ایدوب صواب یوب تکراریدیلر که کیده
ناکاه بر کور و لدی اولتک نه اوله دیرکت
کوردیلر که بر جانندن بر اولوا از درها اید
اولوب بونلورین اوزرینه دوغری سرور
کنعان جتی کوروب سرور همان قحالم دتک
بدیع الزمان ایتدی سین خوف ایدرسک
بر سو کسک بره حقوب قاشا ایله بوغ
خدا و بر سه قتل ایله رم اکول نبی هلاک
ایدسه بی خیر عاده قلمی شامیه ش
ددی اولدم سرور اوزرینه واروب اوق
ایله از درك ایکی کوزوننده اوروب بوعه
تغ سفید ایله حالوب کله سین بره دوشور
از درها

دریای محیطه بشیور قولاچ دیویر قوریه طالق
کندن جقار در طهورات دیویندک هم شاه
و هم صاحبقران ایدی بر الاخی دیویر ایله جنک
ایدوب یوکتوز یون اولدقده یونده قجاریک
طهورات شاه خیر الوب یونده کلور ایدی
انلورده دریای محیطک قورنزون یونجراحی
جقاروب انک ایدنغنه جنک ایدر لریک
ویونلری اله کتوروب کندویه تابع ایدری
بر نشان ایچون اول ارده بر قبه یایدیوب
اول بیچراق لری اوزرینه قیوب دخی طاسم
دو زدیروب بند ایدوب کندورن صکره کلن
دیو جتی وانسان وصاحبقران هر کم یونده
او خرابوب دیویر ایله جنک انکده بیله نو
طهورات نه فوته مالک امیش اشته شان
ایچون قوروغی بیچراق ایدنغیدردر دیک
بدیع

بدیع لطف ایله بینی اولیره اندر اول قیبه و
و شمشیر اخی قماش ایدم دردی کنعان جتی
ایتدی سرورین یوبین یولین کیده لم زیر
یونده محاطه جوقدر دردی بدیع الزما
یوق البته کورهیم کورنی خوف ایدرک و اس
کیت دردی کنعان جتی درده اوغزادی نیا
یو طلسما تده عجایب مخلوق جوقدر اولماز
اندر ضم دردی بدیع الزمان الم جکوب اخی جتی
اوبله بلکه آجاستی دم اولمز اول طهورات
دیویندک مسلمان دکلمیدر یونده کلوب یوقدر
انلور قوشی اول ایچون هلاک اولدی ایدی
بند جهاند جهانگورک دعوتاسین ایده تم
یوبله بر لورده درونم دردی کنعان جتی
حیران اولوب بکوز که یونده یا نصیبی وارد سر
یاخو دطیر اخی جکوقوش سن بیلور سین یوب
کلمه
بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الطهارين

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الطهارين

ناچار کوروب سوری اول قبه اوکنه قوری
 اندن کندوسی بر مقدار کوروبه جکلوب
 کوز قلاق اولدیکه ناصه اسونه برلاند
 بر حال اولورسه سوری قابوب برزبان
 ایرشد میده اولام بدیع الزمان اول قبه
 اوکنه کلوب اولدیکه جراحی بوروب برما
 حیرانه اولدی شویله کم درت طرفده بر
 کونان یوله کونه کبی شعله ویردی اندن
 سور اول قبه و کوروب و کزوب تاریخ بو
 اوقوب دیشکه ای دلاوریم ایسک جوت
 بو ظلماته دوروشوب بوروشنگی کوروب
 دیوقیه نک سیرینه هوس ایدوب کلوب بو
 قبه و کوروب تاریخی اوقوب ببله سکر بنده
 زمانه طهورات دیوبند ایدیم ریوب قبه
 یا بختنه نه اولدی دیوسوال اولورسه زمانه
 بونده

بونده کلوب و بوقیه و تماشای ایدوب جهان
 چوق کشت ایلدم و چوق دیوغفرت هلا
 ایلدم و کمنده قول ایدوب اما بوجمله ده
 باش اونه ایکی دیوسری ادمی ریخیزه ایدر
 ایدی انلری اله کوروب و بوقیه ایچنده
 حبس ایلدم هر کونه اولومورین استیوب
 بولیه لی وینی ادمه اند کلینک همزایی بوله
 زیر بودیو جنسی شیطانید چوق بیسنا اولدی
 بوقیه و سیمان ایدم دیرسک قوق خلقه
 بدی کز صاغنه بورسینا قوق کز اولور
 کوروب سیرانه ایدوب و اول اونه ایکی یوق
 بر قوریه حبسدر صفتین خلاص اتمیه سینه
 صکره ضرر کوروسون زیر اونه انلری نه کت
 ایلله اله کوروشدرد دیشی اولدم سور
 کنعانه ایتدی ای شهرزاده کلور و قورنده

هفتاد هفت اولدی بنی هوی امکدر اغیزین عدم والوری ما سوزن چه سنده فایجید تمجیدی احمدی
 نبوه کویان وانشا وانشا اسم تقدیر بیع اوتمو اورزه کویله اسم اول نبوه مقدر
 وانشا امکدر اغیزنده تمیم لکسی عالی مقامه اتی تقدیر وانشا اطیبی وانشا برادر

کیوب تا دخی کوسوردی وایتدی کل نکله
 بیله کیوه لم ددی اولده نوله دیوب سیرور
 قونک خلغه سنده یاشوبیدی کوصا
 زورایدوب قوکشاده اولوب ایجوویکوب
 سیران ایلدی کوریلیریشی یوق همراه
 قیبه بیاض مرمرورنده مستلر لانه چراه
 وار اغیزنده برتمو قوقی وار سروزو لتهدی
 بن بونده کیروب دیولری قاتشایدیم ددی
 کنعان یوق سروزو زولایدوب جاه اغیزده
 اولدی اولدم سروزو زولایدوب جاه اغیزده
 اولده قباخی قالدیروب برجهایده قیوب ایچنده
 برید رایجه بلوریکیم اولم سوزو ریوقوب
 کوریکیم غایت درین دیمی کوروش کنعانده
 کل بی اشقی اندرددی کنعان سوزو برین خوف
 ایله دم ددی بدیع شهبول ایتدی بریه یوری
 عیض

هی محنت زانکار دیوب بیلنده کندین جوزوب
 بر اوچین جاه اغیزینه محکم بید ایلدی کندی
 طوتار ق اشقی ایوب اولقدر کندیکم کند
 دو کندی دخی دینه ایر شنگه سوزو زانکار
 اولوب همان بیلنده کندی جوزوب توکل حق
 ایوب الغد کندی قیویوردی هله دیوب
 یقین ایدی ایاق اورزه دوشوب شکوایاد
 کوریکانده دخی بیاض مرمرورد و شمش بران
 ایلوویکوب برتمو قوقوز و زولایدوب اجوی
 کوریکانده دخی بیاض مرمرورد و شمش
 بران ایلوویکوب بر قوقو دخی ایله اجوی
 ایجوویکوب کوریکه بر میران درت طرف
 صقوله لوان شمش برنده اوچر لانه عفریت بر
 بر عجموده زنجیر بیله بند اتملی اصل اغیزه که
 مجالگوی یوق ایدی وهر بری یالاق دیوزا و نور

ایمانه کلک بنم اقامه ایادی کوشاسب
اهن دست اوغلی قهرمان قاتله خدمت ایادی
ایدی بنم ادمه صحمان مردم سوز بولول اولم
اوغلی نریمان و اوغلی قهرمان کوجک و سلم
سوار اوکنده برنج اولادی وارد اولو اولم
زال دیولر انک اوغلندن قاهره بریزد اولم
اما که عجب بهادر ایادی و جهرت سلیمانک
دیواننده صاهقران کچور دی سام سوار ایادی
مخته او توروب و صول فولده قاهره بریزد اولم
ایدی بزاک خدمت ایدرک مسکه برخصول
عصیان ایروب قلمی کبری اقدام ایروب
بربراله کوروب مسلمان اولد و عینورن اولدی
اولد بیهوب بونده همی ایادی لکن جانمنزه
کچدی سوزی خلاص ایله سکا یار اولوب
خدمت ایده لم دردی سوز عالم بوسوز اولدی

یوز قرق اریش قد جکوردی اما جمله ناک اوست
یا ننده برادم بشلو عفریت یوزیکرمی اریش قد
جکویونلورده بدیعی کوروب فریاد ایروب
یا قاهره بریزد اما انک انصاف اولدی
باباک انصاه ایسه انک بینه بزم چشمونه
یتربزی همی ایدرک دیلیس بدیع الزمان
یعقوب حیران اولوب قاهره محبت ایادی
انده و ندی ایا و نوز قنده کیده قاهره بریزد
اولد نوله کیده لی بو نیجه بیل اولدی و بیضا
بدیع الزمان فاخر صاهقران دیولر کوه شعا
کیزدی خبر لدم بران المکه کلام اکیکا یار
اولور سوز سوزی خلاص ایدم و اگر عنا لیدر کون
بوللا قیامتده کالور کیزدی بونلر بینه
یعقوب اولدم اولد شده اولد مردم سوز
ایده سوز بریزد کالور کیزدی ایمان بیا اوکنده
ایمانه

دیوبند کی پختا نہ و کی کرینہ صا دیوبند
ایده کور دیوبند و ملکی سرور کی برندن حرکت
اندیرہ مددیوں لندہ بدیع شیور دل مشت دہ
یوہوق ایله بونلری دوکے دوکے برتک اوزر
یعقوب تگور بونلری بونلری بند ایگ بقہ نابکار
جهانده جهان قاهرده غیر کی ستری بند ایده
بونلری قیاس ایله کی بونلری بونلری بونلری
امان سرور لطف ایله صو جهتی عفو ایله مرزینی
کوره لم خدمت ایده جکیز کم ستره غالب
اولو چی دیک اما سز غالب کلدی کورده
بویله غلبه قاهره بیه آمدی کورده
مخالفت ایدر سک امان و برمه بزی قتل ایله
ددیلو حیمان علیه السلام روحنه مین ایلدیلو
سرور بونلری قیور بونلری سرور ک ایرا غنه
دوشوب عزیز لیلدی صحران مرهم سز بونلری

اشیدوب جهان واروب صحمان مرهم سز بونلری
زنجیر ک الوب قورناری اما بزی برندن حرکت
انکه قادر اولدی ایلدیلو سرور بونلری
بربند وارد بونلری اول طوقار بونلری
زنجیر لریزه برجهور ک ایب قدر کین جو وند
خلاص اولور قدر دیلدیلو بدیع الزمان کورده
برانجه ایب ایله مهر و شکر قاهره بونلری
اسم اعظم بونلری مهر و شکر سرور اولدی
قالدیروب برکزدن اول اونه ایکی توره لوزر
ایدوب اول اغز بونلری قیور بونلری ایاعنه
طور دیلدیلو برینک یا شی قیه به برابرانگ
اولدم سرور ک اوزر بیه هجوم ایوب ایغلی
برینلر بونلری کند کده سکوره سکا نه غنه
سن ک مسینی که بزی کند و نه یار ایده
دیوبند یور دیوبند کورجه عفو بونلری بونلری
دیوبند